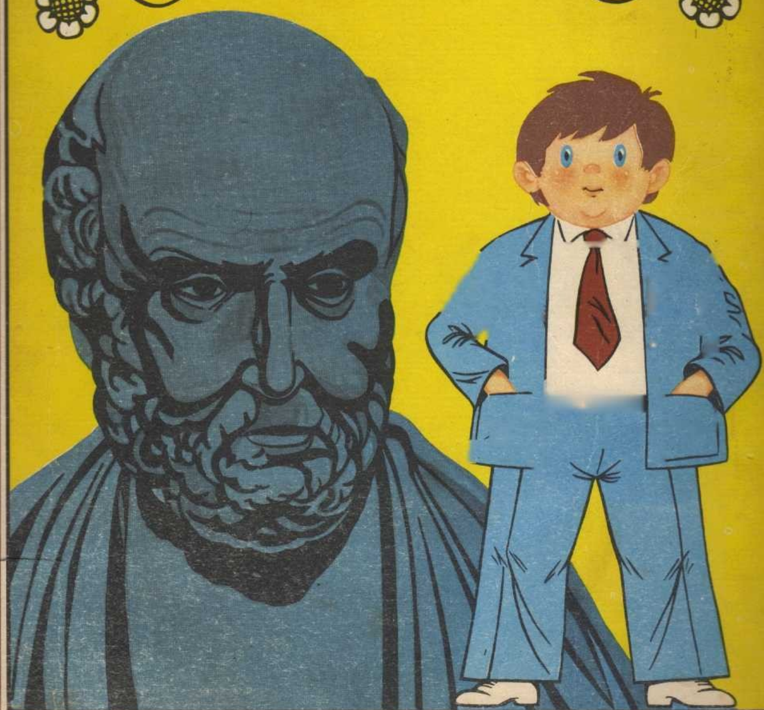

ALUNEL VREA SĂ ÎNVEŢE MEDICINĂ

EDITURA MEDICALĂ

Cuprins

În clasă, Alunei era cel mai bun băiat. Să nu greşim însă, închipuindu-ne că era cel mai bun la învăţătură şi că la sfârşitul fiecărui an exista „pericolul” ca Alunei să ia premiul I, cu tradiţionala cununiţă. Dar nici nu se putea spune despre el c-ar fi printre ultimii din clasă, adică unul dintre acei „colecţionari” de note mici – de trei şi patru –, ameninţaţi de corijentă sau, şi mai rău, de repetenţie. Băiatul mergea pe o linie de mijloc, parcă şi-ar fi făcut un crez din expresia „nici prea-prea, nici foarte-foarte”.

LUI ALUNEL ÎI VINE O IDEE

Din cu totul alte motive era Alunel cel mai bun băiat. Avea o inimă de aur, care-i bătea cu putere în pieptul său voinic şi voluminos. Cine-l vedea aşa, parcă umflat cu o pompă de bicicletă sau chiar cu una de Dacia 1300, ar fi zis că sub straturile-i de grăsime se ascunde o fire insensibilă, nepăsătoare la tot ce-o înconjură. Când colo, grăsunul Alunel se înduioşa din te miri ce, împărtăşea întotdeauna necazul vreunui coleg, suferind alături de el şi căutând, după puterile lui, să-l ajute. Iată, de pildă, ce s-a întâmplat într-o bună zi. Dulcin, candidat la premiul I, speriat de notele bune pe care le luase noua lor colegă, Amalia, a recurs la o stratagemă inadmisibilă. La teza de limba română, pe când Amalia se uita pe fereastră pentru a-i veni inspiraţia, iar profesorul urmărea ceva în catalog, Dulcin, dintr-un salt, ca o pisică, îi strecură acesteia, între filele caietului de teză, o „copiuţă”. Apoi tot el, dregându-şi nervos glasul, spuse plin de indignare:

— Tovarăşe profesor, Amalia copiază!

Profesorul de română, Ilie Mirea, era renumit pentru bunătatea sa sufletească şi pentru dragostea pe care o manifesta faţă de elevii săi. Dar, în acelaşi timp, simţul său

de dreptate era arhicunoscut, iar exigenţa sa, proverbială. Ori de câte ori se ivea prilejul, îşi povăţuia de bine elevii, amintindu-le că în viaţă, în orice împrejurare, trebuie să dea dovadă de cinste şi corectitudine. De multe ori putea fi auzit spunând: *„Mai bine dealul cinstit decât muntele furat*!*”* – expresie atât de cunoscută în şcoală, că devenise cu timpul citată la tot pasul. Desigur, tâlcul acestor vorbe înţelepte nu-l putea pricepe oricine, dar ele nu mai păstrau nici urmă de secret pentru elevii dintr-a V-aclasă în care se afla şi Alunel –, ca de altfel pentru toţi elevii acelei şcoli. Ei ştiau prea bine că această zicală izvora dintr-o altă cugetare, mai concretă, care se referea la o sferă mai restrânsă – numai la viaţa de elev: *„Mai bine nota şase obţinută cinstit decât nota zece luată prin mijloace necinstite*!*”* Urmărind generalizarea, cu alte cuvinte aplicarea acestei zicale şi la alte acte ale vieţii, dascălul de română o îmbrăcase totodată într-o haină poetică.

Cunoscând acum felul de a fi al profesorului Mirea, e de la sine înţeles cum a reacţionat la acea pâră veninoasă a lui Dulcin. Până să se dezmeticească Amalia, profesorul răsărise ca din pământ lângă pupitrul ei. A fost o nimica toată să găsească între mele caietului de teză fiţuica strecurată de Dulcin. Cu glas aspru şi tunător, începu să o dojenească. La început Amalia păru buimăcită, neştiind ce să creadă, pentru ca apoi să izbucnească în hohote de plâns. Nu putu rosti un cuvânt în apărarea sa.

Dar Ilie Mirea era necruţător. O privi cu ochi de inchizitor şi-i zise:

— Tu, o elevă atât de bună, să te pretezi la o astfel de faptă?! Şi, întrucât Amalia plângea din ce în ce mai disperat, adăugă: „Plânsul te acuză şi mai mult!” Apoi, rar şi sentenţios, dădu drumul cunoscutului aforism: „*Mai bine dealul cinstit decât muntele furat*!”

Urmă pronunţarea sentinţei, transcrisă apoi cu creionul roşu pe caietul de teză: „Nota 1 (unu) pentru copiat!”

În ochii lui Dulcin licări atunci o satisfacţie răutăcioasă. Îşi atinsese ţinta. Dar şi în ochii lui Alunel, căruia nu-i scăpase nimic din cele întâmplate, se aprinse un licăr ciudat – oţelul tăios al revoltei. Se ridică în picioare şi, voluminos cum era, părea el însuşi faţă de colegii săi… un munte, dar nu din cel furat, ca în aforismul profesorului Mirea. Vorbi rar şi apăsat, plin de năduf:

— Dar nu e drept, tovarăşe profesor, ca Amalia, cea mai bună elevă din clasă, să ia unu la teză!

Privirea lui Dulcin se adumbri. Uluit, profesorul se

răsuci spre cel care avusese îndrăzneala să-i conteste decizia.

— Cine a pronunţat aceste cuvinte?

— Eu! răspunse Alunel cu respect, dar şi cu multă hotărâre.

— Şi, mă rog, de ce nu e drept, Alunele? Atunci Alunel, plin de înflăcărare, se lansă într-o adevărată pledoarie, urmărind, prin relatarea celor întâmplate, stabilirea adevărului şi incriminarea vinovatului. Părea un Demostene acuzându-l pe Filip al II-lea, regele macedonenilor, sau un Cicero condamnându-l pe Catilina.

Şi Ilie Mirea înţelese marea nedreptate pe care era cât pe-aci s-o făptuiască. Mută nota 1 (unu) de la Amalia la Dulcin şi se simţi împăcat sufleteşte. Alunel, la rândul său, se simţi mulţumit că intervenise la timp.

Altă dată Alunel luă apărarea colegului său Mihuţ – un băiat pirpiriu şi sfios – împotriva unui vlăjgan dintr-a VII-a, care se năpustise asupra lui şi-i furase abţibildurile. A fost o luptă pe viaţă şi pe moarte, dar muşchii lui Alunel şi-au spus cuvântul, astfel încât vlăjganul, învins şi umilit, s-a văzut silit să-i înapoieze lui Mihuţ micile poze furate.

Desigur ar putea fi date multe alte exemple din care să reiasă mărinimia lui Alunel. Într-adevăr, Alunel al nostru era unul dintre acei colegi la care oricând te puteai duce să-i ceri un sfat, un ajutor – într-un cuvânt, un băiat cu suflet mare, pe care era imposibil să nu-l îndrăgeşti. Dacă se întâmpla vreodată să lipsească, ziua aceea era foarte tristă pentru copiii dintr-a V-a. Chiar dacă era o zi însorită, tot mohorâtă părea.

Dar de la un timp Alunei nu mai era în apele lui.

Simţiseră toţi acest lucru. Alunei devenise indiferent, nu mai participa la viaţa clasei. Toţi şi-au dat seama că se petrece ceva cu el. Dar ce?

Câţiva încercaseră să-l iscodească, să-l facă să-şi spună păsul deschis, dar nu reuşiră să afle nimic de la Alunel, acesta mărginindu-se să ridice din umeri, de parcă ar fi vrut să le spună: „Nu s-a întâmplat nimic, absolut nimic!”

Realitatea este că pe Alunel îl preocupa ceva anume, ceva care pusese stăpânire pe el... Colegii lui n-aveau cum să-şi dea seama că acel ceva era visul din care abia se dezmeticise. Hărţuit de întâmplările ce populaseră acel coşmar, la trezirea din somn făgăduise, fără să stea prea mult pe gânduri, că de-aci încolo se va supune unui regim alimentar, că va duce o viaţă sportivă. Acum, însă, se găsea parcă la o răspântie, încolţit de tot soiul de întrebări: „Dar, oare, era bine ca la vârsta lui să se supună unui regim alimentar sever? Va fi posibil să-şi stăvilească pofta de mâncare? Cum şi prin ce mijloace ar putea fi educată această remarcabilă poftă? Dar doctorii? Oare doctorii sunt bine intenţionaţi? Sfatul lor o fi dezinteresat sau altfel stau lucrurile?”

Acestea erau gândurile care-l frământau pe Alunel, acaparându-l cu totul şi sustrăgându-l de la treburile zilnice.

Deodată îi încolţi în minte o idee, ca o rază de lumină care ţâşneşte în plin întuneric. Derula pe ecranul minţii tot visul său plin de peripeţii şi-şi zise: „Nimeni şi nimic nu mă poate convinge că trebuie să ţin un regim alimentar, pentru că nu cred în vorbele nimănui atâta vreme cât nu le înţeleg. Cu atât mai mult nu pot să cred într-un vis, care, oricât de verosimil ar fi, se risipeşte în zori ca un fum. Doar eu pot hotărî ce am de făcut, totul depinde de voinţa mea. Eu sunt unul dintre aceia care mai întâi trebuie să se

convingă ei înşişi de necesitatea unui lucru – bunăoară, acum, de respectarea unui regim alimentar. Pentru aceasta ar trebui mai întâi să pătrund tainele medicinii”.

Gândul i se frânse, dar în secunda următoare reveni stăruitor. În cele din urmă, Alunel îşi spuse cu o hotărâre de neclintit: „Asta e! Cum de nu m-am gândit de la început?!! Trebuie să m-apuc să învăţ medicină!”

FIECARE LUCRU, LA TIMPUL SĂU!

Peste câteva zile, profesorul Ilie Mirea le dădu elevilor dintr-a V-a o lucrare de control. Era vorba de o compunere liberă, dar care trebuia totuşi să răspundă unui titlu dat: „Un vis care poate deveni realitate”. Acest titlu îi puse pe toţi într-o teribilă încurcătură. Aşa se explică de ce, deşi trecuse un sfert de oră de când profesorul îl enunţase, mulţi priveau cu disperare pe fereastră, aşteptând parcă să le vină de-acolo vreo idee. Alunel, dimpotrivă, părea că are subiectul gata făcut. Desigur, n-avea decât să povestească celebrul său vis şi, în concluzie, să arate cum poate prinde viaţă acest vis, cu alte cuvinte cum poate deveni realitate. Aşa se face că, numai ce auzi titlul lucrării, Alunel al nostru se şi aşternu pe scris. Frazele se alcătuiau de la sine, parcă dădeau buzna să-şi găsească mai repede un locşor pe foaia albă, tocul băiatului abia răzbind să le domolească în rânduri cât mai ordonate. Şi aşa, cât ai. zice peşte, foile se umpleau una după alta.

La un moment dat a pierdut contactul cu realitatea, uitând că se află în clasă şi că, de fapt, scrie o lucrare de control. Retrăind cu intensitate faimosul său vis, s-a văzut dintr-odată înconjurat din nou de fiinţele acelea uimitoare: maestrul Hipo, Getia, Menandros, câinele Hector – cel care grăia omeneşte –, Avicenna, Averroes, petrecăreţii Gargantua şi Pantagruel, mincinosul baron Münchhausen şi, bineînţeles, cei doi savanţi – Louis Pasteur şi Robert Koch. Nimic nu lipsea din visul de atunci – nici oamenii, nici întâmplările. Scria, scria întruna, cu febrilitate, de parcă-i dicta cineva.

Nici n-a băgat de seamă când a trecut ora. Terminând de scris, o clipă a privit buimăcit în jur, întocmai ca atunci când, după visul avut, se trezise în patul său, acasă, înconjurat de părinţi şi bunici. Imediat s-a dezmeticit însă şi, cu pas vioi, se îndreptă spre catedră să

predea lucrarea. Îşi simţea sufletul uşurat, parcă se eliberase de o taină. Cătând spre colegii săi, observă că au feţele cam mohorâte şi înţelese pe dată că nu făcuseră lucrări tocmai bune. Cum era un bun coleg, simţi o strângere de inimă. Nu le rămânea decât să aştepte „sentinţa” profesorului Ilie Mirea.

Un obicei al profesorului de română era ca în ora imediat următoare să le aducă elevilor lucrările corectate, consemnând notele în catalog. „O lucrare peste care se aşterne praful timpului devine nefolositoare” – le zicea el. Şi, pentru ca elevii să înveţe mai ales din greşelile făcute, comenta fiecare lucrare în parte. Şi de data asta procedă la fel. Peste două zile, la următoarea oră de română, intră în clasă cu lucrările sub braţ. Copiii amuţiră. Majoritatea ştiau ce-i aşteaptă. Şi totuşi, de data aceasta, Ilie Mirea se abătu puţin de la obiceiul său. După ce îi anunţă că lucrările sunt foarte slabe, citi pe rând notele, fără niciun comentariu. Chiar şi Amalia abia obţinuse nota şase, iar rivalul ei – invidiosul Dulcin – cinci. Parcă anume lăsat la urmă, Alunel îşi auzi în sfârşit numele. Primise nota nouă.

În primul moment fu copleşit de emoţie, dar, după ce se mai linişti puţin, se întrebă cu nedumerire: „De ce nouă, şi nu zece?!” Gândurile i-au fost întrerupte de glasul profesorului Ilie Mirea, care tocmai spunea:

— Astăzi vom citi o singură lucrare – lucrarea lui Alunel!

Şi începu să citească. Pe măsură ce citea, liniştea învăluia întreaga clasă, interesul copiilor fiind vădit. Visul lui Alunel prindea viaţă – de aţa asta în faţa colegilor săi. Participau cu sufletul la gură la toate peripeţiile prin care trecuse Alunel în visul său, pe chipul lor apărând, pe rând, când curiozitatea, când teama, când uşurarea, mai ales către sfârşit, când eroul nostru s-a trezit buimac din somn, înconjurat de ai săi, când şi-a dat seama că de fapt totul

fusese doar un vis. Compunerea lui Alunel i-a fascinat pe toţi. Nimeni n-avea vreun motiv să-i conteste lui Alunel talentul de povestitor, cu atât mai puţin nota luată. Numai Alunel al nostru era nemulţumit, ba tocmai se pregătea să-l întrebe pe profesor de ce, dacă aşa stăteau lucrurile, îi dăduse numai nouă, când numai ce-l auzi pe dascăl spunând:

— Şi acum iată, negru pe alb, cum înţelege Alunei să-şi materializeze visul: „Întrucât titlul compunerii noastre a

fost «Un vis care poate deveni realitate», după ce am istorisit visul m-am gândit că într-adevăr el poate deveni realitate numai dacă eu mă voi apuca să învăţ medicina, chiar acum!” Sfârşi de citit şi apoi i se adresă lui Alunel:

— Bravo, băiete! Am parcurs cu multă plăcere compunerea ta şi, pentru că am găsit-o interesantă, am citit-o şi colegilor tăi, dar ţi-am dat numai nouă, pentru că ai săvârşit o greşeală.

— Ce greşeală?!!! sări ca ars Alunel. Calm, Ilie Mirea îi răspunse îndată:

— Medicina nu se învaţă într-o singură zi, acum, astăzi, aşa cum te-ai exprimat tu în lucrare. Mai întâi trebuie să-ţi termini liceul, abia atunci vei da concurs de admitere la medicină şi dacă cei în drept te vor socoti apt, îţi vei consacra întreaga viaţă – bineînţeles o viaţă de muncă asiduă – acestei nobile meserii!

La auzul acestor vorbe, nemulţumirea lui Alunel se transformă în furie – văzu negru înaintea ochilor. În acele clipe i se păru că profesorul Ilie Mirea seamănă cu cineva – sigur, semăna cu şiretul baron Münchhausen, care-l purtase tot timpul cu vorba în faimosul său vis!

— Cum adică? Să aştept atâta timp?! Dacă-i după cum spuneţi, până oi şti ceva medicină mi-or apărea şi primele fire de păr alb, or eu vreau să învăţ medicina chiar acum, pentru ca să ştiu ce am de făcut!

Ilie Mirea, bun psiholog, nu luă în seamă vorbele necuviincioase ale lui Alunel şi, mângâindu-l pe cap, îi zise cu blândeţe:

— Pentru lucrarea de azi, încă o dată, felicitări! în legătură cu dorinţa ta de a urma medicina, deocamdată nu-ţi mai spun nimic. Ai să te convingi tu singur! Dar, ţine minte, fiecare lucru trebuie făcut la timpul său!

ÎN RECUNOAŞTERE

Din ziua aceea Alunei n-a mai avut linişte. Dorinţa de a învăţa medicina, pentru a înţelege el însuşi ce avea de făcut de-aici înainte, pusese stăpânire pe el. Până la lucrarea cu pricina, această dorinţă nu prinsese contur, era doar o vagă năzuinţă. Dar după. ce profesorul Ilie Mirea citise lucrarea lui cu glas tare, în faţa întregii clase, nu mai putea da înapoi, doar afirmase în ea că stă în putinţa lui ca visul să devină de îndată realitate.

Pe de altă parte, îl frământau vorbele profesorului, întrebându-se întruna: „Ce interes să aibă tovarăşul profesor Ilie Mirea ca să mă descurajeze? Doar la vârsta lui nu are de gând să se apuce el însuşi de medicină, încât să-l supere faptul că mă va avea coleg pe mine, elevul lui – nu, desigur, nu poate fi vorba de aşa ceva!"

De fapt, tocmai vorbele profesorului au început să-i zdruncine hotărârea, punându-l pe gânduri. Onestul dascăl nu putea să fie decât bine intenţionat şi, desigur, nu dorea decât să-l ajute, făcându-l să înţeleagă că nu te poţi apuca

aşa, de azi pe mâine, de medicină, că mai întâi trebuie să înveţi sârguincios, să-ţi termini şcoala. Nu voia să-l descurajeze câtuşi de puţin, ba chiar îl îndemna să nu-şi abandoneze năzuinţa.

De îndată şi-a adus aminte că se mai pripise cândva, când, mic fiind, se apucase de sport sau, mai bine zis, de toate sporturile. Fireşte, le abordase pe rând, visând să ajungă un as al campionilor într-o lună, o săptămână, ba chiar într-o zi, cât mai repede cu putinţă. Rezultatul nici nu vrea să şi-l mai amintească, pentru că, de fapt, ambiţia lui s-a soldat cu un eşec total. Dar, gândindu-se mai bine, tot se alesese cu ceva în urma acestei experienţe, cu învăţarea pe de rost a vorbelor înţelepte auzite de la toţi maeştrii sportului cu care venise în contact – un fel de zicală care suna aşa: „*Exerciţiul îl face pe maestru*!”

Ba, mai mult, inspirat de peripeţiile sale sportive, un povestitor scrisese şi o carte, din care Alunel învăţase pe de rost aceste versuri cu tâlc:

„*Exerciţiul este cheia Ce le biruie pe toate*.
Iară sportul fi-va veşnic Izvor viu de sănătate!”

Le reţinuse fără efort, de la sine. Simţea că, aşa simple cum păreau, ascundeau o cugetare profundă. Îşi aducea aminte de ele la răstimpuri, când era confruntat cu o situaţie mai delicată, ca acum, de parcă un procuror sever îi supunea conştiinţa unui rechizitoriu necruţător: „Ai ţinut seama de sfatul înţelept conţinut în aceste versuri învăţate pe de rost sau le-ai reţinut aşa, pentru că ţi-au plăcut cum sună?” Ce-ar fi putut să răspundă? Că a ţinut seama de ele? Peste putinţă! Ar fi însemnat să-şi fure singur căciula, dovada cea mai bună că nu perseverase în sporturile încercate pe rând fiind chiar proporţiile sale, rar întâlnite la un copil de vârsta lui. Şi-apoi visul, visul pe care tocmai îl povestise în lucrarea de pe urma căreia era atât de frământat, nu dovedea şi el că, de fapt, mai mult

decât orice sport îi plăcea să se găsească în faţa unei farfurii cu bunătăţi, din care să înfulece cât poate.

„Exerciţiul îl face pe maestru!” Mai mult ca sigur că şi profesorul Ilie Mirea se gândise la aceste vorbe cu tâlc când îl povăţuise să nu se pripească deocamdată cu învăţarea medicinii, până atunci trebuind s-adune multe cunoştinţe, şi acestea nu se pot dobândi aşa, dintr-odată, cât ai bate din palme.

„Dar cât să mai aştept, şi de ce? – îşi spuse Alunel al nostru. Oare tot ce învăţ în şcoală îmi va fi de folos în studierea medicinii?” La un moment dat, negăsind singur un răspuns, i se păru că-l aude pe profesorul Mirea, care-i spunea cu blândeţe: „O, desigur, multe, la care nici nu te gândeşti încă, îţi vor fi de folos... şi-apoi *fiecare lucru trebuie făcut la timpul său*!”

Nu, nu putea să aştepte! Aşa încât, după o noapte

albă, bântuită de tot soiul de gânduri, Alunel se dumiri. Sigur, cum de nu se gândise?! Trebuia să meargă la faţa locului, acolo unde se învaţă medicina, adică la... Facultatea de Medicină.

În zori, când venise în sfârşit alba peste gândurile lui chinuite, găsise şi soluţia salvatoare. Se prefăcu însă că doarme, până ce simţi mai întâi sărutarea obişnuită, pe frunte, a tatălui şi apoi a mamei sale. Era semn că în clipele următoare amândoi părăseau locuinţa, pornind spre serviciu. Obicei nu de ieri de alaltăieri, ci observat de când se ştia el mai mărişor şi începuse să priceapă rostul fiecăruia.

Aşa se şi întâmplă. Bunicii se aflau amândoi la mătuşa Ilinca, sora tatălui său, astfel încât nimeni nu-i mai bara calea spre aventura cunoaşterii. Contrar obiceiului său, ţâşni din pat ca săgeata şi, cât ai clipi, fu în baie. Se spălă în grabă şi, închipuiţi-vă, amână până şi micul dejun (!).

Încotro grăbea aşa Alunel? Aţi înţeles, desigur, că nu în altă parte decât la... facultatea mult visată. Toată noaptea avusese timp să ţească un plan îndrăzneţ – deocamdată se ducea acolo aşa, „în recunoaştere”. După cum vom vedea, pe parcurs avea de gând să-şi pună în aplicare planul punct cu punct.

Zis şi făcut. Imediat căută acele haine de sărbătoare, nou-nouţe, pe care le îmbrăcase o singură dată, cu ocazia Anului Nou. „Aşa voluminos cum sunt – îşi zise Alunel –, dacă îmbrac hainele acestea care mă maturizează – cine ştie? – poate aduc a student şi mă lasă să intru”. La plecare, luă din cui pălăria tatălui său, îndesând-o pe cap, şi în loc de ghiozdan, impresionanta servietă pe care tatăl său nu o purta decât în rare ocazii. Până la urmă renunţă însă la ea: „Mai bine fără nimic în mână, pentru a mă mişca mai uşor. Să renunţ oare şi la pălărie, care se

cunoaşte cât de colo că nu este a mea? Mai degrabă ar merge o mustaţă falsă”... Nu mai era timp însă de mustaţă şi de nicio deghizare. Totul trebuia înfăptuit până la ora 13, când urma să ajungă la şcoală. Aşadar ieşi repede din casă. Cum nu era superstiţios, îl pufni râsul când o pisică neagră îi tăie chiar atunci calea.

RECUNOAŞTEREA CONTINUĂ

Strada pe care era situat blocul unde locuia Alunei era în cartierul Floreasca. Prima întrebare pe care şi-a pus-o a fost aceea cum să ajungă la Facultatea de Medicină – pentru un copil de 11 ani era într-adevăr o problemă. Nu şi pentru Alunel al nostru, care, după cum am aflat din volumul anterior, călătorise nu numai în spaţiu, prin diferite ţări ale lumii, ci şi în timp, traversând în celebrul său vis mai multe epoci. Oricum, şi visul, dacă e bine construit, îţi dă posibilitatea să capeţi acea siguranţă de sine, să înveţi cum să procedezi într-o anumită situaţie şi – lucru foarte important! – cum să nu-ţi pierzi cumpătul când te afli singur, într-un loc necunoscut. Alunel, deci, care trăsese toate aceste învăţături din visul său, se porni să-ntrebe, în dreapta şi-n stânga, cum să facă el să ajungă acolo unde dorea. Nimeni nu s-a gândit să-i cronometreze timpul de mers, dar un lucru e sigur – că n-a trecut prea multă vreme şi s-a trezit în faţa bătrânei clădiri.

Îşi îndreptă privirile spre frontispiciul ei şi citi, nu fără o oarecare emoţie: *Facultatea de Medicină* – semn că ajunsese acolo unde trebuia pentru a-şi realiza dorinţa de a pătrunde tainele medicinii. De la început îl izbi însă aspectul clădirii – somptuoasă, apărată de un gard înalt din piatră, pe alocuri cu grilaj de fier. În clipele acelea deodată îi veni în minte modesta locuinţă a doctorului Hipocrate din Kos. Şi asta pentru că şi acum, ca şi atunci, intrarea îi era barată de un obstacol – gardul. Şi ce gard, imposibil de escaladat! Gândindu-se la scurta-i experienţă de „sportiv", băgă de seamă că nu-i era de vreun folos. Stătea în faţa gardului neputincios şi, ciudat, se aştepta ca dintr-un moment într-altul să apară uriaşul Menandros, de parcă înălţimea gardului n-ar fi fost de ajuns ca să bareze calea nepoftiţilor. Încercă poarta, dar aceasta era încuiată. Privi printre gratiile masive, dar nu zări pe nimeni. Singurul „cerber", dacă se poate spune aşa, părea să fie o statuie aflată în faţa impunătoarei clădiri. Pe soclul statuii era săpat în piatră numele personajului, însoţit de un text destul de lung pentru nerăbdarea lui Alunel. Desigur, cu ochii săi buni, ar fi putut citi la iuţeală ce sta scris acolo, dar n-avea el timp de aşa ceva acum, când îl frământa cu totul altă problemă. Văzând că pe poarta din faţă nu poate intra, privi de-a lungul gardului, doar – doar o zări vreun loc prin care să pătrundă înăuntru. Într-adevăr, în cealaltă extremitate exista o poartă, pe unde, chiar în acel moment, intrau grupuri de tineri. „Probabil sunt studenţi – gândi Alunel – care vin la cursuri". Grăbi pasul într-acolo, socotind că dacă se va strecura printre ei va putea să pătrundă cu uşurinţă înăuntru. Dar se înşelase. Până să ajungă el, ultimii tineri intraseră deja în curte, îndreptându-se acum spre intrarea studenţilor. Când, în sfârşit, a ajuns în dreptul porţii şi Alunel al nostru, era prea târziu – ceasul arăta ora opt şi un minut. „Aşadar

studenţii au intrat, iar eu am rămas pe-afară. Ziua de azi pare pierdută, dar n-am să renunţ eu cu una cu două”. Îşi luă inima în dinţi şi, ţanţoş, intră pe poarta deschisă. Dar, din ghereta pe care abia acum o observă, îşi făcu apariţia un om scund şi smead la faţă. Era cât se poate de caraghios, poate şi pentru că îi lipseau trei dinţi din faţă. Îi bară calea, privindu-l cu ochi mici şi iscoditori:

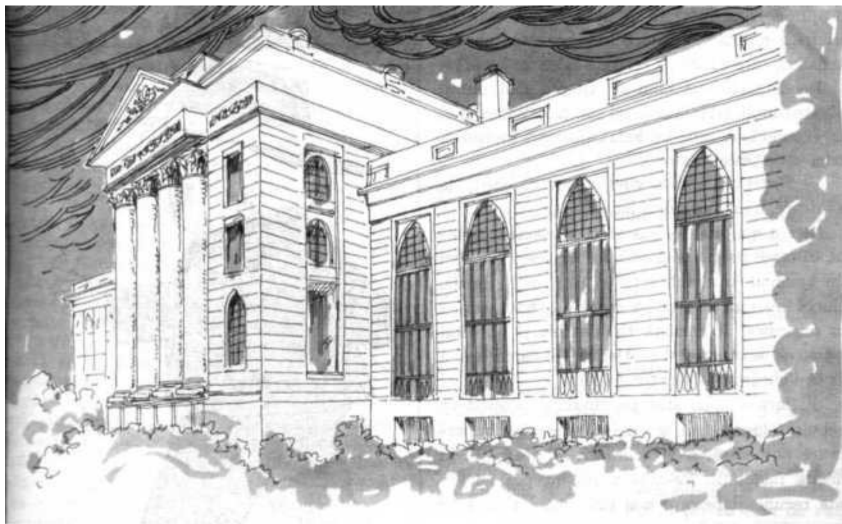
— Ce cauţi aici, băieţaş?

Nimic nu l-ar fi supărat mai mult pe Alunel în acea clipă decât apelativul „băieţaş”. Mai potrivit ar fi fost să i se adreseze cu totul altfel, ca de pildă: „Cu cine am onoarea?” sau „Nu vă supăraţi, dar nu puteţi intra”.

Căută să treacă totuşi peste acest incident şi, regretând în acel moment că nu recursese la o mustaţă falsă sau la vreun alt soi de deghizare, tuşi, încercând să-şi dreagă vocea, apoi, luându-şi un aer grav, spuse cu o voce voit îngroşată, bărbătească:

— Vreau să intru cât mai degrabă!

— Zău? clipi omul şiret din ochi. Şi de ce, mă rog, vrei să intri?

— Pentru că sunt student! Şi se minună şi el cât de categoric şi prompt îi ieşise minciuna din gură – se vede că-i folosise la ceva tovărăşia baronului Münchhausen, vestitul mincinos. Dar, la auzul acestor vorbe, portarul – pentru că personajul era chiar portarul Haralambie – se porni pe un râs zdravăn, din toate baierele inimii. Printre hohote, abia putu să articuleze:

— Tu, student?! Atunci eu sunt decan!

Alunel nu pricepu ce înseamnă cuvântul „decan”. De fapt atunci îl auzea pentru prima oară. Dar felul în care îi vorbise aşa-zisul decan, luându-l cam peste picior, îl scoase din sărite. „Cum de-şi permite să mă trateze ca pe un băieţaş?! Asta e curată neobrăzare!”

Dar „decanul” se opri din râs şi, privindu-l sever, îi porunci pe un ton piţigăiat:

— Du-te acasă cât mai degrabă, puştiule, te-or fi căutând ai tăi!

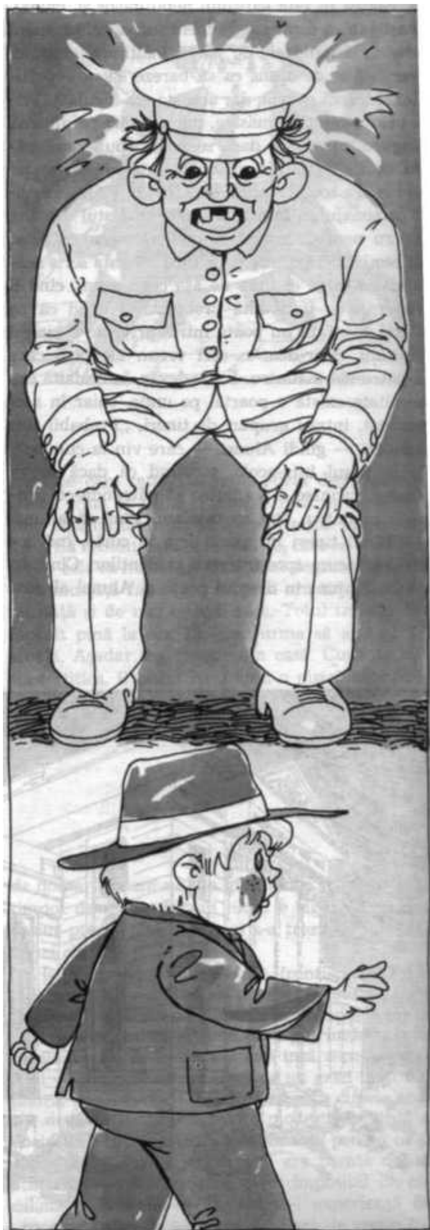
Prea era de tot! De data asta spusele „decanului” păreau să-i săreze o rană abia deschisă, apelativul „puştiule” făcându-l să spumege de furie. Dar n-avea încotro – dacă voia să intre, trebuia să-l ia mai cu binişorul pe acest „cerber”, să găsească acele vorbe potrivite cu care să-l înduplece să-l lase să treacă de poartă. De îndată îşi aduse aminte cum îl înşelase pe Menandros, cum reuşise să pătrundă în căsuţa doctorului Hipo cu complicitatea câinelui Hector. Se uită în stânga şi-n dreapta, doar – doar o găsi pe cineva să-i sară în ajutor. Nimeni, afară de acest om îndesat, cu priviri bănuitoare, cu vorbele lui ce-l umpluseră de năduf, care-i bara cu cerbicie calea.

Deodată, tocmai când se aştepta mai puţin, salvarea mult aşteptată se ivi sub înfăţişarea unei femei îmbrăcate într-un halat alb, care începu să strige cât o ţineau baierele:

— Nea Haralambie, vino repede cu cheile de la intrare, ca să pot ridica halatele!

Nici n-apucase femeia să-şi sfârşească ţignalul, că omul strigat se şi execută. Scoase nişte chei din buzunar şi alergă spre ea pentru a i le da. Alunel nu mai ştia ce să creadă. „Omul ăsta e un mincinos! îl cheamă Haralambie şi mie îmi spune că se numeşte… Decan – parcă aşa a zis că-l cheamă –, dar treaba lui!”

Şi, fără să mai stea pe gânduri, socotind că trebuie folosită cum se cuvine asemenea împrejurare norocoasă, se strecură cât ai zice peşte în incinta facultăţii. De-abia acum începea adevărata recunoaştere sau, mai bine zis, acţiunea de recunoaştere continua.

OSSIAN

În faţa ochilor lui Alunei se deschidea o lume nouă. De cum intră în somptuoasa clădire, dădu cu ochii de o scăriţă care cobora, sfârşind într-un culoar întunecos. În partea dreaptă urca o altă scăriţă, de data asta ceva mai lungă, care ducea spre etaj.

„Pe unde s-o apuc?” se întrebă descumpănit Alunel. N-avea timp să chibzuiască prea mult, oricând putând să apară pe urmele lui îndesatul acela mincinos, care răspundea la numele de Harambie, dar care pretindea că-l cheamă Decan. Cum la subsol era întuneric, alese calea cea mai singură – etajul. Într-adevăr, abia acum începea adevărata recunoaştere, că doar nu venise degeaba până aici, ci mânat de un scop – acela de a învăţa medicina. Şi cum la baza oricărei acţiuni trebuie să existe un plan, Alunel îşi făcu imediat unul: să ajungă la „directorul” Facultăţii de Medicină şi să-l roage, să-l convingă cu orice preţ, să-i smulgă într-un fel sau altul aprobarea de a fi primit aici, pentru a învăţa medicina. „Dar unde să fie cabinetul directorului? La noi în şcoală acesta se află într-o încăpere ce se deschide din camera secretariatului. Deci mai întâi să caut secretariatul şi apoi, mai mult ca sigur, dau eu şi de director”. Începu deci să străbată grăbit culoarul lung al etajului I, citind din mers cele scrise pe uşile mari ce-l mărgineau. „Desigur, în spatele acestor uşi sunt clasele” – îşi spuse Alunel al nostru, care, adineauri, mai folosise anapoda cuvântul „director”. N-avea de unde să ştie că aici nu există nici clase, nici director. Îşi dădea seama că directorul nu poate fi acolo, într-o sală de clasă, dar ca să dea de cabinetul lui trebuia să parcurgă toate culoarele, să citească toate tăbliţele de pe uşi. Dar nici cititul nu era o treabă prea uşoară, deoarece avea de-a face cu denumiri pe care nu le mai auzise vreodată. Dar îşi spuse că un viitor student la medicină trebuie să se familiarizeze cu ele. Şi-apoi, dacă tot se apucase de o

treabă – cum spunea şi profesorul Ilie Mirea –, era bine să o ducă până la capăt şi să o facă aşa cum trebuie. Citi astfel, fără să înţeleagă mare lucru, următoarele denumiri: Amfiteatrul I, Anatomie şi Embriologie, Biochimie… Treaba se complica, deoarece din culoarul principal se făceau culoare mai mici. Le trecu în revistă pe toate, oprindu-se puţin în dreptul fiecărei săli preţ de-o clipă, ca să poată citi cele scrisese pe uşă. Ajunse astfel la capătul culoarului şi dădu de o scăriţă, tot în dreapta, care urca la etajul II. Nu ezită să urce scăriţa şi, când ajunse sus, reîncepu acţiunea de recunoaştere, de data asta în sens invers. I se perindară astfel prin faţă alte uşi, care purtau desigur alte denumiri: Catedra de farmacologie, Sociologia medicinii, Sala de lucrări practice, Amfiteatrul V, Fiziologie, Histologie, Citologie… O nedumerire creştea în mintea lui Alunel, firească de altfel pentru un băiat de vârsta lui: „De ce, oare, pe uşile unor săli scrie cuvântul «Catedră», iar pe altele nu?! Înseamnă că unele clase nu au catedră şi că profesorul este nevoit să stea tot timpul în picioare?! Cum se poate una ca asta?! La noi toate clasele au catedră! Şi-apoi, ce să caute aici un amfiteatru!” Învăţase de curând la istorie despre amfiteatrele greceşti şi romane. Dar ştia că acelea erau construite în aer liber, pe când cele de aici se aflau înăuntru. În cele din urmă, conchise: „La urma urmei, cine ştie de câte ciudăţenii nu mă voi mai izbi? Oi vedea, dar deocamdată să găsesc secretariatul şi direcţia!”

Dădu să coboare, dar ceva îi spunea că pe acolo trebuie să existe un hol, în care mai mult ca sigur dădea camera secretariatului, de unde, făcând doar un pas, putea să ajungă la director. Tocmai atunci se ivi drept în faţa lui un tânăr care urca grăbit. Apariţia acestuia fu atât de neaşteptată, încât Alunel, care se ştia urmărit de Nea Haralambie, tresări, speriindu-se de-a binelea. Băgă de seamă că tânărul îl privea cam de sus, şi asta nu doar pentru că era mai înalt decât el.

Dar Alunel al nostru nu se lăsă intimidat cu una cu două. Îl măsură la rândul lui pe individ şi băgă de seamă că era suplu şi extrem de elegant, îmbrăcat cu un costum gri impecabil, că avea părul pieptănat cu multă grijă şi o

figură distinsă. Un singur cusur îi găsea Alunel: era din cale-afară de parfumat. Cine să fie oare acest personaj apărut aşa, pe neaşteptate, într-un moment de răscruce pentru Alunel, tocmai când se hotărâse să înveţe medicina? Desigur, numai întâmplarea îl scosese în calea lui.

Luând un aer voit nepăsător, băiatul găsi cu cale să-l întrebe chiar pe el, că altcineva nu se zărea prin preajmă:

— Maestre, nu ştii cumva unde este cancelaria directorului facultăţii?

Mina pe care o arborase, preţiozitatea cu care rostise mai ales cuvântul „maestre" trebuiau să aibă un efect imediat asupra interlocutorului, făcându-l să-şi dea seama că nu are de-a face cu fitecine. Spre mirarea lui însă, tânărul nu se lăsă deloc impresionat. Zâmbi cu vădită superioritate şi, cântărindu-l pe Alunel al nostru dintr-o ochire, i se adresă cu o voce metalică:

— Ascultă, puştiule, ce cauţi tu la Facultatea de Medicină?

Altul care i se adresa cu „puştiule"! Simţea cum se sufocă de mânie. De-asta pornise el către un ţel nobil? Oare drumul spre cunoaştere avea să-i fie barat tot timpul de indivizi ca Nea Haralambie de-şi zicea „Decan" sau ca acest filfizon din faţa lui, care i se adresase – desigur în zeflemea – cu „puştiule"? Ar fi vrut să-i dea o replică usturătoare – o merita –, dar găsi că-i mai prudent să se domolească; de fapt, îşi dădu seama că nici nu ştia cu cine are de-a face.

— Maestre, dar domnia ta cine eşti, ca să-mi pui o asemenea întrebare? (Ce mai încolo şi încoace, Alunei voia

să-l dea gata cu vorbe mari, luate de prin cărţi.)

— Ascultă, puştiule, eu sunt student la „generală" şi locul meu este aici, dar tu, tu ce cauţi pe-aici?

Din nou apelativul jignitor „puştiule" – de data asta rostit cu emfază, fapt ce-l irită şi mai mult pe Alunel. Simţind că-şi pierde firea, negru de mânie, cătă spre tânărul din faţa sa, vrând parcă să-i transmită tot dispreţul ce-l cuprinsese în acel moment. Dar, curios, privirile acestuia, aţintite asupra-i, parcă-l ardeau. „Nu cumva o fi vreun extraterestru?" îşi spuse Alunel şi, pradă imaginaţiei sale, i se păru că de undeva, de deasupra Facultăţii de Medicină, venea un zgomot ciudat. „Te pomeneşti că a descins chiar acum dintr-o farfurie zburătoare sau dintr-un ciudat aparat de zbor ca cel din «Imperiul contraatacă»". În cele din urmă se auzi răspunzând, parcă şi propria-i voce venea de undeva de departe: – Şi eu sunt...

— Ce, ce eşti tu? Iacă acolo un puşti, şi încă unul cu pretenţii de om mare! De data asta cuvântul „puşti" fu rostit apăsat, tăios – cuţit de ghilotină, nu alta, menit să-i taie elanul cu care venise până aici.

— Păi... student!

— Student?!!! La auzul acestei vorbe, tânărul izbucni în hohote de râs. Pornit cum era, lui Alunel i se păru neomenesc – suna metalic, ca şi vocea, şuierător. Nu, nu era un râs natural, menit să împrăştie voia bună, ci, dimpotrivă, te îngheţa.

— Tu, student?! Pe cine vrei să păcăleşti? Nici măcar atâta lucru nu ştii, că la facultate nu există director, ci decan!

— Nu se poate! Cu alte cuvinte, Nea Haralambie, deşi zice „Decan", e aici un... un fel de director! Tânărul zâmbea satisfăcut, dându-şi seama cu cine are de-a face:

— Ce-l amesteci pe Haralambie, portarul?

— Păi când nu m-a lăsat să intru mi-a zis că el, şi nu

altul, este „Decan”!

— Aşa? Atunci află, copile, că şi-a bătut joc de tine! El e Nea Haralambie sau Lambe, atât! Sau, dacă vrei, Lambe-portarul, după ocupaţia lui! Iar la facultate nu există director, ca la şcoală sau la… grădiniţă, ci decan – e o funcţie, nu un nume, cum ai înţeles tu! Ai priceput?

Accentuase batjocoritor cuvântul „grădiniţă”, pentru a-i da de înţeles lui Alunel că, după cunoştinţele lui, acolo i se cuvenea un loc, şi nu la facultate. Paharul se cam umpluse: „puştiule”, „copile”, „grădiniţă”… Dar, ciudat, lui Alunel îi pierise orice urmă de mânie. Tocmai se mai liniştise, când auzi din nou vocea aceea tăioasă:

— Cum te cheamă?

— Alunel!

— Alunel? Şi tânărul se porni din nou pe râs. Auzi, Alunel! Nume predestinat pentru un puşti, nume de ţânc!

Stăpânindu-se, Alunel căută să afle şi el câte ceva despre ciudatul tânăr:

— Dar pe dumneata cum te cheamă?

— Pe mine? Deşi nu-i frumos să-i întrebi pe cei mari cum îi cheamă, de data asta te iert. Mai ai multe de învăţat. Am un nume deosebit, pe care-l rostesc cu mândrie: Ossian! Os-şi-an!

Alunel găsi numele caraghios şi predestinat ridicolului. Dar nu-şi spuse cu glas tare părerea, socotind că-i mai bine să se abţină. În minte îi apărură figurile groteşti ale lui Gargantua şi Pantagruel şi chiar a baronului Münchhausen. Trăsese o învăţătură din peripeţiile faimosului vis: dacă izbutise la un moment dat să-i înduplece pe aceştia, apoi aceasta se întâmplase nu atunci când întrebuinţase cuvinte tari, vehemente, ci tocmai când dăduse dovadă de tact şi prudenţă. Se hotărî deci să-i vorbească politicos, cu eleganţă şi gentileţe, acestui individ.

— Ossian? Ce nume frumos! Seamănă cu zborul unei păsări, sfidând înălţimile. E un nume plin de culoare, poezie… parcă e un cântec de vioară… Are strălucirea aurului sau – ce spun eu? – a soarelui. E magnific, ce mai! Predestinat pentru un mare şi ilustru medic!

La auzul acestor vorbe mieroase, Ossian zâmbi batjocoritor, linguşeala lui Alunel prinzându-se de el ca apa de penele păsărilor de baltă.

— Prea multe comparaţii măgulitoare, puştiule, n-am nevoie de ele! Dar, pentru că ai încercat să fii drăguţ, spune-mi ce vrei de la mine?

— Maestre Ossian, de e cu putinţă, v-aş ruga pe dumneavoastră, care sunteţi student şi – cum s-ar zice – sunteţi aici ca la dumneavoastră acasă, să mă conduceţi de urgenţă la tovarăşul direct… la tovarăşul decan!

— Ştii că-mi eşti simpatic? chicoti Ossian. Şi, pentru că-mi eşti simpatic, o să-ţi îndeplinesc dorinţa. Hai să te duc la tovarăşul decan!

Alunel ştia însă că ceea ce ţi se oferă cu prea multă uşurinţă nu ascunde nimic bun, mai bine zis ascunde întotdeauna ceva. Cum de se oferise, nitam-nisam, batjocoritorul Ossian să-i fie călăuză, că doar nu-i devenise aşa, dintr-odată, simpatic? Dar Alunel mai ştia că în situaţia lui n-avea de ales. Dacă-l refuza pe Ossian sub pretextul că se descurcă singur, acesta s-ar fi simţit ofensat şi abia atunci s-ar fi putut să-i pună beţe în roate. Căutând să pară cât mai indiferent şi sigur de sine, se hotărî să-l urmeze pe Ossian prin labirintul de culoare.

Coborând scările, ajunseră din nou în primul culoar, care ducea către uşa prin care mai adineauri intrase Alunei. Dar abia acum zări, mai în dreapta, câteva scăriţe din marmură ce duceau într-un hol larg de toată frumuseţea. „Aici trebuie să fie cabinetul decanului”, îşi zise eroul nostru. Şi inima începu să-i bată năvalnic la gândul că se apropia de locul unde urma să i se hotărască soarta. Dar se pare că se înşelase, pentru că Ossian trecu pe lângă ele nepăsător, ba, luându-l de braţ pe Alunel cu un gest ocrotitor, părea că vrea să-l „piloteze” pe drumul cel mai scurt, ferindu-l de ocolişuri inutile. Când mai erau doi paşi până la uşă, ce-i fu dat să vadă? în cadrul ei apăruse silueta mătăhăloasă a lui Nea Haralambie, căruia – nu, nu i s-a părut – „binevoitorul” Ossian i-a făcut un semn, arătând spre Alunel. „Aşadar, iată care fuseseră bunele intenţii i ale tânărului student. M-am gândit eu că nu-i a buna schimbarea aceea de atitudine… Deci asta a vrut: să mă dea pe mâna cerberului, şi asta cât mai repede!” Bineînţeles erau de prisos astfel de reflecţii, aşa că băiatul, cât ai zice peşte, se răsuci pe călcâie cu o mişcare atât de rapidă, încât, până să se dezmeticească tânărul de lângă el, avu tot timpul să urce din nou scările şi să ajungă în capătul celălalt al culoarului. „Ia te uită – îşi zise Ossian –, cine l-ar fi crezut atât de sprinten pe acest grăsun?!” Deci, Alunel al nostru iuţi nu numai pasul, ci şi gândul, cumpănind tot timpul cum ar putea să scape de cei doi urmăritori şi, bineînţeles, cum să-l dibuiască pe decan. Pericolul cel mare era suplul Ossian, care din clipă în clipă putea să-l ajungă din urmă, Nea Haralambie descurcându-se mai greu în această „probă sportivă”. Dar parcă lui îi era uşor? În faţa scăriţelor ce dădeau în holul cel larg, simţind că-i plesnesc plămânii, fu cuprins de regretul chinuitor (pentru a câta oară?) că abandonase sportul, lăsându-se pradă nesăţioasei pofte de mâncare. Uite, de

pildă acum, nu mai era în stare să facă un pas, poate pasul hotărâtor care avea să-l ducă în faţa decanului. Aruncându-şi privirea înapoi, zări la capătul culoarului pe cei doi urmăritori ai săi. „Ia te uită, Nea Haralambie nu se lasă! Cred că a făcut sport la tinereţea lui, că altfel cum ar putea acum să alerge la un pas în urma lui Ossian? În câteva clipe vor fi lângă mine, mă vor prinde şi atunci...”

Abandonă ideea de a păşi în holul cel larg, din care se pare că n-avea cum să iasă la nevoie. Se îndreptă aşadar din nou spre uşa prin care intrase. În spatele lui creştea zgomotul paşilor, semn că cei doi se apropiau. Ar fi putut să iasă pe uşă, să nu se oprească din fugă decât în stradă, unde ar fi scăpat definitiv de urmăritorii săi. Dar ar fi fost o laşitate din partea lui. Venise aici cu un scop – şi nu dintre cele meschine –, iar acum, la primul hop, să fugă pe furiş, ca un hoţ? Nu, nici vorbă, trebuia să ajungă cu orice preţ la decan!

Îl fulgeră o idee: „Ce-ar fi să-i port aşa, dintr-un hol în altul, pe cei doi, sleindu-le forţele?” El însuşi era la capătul puterilor, parcă nici picioarele nu-l mai ascultau. Trebuia într-un fel oarecare să câştige timp, să-şi mai tragă puţin sufletul.

Se avântă aşadar pe scăriţa care ducea la subsol. Acolo, între timp, lumina se aprinsese. Surprinzător, dar şi aici erau uşi, ca la parter sau etaj, uşi pe care scria câte ceva. Dar acum Alunel nu mai avea timp de citit, hăitaşii săi fiind pe undeva pe-aproape. Oricum, decanul nu putea să se afle aici, la subsol. Ajunse din nou la o cotitură, care deschidea spre dreapta calea altui coridor, scurt, care se oprea în faţa; unei uşi mari.

În mintea lui Alunel se cristalizară două alternative: ori mergea înapoi şi urca din nou scăriţa ce ducea la parter – şi în acest caz cursa era reluată cine ştie până când, ca un perpetuum *mobile* –, ori o apuca pe acest culoar, care

măcar era întunecos. Avea să stea ascuns aici, protejat de umbră, până când treceau de el cei doi. Apoi ieşind din ascunzătoare şi făcând calea inversă avea să încerce să ajungă la decan. Cunoştea tertipul din filmele de acţiune pe care le văzuse. Ei dar în filme e cu totul altceva, parcă niciodată urmăritorii n-au auzit de asemenea şiretlicuri, pe când în cazul de faţă mai mult ca sigur că cei doi cunoşteau şi ei stratagema, aşa că puteau foarte bine să-l prindă în acest culoar, care era aidoma unei străzi înfundate. Cu tot riscul, pătrunse în micul culoar şi, ţinându-şi răsuflarea, se lipi de uşa din fund. Atunci, auzul îi fu izbit de două zgomote distincte: zgomotul sacadat, din ce în ce mai aproape, al paşilor ce-l urmăreau şi bătăile puternice ale propriei sale inimi. Abia atunci Alunel băgă de seamă cât era de speriat. Degeaba îşi spunea că n-are de ce să-i fie frică. La urma urmelor ce-avea să i se întâmple?

La un moment dat, însă, zgomotul paşilor prinse să scadă, auzindu-se din ce în ce mai slab semn că cei doi muşcaseră din momeală şi acum se îndepărtau. Ce mai încolo-încoace, stratagema deşi uzată, îi reuşise de minune. Atunci, ca prin farmec, simţi cum i se domolesc şi bătăile inimii care mai adineauri o luaseră razna. Un zâmbet îi lumină faţa şi, la lumina lui sau poate pentru că se mai obişnuise cu întunericul, putu să citească destul de uşor ce sta scris deasupra uşii: Sala de disecţii „Fr. Reiner”. Nu pricepu ce înseamnă cuvântul „disecţii”, dar n-avea el timp de-aşa ceva acum. „Deci, deocamdată am scăpat! Desigur, nu pentru mult timp. Când vor băga de seamă că i-am înşelat, vor face calea-ntoarsă, aşa că bine ar fi să cântăresc cum se cuvine situaţia, să nu care cumva să pic în mâinile lor. Trebuie să profit de cele două-trei clipe de avans şi să fac în aşa fel, încât să ajung înaintea lor în holul cel mare, unde mai mult ca sigur voi da de

cabinetul decanului”.

Ieşind din ascunzătoare, cât ai zice peşte fu lângă scăriţă, o urcă în fuga mare, se trezi în capătul culoarului, de unde, în sfârşit, ajunse în hol. Privind peste umăr, la o aruncătură de băţ, îi zări pe cei doi – ajunseseră în celălalt capăt al culoarului. Atunci se avântă înainte, dar, împiedicându-se, căzu lat la pământ. Simţi o durere ascuţită în coate, dar n-o luă în seamă. Dintr-un salt, fu în picioare, cu o elasticitate pe care nu şi-o bănuise nicicând. Drept în faţă, lângă ghişeele aşezate unul lângă altul, văzu un intrând destul de îngust, parcă anume ascuns de ochi indiscreţi. „Aici trebuie să fie decanul!” îşi zise. Câteva trepte îl duseră în faţa unei uşi, pe care citi, în sfârşit, cuvântul „*Decan*”. Din nou îşi auzi bătăile inimii, dar, stăpânindu-şi emoţia, dădu să treacă pragul Chiar în acea clipă, două braţe puternice îl înşfăcară de o parte şi de alta, imobilizându-l cu brutalitate. „M-am înecat la mal!” îşi zise Alunel, care ştia prea bine în mâinile cui se află. Ei „dar nu era el ăla care să dea înapoi, ba piedicile îl îndârjeau parcă şi mai mult. Căutând să-şi păstreze calmul, chibzui cu iuţeala fulgerului cam ce-ar trebui să facă. Negăsind altceva mai bun, se porni să ţipe cât îl ţinea gura. Descumpăniţi, cei doi – Ossian şi Nea Haralambie – îşi slăbiră strânsoarea. Chiar în acea clipă se deschise uşa şi în cadrul ei îşi făcu apariţia un bărbat înalt, cu părul cărunt şi o ţinută distinsă. Era decanul! Se vedea cât de colo că fusese deranjat de ţipetele lui Alunel.

Surprins, Alunel se cam fâstâci, dar imediat îşi dădu seama că de fapt ar trebui să se bucure, doar pentru asta se afla aici, doar pentru a da ochii cu decanul alergase de colo-colo prin labirintul de culoare, nemaiştiind încotro s-o apuce ca să scape de cei doi cerberi.

— Ce se întâmplă aici? întrebă cu o nuanţă de severitate în glas decanul.

După ce plutiră o clipă între pereţii holului undele sonore ale glasului metalic deveniră parcă materiale. Ai fi putut crede că acele cuvinte banale se transformaseră în două gloanţe, nimerindu-i din plin pe cei doi. Băgă de seamă că Ossian avu chiar o grimasă de durere, dar desigur asta era doar o năzăreală de-a lui Alunel, pentru că imediat îl auzi vorbind, sigur pe el, aproape impertinent:

— Acest puşti, tovarăşe decan, a pătruns pe furiş în facultate şi, niciuna, nici două, vrea să intre la dumneavoastră!

— La mine?

— Da, la dumneavoastră! întări Nea Haralambie cele spuse de Ossian. Alunel, cu coada ochiului, cătă spre portar: „Cum de-am putut crede că el este decanul?! Că doar rostul decanului nu este să păzească poarta. Şi-apoi, de fapt eu îl căutam pe director, socotindu-l mai-marele aici, ca la şcoală. Ca să fiu sincer, până azi nici n-am auzit de cuvântul «decan»”.

Spre stupefacţia celor doi, decanul cel adevărat, cu vorba rară şi apăsată, care nu admitea replică, zise: – Dacă vrea să intre la mine, să poftească!

DECANUL SE DOVEDEŞTE ÎNŢELEGĂTOR

Decanul era într-adevăr un om de treabă şi foarte modest, în toate actele sale dând dovadă de tact şi de acea rară însuşire, cu care sunt dotaţi unii semeni ai noştri, de a pricepe rostul faptelor şi firea oamenilor. Poate tocmai prin acest fel de a fi dobândise stima şi respectul tuturor.

Curiozitatea se vădi mai puternică decât sfiala ce-l cuprinsese în faţa acestui personaj şi Alunel al nostru, dintr-o privire, îl studie din cap până-n picioare. Hainele impecabil croite, cămaşa de un alb strălucitor, cravata discretă, părul uşor argintiu la tâmple, ce-i încadra figura distinsă, barbişonul abia schiţat şi privirea, mai ales privirea – amestec de îngăduinţă şi severitate – îi aminteau

eroului nostru de cineva. Sigur – cum de nu-şi dăduse seama de la început?! – semăna cu savantul Louis Pasteur! Poate, aflându-se încă sub influenţa faimosului vis, era doar o părere a lui sau poate – cine ştie? – există ceva ce-i face să semene între ei pe oamenii de bine.

Cu o voce plăcută, care nu mai păstra nimic din tonul aspru de-acum câteva clipe, decanul îl întrerupse pe Alunel din consideraţiile pe care le făcea în sinea sa, poftindu-l să ia loc într-un fotoliu, în faţa biroului său.

Alunel crezu că nu-i vorba de el, că se înşală. Chiar îşi aruncă instinctiv privirile spre uşă, să radă dacă nu cumva între timp nu intrase cineva, un personaj important, care să fi fost poftit pe scaun cu atâta politeţe. Dar, nevăzând pe nimeni, îşi dădu seama că de fapt pe el îl invitase decanul. Se aşeză în fotoliu, cu privirile aţintite asupra omului care-l tratase cu atâta bunăvoinţă.

După ce îl cercetă o clipă pe grăsunei, cântărindu-i intuitiv firea, îi puse o întrebare banală, aşa, ca de început:

— Cum te cheamă, băiete?

„Ei, aşa da, mai merge – îşi zise Alunel –, oricum e altceva decât «puştiule» sau – «copile»!”

— Mă numesc Alunel, tovarăşe decan!

— Alunel? Dar ai un nume fermecător! Oricine îl va reţine, pentru că-i un nume rar, fragil şi delicat ca o creangă de alun.

Aceste vorbe picurară ca un balsam în sufleul băiatului, rănit de vorbele ironice, în doi peri, ale lui Ossian. Se simţi dintr-odată atât de apropiat de decan, încât, uitând unde se află, făcu prima gafă din dimineaţa aceea. Cu pripeala-i binecunoscută, Alunel i se adresă decanului cu totul nepotrivit, de parcă acesta era un abia cunoscut tovarăş de joacă:

— Dar dumneavoastră cum vă numiţi? Abia după ce-şi auzi glasul răsunând în încăpere îşi dădu seama cât de

nelalocul ei era întrebarea. Urmărind să răspundă cu o amabilitate amabilităţii acestui om binevoitor, făcuse până la urmă o necuviinţă – de fapt nu voise altceva decât să laude, la rândul său, numele decanului. Tăcu şi, ruşinat, îşi lăsă privirile în jos, de unde nu le mai ridică decât răspunsul decanului, care sosi prompt natural, fără nicio nuanţă de dojana:

— Numele meu este Pastor, Alunele! Alunel tresări: „Aşadar este rudă cu savantul întâlnit de mine în vis, nu întâmplător am găsit eu adineauri că-i seamănă! Judecând după vârstă, ar putea să-i fie nepot sau strănepot celebrului Louis Pasteur”.

Curiozitatea îl făcu să uite că de fapt voise să-i laude numele şi se trezi punând o nouă întrebare:

— Sunteţi rudă sau, cum să spun… urmaş al marelui savant Louis Pasteur?

Decanul zâmbi îngăduitor, deşi prea multele întrebări ale lui Alunel puteau fi socotite o necuviinţă.

— Pe mine mă cheamă Pastor, nu Pasteur, Vasile Pastor, şi sunt de fel din Apuseni. N-am nimic comun cu marele savant în privinţa numelui – el era francez, eu sunt român! Tăcu o clipă. De fapt, mă mândresc că sunt român, după cum sunt sigur că şi Pasteur se mândrea că-i cetăţean francez. Această dragoste de ţară ne apropie, ne înrudeşte, cum spui tu. Ei, dar mai e ceva, printre multe altele. Vezi tu, băiete, noi cei aflaţi în slujba ştiinţei iubim oamenii, toate căutările noastre neavând alt scop decât sănătatea şi fericirea lor. Ţinând seama de acestea, poţi să ne socoteşti într-adevăr rude. De fapt, toţi suntem urmaşii unor iluştri înaintaşi, un fel de fii ai lor, cărora ne revine menirea de a continua opera acestor părinţi într-ale ştiinţei.

Spusele decanului îi merseră de-a dreptul la inimă lui Alunel. Se gândi că lui, chiar de i-ar fi trecut prin minte

toate acestea, i-ar fi trebuit mult timp până să ajungă la o asemenea formulare. Chipul băiatului era invadat de o lumină lăuntrică, iar în ochi i se putea citi o sinceră admiraţie.

Socotind că, în sfârşit, a sosit momentul să afle ce-i cu el, decanul i se adresă pe un ton cât se poate de firesc:

— Acum, că ne-am cunoscut, Alunele, spune-mi ce te-a mânat către Facultatea de Medicină?

Pripit de felul său, cum am mai spus, lui Alunel i-o luă gura pe dinainte, scăpând alte vorbe nechibzuite:

— Văzându-mă mai adineauri încolţit de cei doi, de parcă aş fi fost un hoţ, poate v-aţi închipuit că am venit aici cu gânduri necinstite, dar să ştiţi că nici prin minte nu mi-a trecut să fur ceva! Imediat se miră el însuşi cum de-a putut rosti asemenea nerozie.

Privirile decanului se adumbriră pentru o clipă, dar imediat chipul său se destinse plin de căldură şi înţelegere.

— O clipă nu m-am gândit, că ai putea fi un răufăcător. Chiar de-ar fi numai numele, şi n-aş putea să mă gândesc la tine decât ca la un băiat bun şi cuminte. Ţi se citeşte candoarea vârstei pe faţă, de-aceea mi-a părut rău când te-au înşfăcat cei doi aici, în uşa mea. Mi-am dat seama imediat cât de nelalocul ei era purtarea celor doi cu un copil, care, dacă-i înfruntase, se cheamă că aveau şi ei o parte de vină. Sunt sigur că ai ceva important să-mi spui. Sunt gata să te ascult şi, după puteri, să te ajut!

La atâta bunăvoinţă, nici nu se aşteptase Alunel al nostru. Se hotărî să-şi spună păsul cât mai concis, şi aşa îi răpise destul timp acestui om atât de înţelegător.

— Am venit aici ca să învăţ medicina! spuse eroul nostru cu hotărâre în glas.

— Serios?!! Şi decanul, care desigur nu s-aştepta la una ca asta, surâse plin de bunăvoinţă, de parcă dorinţa lui Alunel era cât se poate de firească. Apoi continuă:

— N-ar fi nimic rău în asta… numai că vezi…

„Aşadar era un «numai că» la mijloc, îşi zise Alunel. Nu cumva m-am înşelat şi în privinţa decanului? Poate că nu-i chiar atât de sincer pe cât mi-a părut. Nu cumva prin bunăvoinţa arătată a urmărit doar să afle ce-i cu mine – să mă cumpere cum se spune –, pentru ca apoi să mă dea pe mâna celor doi vajnici cerberi?”

Dintr-odată deveni circumspect şi, schimbând registrul, întrebă de-a dreptul impertinent:

— Dar ce, tovarăşe decan, n-am eu alură de student?

— Nu m-am referit la asta, nu despre o anumită alură este vorba. De fapt, să ştii că există unii cu alură de studenţi, dar cunoştinţele lor lasă de dorit. Mă-ntreb de altfel cum de-au pătruns la Medicină? Poate, între timp, s-au lăsat pe tânjeală, socotind prea mare efortul depus la admitere… Oricum, nu răspund cum se cuvine încrederii acordate… Dar asta e cu totul altă problemă, înainte de toate, în ce clasă eşti?

— Într-a V-a!

— Iată, Alunele, despre ce este vorba: tu trebuie mai întâi să termini clasele gimnaziale, apoi pe cele liceale şi-abia atunci – dacă nu te va părăsi între timp această dorinţă – te vei înscrie la concursul de admitere în Facultatea de Medicină. Dornic să înveţe, să ştie cât mai multe, omul nu poate sări treptele elementare ale cunoaşterii… Şi ele sunt necesare, întocmai ca temelia unei case, care – se ştie – trebuie să fie cât mai solidă. De altfel, există o zicală înţeleaptă în graiul nostru: *„fiecare lucru, la vremea lui*!”

Alunel se dezumflă complet. Aşa ceva auzise el şi de la profesorul Ilie Mirea, şi ca să afle acelaşi lucru nu era nevoie să se ostenească până aici. Cu ochii numai semne de întrebare şi amărăciune în glas, găsi cu cale să ceară o lămurire:

— Cum adică, tovarăşe decan?

Părând că nu ia în seamă ce se petrece în sufletul grăsunului aflat în faţa sa, decanul socoti cu cale să înceapă cu un exemplu cât mai plastic, menit să-i sprijine demonstraţia şi s-o facă pe înţelesul lui Alunel.

— Spune-mi, Alunele, ai putea să faci pâine numai

din apă?

Alunei îl privi înciudat: „Mă socoteşte un ţânc, dacă începe cu astfel de exemple”. Dar, oricum, nu mai putea da înapoi, doar el îl căutase pe decan, vrând să stea de vorbă cu el. Ei, acum se afla în faţa lui, instalat confortabil într-un fotoliu – cum s-ar spune fusese primit cum se cuvine –, aşa că va trebui să se poarte în consecinţă, civilizat!

— Nu, tovarăşe decan, nu se poate face pâine doar din apă, mai trebuie şi făină...

— Şi ceva drojdie de bere, Alunele. Ba, dacă vrei să faci cozonac, mai trebuie să adaugi şi lapte, unt, zahăr, ouă, coajă de lămâie sau portocală, vanilie... Aşa-i şi cu medicina! La cele patru clase ale tale trebuie s-o adaugi şi pe-a cincea – în care eşti acum –, apoi pe-a şasea şi aşa mai departe – toate astea fiind trepte ale cunoaşterii, pe care trebuie să le sui una câte una; abia după ultima, făcând un salt – examenul de admitere –, vei păşi pe prima treaptă de-aici – primul an de medicină! Iată de ce ţi-am spus că fiecare lucru trebuie făcut la vremea lui!

„Da, pare într-adevăr logic, totul e ca acest om să fie şi sincer. Sfatul unui om inteligent şi sincer e de nepreţuit!”

— Tovarăşe decan, cu siguranţă că aveţi dreptate, dar vă rog să înţelegeţi că eu doresc să învăţ medicina acum, dintr-o nevoie ce nu suferă amânare! Nu pot să aştept – ca să continui metaforic exemplul dumneavoastră – dospirea aluatului şi coacerea cozonacilor.

Poate făcuse iar o gafă, dar era hotărât să nu mai ţină seama de nimic, trebuia neapărat să-şi spună păsul, că doar pentru asta se afla aici. Privindu-l pe decan drept în ochi, nu zări nici urmă de mustrare, ba citi în ei o caldă simpatie, de înţeles dacă ţinem seama de faptul că acesta n-avea copii.

— Mă rog, şi care e acea nevoie ce nu suferă

amânare? Ai cumva părinţi vârstnici sau bolnavi şi vrei să-nveţi din timp cum să-i îngrijeşti?

— Nu, tovarăşe decan, nu despre părinţi e vorba… De fapt, e vorba despre mine!

— Nu înţeleg, Alunele, nu pot pricepe cum un băiat atât de robust, ca tine, se poate plânge de un beteşug!!!

— Da, da, se pare că sunt bolnav! Aşa stând lucrurile, m-am gândit să nu mă iau după unul, după altul, că bine-ar fi să-nvăţ cum să mă îngrijesc eu însumi, şi asta nu oricum, ci prin dobândirea unor temeinice cunoştinţe medicale.

Decanul deveni deodată serios:

— Ei, dar discuţia noastră începe să devină interesantă. De fapt, ce te supără?

— Stomacul!

— Stomacul?! Şi care crezi că ar fi pricina?

— De mănânc mă doare, de nu mănânc mă doare! Nu ştiu ce să mă mai fac!

Numai ce pronunţă aceste vorbe, şi Alunel al nostru simţi că-l doare stomacul. Abia acum îşi aduse aminte că de dimineaţă, plecând în grabă de-acasă, nu mâncase nimic. Simţi chiar cum i se schimonoseşte faţa de durere.

— Dragă Alunele, nu e bine nici aşa, nici aşa!

Pripit cum era, Alunel era cât pe-aci să-l întrerupă ca să-l întrebe ce înţelege prin „nici aşa, nici aşa”, dar nu fu nevoie, pentru că imediat decanul îşi continuă ideea:

— Când îţi încarci prea mult stomacul – şi, după cum arăţi, cred că ăsta ţi-e obiceiul –, digestia nu se mai face cum trebuie şi, bineînţeles, ai de suferit, după cum dacă nu mănânci, iar nu e bine, secreţia gastrică hiperacidă având o acţiune erozivă – asta explică senzaţia pe care o ai uneori, că te roade ceva în stomac, ca de pildă acum; de altfel oricine, privindu-te, citeşte asta pe figura ta.

— Nu-i aşa? – izbucni Alunel, care socotea că i se dă dreptate. Nu-i aşa? Dar atunci ce să fac?

— Există o soluţie: nu trebuie nici să te îmbuibi, nici să rabzi de foame! Trebuie să mănânci cumpătat, fără excese, cu alte cuvinte, chiar dacă ceva îţi place mai mult, nu-i un motiv să fii lacom, să nu te poţi abţine. Trebuie să înveţi să te hrăneşti raţional!

Alunel tresări. Ajunsese de unde plecase. Toţi îi recomandau acelaşi lucru, de parcă între ei exista o înţelegere.

— Şi, totuşi, rogu-vă, tovarăşe decan, ajutaţi-mă să învăţ medicina!

— Bine, aş vrea să te ajut, dar nu văd cum!

Alunel se învioră. Da, nu se înşelase în privinţa firii decanului – era într-adevăr un om de treabă!

— Aş vrea să-mi aprobaţi să particip la orele care se predau în facultate!

— Vrei să spui la cursurile noastre, la activităţile noastre, la viaţa de student?”

— Întocmai, tovarăşe decan!

Sesizând comicul situaţiei, decanul abia se putu abţine să nu izbucnească în râs. Se gândi totuşi că acest mic încăpăţânat nu va ceda decât atunci când se va convinge el însuşi că dorinţa lui este absurdă – *deocamdată*.

— Fie, Alunele! Să încercăm! Să vedem ce o să iasă din această poveste unică, după părerea mea, în analele Facultăţii de Medicină!

— Va ieşi bine, vă asigur!

ÎN AMFITEATRU, PRINTRE STUDENŢI

Decanul mai ezită preţ de-o clipă. Se vedea cât de colo că e descumpănit în faţa acestei situaţii insolite. Sigur, ar fi putut foarte bine să-l invite pe acest Alunel să părăsească încăperea, că doar avea destule probleme de rezolvat – şi nu lipsite de importanţă –, dar decanii au şi ei uneori simpatii şi antipatii inexplicabile. Ce mai încoace-încolo, grăsunul din faţa sa îi devenise simpatic din prima clipă! „Auzi dorinţă năstruşnică: la vârsta lui, ţine morţiş să devină student în medicină! Deşi mult prea dezvoltat fizic, de fapt nu-i decât un copil, dar îi admir tenacitatea. Nu, n-am voie să greşesc, băiatul se află la vârsta marilor transformări fizice şi psihice, aşa că trebuie să fiu cu băgare de seamă. Simt că are încredere în mine, nu-l pot dezamăgi, dar nici să-l încurajez nu pot, dorinţa lui fiind, cel puţin deocamdată, fără putinţă de realizare, afară doar dacă rotofeiul ar fi – să zicem – unul dintre acei copii precoce, şi tot ar fi prea devreme”.

Întâlnind privirea inocentă a lui Alunel, în care scânteiau parcă semne de întrebare, decanul luă o hotărâre năstruşnică, pe măsura dorinţei lui Alunel. Apăsă pe un buton şi undeva, alături, se auzi un apel. Imediat îşi făcu apariţia o femeie între două vârste, care, după ce-l

privi cu simpatie, dar şi cu oarecare uimire, pe Alunel, se opri întrebătoare în faţa decanului.

— Fii bună, tovarăşă secretară, şi invită-l pentru câteva clipe la mine pe profesorul Anastasie Mateianu!

Deşi depăşise prima tinereţe, secretara se dovedi forte expeditivă, aşa că nu trecu mult şi în uşă îşi făcu apariţia un bărbat cam de aceeaşi vârstă decanul, ba parcă şi semănau puţin, aveau ceva comun. Sigur – cum de nu-şi amintise de faimosul vis? –, văzându-i alături unul de altul lui Alunel i se păru că se află din nou, printr-un miracol, în prezenţa celor doi savanţi prieteni – Robert Koch şi Louis Pasteur.

Ridicându-se de la biroul său, decanul îl salută, strându-i prieteneşte mâna, dar, simţindu-l grăbit socoti că-i mai bine să intre direct în subiect.

— Stimate coleg, ştiu cât eşti de ocupat, dar fii bun şi zăboveşte o clipă... Rogu-te, ia loc! Uite despre ce e vorba: aş avea o rugăminte... de a i g u r puţin cam ciudată, dar...

— O rugăminte?! Vă ascult şi, după puteri, am să răspund cum se cuvine.

Alunel observă că profesorul Mateianu vorbea puţin afectat. Mai târziu avea să afle şi amănuntul, nesemnificativ de altfel, că studenţii îl porecliseră *Surplus*. De unde până unde? Pentru oricine o poreclă este mai definitorie decât numele şi, desigur, elevii şi studenţii au fost dintotdeauna înclinaţi să-şi poreclească profesorii.

În cazul profesorului Mateianu, iată de unde i se trăgea porecla. Foarte exigent din fire, la examene după ce studentul trata subiectele formulate în biletul tras, obişnuia să-i mai pună o întrebare pentru a-şi forma o părere definitivă despre cel examinat. Această întrebare, pe care el însuşi o numea „surplus”, avea multă greutate în cumpăna aprecierii finale, scăzând uneori simţitor nota acordată pentru subiectele din bilet. Când observa că

studentul dă din colţ în colţ în faţa „surplusului”, numai ce-l auzeai pe profesorul Mateianu, cu vorbirea-i puţin afectată, spunând: „La problemele principale te-ai descurcat, dar la surplus n-a mers!” Şi, uite aşa, i-a rămas porecla de *Surplus*.

Acum era rândul decanului să-l treacă pe profesorul Mateianu prin încercarea „surplusului”, pentru că trebuia să-i ceară ceva în afara obişnuitelor probleme de serviciu.

— Te-aş ruga, dragă coleg, să priveşti mai întâi la acest băiat pe nume Alunel. Pentru el s-ar zice că azi e o zi însemnată: s-a hotărât să păşească pe drumul maestrului Hipocrate!

La auzul acestui nume, rostit cu respect de decan, Alunel tresări; i se păru chiar că ghiceşte o nuanţă anume în glasul acestuia, de parcă făcea o aluzie la strania sa întâlnire, pe tărâmul visului, cu părintele medicinii. Desigur, era doar o părere – cum avea să ştie decanul de popasul lui la căsuţa din Kos?

Se dumiri când îl auzi pe decan continuând:

— S-a hotărât să înveţe medicina!

Anastasie Mateianu holbă ochii atât de caraghios, că Alunel era cât pe-aci să izbucnească în râs.

— Cum aşa... să înveţe medicina?!!!

— Aşa bine, niciuna, nici două, ţine morţiş să fie... student la noi. Nu ştii cât de greu a ajuns la mine, numai dorinţa asta fierbinte, de neimaginat la un băiat de vârsta lui, l-a făcut să treacă peste toate opreliştile – de fapt, l-am găsit în uşa biroului meu, fugărit de portar şi un student. Văzându-l încolţit cu exagerare – părea un cadru decupat dintr-un film de acţiune – şi citindu-i în ochi hotărârea de a sta de vorbă cu mine, l-am invitat înăuntru să-şi spună păsul. Sigur, când am auzit despre ce este vorba, mirarea mea nu a fost mai mică decât cea care te-a cuprins pe dumneata acum, dar, admirându-i tenacitatea şi încrederea în oameni, mai ales în slujitorii ştiinţei, m-am gândit să nu-l descurajez, să-l las pe el să vadă cum stau lucrurile.

— Bine, dar...

— Ştiu, ştiu ce vrei să spui, eu însumi am spus-o: „fiecare lucru, la vremea lui!” Se vede treaba însă că vremea lui Alunel a venit... mai devreme! – cel puţin aşa socoteşte el.

La aceste vorbe, privirile celor doi bărbaţi se

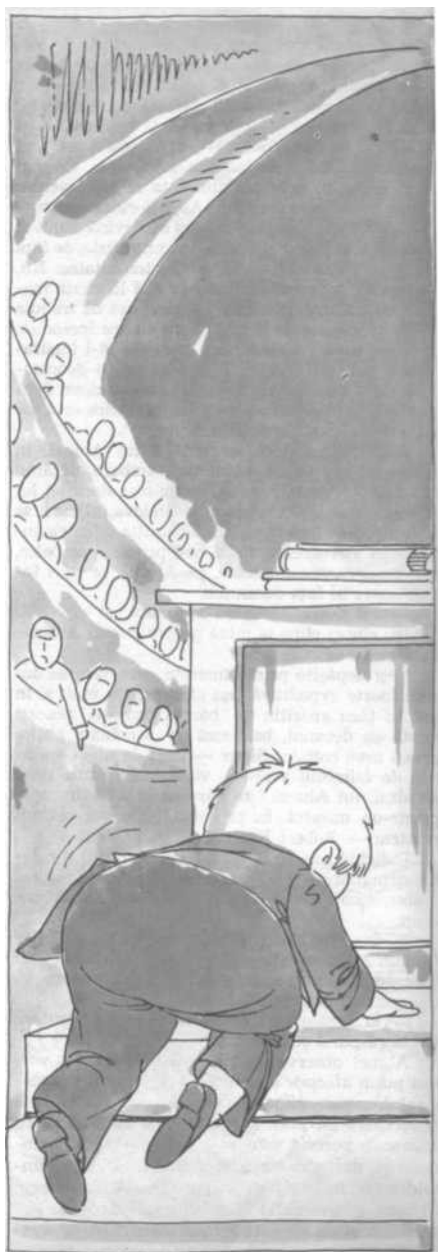
întâlniră, legate printr-o punte a înţelegerii.

— Bine, să încercăm să-l sprijinim pe Alunel! Dar cum?

— M-am gândit şi la asta. Dumneata intri acum la curs, nu-i aşa?

— Ba da, chiar mă tem să nu întârzii!

— Atunci, rogu-te, permite-i şi lui Alunel să asiste consideră-l, începând de azi, „studentul” nostru!

Mateianu zâmbi, întreaga figură i se lumină şi lui

Alunel i se păru din nou că aduce cu savantul de vis. „Ciudat, gândi Alunel, cum or fi reuşit aceşti oameni să rămână atât de supli, deşi nu mai sunt tineri, pe când eu…?! Dacă nici acum, învăţând medicina, nu voi afla ce mă doare, în curând am să ajung ca Gargantua şi Pantagruel sau ca burduhănosul Münchhausen, care şi-au lăsat pântecele să crească în voie, de li s-au încovoiat mădularele le atâta grăsime…” Din aceste gânduri îl întrerupse glasul lui Mateianu:

— S-a făcut, Alunel va merge cu mine la curs!

Grăbit să-l urmeze pe Mateianu, băiatul îşi uită faimoasa pălărie în cabinetul decanului.

Când intrară în amfiteatru, Alunei fu izbit de dimensiunile acestei săli. Obişnuit cu clasele din şcoala sa, vastitatea acestui amfiteatru îl intimidă. Rămase pironit în uşă. Profesorul Anastasie Mateianu înainta spre catedră, care nici ea nu semănă cu cele din şcoala lui. Era o masă înaltă, lungă, impunătoare, la care, pentru a ajunge, aveai de urcat cele câteva trepte ale unei estrade.

La intrarea profesorului Mateianu, studenţii se ridicară în picioare, salutându-l cu respect şi consideraţie. Urcând sprinten la catedră, întocmai ca un dirijor de orchestră, le făcu un semn discret, invitându-i să se aşeze. Abia atunci observă că Alunel rămăsese, stingherit, în uşă, cu ochii tuturor aţintiţi asupra-i. Îi făcu semn băiatului să se aşeze şi el undeva, printre studenţi, viitorii lui colegi. Alunel cătă către şirurile lungi de pupitre, dispuse aproape în semicerc, şi, zărind un loc din margine neocupat, se precipită într-acolo, fericit că nu trebuie să defileze printre rânduri, urmărit de atâtea priviri curioase.

— Dragii mei, li se adresă profesorul Mateianu, înalte de a-mi începe prelegerea, vreau să vă prezint un nou coleg, pe Alunel!

Un hohot de râs izbucni, făcând ferestrele să

zbârnâie. Dar privirea severă a profesorului potoli de îndată vacarmul stârnit. împins parcă de un resort, Alunel ţâşni de pe locul său şi alergă spre catedră. Dădu să urce cele câteva trepte, dar se poticni de prima şi, greoi cum era, căzu în nas. Hohotele de râs izbucniră şi mai puternic, imposibil de potolit chiar şi de priverea austeră a profesorului Mateianu, vădit încurcat în această situaţie erau peste trei decenii de când se afla în slujba medicinii şi a formării viitoarelor cadre, dar nu i se mai întâmplase să nu poată stăpâni ieşirile necontrolate ale tinerilor în timpul orelor de curs. În cele din urmă i se adresă lui Alunel ca unui preşcolar, şi asta tocmai acum, când el se considera „student”.

— Vezi, dacă nu eşti cuminte, ce păţeşti?

În acest timp, Alunel al nostru, grăsun cum era, se căznea din răsputeri să se ridice, proptindu-se caraghios în mâini – ce mai, părea un căţeluş dolofan în patru labe! Hohotele de râs se înteţiră. Reuşind în cele din urmă să se ridice, nu se dădu bătut şi, în loc să se întoarcă, spăsit, la locul său, făcu cei câţiva paşi care-l despărţeau de profesorul Mateianu.

— Ce doreşti? întrebă acesta stupefiat.

Am spus destule până aici despre eroul nostru, încât să vă puteţi da seama singuri că, la vârsta lui, nu prea făcea casă bună cu sfială în prezenţa celor mari. Aşa că, şi de data asta, o zbârci. Întrecând măsura, plin de îndrăzneală, îi făcu semn profesorului să se aplece spre el. „Prea de tot! Nu mi-am închipuit că-i atât de grea proba «surplusului» la care m-a supus decanul” – îşi spuse profesorul consternat de cele întâmplate.

— Tovarăşe profesor – zise Alunel zâmbind serafic, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat –, trebuie să faceţi ceva, să mă ajutaţi să ies basma curată!... Ce-ar fi să mă prezentaţi drept asistentul dumneavoastră... că, de fapt, prin

prezentarea iniţială aţi vrut doar să-i puneţi la încercare, că... de drept, locul meu este aici, la catedră, lângă dumneavoastră! Sunt sigur, nimeni n-ar mai râde atunci de mine!

La orice se aştepta profesorul Mateianu, dar la una ca asta, ba! „Nu se poate, cu băiatul ăsta se întâmplă ceva! Ori are febră şi delirează, ori nu-i în toate minţile! Chiar aşa, cum de nu m-am gândit de la început?! auzi, să vină el de unul singur la facultate, să stea de vorbă cu decanul şi – niciuna, nici două – să-i ceară să-l facă student peste noapte! Da, ceva nu-i în ordine cu băiatul ăsta! Trebuie să fiu cu ochii pe el!” De la gânduri, profesorul trecu la acţiune şi, privindu-l sever pe băiat, îi spuse cu o voce poruncitoare:

— Alunele, du-te imediat la locul tău, acolo, lângă noii tăi colegi!

Toţi amuţiră. Nimeni nu mai râdea. Alunel simţi că-i fuge sângele din obraji şi, îmbufnat, se îndreptă către locul său. Socotea cele întâmplate ca fiind un prim insucces în viaţa lui de student. Călcase cu stângul, cum se spune, în acel amfiteatru. Şi – culmea! – se socotea *nedreptăţit*, de parcă nu el iscase această tevatură. Cum de nu-şi dădea seama cât de absurdă era, la vârsta lui, dorinţa de a deveni

student, aşa, dintr-odată?! El nu ocupa acum, în amfiteatru, locul altuia, care învăţase fiecare lucru la timpul potrivit, nesărind nicio treaptă a cunoaşterii prin învăţătură?

Dar cum Alunel al nostru era abia într-a V-a n-auzise încă de concursurile de admitere în facultate. Şi, oricum, el nu ocupase locul nimănui, era şi el un fel de… „surplus”.

CELE TREI MISIUNI

Alunei se îndreptă spre locul său şi, abia după ce se aşeză, băgă de seamă că-n dreapta lui se afla o fată pe care parcă o mai văzuse undeva. Până la urmă s-a dumirit, era vorba doar de o asemănare: semăna foarte bine cu Getia, tânăra din casa maestrului Hipo. Avea aceleaşi trăsături fine armonioase, aceeaşi siluetă graţioasă şi, pe deasupra, ca şi fata venită de pe meleagurile pontice s-a arătat din capul locului binevoitoare faţă de Alunel, încât acesta n-a mai regretat o clipă că nu se găsea acum la catedră, alături de profesorul Mateianu. De pildă, când profesorul anunţă tema prelegerii de la cursul său de Istoria medicinii, fata scoase dintr-o geantă un caiet studenţesc şi un pix pe care i le întinse lui Alunel: – Va trebui să iei notiţe! Dar, te rog să mă iertaţi, am uitat să mă prezint – mă numesc Despina! Dintr-odată două gesturi pline de gingăşie dăruirea unor lucruri necesare şi prezentarea. Cum de plecase aşa, câine surd la vânătoare?! Ce drăguţă fată, această Despina! Dacă nu i-ar fi dat ea cele trebuincioase, n-ar fi putut nota nimic. „Poate colegii, aplecaţi asupra propriilor caiete de notiţe, n-ar fi băgat de seamă că stau cu ochii pe pereţi, în schimb profesorul Mateianu, de la înălţimea catedrei, m-ar fi observat imediat. După zarva pe care am făcut-o ca să fiu admis la cursuri, ar fi fost îndreptăţit să mă invite afară, atitudinea mea vădind o totală lipsă de interes faţă de prelegerea pe care o ţine”. Gândind astfel, eroul nostru se aplecă uşor către Despina şi-i mulţumii.

— Ce i-ai spus lui *Surplus*? întrebă aceasta curioasă.

— *Surplus*?!

— Da, aşa îi spunem noi profesorului Mateianu?!

— Zău?! Şi de ce, mă rog?

— Pentru că… dar nu-i momentul acum să-ţi povestesc aşa ceva!

Într-adevăr, chiar în acea clipă profesorul, deranjat

de şuşotelile lor, le aruncă o privire severă, care-i făcu să amuţească de îndată. Căută să se concentreze aşadar asupra prelegerii, hotărât să asculte şi să-şi noteze absolut totul. Dar chiar atunci simţi în ceafă un fel de sfredel. Se întoarse brusc, plin de nelinişte, şi pe cine credeţi că văzu? În spatele lui, la două şiruri de bănci distanţă, se afla „amicul" Ossian, cel care-l fugărise până mai adineauri pe culoarele facultăţii. Când îi întâlni privirea, expresia acestuia se concentrară într-un rânjet răutăcios. Deşi tăcea – nimeni de altfel nu scotea o vorbă, toţi erau numai ochi şi urechi –, lui Alunel al nostru i se păru că citeşte în privirile-i piezişe şi răutăcioase ceva care suna cam aşa: „Acum ai căzut în capcană! De-aici nu poţi să fugi în niciun fel, iar la ieşire – pentru că ora, după cum ştii, se va termina – am să te înhaţ imediat! Şi atunci, s-a isprăvit cu ifosele tale de student!"

Privi rugător spre Despina, aşteptând de la ea un semn salvator. Dar fata, care de altfel habar n-avea despre ce e vorba, se aplecase concentrată asupra caietului de notiţe, preocupată să nu-i scape nimic esenţial din prelegerea profesorului. Absorbită, uitase cu totul de băiatul din stânga ei.

Alunei hotărî să nu se mai întoarcă spre Ossian, oricât de insistentă era privirea acestuia, aţintită ca un tir continuu asupra cefei sale. „Trebuie să iau şi eu notiţe!” îşi zise Alunel. Căută să-şi concentreze întreaga atenţie asupra celor spuse de profesorul Mateianu.

Dar, ciudat, nici trei minute nu fu în stare să se concentreze. Simţi o moleşeală în tot corpul, capul îi deveni greu şi, cu toate eforturile, era imposibil să-şi mai ţină ochii deschişi. Totul în jur se estompa – chiar în acel moment părea că-l muşcase un exemplar de muscă-ţeţe. Se lupta din răsputeri cu somnul, care, încet şi sigur, căuta să-l învingă. Era cât se poate de firesc, doar toată noaptea nu închisese ochii, frământându-se cum şi ce trebuie să facă să participe şi el la cursurile Facultăţii de Medicină. Apoi, după cum am văzut, toată dimineaţa alergase pe culoarele facultăţii, urmărit de cei doi. Sigur, fiind în mişcare şi înspăimântat, era imposibil să simtă cât era de obosit după o noapte albă. Acum, ţintuit în scaun, îl ajunsese somnul. „Nu, nu vreau să adorm, mai mare ruşinea! Ce prostie! mai bine veneam într-o zi când m-aş fi simţit în formă! Ce-i de făcut? Dacă mă observă profesorul Mateianu moţăind, o să socotească drept fanfaronadă dorinţa mea de a învăţa medicina, că de fapt nu mă interesează ce spune el şi că nu sunt altceva decât un… ţânc cu pretenţii absurde… Desigur, toate astea vor ajunge şi la urechile decanului, care mi-a arătat atâta înţelegere… Parcă-l aud pe Mateianu cu vorbirea-i afectată: «Dragul meu coleg, te-ai înşelat! Puştiului, la ora asta, i-ar fi mai potrivit un pat

moale şi odihnitor decât o bancă de amfiteatru, îl interesează atât de mult să înveţe medicina, încât, la primul contact cu o prelegere, l-a învins somnul!» – Oare Ossian o fi băgat de seamă că-mi cade capul în piept?” Cu greu se mai putu răsuci, cătându-i privirile. N-a fost nevoie de prea multă osteneală, le întâlni imediat, pline de dispreţ. „De data asta, are şi de ce! Dacă aş avea la îndemână puţină apă rece, m-aş spăla pe ochi şi, înviorat, poate aş reuşi să alung somnul”...

I se păru că timpul se dilată, că ora nu se mai sfârşeşte. Se gândi să-i ceară voie profesorului – la pauză bineînţeles – să plece acasă. Mâine, după un somn bun, va fi cu totul alt om, va putea urmări atent prelegerile şi, până la urmă, dând dovadă de conştiinciozitate şi disciplină, toţi îşi vor da seama că n-a venit până aici de florile mărului, că într-adevăr *vrea să înveţe medicina*.

Cu un efort supraomenesc – doar ştim că Alunel al nostru nu se lăsa cu una, cu două –, îşi îndreptă coloana, îşi sumeţi capul şi din toate puterile, nu urmărea altceva decât să nu-i cadă pleoapele. Era o încordare dureroasă, dar, deodată, simţi că amfiteatrul creşte în înălţime, că, odată cu el, creşte şi propria-i fiinţă, devenea mai uşor, parcă plutea, parcă şi „colegii” deveneau mai înalţi, crescând întruna, cu bănci cu tot... Şi, culmea, îşi simţi din nou pălăria pe cap! „Oare asta să fie faimoasa stare de imponderabilitate?”... Dar parcă şi cu profesorul Mateianu se întâmpla ceva ciudat, parcă şi el creştea întruna, silueta lui dominând amfiteatrul. Mai mult, întreaga-i forţă se concentrase parcă în privire, care, din cauza intensităţii, părea că pârjoleşte tot ce-i iese în cale. După ce şi-o plimbă o clipă prin amfiteatru, căutând parcă pe cineva anume, şi-o aţinti, şi mai arzătoare, asupra lui Alunel. Gata să ia partea bună a lucrurilor, la început băiatul se gândi că poate, în sfârşit, a sosit şi momentul lui, că, desigur,

profesorul îl scrutează astfel căutând să afle ce-i cu el, cât de adevărată este năzuinţa lui de a învăţa medicina şi care-i sunt puterile. Dar imediat băgă de seamă că exista ceva în privirea profesorului, care numai bunăvoinţă nu se putea numi. Ba, la un moment dat, se simţi încolţit de-a binelea: Ossian îl fixa răutăcios din spate, iar privirea profesorului, fulgerându-l din faţă, parcă-l împingea drept în braţele acestuia.

Deodată, profesorul Mateianu se opri din prelegerea sa şi – de data asta nu mai era doar o părere –, cu un ton inchizitorial, i se adresă de-a dreptul:

— Pentru că ai cutezat, cu bruma cunoştinţelor tale, să treci pragul acestei instituţii, meriţi să fii sancţionat cu severitate!

La aceste vorbe, întreg amfiteatrul începu să vocifereze, de parcă o furtună a revoltei îi cuprinsese pe toţi. La început, băiatul nu reuşi să desluşească vorbele ce se revărsau ca un torent din spatele lui, dar până la urmă auzi cu claritate glasuri care strigau:

— Să fie pedepsit! Cât mai sever, dacă se poate!

Alunel îngheţă. Ce se întâmplase? De ce stârnise, aşa, din senin, ura tuturor? „Cum se face că profesorul Mateianu, un om cu atâta ştiinţă de carte, îşi pune mintea cu mine?! Cum de nu e în stare să potolească acest vacarm?! Bine a zis cine a zis că „unde e cap prea mult, îşi fac cucii cuib în el!”Trebuie să fac ceva să scap şi de data asta, dar ce?”

— Iertare, tuturor vă cer iertare!

Nici el nu-şi recunoscu glasul înspăimântat. Dar puterea vocilor acuzatoare, în loc să scadă, crescu. Până şi geamurile începură să zbârnâie. Cu capul în piept, spăsit, Alunel al nostru părea că aşteaptă salvarea de la… podea. Când, la auzul glasului autoritar al profesorului Mateianu, ridică în cele din urmă ochii, băgă de seamă, cu uimire, că

acesta era îmbrăcat cu totul altfel – într-o togă, ca judecătorii. „Deci e treabă serioasă, vor cu-adevărat să mă judece!” îşi zise cu disperare Alunel.

— Tăcereee! Vă rog, linişte!

Ca prin farmec, glasurile amuţiră. Liniştea care s-a lăsat a fost imediat sfâşiată de glasul puternic, încărcat de duritate, al profesorului:

— Meriţi să fii pedepsit exemplar! De data asta nimeni şi nimic nu te mai poate salva!

Amfiteatrul începu din nou să vuiască:

— Să fie pedepsit! Să i se aplice pedeapsa imediat!

— Vă rog, linişte! mai trebuie să adaug însă că, uneori, o pedeapsă severă poate fi comutată într-una mai blândă, ba, în anumite împrejurări, condamnatul poate fi chiar graţiat.

— La auzul acestor vorbe, Alunel se mai linişti. Abia acum băgă de seamă că, în tulburarea care-l copleşise, uitase cu desăvârşire să se ridice în picioare, de parcă sentinţele se ascultă stând comod.pe scaun. Desigur, această necuviinţă îl iritase şi mai mult pe profesorul Mateianu. Ca împins de un resort, sări în picioare. Pe loc îşi aminti de momentele similare din visul său, când îl condamnaseră pe rând Gargantua şi Pantagruel şi perfidul baron Münchhausen. „Da, dar acum se pare că nu e vorba de un vis, că traversez aievea – un moment greu, că sunt confruntat cu o realitate sumbră – e drept, cam ciudată, dar realitate! Trebuie să fac ceva să ies din această situaţie! Atunci, în vis, scăpasem cu câteva versuri făcute la iuţeală, dar acum nu cred că e potrivit să m-apuc să debitez versuri. Îmi închipui ce figură ar face profesorul. Ar mai găsi un capăt, de acuzare împotriva mea – neseriozitatea!”

Cu o voce puternică şi sigură, pe care nici el nu şi-o recunoscu în acest moment de bravadă, i se adresă profesorului Mateianu:

— Tovarăşe profesor, vă rog să-mi. spuneţi cu ce m-am făcut vinovat şi în ce fel pot să-mi ispăşesc greşeala?

Părea şoricelul Jerry în faţa motanului Tom. Auzindu-l vorbind astfel, duritatea profesorului Mateianu mai cedă, chiar şi privirile i se mai îmblânziră, de parcă prin acţionarea unui dispozitiv secret magistrul le modula intensitatea după voie.

— Dacă nu ştii, atunci ascultă! Cei care, fără niciun merit, pătrund în sanctuarul lui Hipocrate şi al zeiţei Hygieia trebuie pedepsiţi fără cruţare!

Alunel nu pricepu o iotă din spusele profesorului Mateianu, mai ales că despre această zeiţă Hygieia nici n-auzise până acum. Dar Mateianu continuă:

— După cum te-ai purtat, meriţi să ţi se aplice pedeapsa capitală – în cazul tău, spânzurarea!

— Iar spânzurarea? se întrebă cu glas tare, plin de groază, Alunel.

Hohotele de râs, până atunci cu greu potolite de Mateianu, izbucniră din nou. Alunel îşi dădu imediat seama de greşeala comisă. De unde să ştie profesorul Mateianu şi proaspeţii săi „colegi" despre acel teribil vis al său?! 1

— Ce vrei să spui?! Doar nu vrei să mă faci să cred că ai mai fost spânzurat cândva şi totuşi stai acum de vorbă cu mine?!

— Nu, m-am exprimat greşit, vă sunt dator o explicaţie! Ştiţi, eu… am avut un vis… în care se făcea că…

— Lasă visele! mai bine taci şi ascultă! Uite despre ce e vorba: deşi meriţi să fii spânzurat, noi vrem să-ţi dovedim că slujitorii lui Hipocrate sunt clemenţi şi oferă o şansă acuzatului. Dacă te angajezi să îndeplineşti trei misiuni, mai bine zis să treci probele unui examen, eşti absolvit de pedeapsă!

— Examen?! Bine, admit să fiu supus unui examen! De ce nu? Dar, vedeţi, n-am fost prevenit şi nu m-am pregătit deloc pentru aşa ceva.

— Nu-i nevoie de nicio pregătire, ci doar de

hotărârea de a învinge unele greutăţi şi a îndeplini cele trei misiuni!

— Şi care sunt aceste trei misiuni?

— Iată, ţi le spun pe rând: mai întâi de toate, va trebui să operezi un om, salvându-l astfel de la moarte…

Alunel înlemni. Nu se aşteptase la aşa ceva. Se simţi din nou prins fără scăpare în raza nemiloasă pornită din ochii aprigi ai profesorului.

— A doua misiune este să găseşti „Jurământul lui Hipocrate” şi, ca probă că l-ai găsit, să ni-l aduci nouă, aici!

Alunel răsuflă uşurat. „Nimic mai uşor, doar maestrul Hipo e prietenul meu!” (Se referea, desigur, tot la faimosul său vis, pe tărâmul căruia se întâlnise cu părintele medicinii.)

— Şi-acum, ultima, destul de grea. pentru unul ca tine, care – ţi-o spun în faţă – nu prea faci casă bună cu modestia: va trebui să nu sufli o vorbă nimănui despre aceste misiuni, chiar dacă-ţi va veni să

De fapt, nici cititorii acestei cărticele n-au cum să ştie despre el, afară doar dacă au citit „Alunel şi pofta de mâncare”, în care sunt povestite peripeţiile prin care a trecut eroul nostru într-o noapte populată de personaje fantastice.

te făleşti cu ele în faţa cuiva! „Merge – îşi zise Alunei al nostru –, o nimica toată pentru păstrez un secret! Profesorul Mateianu se înşală asupra felului meu de-a fi!”

ci vei fi mine să

Dar profesorul Mateianu nu terminase:

— Îndeplinind aceste trei misiuni nu numai că vei căpăta iertarea noastră, scăpând de ştreang, liber să urmezi medicina!

Alunel oftă uşurat.

— Mă învoiesc!

— Prea bine! Atunci află că trebuie să pleci chiar acum, iar cel care te va însoţi pretutindeni în drumul tău va fi Ossian!

Alunel se scutură ca de un vis rău. La una ca asta nu se aştepta; însoţitorul acesta nedorit, rău din fire cum a văzut că este, se va strădui în orice împrejurare să-i pună beţe-n roate.

Dar n-avea încotro, trebuia să plece la drum cu Ossian drept codiţă! „Cine ştie? S-ar putea, printr-o întâmplare, să scap la un moment dat de acest Ossian şi să-mi văd liniştit de îndeplinirea celor trei misiuni…”

PLECAREA ÎN CĂLĂTORIE

Dacă Alunei al nostru întâmpinase tot soiul de greutăţi ca să pătrundă în clădirea facultăţii, acum, când o părăsea, totul îi mergea strună. Dacă atunci fusese nevoit să facă eforturi titanice, să-şi pună iscusinţa şi picioarele la grea încercare pentru a putea scăpa de urmăritori, acum calea i se deschidea ca-n palmă. Ar fi vrut să-l salute de profesorul Mateianu şi să-l asigure că se va întoarce victorios, „sub scut”, ca spartanii, cu misiunile îndeplinite, să-şi ia rămas bun de la Despina şi să-i înapoieze caietul şi pixul care acum nu-i mai făceau trebuinţă, să-l măsoare din priviri pe Ossian şi să-i dea de înţeles că nu are nevoie de-o asemenea călăuză. Totul însă s-a derulat fulgerător, aşa că n-a mai putut face nimic din toate astea.

Se trezi dintr-odată în faţa porţii masive a facultăţii, cu grilajul acela din fier negricios, ca un hotar de netrecut. O clipă i-a stat inima în loc „crezând că aici i se va înfunda, că va fi reţinut să dea socoteală de felul cum intrase. Numai că de data asta cerberul, Nea Haralambie, cu nişte priviri blânde şi încurajatoare, se înclină cu respect, deschizându-i larg poarta. Observând gestul portarului, Alunel îl luă drept o manifestare de slăbiciune a acestuia, care, în sfârşit, se dădea bătut în faţa lui. După ce îi întinse cu îngăduinţă mâna, pe care Nea Haralambie abia îndrăzni să i-o strângă, eroul nostru, cu fruntea sus, cu pieptul înainte, cum îi stă bine unui învingător, ieşi pe poarta care-i dăduse atâta bătaie de cap.

Dar, ciudat, de cum se află în stradă, pe trotuar, cătând în urmă, observă că întreaga clădire dispăruse, ca şi cum n-ar fi existat niciodată acolo. Auzi doar, ca prin vis, râsul impertinent al lui Nea Haralambie. Deşi nu-l vedea, îi ghicea undeva, la doi paşi, prezenţa. Repurtase şi Nea Haralambie victoria lui – scăpase de acest ţânc plin de ifose. Vorba aceea: „cine râde la urmă, râde mai „bine” – şi Nea Haralambie, se vede treaba, ştia el de ce râde. De

fapt, băiatul se tot uita înapoi după Ossian – şi asta nu pentru că-i simţea lipsa. Dar nici urmă de acel „geniu rău al Facultăţii de Medicină”, cum îl socotea Alunel. O clipă crezu că acesta renunţase la urmărire, dar numai o clipă, pentru că imediat băgă de seamă că, deşi nu-l vedea, parcă-l simţea prin apropiere, tulburându-l şi sădindu-i neliniştea în suflet.

Se hotărî să meargă înainte, să ajungă la un mijloc de transport. Dar – vai! – nu se mai putea orienta, nu mai recunoştea nimic, dispăruse bulevardul cu castani, dispăruseră casele din jur – parcă le înghiţise pământul. Un ţinut straniu, cu o vegetaţie luxuriantă, sălbatică, i se înfăţişă dinaintea ochilor.

Nu-i venea să creadă – nici nu era de crezut –, socotind că, desigur, păşise din nou pe tărâmul visului. Se frecă la ochi. Doar pe acolo trecuse la venire şi ar fi fost imposibil, într-un răstimp atât de scurt, să se producă o asemenea schimbare. Parcă nici nu se afla în România, ci pe alte meleaguri… „Trebuie să nu pierd contactul cu realitatea! Ia să vedem ce-am făcut azi” – îşi zise eroul nostru, privindu-şi mâinile şi picioarele, de parcă se aştepta să nu le mai găsească la locul lor. Îşi aminti perfect tot ce făcuse în ziua aceea, secvenţă cu secvenţă, de parcă în faţa ochilor i se derula un film: hotărârea luată la trezirea din somn, plecarea de acasă, sosirea la Facultatea de Medicină, şicanele pe care i le făcuse Nea Haralambie când să păşească pe poarta facultăţii, goana pe culoare urmărit de cei doi cerberi, bunăvoinţa cu care l-a primit şi ascultat decanul, prelegerea profesorului Mateianu, rechizitoriul acestuia, acceptarea condiţiei propuse de acesta – îndeplinirea celor trei misiuni –, plecarea şi… „Nu, hotărât, n-aveam când să adorm! Dar dacă Ossian, diabolicul, şi-a băgat şi aici codiţa? Prea mă privea ironic şi insistent… Fie ce-o fi, trebuie să acţionez! Cine ştie ce

primejdii mă pândesc aici, pe acest tărâm necunoscut?”
Pentru o clipă îi păru rău că se angajase într-o asemenea aventură, dar, după câte ştim, n-avusese încotro. Şi-acum, oricum, era prea târziu. Nu-i rămânea decât să ia taurul de coarne, de oriunde s-ar fi ivit el!

Pentru început, se gândi că cele trei misiuni ar trebui îndeplinite într-o altă ordine, mai logică şi mai în folosul lui, că doar pe profesor nu-l interesa altceva decât ducerea lor la bun sfârşit.

Chibzui cât chibzui şi, în cele din urmă, îşi spuse: „Mai întâi trebuie să ajung la maestrul Hipocrate – cine altul, decât el, ar putea să păstreze originalul faimosului «Jurământ» ce-i poartă numele? Poate îl conving să mi-l dea, măcar cu împrumut, cât să i-l duc profesorului Mateianu să-l vadă, să-i cerceteze autenticitatea, obligându-mă să i-l aduc de îndată înapoi”. (De îndată?!!! Sigur, Alunel al nostru se afla într-o situaţie cu totul specială, dacă se credea în stare să traverseze toate timpurile cu acest mesaj al trecutului către prezent şi, pe deasupra, să mai facă şi calea-ntoarsă… de îndată! în cazul ăsta, trebuie să fim şi noi în stare să ţinem pasul cu el de-a lungul acestei călătorii pline de întâmplări neprevăzute.)

Deocamdată, numai gândurile ştiau încotro s-o apuce, că picioarele îl duceau singure, fără ştiinţa lui: „Să mă văd eu ajuns în Kos, la maestrul Hipo, c-apoi celelalte două misiuni sunt ca şi îndeplinite. Acolo, în modesta-i căsuţă, văzându-mi hotărârea de a păşi pe drumul medicinii, susţinută prin muncă şi perseverenţă, maestrul Hipo mă va învăţa multe lucruri folositoare, dezvăluindu-mi pe rând tainele corpului omenesc. Şi aşa, într-o bună zi, voi ajunge să fac eu însumi o operaţie, salvând viaţa unui om. În privinţa secretelor, pentru nimic în lume n-aş sporovăi despre o taină încredinţată”.

Un râs sarcastic îi întrerupse aceste gânduri. Surprins, Alunel se-ntoarse brusc, şi pe cine credeţi că văzu? Pe Ossian în carne şi oase, stând într-o rină şi privindu-l de sus. După ce-l măsură o vreme, ca să-l fiarbă, i se adresă:

— N-ai să mai poţi ajunge niciodată acolo, la maestrul Hipocrate vreau să spun! Şi-apoi, chiar de vei ajunge printr-un miracol, mai mult ca sigur nu te va primi. După câte ştiu – continuă Ossian pe un ton misterios – e supărat pe tine.

Alunel văzu roşu înaintea ochilor.

— Supărat pe mine?!!! Şi de ce-ar fi maestrul supărat pe mine?

— Pentru că nu l-ai ascultat atunci – ştii tu când. Nu i-ai urmat sfaturile înţelepte, ba chiar ai vrut să-i furi „Jurământul” şi să dispari cu el!

— Minciuni! izbucni Alunel. El însuşi mi l-a promis! Tocmai se pregătea să mi-l aducă şi, deodată, fără voia mea, am simţit că mă îndepărtez în fugă de modesta-i căsuţă. Ştii… totul se petrecea într-un vis!

— Lasă, lasă, ştiu eu!

— Ascultă, Ossian, tu eşti trimis de profesorul Mateianu să mă ajuţi sau să mă spionezi?

— Şi una, şi alta! Dar eu am hotărât altfel: mă voi aşeza de-a curmezişul în calea misiunilor tale, cu alte cuvinte voi face orice ca să împiedic îndeplinirea lor!

Desigur, Alunel îl credea în stare de multe răutăţi pe acest Ossian şi, oricum, nu s-aştepta la vreun sprijin din partea lui, dar acum, după această declaraţie făţişă de duşmănie, măsurile de precauţie trebuiau înzecite. Un lucru nu pricepea el: cum de îndrăznea acest mefistofelic Ossian să nesocotească spusele profesorului Mateianu, care-i poruncise cu totul altceva?! Sub un impuls greu de definit – amestec de teamă şi mânie –, acţiona copilăreşte, adică potrivit cu vârsta lui. Începu să alerge cât îl ţineau picioarele, socotind că astfel Ossian îi va pierde urma. De data asta nu mai privea înapoi, nici nu-l mai interesa dacă Ossian e sau nu pe urmele lui, dacă-l poate ajunge sau nu. Fugea întruna, din toate puterile. Nu mai alergase aşa, de când cu „crosul” de pe culoarele facultăţii. „Ei, dacă aş fi făcut exerciţii fizice mai des, n-aş gâfâi acum ca un moşneag, însuşi maestrul Hipo mi-a dovedit efectele lor pozitive, nu numai prin vorbe, ci prin alura-i sprintenă, tinerească...!!”

Tot alergând aşa, din nebăgare de seamă, se împiedică de-o piatră şi, greoi cum era, căzu lat la pământ. O durere ascuţită îi fulgeră genunchii şi, tot căznindu-se să se ridice, nu mică îi fu mirarea când băgă de seamă că, de fapt, nu se împiedicase de-o piatră, ci de... piciorul unui om. Dar ce om! Niciodată nu mai văzuse un altul asemeni: înalt, musculos, păros, cu bărbia proeminentă – semăna mai mult cu o maimuţă decât cu un om din zilele noastre. Cum era şi firesc, Alunel al nostru se sperie. Dar omul acela îl prinse de mână şi – cât ai zice peşte – îl ridică de la

pământ cu-atâta uşurinţă, de parcă ar fi ridicat un pai. După ce-l privi o clipă, se porni pe râs.

În cele din urmă, Alunel înţelese că râdea de îi îmbrăcămintea lui; pesemne el nu mai văzuse aşa ceva şi, desigur, o socotea inutilă, lui ajungându-i acea blană de animal înfăşurată în jurul coapselor. Când în cele din urmă se opri din râs, începu să vorbească, dacă aşa se poate spune despre acele sunete emise gutural, greoi, legate între ele după o lege necunoscută lui Alunel. Uneori, vorba era înlocuită prin gesturi largi sau semne discrete. Şi, totuşi, Alunel înţelese imediat că-l întreabă de unde vine şi ce vrea (!) Greu ar fi fost pentru eroul nostru să-i explice oricui l-ar fi întrebat în acel moment ce-i cu el, darămite unuia care mai mult „grăia” prin gesturi decât prin vorbe. Reuşi să-i spună totuşi ceva despre el, nu mare lucru. Dar, ciudat, omul îi înţelegea vorba. De fapt, pe grăsunul nostru îl preocupa acum altceva: ca de obicei, se simţea chinuit de nepotolita-i foame.

Aşa-zisa prezentare făcută, uriaşul îl luă pe Alunel de mână şi porniră amândoi pe o potecă. Nu după mult timp, ajunseră în faţa unei peşteri mari, care căsca spre lumină o gură mare, întunecoasă – intrarea. Le ieşi în întâmpinare o mulţime de bărbaţi şi femei, înconjuraţi de o droaie de copii, care mai mici, care mai mari.

— Cum te numeşti, băiete, şi de unde vii? îl întrebă o femeie cu blândeţe în glas şi privire, care părea că deţine un rang în acea comunitate omenească.

— Mă numesc Alunel şi vin de departe, din România!

De fapt, nici el nu-şi dete seama pe moment de ce spusese că vine de departe, că, dacă socotea în timp, mai adineauri ieşise pe poarta facultăţii. Totuşi, un loc ca acela nu părea a fi din ţara lui. Cum de ajunsese aici?! Ciudat, la asta nu se gândea! Femeia nu părea nici ea nedumerită – ca întotdeauna, nu te nedumereşte ceva necunoscut.

— Ai un nume frumos. Află că eu sunt Maha-cea-Mare, stăpâna acestor oameni vrednici. Fiecare face câte ceva, după puterile lui: bărbaţii pleacă la vânătoare, femeile rămân acasă, cu grija copiilor, a focului şi a altor treburi gospodăreşti. Cel care te-a adus aici este Irgu, cel mai straşnic vânător. El este Ciutu, băiatul nostru – continuă, arătând spre un băiat cam de vârsta lui Alunel. Jucându-te cu Ciutu, ai să înveţi multe lucruri noi şi folositoare… Dar, deocamdată, să mănânci ceva… Ţi-o fi foame… Şi-apoi ai să te odihneşti puţin… După atâta drum, cred că eşti frânt de oboseală…

Vocea caldă, învăluitoare, şi felul de a vorbi al Mahăi, atât de diferit de al lui Irgu, îl liniştiră pe Alunel. Uită cu totul de Ossian, simţindu-se în siguranţă. Cum de ghicise această femeie că-i era o foame de lup?!

De îndată acei oameni ciudaţi se aşezară în cerc, în faţa peşterii, cu picioarele încrucişate sub ei. „Stau turceşte – observă Alunel al nostru – dar n-au fes pe cap şi nici şalvari, aşa că nu-s turci. Ce neam or fi?"

Prietenos, Ciutu îl luă de mână şi-l îndemnă să se aşeze alături de el.

În mijlocul acestei neobişnuite adunări se înălţau flăcările vesele ale unui foc, deasupra căruia, pe un fel de pirostrie, trona un vas mare de piatră, cioplit cu migală, din care ieşeau aburi cu miros îmbietor. „Se vede că-mi vor da o fiertură, care mai mult te umflă decât te satură – îşi spuse năzurosul Alunel –, dar, oricum, e bună şi asta, tot mi-e sete mie, că azi dimineaţă, la plecare, de grăbit ce eram, nici ceaiul nu mi l-am băut". Ar fi trebuit să se ruşineze de acest gând, era o necuviinţă faţă de ospitalitatea cu care-l primiseră oamenii aceia. Dar nici n-avea motive de îngrijorare că, acolo unde focul aşternuse jăratic, deasupra unor pietre, se frigeau pe-ndelete hălci de carne, rumenindu-se atât cât trebuie pe deasupra, încât

să rămână mustoase şi fragede. Când dădu cu ochii de ele, se linişti de-a binelea, socotind că măcar una din ele avea să fie a lui. Îi lăsa gura apă. Uitase cu totul că-şi propusese când va cumpătarea. Ba se gândea cu groază că, nefăcând nimic în ziua aceea, îi vor da, acolo, o porţioară, că doar atât merita.

Deodată, Maha-cea-Mare ridică mâna şi începu să bolborosească nişte cuvinte stranii, din care Alunei nu înţelese nimic. Era un fel de cântec tărăgănat, la auzul căruia, din grupul aflat în faţa lui Alunel, se detaşă un bărbat înalt, puternic, asemeni lui Irgu, dar mai în vârstă, cu părul şi barba albe. Înainta spre foc şi, dansând în jurul lui, începu să scoată nişte strigăte ciudate din gâtlej, de parcă ar fi fost una dintre acele păsări de noapte. Alunel îl întrebă pe Ciutu ce-nsemnau toate astea, dar noul său prieten îi făcu semn să tacă. Abia după ce bătrânul îşi domoli mişcările şi strigătele, trecând în cele din urmă la locul său, toţi începură să murmure ceva ce aducea a cântec, dar care semăna mai degrabă cu foşnetul frunzelor când trece vântul prin ele sau chiar cu clipocitul apelor reci ce vin de la munte spre câmpie. Abia după ce se stinse şi acest murmur, de parcă s-ar fi pierdut undeva, în depărtare, Ciutu îi răspunse la întrebare:

— Să ştii că focul este zeul nostru atotputernic şi atoatebiruitor. El ne dă căldură şi ne apără de animalele fioroase, el ne fierbe şi ne frige bucatele. De aceea, înainte de a mânca, îi aducem mulţumiri prin cântecele noastre!

— Dar el cine e? întrebă din nou Alunel.

— El e Ohubu, marele vraci, vindecătorul bolilor noastre. Tot focul îi dă puterea s-o facă!

Alunel se minună de toate astea şi, cum nedumerirea lui creştea, îl iscodi mai departe pe noul său prieten:

— Dar voi, de fapt, cine sunteţi?

— Oameni! îi răspunse simplu acesta.

Tot de la Ciutu, Alunel află că, în semn de respect faţă de atotputernicul foc şi darurile sale, cât avea să dureze acest ceremonial, prelungit cu masa propriu-zisă, nimeni nu avea voie să vorbească.

Între timp, fiecăruia i se puse în faţă câte un blid – primi şi Alunel unul –, în care Maha împreună cu alte femei începură să toarne, cu un fel de căni, din fiertura luată direct din aşa-zisul cazan, aflat încă pe foc. Când băgă de seamă că cei din jur începuseră să soarbă din blidele lor, lacomul Alunel se repezi să soarbă şi el din fiertura aflată în faţa lui. Imediat a scos un geamăt surd – se fripsese, bineînţeles. Înţelegând ce se întâmplase, Ciutu zâmbi, pentru ca apoi, văzându-l pe Alunel cum se strâmbă la următoarele sorbituri, să râdă de-a binelea. Dar n-avea de ce să râdă, pentru că într-adevăr acea fiertură era departe de a fi gustoasă, amintindu-i lui Alunel mai degrabă de o doctorie amară luată cândva. Salivând în aşteptarea fripturii, era cât pe-aici s-o dea deoparte, dar Ciutu, ghicindu-i intenţia, îi spuse prin semne că nu e voie să refuzi darurile focului, că tot ce i se pune în faţă trebuie să mănânce până la ultima firimitură. Continuă aşadar, mai de voie, mai de nevoie, să soarbă din fiertura care se mai răcise, înghiţind cu greu. Niciodată nu i se păruse atât de mare „farfuria” şi atât de plină, de parcă un ocean de ciorbă se concentrase în blidul său.

În sfârşit, isprăvi şi răsuflă uşurat. Chiar atunci, Ohubu se ridică şi-şi reluă dansul ritual în jurul flăcărilor, urmat de murmurul acela ciudat, întocmai ca-nainte. Abia după aceea, printre ceilalţi, primi şi Alunel al nostru o halcă de carne – dintre cele ce se rumeneau pe pietrele încinse în spuză. Prinzând-o între degete, scoase din nou un geamăt surd şi, nemaiputând suporta usturimea – pentru că se arsese din nou –, lăsă să-i scape carnea din mână. Ce să facă acum? Noroc că-i căzuse în iarbă, aşa că

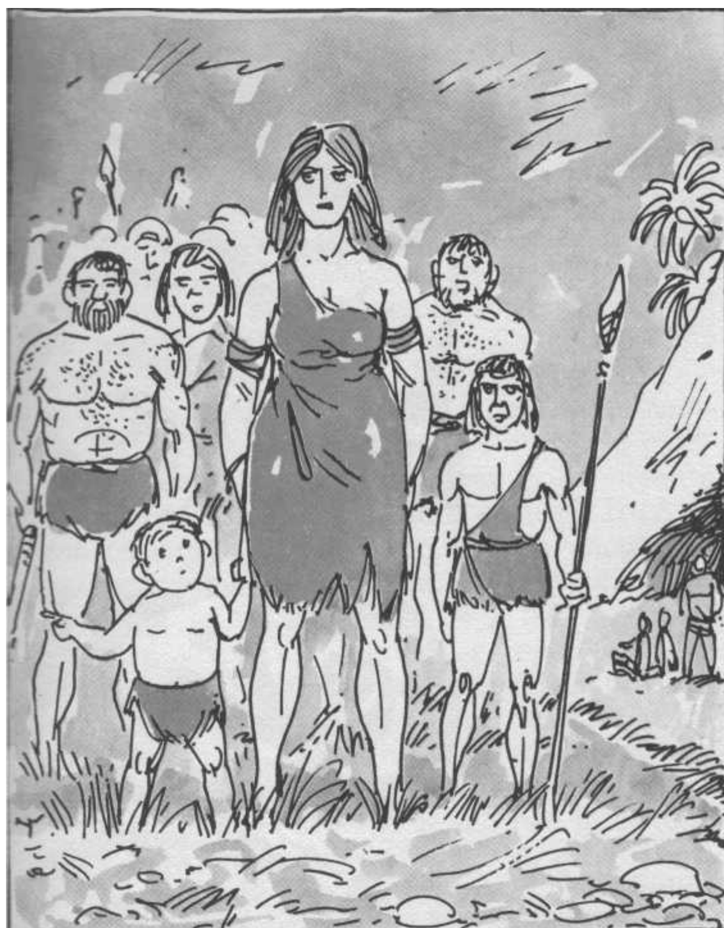
o culese de-acolo, înţelegând că n-are încotro, fiind vorba de un... dar al focului. Trăgând cu coada ochiului în dreapta şi-n stânga, băgă de seamă că ceilalţi îşi prindeau cu nădejde halca de carne. „Cum de nu-i frige?!! Se vede treaba că au pielea mai tăbăcită decât a mea” – îşi spuse Alunel.

Într-o tăcere desăvârşită, toţi începură să înfulece cu lăcomie, apucând bucata de carne cu mâna şi trăgând din ea cu dinţii. Privindu-i mai cu luare-aminte, Alunel băgă de seamă că mai toţi aveau dinţi sănătoşi şi albi, înfipţi în maxilare puternic dezvoltate. Din când în când îşi ştergeau cu dosul mâinii bărbia mânjită de grăsime. Ce urât mâncau! E drept că, din cauza lăcomiei, şi el uita uneori de cuţit şi furculiţă. „Mănâncă frumos! Aşa trăgeau din carne doar oamenii primitivi, pe când noi trăim într-un secol al civilizaţiei, nu în comuna primitivă!” – erau întocmai vorbele cu care-l mustra mama sa şi care, acum, îi sunau în urechi, de parcă ar fi fost alături de el.

„Cum de nu m-am gândit?! Se vede că, printr-o ciudată întoarcere în timp, am ajuns în comuna primitivă! Oare nu cumva visez din nou? Bine, bine, dar cum se face atunci că văd şi simt totul de parcă aş fi treaz?!!! Uite, de pildă, simt că m-a cam umflat zeama pe care am sorbit-o adineauri… Cu toate astea, mi-e o foame de lup, aşa că mai bine să muşc din carnea asta cu nădejde, că doar toţi mănâncă aşa. Până şi mustrarea mamei ar fi nelalocul ei acum şi aici…”

Mâncă până la ultima firimitură, că doar aşa îl sfătuise Ciutu. În sfârşit, se săturase. Abia atunci, sătul fiind, îşi dădu seama că niciodată nu mai mâncase astfel de carne, parcă avea cu totul alt gust decât cea cu care era el obişnuit. Aşa se face că, după terminarea mesei, pe când se îndreptau spre peşteră ca să se odihnească, Alunel pândi un moment prielnic şi, plin de curiozitate, îl întrebă pe Ciutu:

— Ce fel de carne am mâncat adineauri?

— Asta-i bună! Cum, n-ai ghicit?!!! Era carne de mamut!

Alunel nu mai întrebă nimic. Îşi aduse aminte însă că, de curând, când învăţase la istorie despre comuna primitivă, ajungând la îndeletnicirile oamenilor din acea vreme, profesorul le pomenise şi despre vânătoarea de mamuţi. Nu, acum nu mai avea nicio îndoială – poposise în orânduirea primitivă!

Peştera se umplu pe dată de oameni, fiecare îndreptându-se către un loc dinainte ştiut. Rupţi de oboseală, se trântiră apoi pe nişte piei de animale – paturile lor. Alunel găsi în cele din urmă un locşor, numai că Ciutu îl trase lângă el, pregătindu-i un culcuş pe cinste.

— Să dormim, Alunele! Somnul te întăreşte şi îţi alungă grijile!

— Grijile? Ce griji puteţi avea voi?!

— Grija zilei de mâine. Dacă, mergând la vânătoare, vom izbuti să doborâm un mamut sau o altă fiară cât mai mare, care să ne îndestuleze, grija zilei de mâine dispare!

— Aha! Dar e încă zi şi…

— Nu-i nimic, oricum lumina-i destul de slabă aici! Ne culcăm de pe-acum, ca să ne odihnim cât trebuie, pentru că mâine – ai să vezi – nici n-apucă să mijească zorile, că o şi pornim la vânătoare.

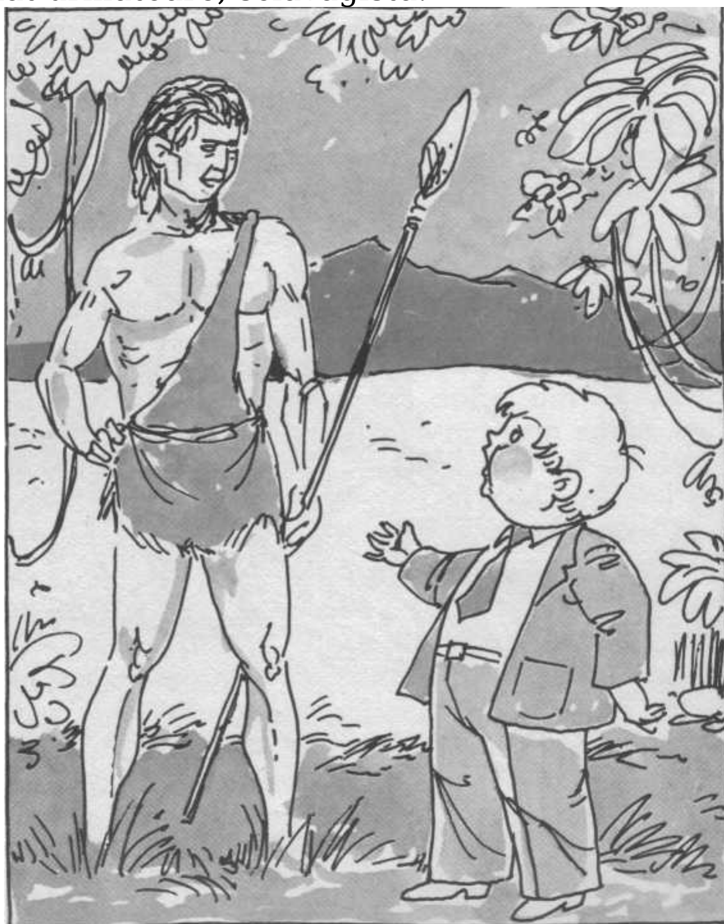
— Bine, dar eu nu sunt obişnuit să mă culc la ora asta… Mă tem că n-am să pot adormi…

— N-ai nicio teamă – îl încuraja Ciutu –, focul atotputernic te va ajuta! Abia simţite, degetele lui calde îţi vor închide imediat pleoapele.

Dându-i ascultare, Alunel se trânti pe blana moale şi pufoasă, pregătită de Ciutu anume pentru el.

N-apucă să-şi întindă bine mădularele, în căutarea unei poziţii cât mai comode, că cei din jur căzuţi într-un somn adânc, începură să sforăie îngrozitor, pe diferite tonuri. Băgă de seamă că până şi Ciutu adormise, deşi abia-şi sfârşise vorba. Numai ochii lui Alunel nu voiau să dea geană-n geană. „Cum s-adorm eu la ora asta? E drept, din când în când, în vacanţă, mai dorm eu şi după-amiaza, dar dormi dacă poţi în sforăiturile astea!” Gândurile începură să-i alerge care-ncotro. De pildă, se-ntreba cum şi când va mai ajunge la maestrul Hipo… că de data asta nu era vorba numai de o călătorie în spaţiu, ci şi de una în

timp – cât mai grabnic, trebuia să păşească în orânduirea imediat următoare, sclavagistă.

Rămase cu ochii pironiţi pe focul ce ardea în gura peşterii. Abia acum băgă de seamă că unul dintre oameni făcea de strajă, păzindu-l să nu se stingă. „Aşadar, nu voi fi singurul de veghe în noaptea asta”, îşi zise Alunel. Ştia de la istorie că omul de strajă, găsit dormind alături de focul stins, era omorât pe loc.

VÂNĂTOAREA

Trecuseră câteva ceasuri bune de când Alunei se răsucea în culcuşul lui, pradă gândurilor negre şi sforăiturilor. Aşa îl găsiră umbrele serii, care se lăsară viclene, pe nesimţite. Apoi veni noaptea adevărată, apăsătoare şi densă. Ochii larg deschişi, cătând întruna spre gura peşterii, erau atraşi ca de-un magnet de profilul omului care veghea, nemişcat, ca zeul protector – focul – să nu-şi piardă din vigoare. „Ce-ar fi să mă mişc puţin? După o scurtă plimbare în jurul peşterii, s-ar putea să mă prindă şi pe mine somnul". Zis şi făcut. Se sculă încetişor, ca nu cumva să trezească pe cei ce dormeau şi se strecură tiptil-tiptil afară. Ajuns în gura peşterii, băgă de seamă că străjerul moţăia cu capu-n piept, cât pe-aci s-adoarmă de-a binelea. Focul pâlpâia, gata să se stingă, ca un muribund ce-şi trăia ultimele clipe. Fără să piardă vremea, se repezi şi-l lovi de câteva ori pe omul de veghe drept în pieptu-i păros, ca să-l trezească. De cum deschise ochii, acesta înţelese pe dată din ce situaţie îl salvase Alunel al nostru. Adună la iuţeală câteva vreascuri din jur, scormoni jarul ce mocnea în cenuşă, până ce aţâţă din nou focul. În tot acest timp, Alunel îl urmărea plin de admiraţie, socotindu-l un adevărat maestru al focului. Vâlvătăile, mari şi luminoase, nu întârziară să se înalţe spre tării.

Abia când sfârşi această treabă, încredinţându-se pe deplin că nu mai era vreo primejdie ca focul să se stingă, se întoarse spre Alunel şi, completând vorba-i greoaie cu gestul, întocmai ca Irgu, căută să-şi arate cât mai elocvent recunoştinţa:

— Băiete, tu mi-ai salvat viaţa, dar mai presus de orice mi-ai dat putinţa să nu săvârşesc un păcat de neiertat! Prin fapta ta, ai ocrotit viaţa focului atotputernic, care, la rându-i, va ocroti viaţa noastră! Cu ce-aş putea să te răsplătesc?

— Cu nimic! îi răspunse Alunel, ştiind că ceea ce dorea el nu depindea nici de omul acela, nici de foc. Dar, privindu-l mai cu luare-aminte, băgă de seamă că, deşi vorbea cu el, picotea din nou, aproape că dormea de-a-n picioarele. Dintr-odată lui Alunel i se făcu milă de el şi se gândi că trebuie neapărat să-l ajute cumva, aşa că îi spuse direct, fără ocolişuri:

— Prietene, văd că eşti tare ostenit...

— Asta cam aşa este. Închipuie-ţi, de câteva nopţi stau numai eu de strajă – ştii, am fost pedepsit, pentru că la vânătoare, mai deunăzi, m-am dovedit incapabil. Dacă mi s-ar îngădui să aţipesc puţin, mi-aş reveni, desigur, şi aş putea rezista în continuare.

Auzindu-l vorbind astfel, Alunel îşi făcu un plan. „Degeaba l-am ajutat cu o clipă mai-nainte, dacă acum îl părăsesc, îşi zise el. După atâtea nopţi de veghe, mai mult ca sigur că-l va prinde somnul, luându-l în stăpânire de-a binelea, focul se va stinge şi... şi s-a zis cu viaţa lui”.

— Întinde-te colo şi dormi cât pofteşti, omule!

Te înlocuiesc eu până-n zori şi-ţi promit că voi avea grijă ca focul să nu se stingă!

Omul nu mai aşteptă a doua invitaţie, se culcă pe pământul gol şi, de îndată, căzu într-un somn adânc. Se vede treaba că ajunsese la capătul puterilor. Mulţumit că putuse să-l ajute, Alunel se aşeză lângă foc şi, tot gândind la fapta lui cea bună, i se păru că aceasta se materializează, luminoasă, în flăcările jucăuşe. Dar de la intenţie la faptă e cale lungă, aşa că Alunel trebuia să se ţină de cuvânt, adică să vegheze până-n zori ca focul să nu se stingă.

Nu trecu multă vreme şi, ca un făcut, ochii i se

împăienjeniră, pleoapele îi deveniră din ce în ce mai grele, iar capul, cuprins parcă de o pâclă, abia şi-l mai ţinea cum trebuie. Pe nesimţite, se lăsă învăluit într-o toropeală dulce, din care, făcând încă un pas, nimeri într-un somn adânc. De unde se temea că nu se va lipi somnul de el la ora aceea, adormi buştean tocmai când nu trebuia! Şi uite aşa, gândul ne poartă la vorba aceea înţeleaptă: „uşor de făgăduit, dar greu să te ţii de cuvânt!”

Cât să fi dormit el aşa, nimeni n-ar putea şti. Se trezi într-un târziu şi spaima ce-l cuprinse îl făcu să se dezmeticească repede: focul se stinsese şi, lângă el, cu un zâmbet pe buze, străjerul dormea liniştit. „Aşadar, în loc să-l ajut, am săvârşit o fărădelege. N-am fost în stare să rămân treaz – că doar aşa-i promisesem acestui biet om –, am lăsat focul să se stingă şi acum, mai mult ca sigur, ne aşteaptă moartea pe amândoi!”

Pe când Alunel îşi făcea astfel de mustrări, din toate părţile veneau, alergând, oameni cu privirile încruntate, plini de mânie. îl înşfăcară însă doar pe omul care se trezise în zarva iscată, purtându-l în vorbe de ocară şi cu gesturi de ameninţare spre locul osândei – celălalt foc, în jurul căruia mâncaseră. Acolo, un alt om veghea, şi acesta se dovedise destoinic, dovadă că flăcările se înălţau sprintene, dogorind în jur. În tot acest timp, nimeni nu-l băgă în seamă pe Alunel, ca şi când el n-avea niciun amestec în cele întâmplate.

Cuprins de remuşcări, ştiind că de fapt el îl împinsese pe străjer în braţele somnului, Alunel alergă spre locul supliciului, unde oamenii, fără nicio judecată, începuseră să-l lovească pe vinovat cu bâte grele unde se nimerea. Ca scos din minţi, începu să strige cât îl ţinea gura:

— Nu-l loviţi, oameni buni, el n-are nicio vină! Eu sunt adevăratul vinovat!

Se întâmplă însă ceva cu totul neprevăzut: se simţi

zgâlţâit cu putere de cineva şi... se trezi, îl zări pe Ciutu aplecat asupra lui.

— Ai avut un vis rău, te-am trezit ca să ţi-l gonesc. Ştii, la deşteptare visul fuge. Dacă te culci din nou, vine un vis frumos.

Deci, visase. Oftă uşurat şi-l întrebă pe Ciutu:

— Dar voi, voi mai dormiţi?

— Nici vorbă! S-au ivit zorile, aşa că trebuie s-o pornim la vânătoare!

La auzul acestor vorbe, Alunel se învioră de-a binelea. „Trebuie să merg şi eu cu ei, îşi zise Alunel, că

doar din vânatul lor m-am înfruptat deunăzi. Trebuie să fac şi eu ceva ca să-mi câştig dreptul de a sta cot la cot cu ei în faţa blidului cu de-ale gurii!”

— Ia-mă cu tine, Ciutule!

— Numai dacă Maha-cea-Mare încuviinţează una ca asta. Tu n-ai mai fost la vânătoare şi viaţa de vânător e pândită la tot pasul de primejdii.

Alunel stătea ca pe ghimpi, aşteptând plin de nerăbdare sosirea Mahăi, care trebuia să dea semnalul de plecare. Când în sfârşit aceasta apăru, însoţită fiind de Ohubu, care purta în mână o torţă aprinsă, Alunel alergă în întâmpinarea lor.

— Venerabilă stăpână, rogu-te, îngăduie-mi şi mie să pornesc, alături de oamenii tăi, la vânătoare! Ştii, în ţara mea se spune că nu se poate pâine fără muncă, după cum nici muncă fără pâine!

Maha-cea-Mare nu păru mirată de vorbele lui Alunel şi, fără să stea pe gânduri, îi spuse simplu şi direct:

— Du-te, Alunele, dar să nu te desparţi o clipă de Ciutu! O să aibă grijă de tine, iar de voi vă avea grijă Irgu, cel mai mare vânător!

Alunel se bucură din toată inima. Când auzise la istorie despre vânătoarea de mamuţi, nici prin gând nu i-ar fi trăsnit că va participa el însuşi la una aievea.

În clipa următoare, Maha-cea-Mare ridică mâna, iar Ohubu înălţă torţa deasupra capului, rostind cuvinte neînţelese de Alunel, dar care cu siguranţă însemnau binecuvântarea focului asupra oamenilor. În fruntea vânătorilor, Irgu ridică şi el braţu-i vânjos, ca semn că a sosit momentul plecării, şi întreaga ceată se puse în mişcare.

Vânătorii străbăteau acum ţinuturi întinse, în căutarea vânatului. Voiau să prindă, cu orice preţ, mamutul uriaş, numit de ei Porih. Alunei căuta să se ţină

după Ciutu, dar acesta, subţire şi sprinten, alerga cu o iuţeală neobişnuită. Vă puteţi lesne închipui cât de greu îi era grăsunului nostru să ţină pasul alături de el. Gâfâia din greu, amintindu-şi cu regret de eşecul încercărilor lui de a deveni sportiv.

De la un timp, Ciutu băgă de seamă ce se-ntâmplă cu Alunel, aşa că încetini pasul. La un moment dat ajunseră într-un loc deschis, un luminiş, unde poposiră o clipă pentru a cerceta dacă groapa în care urma să se prăbuşească Porih era adânc săpată şi dibaci acoperită cu ramuri şi frunze de copaci. Alunel îşi aduse aminte că auzise despre astfel de capcane făcute cu meşteşug, ba le văzuse rostul şi-n unele filme. Deşi de data asta nu-l întrebă nimic pe Ciutu – ca unul care ştie despre ce e vorba –, acesta se porni să-i depene de-a fir-a-păr cum se fac şi la ce folosesc aceste gropi, cât de greu le e – vânătorilor să hăituiască animalul până în dreptul lor şi multe altele.

— Ai să vezi cu ochii tăi cum se va prăbuşi Porih în această groapă, dar până atunci trebuie să mergem mai departe, s-ajungem. În calea mamuţilor. Când sunt mai mulţi laolaltă – pentru că aşa merg de obicei, în turme –, nu-i nimic de făcut. Dar noi îi pândim de după copaci. Ne aşezăm în contra vântului, să nu ne simtă, după miros, prezenţa. Câteodată trece o zi, trec şi două şi ei nu mai apar. Alteori, sosesc imediat. Important este ca unul din ei să se răzleţească de ceilalţi, să se rătăcească de turmă. Asta se întâmplă destul de des. De fapt, abia atunci începem să acţionăm. Îl încolţim din toate părţile, îl hăituim, căutăm să-l istovim cât mai mult, pentru că, trebuie să ştii, mamuţii nu pot alerga prea mult. Fiind greoi, obosesc repede.

Pe când Ciutu îi spunea toate astea despre mamuţi, Alunel se gândi că şi el e un fel de... mamut, care, din cauza kilogramelor în plus, obosea destul de repede. „Da, da, trebuie să îndeplinesc cât mai grabnic cele trei misiuni care îmi deschid calea spre învăţarea medicinii, numai astfel voi şti ce am de făcut!”

— Dar ia spune-mi, Ciutule, mamutul se opreşte vreodată locului, lăsându-se prins?

— Uneori da. Atunci se propteşte pe picioarele de dinainte şi noi îl lovim cu bâte, cu pietre, cu tot ce avem la îndemână. Alteori, când animalul e mai rezistent, trebuie să-l alergăm multă vreme. Scoatem strigăte şi chiote care-l înspăimântă de-a binelea, dar mamutului îi e frică mai ales de foc. îl hăituim tot timpul, speriindu-l cu torţele aprinse, căutând să-l îndreptăm spre groapa cea mare pe care ai văzut-o. Odată căzut acolo, Porih nu-şi mai poate reveni. Acolo îşi află sfârşitul. îl lovim de sus cu bolovani, până ce-i sfărâmăm ţeasta. Apoi, cu funii groase, împletite din nuiele tinere, îl tragem afară din groapă.

Alunel era numai ochi şi urechi, captivat de vorbele

lui Ciutu, care vădea talent de povestitor. Din ce în ce îl îndrăgea mai mult pe acest nou prieten – nu se mai dezlipea de Ciutu, deşi greu ţinea pasul cu el.

Deodată Irgu le făcu semn să se oprească. Se trânti pe burtă şi îşi lipi urechea dreaptă de pământ.

— Ascultă pământul, care-i vesteşte apropierea mamuţilor, îl lămuri Ciutu pe Alunel.

Nu trecu mult, şi Irgu se ridică. îi străluceau ochii de bucurie.

— Se apropie turma! anunţă el cu vocea aceea aspră şi groasă, care-l neliniştise pe Alunel al nostru la început. Trebuie să fie cam douăzeci.

Alunel se minună nu numai de auzul fin al acestui om primitiv, care izbutea nu numai să perceapă apropierea mamuţilor, ba, după călcătură, să-şi dea seama şi cam câţi sunt.

Atunci Irgu slobozi din gâtlej un strigăt ciudat – un strigăt de luptă –, la auzul căruia oamenii părăsiră poteca şi se retraseră spre o pădurice aflată în stânga, în partea opusă direcţiei de unde bătea vântul. Alunel nu-l slăbea din ochi pe Ciutu – ce făcea acesta, făcea şi el.

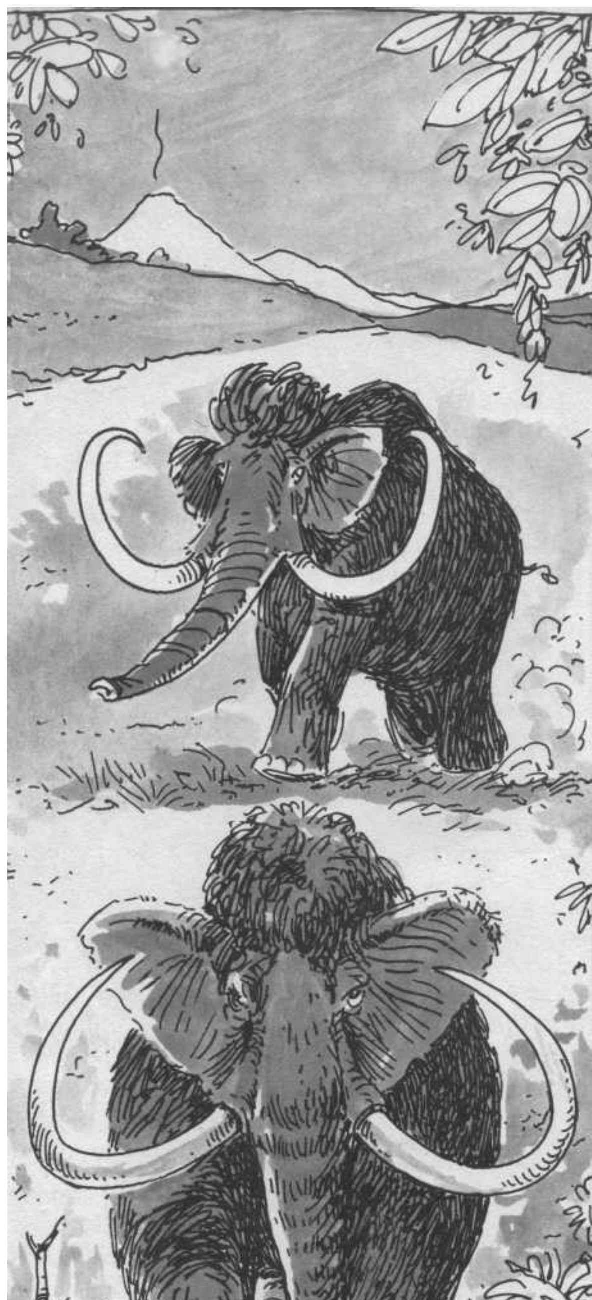
N-au aşteptat prea mult, că pe cărare şi-au şi făcut apariţia primii mamuţi. Aceste uriaşe animale ale trecutului, strămoşi ai elefanţilor din zilele noastre, îl impresionară mult pe Alunel, dar nu-şi trăda emoţia. Continuă să rămână tăcut şi nemişcat lângă ceilalţi vânători, pentru că mamuţii nu trebuiau să le simtă prezenţa. Ca la o sută de metri distanţă, mamuţii defilau prin faţa lor unul lângă altul. Se depărtau de ei simţitor, niciunul nu rămânea în urmă. „Dacă aşa stau lucrurile – îşi spuse Alunel –, ce-o să se aleagă din vânătoarea asta?” Ghicindu-i parcă gândul, Ciutu îl linişti din pirviri. Şi, într-adevăr, după ce turma se depărtase destul de mult de locul acela, Irgu sări peste hăţişurile de la marginea pădurii şi

reveni în cărare. Vânătorii ştiau lecţia, nu se clinteau din locurile lor. Ajuns acolo, Irgu se aplecă şi-şi lipi din nou urechea de pământ, ascultând încordat o clipă, două, trei... Când reveni lângă tovarăşii săi de vânătoare, oricine îi putea citi mulţumirea pe faţă.

— În sfârşit, vine şi Porihul nostru. După călcătură, este din cei mai mari, aşa că ne va îndestula pentru câteva zile!

Într-adevăr, după un timp de aşteptare încordată, uriaşul mamut îşi făcu apariţia. Rămăsese în urmă din cauza corpolenţei neobişnuite – întocmai ca Alunel, care, gras cum era, cu greu se putea ţine după Ciutu. Animalul, deşi cam obosit, părea să aibă o forţă colosală.

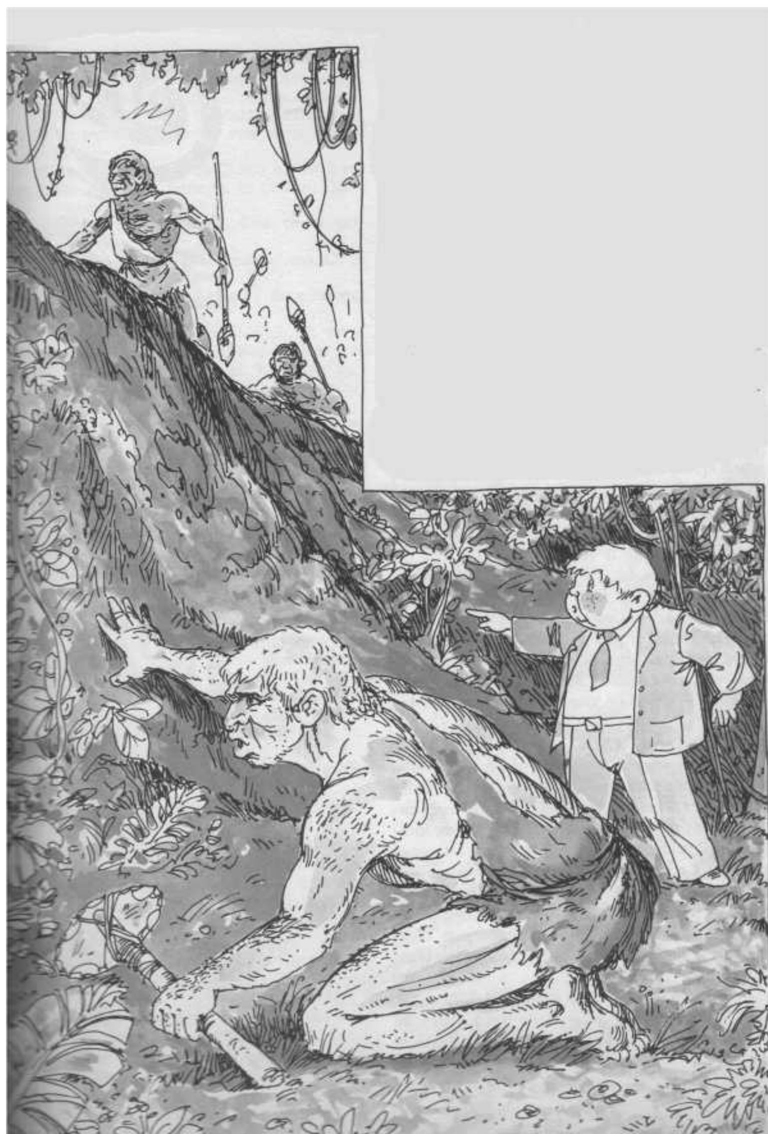
Cătând spre Irgu, Alunel citi pe faţa lui un aer triumfător. „Nici n-a început lupta şi el se şi socoteşte învingător! Se vede că acest vânător vestit ştie multe despre felul de a fi al mamuţilor, dacă gândeşte că acest gigant e totuşi o pradă uşoară”. Vânătorii, ca nişte arcuri încordate, erau numai ochi şi urechi. Aşteptau semnalul atacului. Şi semnalul nu întârzie prea mult. Când Porih ajunse în dreptul lor, Irgu ridică mâna şi scoase un strigăt puternic, care făcu să vuiască pădurea. Atunci vânătorii ţâşniră de după copaci, scoţând la rândul lor strigăte sălbatice şi înconjurându-l pe Porih din toate părţile. Agitând bâte noduroase pe deasupra capului, când fură aproape de Porih, începură să-l lovească fără cruţare. Ciutu lua şi el parte la această secvenţă a vânătorii. Numai Alunel nu se clintise de lângă copacul protector.

Totul se petrecuse atât de repede, încât rămase locului uluit. Nu ştim dacă-i era frică, dar un lucru e sigur – nu se putea clinti din locul acela. Încremenit, privea acea teribilă încleştare pe viaţă şi pe moarte. Băgă de seamă că oamenii loveau mai ales picioarele animalului. Loviturile erau pe cât de puternice, pe atât de iuţi şi precise. Se vede că vânătorii voiau mai întâi să-l imobilizeze pe Porih, pentru ca apoi să-l omoare, astfel încât să nu mai fie nevoie să-l hăituiască până la groapă. Abia atunci observă că unii vânători purtau „torţe aprinse, pentru a-l înânspăimânta pe Porih. Dar când le aprinseseră şi cu ce?

Tocmai când îşi punea această întrebare, Alunei observă cum unul dintre vânători, care până atunci izbise picioarele animalului cu bâta-i noduroasă, se trase pentru o clipă la o parte, scoase la iuţeală din brâul de piele ce-i înconjura mijlocul două cuţite de piatră, le frecă unul de altul, până ce apăru o scânteie, apoi apărură două, trei şi în cele din urmă o puzderie. După ce-şi aprinse torţa, se-ntoarse pe „câmpul de luptă”. „Aha, aşa stau lucrurile! – îşi zise Alunel. Cum de nu m-am gândit, că doar despre *cremene* am auzit, ba în tabără la munte le-am şi încercat puterea?!”

Urmări mai departe lupta, palpitând de emoţie. Porih, frânt pe picioarele dinainte, scotea răgete asurzitoare. Acum, cu cuţite de piatră, oamenii începură să-l lovească unde nimereau. Deodată, colosul acela plin de sânge scoase un răget prelung care-l înfiora pe Alunei şi, cu o ultimă sforţare, nebănuită nici chiar de încercaţii vânători, izbuti să se pună din nou pe picioare, luând-o din loc.

Cu strigăte sălbatice, vânătorii porniră pe urmele lui. Ţinând-o tot aşa într-o fugă, câţiva, mai iuţi de picior, ajunseră în faţa animalului, agitând torţele aprinse pe dinaintea lui. Focul atotputernic trebuia să-i vină de hac,

făcându-l să se dea bătut. Dar animalul, probabil speriat peste măsură de ameninţarea focului, se întoarse brusc şi-l lovi cu trompa pe unul dintre vânători, apoi îl calcă drept pe coşul pieptului, sfărâmându-i cât ai zice peşte oasele! îngrozit, Alunel închise ochii. Nu mai putea să suporte atâta cruzime. Când, într-un târziu, îi deschise din nou, chiar lângă el zăcea un altul ce se zvârcolea în luptă cu moartea.

Dar şi sfârşitul lui Porih era pe-aproape, abia de-şi mai aduna ultimele puteri să mai scoată, din când în când, răgete tot mai stinse. Dar şi vânătorii îşi adunau acum ultimele puteri, ca să-i poată aplica acele lovituri decisive care să-l doboare la pământ. După aproape un ceas, Porih în sfârşit se prăbuşi. Părea o masă de carne sângerândă. Mirosul acela fad de sânge, purtat de vânt, ajungea până la Alunel, îngreţoşându-l. „Şi totuşi – gândea băiatul – trebuie să-mi înving această repulsie, că doar vreau să devin medic”. Ieşind din ascunzătoarea lui, Alunel porni să-l caute pe Ciutu. Îl găsi în rândul celor ce se luptaseră cu fiara. Avea în mână un cuţit mânjit cu sânge, dovadă că şi el luase parte la teribila confruntare, contribuind după puterile lui la doborârea lui Porih.

Ei, dar pentru Alunel al nostru nu se terminase „proba sângelui” – după părerea lui un fel de testare a aptitudinii de a deveni medic. Chiar atunci, sub ochii lui, vânătorii, ajutându-se de cuţitele lor primitive cioplite din piatră sau os, începură să-l hăcuiască pe Porih, pentru a-l putea transporta mai lesne spre peşteră. Pe măsură ce carnea era tăiată în bucăţi mari, sângele şiroia din belşug, peste tot răspândindu-se acea miasmă neplăcută. Aşezară carnea apoi pe un fel de sănii, care semănau întrucâtva cu cele ale eschimoşilor, o fixară zdravăn cu nişte funii groase, după care porniră către peşteră. Când primele sănii, trase de oameni, începură să alunece pe iarbă, câţiva

se îndreptară spre rănit şi, purtându-l pe braţe, îl aşezară cu grijă pe ultima sanie.

— Ce se va întâmpla cu acest om? îl întrebă Alunel pe Ciutu.

— Îl vom lăsa în grija lui Ohubu, vindecătorul nostru!

FOCUL SE RĂZBUNĂ

O dată ajunşi la peşteră, oamenii încredinţară vânatul Mahăr Lăudându-i pentru destoinicia lor, aceasta le mulţumi totodată pentru treaba făcută cum trebuie – carnea avea să le ajungă câteva zile.

De cum rămase singur cu Ciutu, Alunel îl întrebă din nou ce se va întâmpla cu rănitul. Ciutu îl privi cu nedumerire:

— Asta ştie numai Ohubu! Dar ce te priveşte?!

— Mă priveşte, cum să nu mă privească?! Şi eu voi vindeca oameni!

De data aceasta Ciutu se arătă de-a dreptul îngrijorat:

— Nici în glumă să nu mai spui aşa ceva! Dacă te aude Ohubu, o păţeşti! Noi n-avem voie să pătrundem această taină a lui. Te asigur însă că-i va tămădui rănile acelui om… Dar cum? Asta numai el ştie!

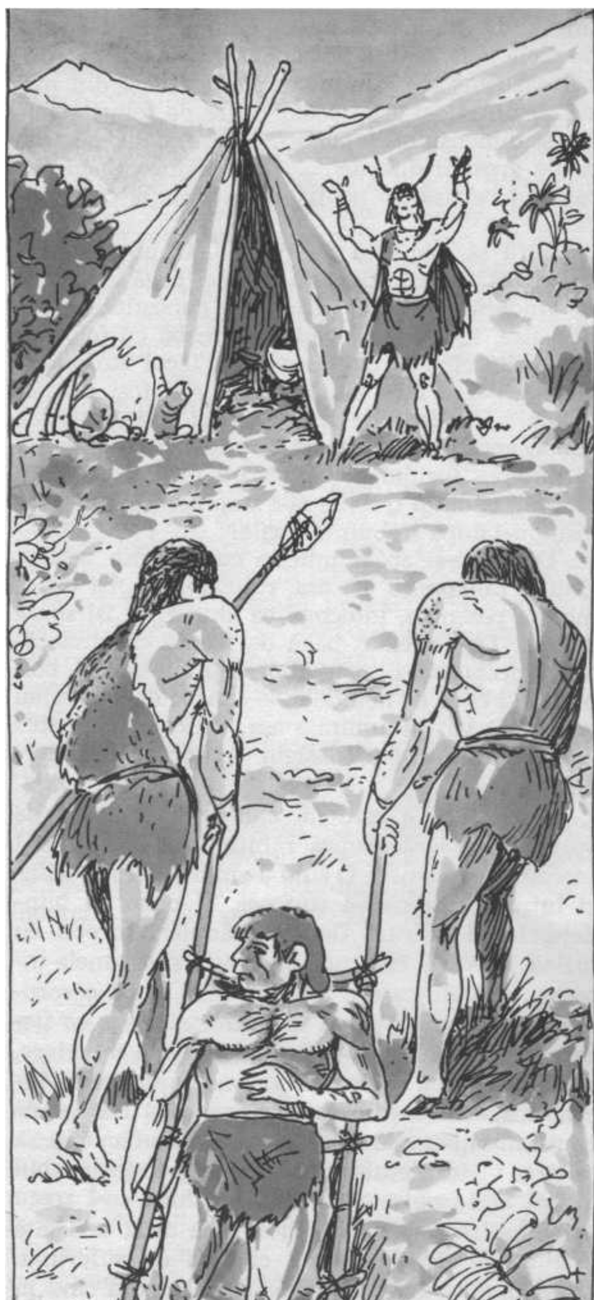
„Ciudat «secret profesional»! – îşi spuse Alunel. Când te gândeşti, la noi, cine vrea să-nveţe medicină, învaţă! Cel dornic să afle cum să aline suferinţele oamenilor îi va smulge pe rând tainele – pentru că, mai mult ca sigur, medicina are încă destule necunoscute, care trebuie descifrate spre binele omului”.

Frământat de aceste gânduri, băiatul rămase cu ochii cătând în zare, fără o ţintă anume. Dar imediat atenţia îi fu atrasă de doi oameni, care, înhămaţi la acea sanie improvizată de care am amintit, îl transportau pe omul rănit. Se îndreptau acum către un fel de cort, aflat ceva mai departe de peşteră. „Cum de nu l-am observat până

acum?! – se întrebă, înciudat, Alunel. Mai mult ca sigur că acolo îi îngrijeşte Ohuhu pe cei vătămaţi; cu alte cuvinte, acolo îşi exercită el rolul de vindecător al tribului. Cu orice preţ, trebuie să văd ce se petrece înăuntru!”

Zis şi făcut, doar un pas mai despărţea gândul de faptă!

Cum Ciutu fusese chemat de Maha-cea-Mare, Alunel rămase de unul singur, liber să acţioneze după cum îl taie capul. Se strecură printre oameni, străduindu-se să ajungă într-un loc mai ferit, unde tufe mari mascau drumul spre cort. Apucând-o pe acel drum, se trezi în faţa acestuia, care – acum băgă de seamă –, spre norocul lui, era făcut dintr-o împletitură de nuiele.

Furişându-se în spatele cortului, lărgi la iuţeală un spaţiu între nuiele, numai bun să privească în voie, fără a fi văzut dinăuntru. Ochii îi căzură mai întâi pe faţa gravă, înnegurată de îngrijorare, a lui Ohubu, abia apoi observându-l, aşezat pe nişte piei de animale, pe vânătorul rănit. Nimeni altcineva, decât ei doi! Jur-împrejur, în parii de susţinere ai cortului, erau înfipte torţe aprinse, care împrăştiau o lumină puternică. „Întocmai ca într-o sală de operaţii” – observă Alunel.

Orânduite pesemne după scopul şi momentul întrebuinţării lor de însuşi Ohubu, pe o bucată de piele bine întinsă, la căpătâiul bolnavului, Alunel văzu tot soiul de instrumente făcute din piatră, lemn şi os; erau acolo cuţite de felurite forme şi dimensiuni, toporişti, răzuşe, dălţi, ace din os de grosimi diferite... Ce mai încoace-încolo, cam tot ce trebuie pentru o intervenţie chirurgicală.

Fără să mai stea pe gânduri, Ohubu se puse pe treabă. De cum începu, Alunel băgă de seamă că vindecătorul avea temeinice cunoştinţe practice, dar, în loc să-şi vadă de treabă cu folos, se oprea din când în când, invocând focul atotputernic, de parcă fără ajutorul lui ar fi fost un nevolnic. „Pierdere de timp! – îşi spuse Alunel. Vindecarea acestui om stă în priceperea lui, şi nu în puterea focului. De fapt, nu focul e stăpânul omului, ci omul trebuie să-l stăpânească pe el, folosindu-l după trebuinţele sale!”

După ce-şi spălă mâinile cu apă din belşug, Ohubu rămase cu ele aşa, ridicate. – „Îşi usucă mâinile pesemne, întocmai ca chirurgii” îşi spuse Alunel. Dar imediat băgă de seamă că vindecătorul începu să-şi mişte imperceptibil buzele, bolborosind ceva de neînţeles. – „Aha, deci aşa stau lucrurile! îşi ţine mâinile aşa, ridicate ca pentru rugăciune, invocând desigur ajutorul atotputernicului foc”.

Apoi, fără a conteni ciudata-i înşiruire de vorbe, se aplecă asupra rănitului şi începu să-l cerceteze cu atenţie. O cută de îngrijorare se adânci între sprâncenele-i stufoase. Îl pipăi cu blândeţe, luând la rând fiecare mădular. Începu cu pielea, muşchii, continuă cu oasele şi organele interne, oprindu-se din când în când, după o socoteală a lui, vrând parcă să se încredinţeze că fiecare e la locul său. După o îndelungată cercetare, ochii lui Ohubu se luminară, iar cuta dintre sprâncene dispăru ca prin farmec, semn că i-a dat de capăt situaţiei, ştiind acum ce are de făcut ca să salveze viaţa bietului om. Prinse la iuţeală unul dintre acele obiecte ascuţite şi, după ce-l trecu prin flacăra unei torţe, începu să ardă una câte una rănile de pe trupul chinuit de suferinţă. Omul îndura cazna cu bărbăţie, doar din când în când scotea nişte gemete surde. De câte ori vârful *silexului* atingea rana şi carnea începea să sfârâie, Alunel închidea ochii, dar îi deschidea imediat, dornic să nu-i scape niciunul din gesturile vraciului. „Trebuie să fiu tare, doar mi-am propus să devin medic. Şi-apoi, poate că am ceva de învăţat chiar şi de la acest vraci” îşi spuse în sinea lui.

După ce termină de ars toate rănile, punând stavilă hemoragiei şi infecţiei, Ohubu se opri o clipă, îndreptându-se din şalele ostenite. Din locul lui de taină, Alunel îl privea cu admiraţie şi căldură. Ar fi vrut să-i strângă mâna, să-l îmbrăţişeze ca pe un prieten vechi şi de nădejde, dar îşi aduse aminte de vorbele lui Ciutu şi-şi stăpâni pornirea la timp.

După ce-şi mai trase sufletul, Ohubu începu să panseze, una câte una, cu răbdare şi măiestrie, toate rănile. Aşa-zisele pansamente erau de fapt nişte frunze moi şi proaspete, adunate din vreme, cu grijă şi pricepere, de însuşi Ohubu, care pesemne le cunoştea temeinic virtuţile tămăduitoare. Între două beţişoare, pe care le scosese

dintr-un fel de căuş cu apă clocotită, lua câteva frunze, pe care le aşeza apoi, în straturi, peste rană, acoperind-o cu grijă. Punea apoi deasupra – în tocmai ca o peliculă protectoare – un petic de piele fină, după care, cu băgare de seamă, înfăşura totul cu lungi fibre vegetale.

Când Ohubu sfârşi această treabă, pacientul lui părea o păpuşă făcută din petice, la vederea căreia Alunei mai-mai să pufnească în râs. Dar imediat îşi dădu seama

cât de nelalocul lui ar fi fost râsul în această împrejurare. Doar un ţânc fără minte – cum îl socotise Nea Haralambie –, nepricepând rostul acelor petice, ar fi făcut haz de momâia cârpăcită. Dintr-odată deveni serios, cu ochii pe mâinile şi faţa lui Ohubu, căutând să-i afle gesturile şi să-i surprindă destinderea trăsăturilor când totul va fi gata, socotindu-l pe rănit în afara pericolului. Dar se vede că Ohubu mai avea multe de făcut, ba parcă lăsase anume la urmă tocmai ce era mai greu. De pildă, acum, după ce pipăi încă o dată fiecare os şi oscior, trecu la imobilizarea micilor fracturi într-un fel de *atele* primitive, pe care le fixă tot cu ajutorul unor fibre vegetale.

În sfârşit, veni şi clipa marii încercări a măiestriei vraciului – cercetarea, aflarea şi tratarea rănilor de la cap. Alunel ghici că-i vorba de ceva important după încordarea pe care o citi pe faţa lui Ohubu.

Chiar în acel moment, vraciul luă una din torţe şi o apropie de faţa rănitului – se vede că avea nevoie de cât mai multă lumină –, după care, aplecându-se, îi prinse capul în mâini şi începu să-i pipăie cu atenţie fruntea, tâmplele – ţeasta în întregime.

Se lăsase o linişte apăsătoare, densă... Alunel al nostru stătea pe ghimpi: „În clipa asta, până şi respiraţia mi-ar putea trăda prezenţa”. Băgă de seamă că faţa lui

Ohubu se înnegurează şi că îngrijorarea se strecoară în privirea-i scormonitoare. Curând, însă, aceasta se transformă în hotărâre şi, cât ai zice peşte, vraciul înşfacă, dintre instrumentele aflate la îndemână, o bucată de silex lungă şi foarte ascuţită – adevărat bisturiu. După ce o trecu de câteva ori prin flacăra torţei – bineînţeles bolborosind întruna acele ciudate cuvinte –, se apropie şi mai mult de rănit, până ce ajunse în dreptul capului său. Dădu să-nceapă intervenţia chirurgicală, când, nemaiţinând seama de sfatul lui Ciutu, Alunel dădu buzna înăuntru.

Surprins, Ohubu scăpă *silexul* din mână.

— Cum de-ai îndrăznit să intri aici?!!!

Alunel n-avea timp de explicaţii, aşa că nu-i răspunse la întrebare, ci continuă:

— Stai! Nu începe operaţia! De fapt, nu tu, ci eu trebuie să-l operez pe acest om! Ştii una din misiunile încredinţate mie de profesorul Mateianu este tocmai aceasta. Află că sunt student în medicină şi… şi viitor medic, aşa că…

Că Ohubu înţelesese sau nu ceva din spusele lui Alunel, nimeni nu ştie. Descumpănit, pentru o clipă Ohubu rămase stană de piatră. „L-am intimidat, gândi băiatul. Acum, că ştie cine sunt, mă va lăsa, desigur, să fac eu această operaţie. El, cel mult, mă va asista”. Dar, nici vorbă de aşa ceva!

Mânios, Ohubu ieşi din cort şi, din toate băierile, slobozi un strigăt aspru, metalic. Nici nu se stinsese bine ecoul acestui strigăt, că doi oameni şi apărură ca din pământ. La un semn al vraciului, pătrunseră în cort şi unde mi-l înşfăcară pe Alunel, luându-l pe sus, de parcă ar fi fost un fulg, şi nu un poloboc. O apucară pe o cărare ce şerpuia până în pădure. Ajunşi acolo, îl legară pe băiat de un pom, după care plecară, lăsându-l singur.

Descumpănit şi revoltat la început, după un timp Alunei îşi aduse aminte de vorbele lui Ciutu: „Noi n-avem voie să pătrundem această taină a lui…” Dându-şi seama de gravitatea faptei sale, Alunel se cutremură: „Cum de-am nesocotit spusele lui Ciutu?! Iată-mă intrat într-o nouă încurcătură, care poate mă va costa viaţa!”

Din locul unde era legat, Alunel putea vedea tot ce se întâmplă în jurul peşterii. Oamenii mişunau încoace şi încolo, fiecare cu treburile lui, dinainte ştiute. Fascinat, ochii nu i se puteau dezlipi mai ales de pe focul cel mare, pe care se pregăteau acum bucatele. „Nu peste mult timp – îşi spuse Alunel – oamenii vor începe să mănânce, pe când eu… Dacă m-au lăsat aici, legat, în semn de pedeapsă, mai mult ca sigur că nu-mi vor da nici să mănânc”. Asta cam aşa era şi, dacă ne gândim bine, cu greu ne putem imagina o pedeapsă mai aspră pentru veşnic flămândul Alunel. Simţindu-şi nările aţâţate de aroma îmbietoare a cărnii care tocmai se frigea, începu să saliveze. Dar cine lua seama la pofta lui?

Chiar atunci, din cortul aflat în buza pădurii, apăru Ohubu. Agita pe deasupra capului o torţă aprinsă, semn că-i izbutise operaţia şi că focul atotputernic a fost de partea lui şi a rănitului. Dacă ar fi ieşit fără torţă, asta ar fi însemnat că mintea şi mâinile i-au fost neputincioase, vlăguite de puternicul zeu, care „n-a vrut” ca omul să fie salvat. Dar, deocamdată, nimeni nu putea să-l vadă pe destoinicul vânător. Ţintuit pe patul de suferinţă, adică pe… pieile de suferinţă – dacă se poate spune aşa, că doar nu era vorba de vreun pat, ci de nişte piei de animale –, n-avea pe nimeni în preajma lui, afară de Ohubu, care avea să-l îngrijească până la deplina-i însănătoşire.

Clocotind de furie, Alunel se zbătea zadarnic să-şi desfacă legăturile. „Ah, dacă Ohubu m-ar fi lăsat să-l operez pe acest om, acum măcar una din misiunile mele

era îndeplinită! Aşa, după ce că n-am făcut nimic, mă văd şi legat fedeleş de acest copac, neputincios şi încolţit din toate părţile”. (Ciudat acest fel de a gândi al lui Alunel. O ţinea una şi bună cu misiunile sale, când, de fapt, nu cine l-a salvat pe bietul om avea vreo însemnătate, ci însăşi salvarea lui.)

Pe când grăsunul se frământa cu ale lui, numai ce-i văzu pe toţi strângându-se în jurul lui Ohubu şi, ca la semnul unei baghete magice, toate acele făpturi sloboziră urale puternice, de prinse a vui văzduhul. Aşa înţelegeau ei să-l cinstească pe Marele Ohubu, şi asta nu era decât un început, că unde se repeziră spre el şi, luându-l pe braţe, îl purtară aşa, în triumf, până lângă focul cel veşnic, unde-l aşteptau Maha-cea-Mare şi Irgu, mai-marele vânătorilor.

Când uralele se mai domoliră, Maha-cea-Mare, îndreptându-se spre Ohubu, i se adresă solemn: – Slavă ţie, Mare Ohubu, harul tău a salvat încă un om al nostru, oprindu-l să treacă înfricoşătorul hotar al morţii!

— Nu eu l-am salvat pe Marato – aşa se numea bietul om –, ci focul nostru atotputernic. Lui i se cuvine slava, şi nu mie, eu sunt doar un slujitor umil al lui!

Zicând acestea, îşi ridică mâinile în semn de rugă, mulţumind focului pentru ajutorul primit.

Din locul lui de osândă, aflat la oarecare distanţă, băiatul nu desluşea prea multe vorbe din bolboroseala vraciului. De fapt, nu i se părea câtuşi de puţin ciudat acest ritual, că doar aflase şi el, la orele de istorie, câte ceva despre mentalitatea omului primitiv, dominat de forţele oarbe ale naturii. Aşa stând lucrurile, nu-i era greu să ghicească ce conţine rugăciunea lui Ohubu.

Dar n-avu timp să se piardă în astfel de reflecţii, că numai ce-l zări pe Ohubu întorcându-se spre el şi, arătându-l cu degetul, tună ameninţător:

— Băiatul ăsta a făptuit un păcat de neiertat: a

încălcat voinţa focului şi legile noastre! M-a spionat pe mine, Marele Ohubu, căutând să afle secretul puterii mele de vindecător. Mai mult decât atât – a vrut să mă dea la o parte, susţinând sus şi tare că numai el îl poate vindeca pe Marato! Cu alte cuvinte, a nesocotit voinţa atotputernicului foc, care, ştiţi bine, numai prin mine vindecă beteşugurile voastre de tot felul.

Noi l-am primit cum se cuvine, prieteneşte, iar el ne-a înşelat simţămintele. Astfel, însăşi Maha-cea-Mare l-a

întâmpinat ca o mamă, l-a ospătat şi l-a adăpostit, iar viteazul Irgu l-a luat cu el, alături de Ciutu, fiul său, la vânătoarea lui Porih, arătându-i astfel că-l primeşte în marea noastră familie. Şi, după toate astea, cum socoteşte acest băiat să arate că-i demn de încrederea noastră? Dând năvală în cortul meu sacru şi poruncindu-mi să-l las pe Marato în grija lui, ca unul care ştie mai bine ce are de făcut!!! Priviţi la el! Deşi cam rotofei, nu-i decât un copil! La vârsta lui, nici eu nu ştiam mare lucru. Abia mai târziu, atotputernicul foc m-a ales pe mine ca discipol, socotind de cuviinţă să-mi lumineze mintea şi să-mi dea priceperea unui mare vindecător.

Tăcu o clipă, cătând să citească pe feţele oamenilor efectul vorbelor lui. După ce-şi drese glasul, continuă:

— Dacă aş fi fost cuprins de slăbiciune şi l-aş fi lăsat pe Marato pe mâinile lui, ştiţi ce s-ar fi întâmplat?

Un freamăt de curiozitate făcu să tălăzuiască făpturile adunate acolo, în jurul focului atotputernic.

— Spune-ne, Ohubu! Spune-ne cât mai degrabă şi fără ocolişuri!

— Iată ce s-ar fi întâmplat: focul s-ar fi mâniat pe noi toţi, socotindu-ne nevrednici de ocrotirea lui. Pe bună dreptate, de vreme ce i-am încălcat voinţa ca numai eu, discipolul său, să mă apropii de omul aflat în suferinţă şi, în taină, prin puterea pe care mi-a dat-o el, să-l îngrijesc până ce-l pun pe picioare. Depăşind marginile mâniei, focul s-ar fi răzbunat pe noi – focul se răzbună întotdeauna când nu se ţine seama de vrerea lui! mai întâi, l-am fi pierdut pe bunul Marato, unul dintre cei mai destoinici vânători ai noştri, apoi furia dezlănţuită a focului s-ar fi abătut asupra noastră, prefăcând totul în cenuşă!

Ca la un semn, toţi câţi erau de faţă strigară într-un singur glas:

— Fii binecuvântat, Ohubu! Ne-ai deschis ochii la

timp, salvându-ne vieţile!

Din locul lui de osândă, Alunei vedea şi auzea totul. „Ia te uită – îşi zise el – cum ştie acest Ohubu să-ntoarcă lucrurile în aşa fel, încât să-şi sporească prestigiul! mai multă modestie nu i-ar strica. Nu cred o iotă din tot ce-nşiră el! Ce amestec să aibă focul în vindecarea lui Marato? Şi-apoi, bietul om o fi cu adevărat în afara oricărui pericol? Tare aş vrea să văd cum îi merge”.

O voce puternică, autoritară, îi întrerupse aceste gânduri:

— Aşadar, oameni buni şi drepţi ai gintei noastre – tună glasul lui Ohubu –, focul să vă lumineze minţile pentru a-l judeca după faptă pe cel vinovat! Dar, mai întâi, s-o întrebăm pe Maha-cea-Mare, stăpâna noastră, ce crede despre Alunel şi cum socoteşte de cuviinţă să-l pedepsim după cele întâmplate!

Cătând spre Maha-cea-Mare, în speranţa unui ajutor, Alunel mai să n-o recunoască. Înăsprite, trăsăturile i se ascuţiseră, iar fulgerele de mânie din privirea ei numai îndurare nu vesteau.

— Să-l pedepsim după legea noastră! Să fim necruţători, altminteri nici focul nu ne va cruţa pe noi!

— Prea bine, stăpână!

— Să fim necruţători! se auzi glasul puternic al lui Irgu, întărind bărbăteşte cele spuse de Maha-cea-Mare.

— Şi totuşi, oameni buni – le spuse mai departe Ohubu –, legea noastră, plină de înţelepciune, ţine seama dacă vinovatul e un om în toată firea sau un ţânc. Aşa stând lucrurile, nu credeţi de cuviinţă că în cazul lui Alunel ar trebui să recurgem la „ajutorul focului”?

Din toate părţile izbucniră strigăte de bucurie. Femeile strigau ceva mai tare – mai ales cele care erau mame –, în ochii lor dolofanul Alunel fiind înainte de toate un copil.

Fulgerându-l cu privirea, Ohubu îi făcu un anume semn lui Ciutu. Pe dată, acesta pricepu porunca şi, cât ai zice peşte, fu lângă Alunel. Văzându-l atât de aproape, grăsunul prinse curaj, în sufletul său licărind din nou speranţa.

— Ascultă, Ciutule, dacă îmi eşti prieten cu-adevărat, ajută-mă! Taie-mi legăturile astea blestemate! Până să se dumirească oamenii voştri, eu mă afund în desişul pădurii, unde, mai mult ca sigur îmi vor pierde urma. Dacă vrei, sunt sigur că…

Dar – ce să vezi? – nici Ciutu nu mai era de recunoscut. Privindu-l tăios, îi răspunse răstit:

— Ţi-am fost prieten, dar tu ai nesocotit această prietenie! Încălcând legea noastră, ai călcat în picioare şi legătura de care vorbeşti acum. Eu mi-am făcut datoria de prieten şi te-am prevenit, dar tu n-ai ţinut seama de vorbele mele. Cum s-ar spune, te-am ajutat la timpul potrivit. Ce-mi ceri acum, mi-e peste putinţă să fac! Ar însemna să încalc legea strămoşească şi, de dragul unui străin, să-i înşel pe-ai mei. Trebuie să-ţi înduri pedeapsa cu demnitate! Oricum, ţi s-a promis „ajutorul focului”. Dacă-l primeşti, Ohubu însuşi te va ajuta!

— De fapt, în ce constă acest „ajutor al focului”? întrebă sincer nedumerit eroul nostru.

— Ai dreptate, n-ai de unde să ştii, despre asta am uitat să-ţi spun… Ştii, nu-mi trecea prin minte că tocmai tu, prietenul meu, nu vei ţine seama de sfaturile mele binevoitoare… că vei ajunge să… Dar să nu mai lungim vorba! Uite cum stau lucrurile: Ohubu, cel împuternicit de foc să ne vindece beteşugurile, ştie ce şi cum să facă să îndepărteze din trupul omului tot ce este străin – de pildă, o aşchie de lemn, o ţandără dintr-o piatră, ţărâna din ochi, un duh rău şi câte şi mai câte. Rămase în corpul omului, toate acestea devin vătămătoare, ameninţându-i până şi

viaţa. Vezi tu, focul atotputernic socoteşte că un copil n-are încă mintea coaptă, de multe ori fiind nesăbuit în faptele sale, aşa că, prin Ohubu, te va ajuta să scapi de duhurile rele ce s-au cuibărit în tine, că doar ele te-au împins să faci ce-ai făcut. Într-un fel, şi tu eşti bolnav, aşa că Ohubu te va duce în cortul său, unde, în taină, va purcede la scoaterea răului din tine.

Alunel se cutremură, dar caută să-şi ţină firea, cântărind pe toate feţele spusele băiatului: „Nu ştiu ce crede Ciutu despre puterea lui Ohubu, dar eu unul nu cred o iotă din povestea asta cu duhurile rele. E prea gogonată! Un lucru e sigur: Ohubu urmăreşte să mă ia cu sine în cort, unde, rămaşi singuri, fără nimeni de faţă, în numele aşa-zisului «ajutor al focului», mai mult ca sigur va încerca să se răzbune pe mine. Decât răzbunarea lui Ohubu, mai bine «răzbunarea focului»!”

— Şi dacă nu vreau să primesc „ajutorul focului” ce se-ntâmplă?

Focul se răzbună demnitate, aşa că vorbă goală! pedeapsa cu Ohubu.

— Nu te sfătuiesc! Vei simţi pe pielea ta că răzbunarea focului nu-i o întotdeauna!

— Uite ce e, Ciutule! Tu singur mi-ai spus că trebuie să-mi primesc refuz categoric „ajutorul focului”!

Văzând că nu poate să-l înduplece, Ciutu plecă să ducă răspunsul lui

Rămas singur, Alunel căzu pe gânduri. Nu se aşteptase ca Ciutu să-l părăsească tocmai acum, când avea atâta nevoie de el. Dacă ar mai fi zăbovit, poate l-ar fi făcut să priceapă că, de fapt, el nu-i o iscoadă oarecare, ci un băiat care vine dintr-o ţară în care dorinţa de a învăţa, de a şti cât mai mult, nu-i pedepsită, ci încurajată, că de fapt el vrea să-nveţe medicina şi că nu urmărise altceva decât să vadă, cu ochii lui, cum îl îngrijeşte Ohubu pe Marato.

Furat de aceste gânduri, nici nu băgase de seamă că oamenii se adunaseră, între timp, la masă. Văzându-i cum înfulecă, Alunel al nostru simţi un gol dureros în stomac. Mai-mai să leşine, dar, cum era legat fedeleş de pom, rămase în capul oaselor. Îi era atât de foame, că ar fi implorat şi „ajutorul focului” – i-ar fi dat prilejul să-şi dovedească puterea, rumenind bine o bucată de carne şi făcând în aşa fel, încât să aprindă în mintea cuiva ideea de a i-o aduce acolo, la locul de pedeapsă.

Bineînţeles, masa se desfăşura după ritualul ştiut, dar nimeni, nici măcar Ciutu, nu se gândea să-i aducă şi lui ceva de-ale gurii. Vă închipuiţi prin ce chinuri trecea pofticiosul nostru când adierea vântului făcea s-ajungă până la el aroma îmbietoare a cărnii fripte. Înţelegea că-i pedepsit, dar în ruptul capului nu pricepea de ce-l lăsaseră flămând. În cele din urmă, plin de năduf, îşi zise: „Până şi condamnaţilor la moarte, zvârliţi în închisoare, li se dă, acolo, un blid de fiertură!”

După ce isprăviră de mâncat, oamenii începură să mişune de colo-colo, fiecare, după puterile lui, cătând să adune vreascuri cât mai multe şi cât mai uscate. Se îndreptau apoi spre focul cel mare, le zvârleau în flăcări cu

dibăcie, făcând să crească vâlvătaia spre tăria cerului. Ba, la un moment dat, după ce-l înteţiră, începură să dănţuiască sălbatic în jurul lui, în ritmul unui cântec ciudat, ale cărui cuvinte îl îngroziră pe osândit:

„Alunei e vinovat.
Focul că l-a înfruntat!
Să-l dăm gurii focului.

Răpindu-l norocului.
Aşa cum spus-a Ohubu.
Uhu-hu, uhu-hu!”

Cum era legat de pom, Alunei nu întrezărea nicio scăpare. Un fior rece îl străbătu pe şira spinării. „Nu-i de glumă – îşi zise –, ăştia voi să mă ardă de viu! O clipă am crezut că vor doar să mă sperie, nădăjduind că până la urmă mă vor ierta, cu condiţia să nu mai încalc vreodată legea lor, dar văd că m-am înşelat”. Neavând mâinile libere, nici măcar nu-şi putea astupa urechile, să nu mai audă acea sentinţă spusă pe şleau:

„Să-l dăm gurii focului.
Răpindu-l norocului…”

Abia atunci îl zări pe Ohubu înaintând solemn spre el. Necutezând să-l mai privească, Alunel îi auzi doar vocea batjocoritoare:

— Îi auzi? înteţesc focul pentru tine. Focul atotputernic te va purifica. La miez de noapte, cu torţe aprinse la focul cel sacru, vom veni să te luăm!

Un rânjet răutăcios schimonosi faţa lui Ohubu, pentru ca apoi să se transforme într-un râs sonor, sarcastic. „Sunt sigur că, nu de mult, am mai auzit pe cineva râzând întocmai!” îşi zise Alunel şi, biruindu-şi teama, cuteză să-l privească drept în faţă pe vraci. Dar – ce să vezi? – în locul lui apăruse… Ossian! Hohotea întruna, părând că-şi va da duhul de-atâta râs. Când în cele din urmă se mai potoli, îi spuse:

— S-a zis cu misiunile tale! Ia-ţi rămas bun de la ele şi de la… viaţă! La miezul nopţii, vei pieri!

Nu mai era mult până la miezul nopţii. Oamenii aveau să iasă curând din peşteră şi, aţâţaţi de Ohubu, îşi vor pune planul în aplicare. Timp de câteva ceasuri, băiatul trăise sub o tensiune greu de descris. Se simţea întocmai ca atunci când Gargantua, Pantagruel şi Münchhausen îi

trecuseră ştreangul în jurul gâtului. Numai că atunci fusese vorba de un vis, care, odată cu ivirea zorilor, se destrămase. „Nu cumva visez şi-acum? Trebuie să se-ntâmple ceva care să mă smulgă din situaţia asta blestemată!” – îşi spuse cu un licăr de nădejde.

Noaptea era neagră ca şi gândurile lui. Deodată, un fulger brazdă cerul. Urmă un tunet asurzitor, care se prăvăli din înălţimi cu atâta furie, de parcă voia să măture totul în calea lui. Pradă surescitării, lui Alunel i se păru că fulgerele şi tunetele glăsuiau omeneşte, repetând întruna, ca un ecou, înfricoşătoarea sentinţă:

„*Să-l dăm gurii focului.*
Răpindu-l norocului…
Aşa cum spus-a Ohubu.
Uhu-hu, uhu-hu!”

Fulgerele şi tunetele se înteţiră, încât urechile lui Alunel nu mai puteau desluşi decât acel „uhu-hu”, care făcea să vuiască văzduhul. Deodată, un fulger uriaş săgeta inima pădurii şi flăcări mari izbucniră dintr-acolo. „Dacă nu izbutesc să-mi rup legăturile astea blestemate, care mă ţintuiesc de copac, voi pieri ars de viu şi fără ajutorul lui Ohubu”, îşi zise înspăimântat Alunel.

O masă compactă de licurici ieşiră din peşteră, răspândindu-se care încotro. Bărbaţi, femei, copii agitau pe deasupra capetelor torţe uriaşe, strigând ca ieşiţi din minţi: „Focul se răzbună! Focul se răzbună!” însuşi Ohubu, rotind prin aer o torţă mai mare decât toate, cu părul vâlvoi şi ochii scânteietori, îi călăuzea. Da, era într-adevăr Ohubu, şi nu Ossian! Să fi avut mâinile libere, Alunel s-ar fi ciupit să-şi dea seama de-i treaz ori visează: „Şi totuşi era râsul lui Ossian… Se vede că, de frică, am fost pradă unei halucinaţii de moment”. Tocmai se gândea că au uitat de el, când numai ce-l auzi pe Ohubu: – Să mergem să-l înşfăcăm pe vinovat! Trebuie să-l ardem degrabă, să

isprăvim cu el, altfel focul nu se va potoli, pârjolind tot ce-i stă în cale!

La auzul acestor vorbe, Alunel se cutremură. Pradă disperării, la gândul că până aici i-a fost, prinse a se smuci din răsputeri, cătând să-şi rupă funiile. Nu izbuti decât să-şi sfâşie carnea. Îngrozit, cu ochii dilataţi de spaimă, vedea cum oamenii se apropiau din ce în ce mai mult. Câţiva paşi, şi-ar fi fost lângă el. Când orice nădejde îl părăsise, simţi cum pe la spate cineva îi taie legăturile, eliberându-i mai întâi mâinile, apoi picioarele, îl cuprinse o bucurie fără margini şi, întorcându-se să-şi vadă salvatorul, pe cine credeţi că văzu? Pe fata lângă care se aşezase în amfiteatru! îşi aminti pe dată numele ei.

— Despina!

Dar fata începu să râdă:

— M-ai uitat, Alunele? Sunt Getia! Şi, luându-l de mână, îl călăuzi spre o potecă tainică ce şerpuia printre arborii neajunşi încă de foc.

Bietul Alunel, prin câte emoţii îi fu dat să treacă! Uite-aşa, de pildă acum, nici nu-i pierise bine spaima, că rămase buimac: „Într-adevăr e Getia, dar ce să caute Getia aici?! Şi-apoi, dacă mă gândesc bine, nici Despina n-avea cum să-mi răsară drept în faţă şi la nevoie, că doar am lăsat-o în amfiteatru, la facultate… Dar, oricum, un lucru e sigur: nu le pot deosebi una de alta, şi asta nu întâmplător, poate bunătatea le îngemănează trăsăturile”.

Şi, uite-aşa, cătând să ţină pasul cu sprintena Getia, rotofeiul Alunei era din ce în ce mai nedumerit. După un

timp, când se îndepărtaseră îndeajuns de acel loc, socotindu-se în afară de orice primejdie, Alunei nu se mai putu abţine:

— Nu pricep, buna mea Getia, cum de-ai aflat că sunt aici şi ce primejdie mă paşte?!!!

— Vezi tu, Alunele, eu exist în afara timpului… înţelegi?

— Nu prea.

— Cum de nu-nţelegi?! Nu eu, ca fiinţă, exist în afara timpului, ci trăsăturile mele morale sunt cele care vor dăinui, şi trebuie să dăinuiască!

— Încep să pricep. Acum îmi explic de ce-ţi seamănă Despina. Şi ea mi-a sărit în ajutor, tocmai când aveam nevoie de sprijin…

— Cine e Despina?

— O fată bună, ca şi tine.

— Da, oamenii trebuie să se ajute între ei la nevoie… şi asta întotdeauna, în afara unui timp anume…

— Acum, că m-ai salvat de la moarte – şi nu ştiu cum să-ţi mulţumesc –, îţi pot spune păsul meu: trebuie să ajung la maestrul Hipo! De la început am vrut să ajung acolo, la căsuţa din Kos. Am nevoie grabnică de ajutorul lui. Am vrut… numai că…

— Nu, de data asta nu poţi. Vezi tu, timpul îşi are şi el legile lui. Cândva ai pornit, cu dorinţa ta de cunoaştere, din epoca maestrului Hipo spre viitor. De data asta, ca să ajungi în epoca noastră, ai pornit-o mai din trecut, din comuna primitivă. A fost spre folosul tău, cu toate că…

— Folosul ăsta era să mă coste scump!

— De multe ori setea de cunoaştere cere sacrificii, ai să vezi!

— Şi-acum mă poţi conduce la maestrul Hipo?

— Încă nu, n-a sosit vremea! Vei ajunge din nou în epoca noastră, te asigur! Ba, mai mult, o vei depăşi. De

fapt, din această călătorie în trecut vei învăţa multe lucruri de trebuinţă în viitor. Că – uitasem să-ţi spun – tu trebuie să slujeşti viitorul! Cum? Singur vei găsi drumul, când vă veni timpul. Acum te las cu bine. Mă duc să-i vestesc maestrului Hipo sosirea ta. S-ar putea să nu ne mai întâlnim.

PE MALURILE MARELUI HAPI

Getia avusese dreptate. Abia lăsase în urmă pădurea în flăcări, când Alunei observă că se şi făcuse ziuă. Se pomeni într-un ţinut straniu, cum nu mai văzuse altul până atunci. Un fluviu larg, măreţ, cu ape gălbui, tălăzuia prin mijloc, înverzind luxuriant malurile de-a dreapta şi de-a stânga, până hăt departe. Dintr-un ochi imens, cerul săgeta fierbinte tot ce-i cădea sub privire – pământ şi apă. Nicio adiere, nimic nu mişca, totul părea toropit de căldură.

Că scăpase de „răzbunarea focului” era limpede, dar nu înţelegea unde se află. Totul îi părea necunoscut. Scormonitor din fire, Alunel îşi puse tot felul de întrebări, dar, degeaba, nu le găsi un răspuns cât de cât lămuritor.

În cele din urmă se hotărî s-o ia pe firul apei, mergând încotro curgea aceasta. Ideea s-a dovedit bună, pentru că nu după mult timp în faţă îi apăru un oraş mare şi plin de strălucire. Grăbi într-acolo şi, odată ajuns, se amestecă printre oameni. Abia atunci luă seama la îmbrăcămintea lor. Majoritatea purtau straie albe, uşoare, ţesute din borangic. Nici că se putea altfel sub soarele acela arzător. De fapt, erau mai mult dezbrăcaţi decât îmbrăcaţi. Îi atrase atenţia, cu deosebire, părul lor negru, lucios, cu reflexe albăstrii, şi felul cum îl purtau – retezat deasupra umerilor şi cu breton. Unde mai văzuse el aşa ceva? îşi aminti pe dată, dar vag, de nişte poze din cartea de istorie antică. Încercă să facă legătura cu marele fluviu ce-i călăuzise paşii până într-acolo, dar se împotmoli în

presupuneri: putea fi Egiptul străbătut de Nil, dar tot atât de bine putea fi ţinutul Mesopotamiei, cuprins între Tigru şi Eufrat, sau India, cu Indul, Gangele şi Brahmaputra, sau...

În cele din urmă se apropie de unul din oameni şi-l întrebă:

— Fiţi bun şi spuneţi-mi unde mă aflu? Surprins, omul îl măsură din creştet până-n tălpi şi, văzându-i straiele, ghici că-i străin de acele meleaguri.

— Mă mir că n-ai auzit de vestitul Memfis, băiete! Dar, oricum, eşti născut sub o stea norocoasă de vreme ce te afli acum, aici, în acest oraş plin de măreţie.

— Dar fluviul ce curge pe-aici ce nume poartă?

— Cum se face că nici atâta lucru nu ştii?!!! E Marele Hapi.

— Hapi aţi zis? Vă mulţumesc că mi-aţi spus unde mă aflu şi vă cer iertare pentru neştiinţa mea care, desigur, v-a răpit din timp.

Omul îşi văzu mai departe de drum, pierzându-se în mulţimea pestriţă. În sfârşit, Alunel al nostru respiră uşurat, ca omul care ştie, în cele din urmă, pe ce lume e: „Mă aflu deci în Egiptul antic, îşi spuse, că doar, din câte ştiu de la orele de istorie, Memfis e prima capitală a Regatului Vechi. Cât despre Hapi, n-am auzit până acum, dar, dacă mă gândesc bine, judecând după cât este de mare, acest fluviu nu poate fi altul decât Nilul. Se vede că cei de pe-aici îl numesc Hapi, manifestându-şi astfel veneraţia faţă de apele lui dătătoare de viaţă pentru acest pământ veşnic însetat. Dacă stau şi mă gândesc, Egiptul nu-i altceva decât un dar al Marelui Hapi”.

În sfârşit, Alunei al nostru prinse curaj. Ce privilegiu pentru el, un băietan, să străbată istoria aşa, dintr-o orânduire în alta, să poată învăţa câte ceva din fiecare, şi asta nu din cărţi, ci pe viu, cum se spune! O umbră de

îngrijorare îi întunecă pentru o clipă privirea, gândindu-se că, dacă el ajunsese atât de repede în Egipt, poate şi Getia ajunsese în Kos, vestindu-i maestrului Hipo apropiata lui sosire. Avea să-l întrebe atâtea pe Hipocrate… Poate că-l aşteaptă acolo, în faţa modestei sale căsuţe, aşa cum îl lăsase cândva… „Sunt sigur că n-a uitat ce mi-a făgăduit: celebrul său «Jurământ». Acum, când m-am decis să păşesc pe drumul medicinii, am nevoie mai mult ca oricând de o călăuză de nădejde. Dar să nu mai pierd timpul, că n-am vreme să zăbovesc prea mult în trecut, menirea mea fiind, după spusele Getiei, să slujesc viitorul!” Se hotărî deci să-i afle cât mai repede pe slujitorii medicinii de pe aceste meleaguri. Auzise el multe şi bune lucruri despre ştiinţa lor de a-i îngriji pe bolnavi, că în Egipt medicina era practicată cu meşteşug din cele mai vechi timpuri.

Tot gândind ce şi cum să facă, ajunse într-o piaţă. Cât vedeai cu ochii, într-o risipă de culoare, erau înşirate toate

darurile pământului, văzduhului şi ale apei. Găseai acolo ce prin minte nu-ţi trăsnea: cereale, fructe parfumate îmbietor, păsări de tot soiul, peşti şi crustacee de tot felul şi de toate mărimile, unele uriaşe, podoabe ce-ţi luau ochii cu luciul lor, unele încrustate cu pietre preţioase ce scânteiau în lumina soarelui, valuri-valuri de pânzeturi care de care mai fine, unelte folositoare agricultorului şi păstorului… şi câte şi mai câte. Privirile năucite ale lui Alunel alergau de la una la alta, fără putinţa de a se opri asupra unui lucru anume. În cele din urmă, cum era şi firesc, pofticiosul Alunel se opri ca hipnotizat în faţa unei tarabe cu dulciuri. Îşi aduse aminte că nu mâncase cam de multicel, de o… epocă întreagă, dar calea spre cunoaştere e presărată cu multe sacrificii şi, dintre toate, abţinerea în faţa unor astfel de bunătăţi i se părea lui Alunel un fel de piatră de încercare a voinţei.

Aşadar, se mulţumi doar să le privească, spunându-şi că, dolofan cum e, mult mai bine îi prinde cumpătarea. Vi-l puteţi imagina pe Alunel al nostru rezistând eroic în faţa aromelor ispititoare? Aşa-i că nu? Şi totuşi grăsunul a reuşit această „performanţă”. Cum? Cătând s-ajungă cât mai departe de tot ce-i aţâţa nesăţioasa-i poftă de mâncare.

Aşa se face că, iuţind pasul, Alunel ajunse într-o clipă în cealaltă parte a pieţei. Tocmai atunci, văzu îndreptându-se spre el un bătrân cu o barbă mare, albă, semănând mai degrabă cu Avicenna şi Averroes decât cu oamenii de prin părţile acelea. Purta un fel de cămaşă albă, lungă până la pământ, şi era încins cu o panglică lată, ca un brâu, tot de culoare albă. Când ajunse în dreptul lui, Alunel îl salută cu respectul cuvenit. Mirat la rându-i de înfăţişarea băiatului – pesemne băgase de seamă că-i străin de acele meleaguri –, bătrânul îl întrebă:

— Care ţi-e numele şi de unde vii, că nu pari de pe-aici?

Cum putea el să-i spună că vine din viitor, cătând să-

nveţe cât mai multe din trecut? Respectabilul bătrân l-ar fi socotit, mai mult ca sigur, într-o ureche. După ce se gândi preţ de-o clipă, îi răspunse, alegând acele cuvinte, care, după părerea lui, puteau să trezească interesul unui astfel de personaj:

— Numele meu este Alunel. Vin din lumea medicinii şi caut aici, la Memfis, să întâlnesc aceeaşi lume a medicinii.

Într-adevăr, la auzul acestor vorbe bătrânul făcu ochii mari şi, aplecându-se spre el, îl întrebă din nou, cu vădit interes:

— Lumea medicinii?! Ce-nţelegi tu, la vârsta ta, prin „lumea medicinii”, din care pretinzi că vii? Când ai avut timp s-o colinzi?

„Altul care mă ia drept un puşti oarecare, îşi zise Alunel. Când i-am spus că vin din lumea medicinii, n-am urmărit altceva decât să-i spun adevărul, cât mai pe scurt. Ce rost avea să-i înşir toate prin câte am trecut? Cum m-ar fi putut crede că-i cunoscusem îndeaproape pe Hipocrate, Avicenna, Averroes, Pasteur şi pe Koch, că până mai adineauri mă aflam într-un amfiteatru, la Facultatea de Medicină din Bucureşti? Dacă i-aş fi spus aşa ceva, m-ar fi socotit un mare mincinos, frate bun cu baronul Münchhausen. Şi pe bună dreptate, de vreme ce acest bătrân simpatic trăieşte acum aici, cu mult înaintea tuturor celor despre care i-aş fi pomenit eu. Pesemne, setea mea de cunoaştere, care nu trebuie să-i părăsească nicicând pe oameni, a făcut şi din mine un personaj în afara timpului – ca Getia, de pildă. Dar, oricum, chiar aşa să fie, tot mi se pare ciudat ce se-ntâmplă cu mine: până mai ieri mă aflam încă în comuna primitivă şi azi… azi mă trezesc aici, în Egiptul antic!!! Am zis «trezesc»? Dar oare sunt treaz? Nu cumva visez din nou?”

Văzând că Alunel nu-i răspunde la întrebare îi

citindu-i pesemne frământarea în priviri, bătrânul continuă:

— Află, Alunele, că şi eu sunt medic – reprezint lumea medicinii, aici, la Memfis!

— O, îmi pare nespus de bine, nici că se putea să-mi iasă în cale cineva mai nimerit! Dacă nu vă e cu supărare, dumneavoastră cum vă numiţi?

— Dar asta e minunat! Ce bucurie că v-am întâlnit!

— Mi se spune Menhorep şi sunt ultimul

reprezentant al vechii scoli de medicină. Înaintaşii mei tăceau o medicina laică, ştiinţa lor despre diferitele suferinţe ale omului bazându-se pe observaţia directă. După ani de trudă, reuşiseră să afle cauza multor îmbolnăviri, şi de-aici şi până la tratarea şi vindecarea lor n-a mai fost decât un pas. Dar ce pas! De uriaş! Ei, bine, află că l-au făcut, prin ştiinţa lor fiind cu-adevărat nişte uriaşi!

— Şi pe mine mă bucură întâlnirea noastră, dar bucuria asta e umbrită de tristeţe.

— Cum aşa?!

— Mă bucur că am întâlnit, în sfârşit, pe cineva care să-mi asculte păsul, cu care să împărtăşesc necazul meu – ştii, în doi, chiar şi necazului îi poţi veni de hac. Şi-acum, ca să n-o mai lungim, să-ţi spun despre ce este vorba: medicina de azi, cea oficială, e o medicină de templu, care nu mai ţine seama de comoara de cunoştinţe lăsată de înaintaşi.

— Fă-mă să-nţeleg mai bine spusele tale, înţelepte Menhorep!

Dar Menhorep tăcu, închizându-se parcă în sine. Cumpănea cum să-i istorisească, în cuvinte cât mai puţine, dar pline de miez, ce se petrecuse de la o vreme cu medicina, pe mâinile cui încăpuse, în cele din urmă, un licăr de hotărâre îi aprinse privirea, cuprinzându-i apoi, cu statornicie, întregul chip. Luându-l pe Alunel de mână, străbătură împreună piaţa, îndreptându-se spre ieşirea din oraş. După ce merseră aşa un timp, în tăcere, bătrânul îi arătă, pe o colină ce se profila în zare, o clădire maiestuoasă, construită din blocuri uriaşe de piatră.

— Iată, acela este templul despre care vreau să-ţi vorbesc, pricina necazului meu! Aşa cum ţi-am spus, deşi nu-ţi vine a crede, astăzi medicina Egiptului se practică într-un... templu! Acolo s-au strâns slujitorii sănătăţii –

după mine, mai degrabă ai templului, pricină pentru care îi şi numesc „templişti” –, grupându-se după priceperea de a îngriji felurite boli: de dinţi, de ochi, de cap, de stomac, de plămâni şi câte mai şubrezesc trupul omului… Ba, unii se servesc chiar şi de cuţite pentru a îndepărta ce este vătămat.

— Înţelepte Menhorep, vreau s-ajung cât mai degrabă acolo!

Dacă în clipa aceea Alunel s-ar fi uitat în ochii bătrânului, ar fi citit numai dezamăgire. Dar el căta numai spre impunătorul templu, aşa că nu băgă de seamă nimic.

Am spus „clipa”, pentru că numai atât a durat înnegurarea din privirea lui Menhorep, care imediat îşi zise că-i mai bine ca băiatul să vadă cu ochii lui ce se petrece în templu. Numai astfel va pricepe necazul ce-l macină.

— Prea bine, băiete! Dar de ce vrei s-ajungi acolo?

Pe moment, Alunel se simţi cam încurcat, dar în cele din urmă îi răspunse:

— Bunule Menhorep, după această călătorie în trecut, eu trebuie să mă întorc acasă, într-un prezent pe care tu, cu toată înţelepciunea ta, nu-l poţi pricepe. După cum nu poţi pricepe nici lumea medicinii din care vin eu. Această lume caută în trecut numai ceea ce poate sluji viitorului. Ca unul care m-am hotărât să devin medic, mă pregătesc de pe-acum, încercând *să aflu cât mai multe*, pentru această nobilă profesiune. Şi-apoi mai e ceva… Ca să mă pot întoarce în lumea medicinii timpului meu, trebuie să-ndeplinesc trei misiuni.

— Şi care sunt aceste trei misiuni, Alunele?

— Nu pot să-ţi spun, n-am voie! E o taină a mea.

— Bine, să lăsăm asta! Dar tot nu mi-ai răspuns la întrebare.

— Cum de n-ai înţeles din cele spuse adineauri?!

Setea mea de cunoaştere e aceea care mă mână spre templu.

— Dacă-i aşa, mă voi strădui să te fac să-nţelegi unele lucruri.

— Sunt numai ochi şi urechi! Pătrunzând acolo în templu, poate voi putea şi eu să-ţi fiu cumva de folos.

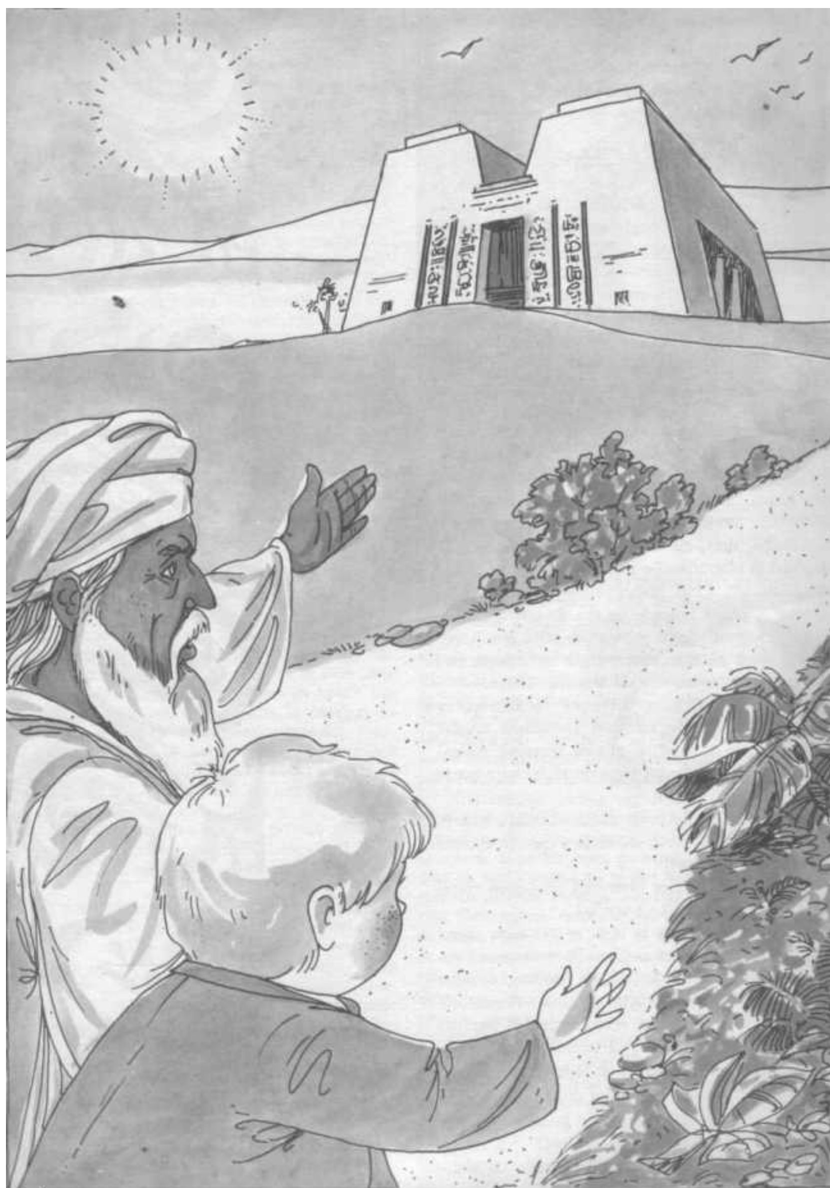
— Sigur că ai putea. Deci, ascultă-mă cu atenţie! Ţi-am spus de la început că eu slujesc medicina laică, acea medicină care caută să afle cauza bolilor printr-o cercetare temeinică a corpului omenesc, *cercetare a omului asupra omului*. „Templiştii" nu se mai socotesc oameni obişnuiţi, ci un fel de aleşi ai zeilor, singurii în măsură să tămăduiască bolile. De aici, tot soiul de ritualuri, de practici religioase, în aşa-zisele lor acte medicale. De aştepţi să te vindece o zeitate, e de la sine înţeles rezultatul! Orice fac aceşti „templişti", numai ştiinţă nu! De pildă, mumificarea. Şi noi o facem, dar folosim prilejul pentru a studia mai bine organele şi funcţiile lor. Şi-apoi, toate faptele noastre de observaţie le-am consemnat pe un papirus, care, până nu de mult, se afla în biblioteca oraşului, aşa încât orice ştiutor al slovelor putea să-l consulte, pentru trebuinţa lui sau pentru tămăduirea altora. „Templiştii" l-au luat, punându-l sub protecţia zeului Thot. I-au dat un caracter secret, astfel încât numai ei îl pot consulta. Cât priveşte interpretarea pe care o dau ei consemnărilor noastre, nu poate fi alta decât mistică.

Uitasem să-ţi spun, printre alte ticăloşii ale lor, că au făcut din îngrijirea bolnavilor o sursă de înavuţire.

Multe ar mai fi de spus, dar toate la timpul potrivit!

Deşi uluit de tot ce auzise, Alunei spuse hotărât:

— Şi totuşi, înţelepte Menhorep, eu vreau să mă duc la templu!

— Îmi place stăruinţa ta, Alunele, şi, pentru că mi-ai devenit simpatic, vreau să te ajut. Când vei ajunge acolo, „templiştii” te vor primi, dar asta nu înseamnă mare lucru.

Cum ai de îndeplinit acele misiuni, sunt sigur că le vei cere ceva. Ca să-ţi satisfacă cererea, te vor supune unui examen.

— Unui examen?! Ar fi primul până acum.

— Ei, ai ocazia să vezi că nu-i chiar atât de uşor, mai ales dacă nu eşti pregătit! îţi vor pune 11 întrebări – unele mai uşoare, altele mai grele. Eu cunosc aceste întrebări, aşa că ţi le voi spune, împreună cu răspunsurile pe care trebuie să le dai. Asta, ca să reuşeşti la examen!

În ochii lui Alunel sclipeau zeci de luminiţe jucăuşe. Simţea că-i devine din ce în ce mai drag acest Menhorep, care, la început, îl cam intimidase cu felul lui de a vorbi. „De vreme ce voi răspunde la cele 11 întrebări, îşi spuse Alunel, mi se va îngădui să operez un om, salvându-l astfel de la moarte. De-aici, calea până la maestrul Hipo – care desigur mă aşteaptă – nu cred că-i prea lungă. Şi-apoi, păstrând secretul, iată îndeplinite cele trei misiuni!”

Ascultă, deci, cu luare-aminte toate cele 11 întrebări şi răspunsurile pe care trebuia să le dea „templiştilor”. Când Menhorep isprăvi, lui Alunel totul îi părea limpede ca apa de izvor. Un lucru nu pricepea: de ce se ostenise atâta Menhorep cu el?! Fără să mai stea pe gânduri, după ce-i mulţumi cum se cuvine, îl întrebă direct:

— Aş vrea să ştiu, înţelepte Menhorep, ce pot face pentru tine ca să-ţi răsplătesc truda? Că doar nu m-ai pregătit atât de temeinic numai pentru nevoile mele, pe care de altfel nici nu le ştii?

— E foarte adevărat, recunoscu Menhorep, numai că ceea ce te rog eu să faci nu-i în folosul meu, ci al oamenilor!

— Dacă-i aşa, orice osteneală nu-i prea mare. Dar spune-mi despre ce e vorba!

— Adaugă, te rog, la ceea ce vei cere „templiştilor” şi propria-mi cerere. Dacă răspunzi corect la cele 11

întrebări, n-au încotro, trebuie să-ţi satisfacă orice dorinţă – asta e legea! Ca să nu mai lungim vorba, cere-le vestitul papirus cu scrieri medicale! Această comoară de învăţătură trebuie să ajungă din nou la îndemâna oamenilor. Dacă reuşeşti să-l smulgi din mâinile „templiştilor”, faci o faptă demnă de laudă. Medicina şi omenirea îţi vor fi recunoscătoare!

— Am să reuşesc, sunt sigur, înţelepte Menhorep!

CELE 12 ÎNTREBĂRI

Dacă cineva l-ar fi întâlnit pe Alunei în drumul său spre templu, tare s-ar fi minunat de expresia lui preocupată, ce-i săpa chiar două cute între sprâncene. Într-adevăr, eroul nostru scormonea cu disperare în tainiţele memoriei, întrebându-se întruna: „Oare unde am mai auzit eu despre acest papirus pe care Menhorep ţine atât de mult să-l redea oamenilor? Purta parcă un nume... Da, îmi amintesc că odată, la o lecţie de istorie, profesorul ne-a pomenit, aşa în treacăt, despre un papirus celebru, subliniind importanţa lui pentru medicină... Purta numele cuiva... Evrika! Gata, mi-am amintit! Sigur, e vorba de faimosul papirus Ebers! Dacă am auzit despre el la istorie, dacă Ebers l-a descoperit pe la o mie opt sute şi... dacă eu trec atât de lesne dintr-o orânduire în alta, nu cumva visez din nou? Dar nu, nu se poate, totul îmi pare aievea! Uite, de pildă acum, când urc treptele acestui templu, simt în creştet dogoarea răspândită de astrul zilei”.

Treptele templului erau cam abrupte, încât, urcându-le, grăsunul Alunel pufăia ca o locomotivă. Şi când te gândeşti că avusese cândva veleităţi de sportiv! Cu toate că fiecare treaptă scurta distanţa ce-l mai despărţea de intrarea în măreţul edificiu, lui Alunel i se părea că acesta, în loc să se apropie, se îndepărtează, de parcă Ra, zeul soarelui, atotputernic în Ţara Marelui Hapi, îl trăgea spre sine într-un năvod ţesut din mii de raze aurii.

Şi, uite aşa, iavaş-iavaş, în cele din urmă Alunel ajunse la templu. Dintr-odată se simţi mic – o biată furnică năucită de căldură în faţa unui colos de piatră. Cum căta, cu capul pe spate, către înălţimea coloanelor, nu văzu la început că intrarea era păzită de două namile tuciurii, înarmate cu săbii mari, ascuţite, lucind ameninţător în soare. Când în cele din urmă dădu cu ochii de ele, tresări, dar imediat îşi zise, ca unul ce trecuse prin atâtea peripeţii, că-i va da el de capăt şi acestei situaţii. Privindu-l fioros pe sub sprâncenele-i stufoase, unul din cerberi îl săgeta cu vorba, gândind pesemne că piciul nu-i demn de sabia lui:

— Cine eşti, străine, şi cum cutezi să tulburi liniştea acestui locaş, mâniind astfel pe Marele Ra?

— Sunt vestitul Alunel, mă mir că n-aţi auzit încă de mine! Mă aflu aici ca să-mi adăp ochiul cu frumuseţe şi urechea cu înţelepciune, nicidecum să tulbur liniştea templului. Cu alte cuvinte, voiesc şi eu, după puterile mele, să-l slujesc pe Marele Ra!

Răspunsese întocmai cum îl povăţuise Menhorep. Nici n-apucă bine să sfârşească vorba, că – ce să vezi? – cei doi uriaşi se şi dădură în lături, lăsându-i calea liberă.

De cum păşi înăuntru, Alunel simţi răcoarea păstrată între zidurile groase – adevărata binefacere după arşiţa de-afară. După ce clipi de câteva ori din ochi, ca să-şi obişnuiască privirea cu clar-obscurul de-aici, băgă de seamă că se află într-o sală imensă, mărginită de o parte şi de alta de coloane uriaşe, pe care erau săpate tot soiul de desene. Unele îi erau familiare, doar le întâlnise în cartea de istorie. Reprezentau divinităţi egiptene, care, din înălţimea copleşitoare a coloanelor, parcă se-ntrebau mirate ce caută puştanul ăsta durduliu într-un locaş de taină. Cu ochii aceia mari şi negri îl urmăreau pretutindeni, de parcă voiau să afle cu ce gânduri venise.

Neluându-le în seamă, Alunel străbătu sala până ce-i dădu de capăt, dar se trezi la un fel de răspântie, de unde porneau mai multe coridoare. O apucă, la întâmplare, pe unul din ele, dar imediat îşi dădu seama că şi din acesta se făceau altele, în diferite direcţii, alcătuind un fel de labirint fără ieşire. Aducându-şi aminte de legendarul rege Minos din Creta, de faimosul său labirint în care temerarul Tezeu a răpus Minotaurul, Alunel îşi zise: „Tare aş fi vrut să văd cum s-ar fi descurcat Tezeu aici, fără nicio Ariadnă pe-aproape, care să-l ajute cu un fir călăuzitor!”

Când o apuca pe un culoar, cineva parcă îi şoptea derutant: „Ce-ar fi s-o iei pe dincolo? Nu crezi că ar fi mai bine?” După ce rătăcea aşa preţ de câteva clipe, auzea din nou acel glas misterios, care-l îndrepta în cu totul altă direcţie. La un moment dat, băgă de seamă că uneori ajungea din nou în culoarul de unde abia ieşise. De un lucru era sigur: la capătul acestui labirint nu va da de Minotaur, ci de medicii

„templişti"! Şi chiar aşa se întîmplă

Tocmai când nu mai ştia cum să iasă din impas, nimeri într-o sală imensă, unde, aşezaţi pe douăzeci de jilţuri impunătoare, se aflau cei douăzeci de membri ai Colegiului templului, fiecare reprezentând o secţie vindecătoare de boli. Nu exista ramură a medicinii care să nu fie reprezentată în acest Colegiu. În mijloc, pe jilţul cel mai înalt, trona mai-marele lor. „Acesta trebuie să fie decanul”, îşi zise Alunel, ca unul care abia aflase şi el ce-i acela un decan. Simţi că-l cuprinde un fel de sfială, ca atunci când dăduse cu ochii de Vasile Pastor, decanul Facultăţii de Medicină.

— Bine ai venit la noi, străine! – i se adresă cu bunăvoinţă mai-marele „templiştilor”. Cu ce gânduri şi în ce scop te-ai ostenit până aici?

Socotind că aceasta nu-i una dintre întrebările menite să-i pună la încercare ascuţimea minţii, Alunel răspunse pe dată şi cât se poate de firesc:

— Mă aflu aici ca să răspund la faimoasele unsprezece întrebări, pentru că, din câte am aflat, numai

astfel mi se pot îndeplini unele năzuinţe.

— Aşaaa?! făcu mai-marele „templiştilor”.

— Aşaaa?! repetară servil, ca un ecou, vocile celorlalţi.

— Chiar aşa! răspunse cu hotărâre Alunel.

— Dacă aşa stau lucrurile, glăsui personajul ce trona în jilţul cel mai înalt, atunci eu, Semorah, mai-marele slujitorilor acestui templu, îţi promit solemn, în faţa distinşilor mei confraţi vindecători ai feluritelor beteşuguri omeneşti, că, dacă vei răspunde fără greş la *toate* întrebările, îţi voi îndeplini tot ceea ce voieşti! Jur pe lumina atotputernicului Ra şi pe curgerea veşnică a Marelui Hapi că mă voi ţine de cuvânt!

Tare se bucură Alunel al nostru la auzul acestui jurământ de onoare, dar de scurtă durată îi fu această bucurie, pentru că, după o pauză, făcută parcă anume, Semorah adăugă:

— Dar – ia seama! – e de ajuns să nu răspunzi la o singură întrebare, ca viaţa să-ţi fie în primejdie. Pentru neputinţa ta, vei fi închis Turnul Tăcerii, unde nu vei primi nici hrană, nici apă atât timp cât vom socoti noi de cuviinţă! Apoi, într-o bună zi, pe care tot noi o vom hotărî, te vom jertfi Marelui Crocodil!

Alunel se cutremură de spaimă, de parcă şi-ar fi simţit aievea, chiar în acel moment, carnea sfâşiată de dinţii fioroasei reptile. Dar imediat îşi veni în fire, ca unul care ştia că n-are de ce se teme, de vreme ce Menhorep îl pregătise temeinic.

Dar Semorah mai avea ceva de spus, aşa că, aplecându-se din înaltul jilţului către băiat, îi zise cu oarecare bunăvoinţă: – Şi-acum, ca să vezi că nu suntem haini la suflet, îţi vom face un hatâr: mai înainte de a-ţi pune noi întrebările, să ne pui tu una. Dacă nu vom fi în stare să-ţi răspundem, atunci îţi vom pune doar două

întrebări, scutindu-te de celelalte.

Cu faţa radiind de bucurie, Alunel îşi zise: „Sunt mai aproape de victorie decât mi-aş fi închipuit! Dar ce-aş putea să-i întreb eu, ca ei să nu fie în stare să-mi răspundă? Dacă le-aş cere să-mi spună cum mă cheamă? Mai mult ca sigur că n-au de unde să-mi ştie numele”.

Ridicându-se pe vârfuri, ca să pară mai mare, li se adresă cu hotărâre:

— Prea bine! Iată şi întrebarea: care este numele meu?

La auzul acestei întrebări, cei douăzeci se porniră pe râs.

— Nu înţeleg de ce râdeţi! se arătă nedumerit Alunel. Abia stăpânindu-şi hohotele, Semorah se făcu purtătorul de cuvânt al celorlalţi:

— Cum să nu râdem? Nici că se putea întrebare mai simplă. Numele tău e atât de cunoscut! Cine n-a auzit de mâncăciosul Alunel?

Alunel se împăuna la gândul că-i atât de cunoscut pretutindeni, deşi mult mai bine i-ar fi stat modestia. Cu atât mai mult, cu cât a ţi se duce vestea că eşti un mare mâncău nu-i ceva de laudă. De fapt, nu durǎ prea mult zborul prin înălţimile trufiei, că Alunel se şi trezi la realitate: scăpase prilejul de a răspunde numai la două întrebări! Dar n-avea de ce să-şi piardă cumpătul, Menhorep îi dăduse doar mură-n gură, cum se spune, cele unsprezece răspunsuri aşteptate de „templişti”.

Chiar atunci, dregându-şi glasul printr-o tuse uşoară, Semorah îi puse prima întrebare:

— Dragă Alunele, tu ştii care sunt zeii noştri vindecători?

— Zeii vindecători ai Ţării Marelui Hapi sunt Isis, Osiris, Seth şi Sekhet.

— Într-adevăr, aceştia sunt! încuviinţă Semorah cu o

nuanţă de mulţumire în glas. De altfel, întrebarea a fost cât se poate de uşoară, ca şi aceea pe care ţi-o voi pune acum: cărui zeu îi este închinat templul în care te afli?

— Zeului Thot, răspunse prompt Alunel.

— Bine, bine, mormăi Semorah. Să trecem la întrebarea a treia: cum se numeşte zeul medicinii?

— Zeul medicinii în Ţara Marelui Hapi este Imhotep. De fapt, acest Imhotep a fost un om ca toţi oamenii, voi l-aţi ridicat la rangul de zeu!

— Într-adevăr, Imhotep e zeul medicinii! Dar cum poţi tu, un ţânc, să-i tăgăduieşti originea divină?

— Nu eu i-o tăgăduiesc, ci istoria! Acest Imhotep a fost nu numai un medic priceput, ci şi un talentat arhitect. De pe urma cărui zeu, oricât de puternic, a rămas o construcţie ca aceea de la Saqqara – vestita piramidă în trepte a faraonului Zoser? Omul, prin creaţiile sale care înfruntă timpul, e mai puternic decât orice zeu!

La auzul acestor vorbe, ochii negri ai lui Semorah luciră tăios.

— Blasfemie! Cum poţi rosti aceste vorbe în templul marelui Thot?!

Băiatul îşi dădu seama imediat că, prin completarea adusă, ieşise din tiparul răspunsurilor – şi doar Menhorep îl sfătuise să n-o facă. Dar când Alunel avea de apărat o cauză dreaptă, un principiu, nu mai ţinea seama de niciun tipar, aşa că, plin de curaj, i-o spuse de la obraz, răspicat, lui Semorah:

— Adevărul poate fi rostit oriunde şi în faţa oricui!

„Ia te uită! îşi zise mai-marele «templiştilor». Obrăznicia acestui puşti n-are margini! Cum de-ndrăzneşte să mă-nfrunte pe mine, Semorah, chiar aici, în sacrul templu al puternicului Thot?! Las pe mine, am eu ac şi de cojocul lui scorţos!” Numai zâmbet şi bunăvoinţă, Semorah se aplecă din ce în ce mai mult către băiat, scrutându-l cur

rios cu privirea, de parcă până atunci nu-l văzuse prea bine. Acum, când faţa înaltului personaj era atât de aproape, Alunel băgă de seamă că în locul acelui zâmbet binevoitor apăruse un rânjet ironic.

— Bine, bine, şuieră ca un şarpe Semorah. să te văd cum răspunzi la cea de-a patra întrebare, ceva mai complicată decât cele de până acum. Şi-apoi, de vei răspunde cum trebuie, singur îţi vei da seama c-ai greşit afirmând că Imhotep n-a fost decât un om ca toţi oamenii, un muritor de rând. Deci; ascultă cu atenţie! Cum ni-l maginăm noi pe Imhotep şi ce semnifică această reprezentare? Şi-apoi – foarte important pentru cunoştinţele tale din… cartea de istorie – cine îi sunt părinţii?

Într-adevăr, această întrebare – care de fapt conţinea trei – era mult mai grea, şi-ar fi pus pe oricine la grea încercare. Nu însă pe Alunel al nostru, care răspunse fără să stea prea mult pe gânduri:

— Voi, egiptenii, vi-l imaginaţi pe Imhotep sub înfăţişarea unui adolescent, aproape un copil, care citeşte un papirus. Această reprezentare simbolizează, deopotrivă, ştiinţa şi puritatea. Imhotep este fiul zeului Thot şi al zeiţei Sekhet.

— Bravo! *Se vede că ai fost pregătit temeinic*. Ei, vezi? Cum s-ar fi putut ca doi zei să aducă pe lume un muritor de rând, un om ca toţi oamenii, cum susţii tu?!

— Susţin, pentru că ştiu! O să vi se pară ciudat, dar există lucruri pe care eu le cunosc mai bine decât voi, pentru că… pentru că eu vin dintr-o altă epocă… fac un fel de călătorie în trecut…

Vă puteţi imagina furia ce-l cuprinse pe Semorah la auzul acestor vorbe. Dar nici Alunel al nostru n-avea de gând să se dea bătut, cu toate că un clopoţel de alarmă sunase în glasul lui Semorah când îi spusese cu subînţeles: *„se vede că ai fost pregătit temeinic”*.

Dar Semorah, care ştia să se stăpânească, continuă imperturbabil:

— Dacă eşti atoateştiutor, să te vedem cum răspunzi la cea de-a cincea întrebare: care este principala metodă pe care o folosim noi, slujitorii lui Imhotep, pentru vindecarea bolnavilor?

— Somnoterapia, pe care o aplicaţi chiar aici, în templu. Voi pretindeţi că Imhotep le apare bolnavilor în vis, învăţându-i tot ce trebuie să facă pentru a se vindeca. E un fel de-a spune, pentru că de fapt, nu ştiu cum se face, dar acest Imhotep îi îndeamnă să vi se supună orbeşte.

— Şi de data asta ai răspuns bine, cu toate că… Dar să trecem la întrebarea a şasea: care sunt mijloacele de

care dispunem noi, sacerdoţii acestui templu, pentru a practica medicina?

— Mi se pare cât se poate de simplă această întrebare. Mai întâi de toate, voi, preoţii, sunteţi oamenii cei mai însemnaţi ai Egiptului. Casta voastră se bucură de mari privilegii, iar averile de care dispuneţi sunt de neimaginat. Faraonul însuşi e un fel de instrument în mâinile voastre. Iată de ce templele pe care le slujiţi sunt foarte bogate, iar influenţa voastră, puternică. De pildă, în templul acesta, închinat zeului Thot, aţi adunat multe bogăţii, dar cea mai de preţ mi se pare a fi biblioteca ce adăposteşte valoroase papirusuri. Mai există aici şi nişte încăperi secrete, un fel de laboratoare, în care preparaţi, după formule numai de voi ştiute, diferite leacuri. Ce mai încoace-ncolo, o adevărată şcoală de medicină, la care au acces însă numai fiii voştri, pe care îi iniţiaţi în această rentabilă profesiune.

La aceste vorbe, Semorah schimbă priviri pline de înţeles cu ceilalţi membri ai Colegiului.

— Da, răspunsul e bun, aprecie în cele din urmă mai-marele medicilor „templişti”. Iată-te ajuns la cea de-a şaptea întrebare: ce poţi să ne spui despre zeiţa Sekhet, mama zeului Imhotep? Poate ştii ce anume ocroteşte ea.

— Nimic mai simplu! Zeiţa Sekhet este ocrotitoarea chirurgiei şi a celor aflaţi în slujba ei. E drept, chirurgii alcătuiesc o categorie secundară de vindecători, care, oricum, nu se bucură de privilegiile voastre. Poate tocmai de aceea zeiţa i-a luat sub aripa ei ocrotitoare, adăugă cu uşoară ironie Alunel.

— Hm! Ai răspuns şi de astă dată fără cusur. Pentru că veni vorba de chirurgi, pot să-ţi spun că de multe ori intervenţia lor a salvat vieţi omeneşti sau a scăpat de neputinţă pe cei ce-au suferit o vătămare. De pildă – şi asta e cea de-a opta întrebare – poţi să ne spui ce face un

chirurg când vine la el un om cu o mână ruptă?

— Sigur, doar ştie oricine! îi va imobiliza într-o atelă gipsată mâna cu pricina. De altfel, de oasele vătămate se ocupă o anumită ramură a chirurgiei: ortopedia.

— Orto... Cum?!!! se mirară într-un glas cei douăzeci de acest cuvânt necunoscut lor.

— Cum prea bine aţi auzit: or-to-pe-dia!

— Bine, bine, nu-i nevoie să silabiseşti ca pentru cei de-o seamă cu tine!

— Rog să-mi fie cu iertare, dar mai am ceva de zis. Un lucru nu pricep eu: de ce atâta grijă pentru trupul fără viaţă, când mult mai înţelept ar fi, cu aceeaşi grijă, să ocrotiţi viaţa, mai ales când e primejduită de vreo boală?! Cum pot să cred eu, Alunel, că Osiris al vostru, zeul „celuilalt tărâm", al morţilor, îl ia pe răposat în primire numai dacă a fost „preparat" cum trebuie? în ruptul capului nu pot pricepe toată această osteneală pentru conservarea corpului omenesc după moarte! Dacă prin asta s-ar urmări progresul ştiinţei – de pildă studierea mai temeinică a organelor şi aparatelor din corpul omenesc –, aş mai înţelege şi eu rostul acestei practici.

Cu fiecare vorbă rostită de Alunel, mânia lui Semorah creştea întruna. După un schimb de priviri cu colegii săi, socoti că, deocamdată, e mai bine să-şi ţină firea. Strângând din dinţi, îşi zise: „cine râde la urmă, râde mai bine".

Apoi, întorcându-se spre Alunel, rosti cu voce tunătoare:

— Răspunsul tău a fost complet... „prea complet". Iată şi întrebarea a noua: cum socotim noi că se desfăşoară circulaţia sângelui în corpul omenesc?

— Din câte ştiu, voi socotiţi că sângele, după ce se încarcă, în plămâni, cu un fel de duh al vieţii, ajunge la inimă, care-l trimite mai departe, prin vase, în tot corpul.

— Bravo. Alunele! Mă mir că, la vârsta ta, cunoşti atâtea! Pe „nesimţite, ai ajuns şi la întrebarea a zecea.

— Sunt numai ochi şi urechi!

— Ce ştii tu despre aşa-numiţii vindecători amatori?

— Vindecătorii amatori, începu şcolăreşte Alunel, mişună pe lângă temple. Ei vând, oricui doreşte, leacuri preparate de ei – tot soiul de alifii, hapuri şi elixire –, amulete „aducătoare de noroc” şi câte şi mai câte. Din cunoştinţele lor empirice se pot desprinde totuşi unele observaţii interesante pentru medicină. De cele mai multe ori, însă, practicile lor sunt simple şarlatanii.

— Mda, mormăi înciudat Semorah, ai răspuns bine şi la această întrebare. De fapt, nici n-apuc să sfârşesc bine întrebarea, că răspunsul e gata pe buzele tale! Dacă ai fost „pregătit” atât de bine – zâmbi cu subînţeles Semorah –, sunt sigur că ştii răspunsul şi la cea de-a unsprezecea întrebare.

— S-ar putea, dar mai întâi s-o aud!

— Ştii, era cât pe-aci să cred că… nici de întrebare n-ar mai fi nevoie, îl şfichiui mai departe, cu vorba şi privirea, Semorah. Dar până la urmă mi-am zis că nu se cade ca tocmai eu să încalc ritualul, aşa că ascultă şi întrebarea a unsprezecea: ce este lepra, Alunele?

— Lepra este o boală infecţioasă de temut, care, când se iveşte, face ravagii. Apariţia unei astfel de molime impune măsuri drastice de izolare a bolnavilor în leprozerii, pentru a nu veni în contact cu cei sănătoşi. Din câte ştiu, primele leprozerii au apărut pe vremea faraonului Meneptah, fiul lui Ramses al II-lea.

— Ai răspuns ca la carte! conchise Semorah.

— De răspuns, am răspuns corect la toate cele unsprezece întrebări. Acum e rândul vostru, puternici sacerdoţi, să satisfaceţi modestele-mi cereri, că doar aşa ne-a fost vorba dintru început.

După un schimb de priviri viclene cu ceilalţi, Semorah se întoarse către Alunel. Băiatul simţi că nu-i de-a buna tăcerea care se lăsase, şi-apoi se simţea stânjenit sub privirea aceea fixă, răutăcioasă, de parcă Semorah voia să-i afle cele mai ascunse gânduri.

În cele din urmă, cu un zâmbet perfid, Semorah rupse tăcerea:

— E drept, ai răspuns foarte bine la cele unsprezece întrebări, dar să te vedem acum, la ultima întrebare, a douăsprezecea, care – ţi-o spun din capul locului – e ceva mai subtilă.

— A douăsprezecea întrebare?!!! Dar ne-a fost vorba că sunt numai unsprezece!

— Cum adică *ne-a fost vorba*?! Că *vorba asta a fost doar a ta*! Nu ne-ai spus tu, de cum ai păşit pragul acestui sfânt locaş, că ai venit până aici numai şi numai ca să răspunzi la cele unsprezece întrebări?

Înţelegând manevra „templiştilor", Alunel se mânie cumplit: „Mai mult ca sigur că au introdus acum, în ultimul moment, această a douăsprezecea întrebare, ca să nu-mi dea posibilitatea să câştig. Nu m-ar mira s-o introducă şi pe-a treisprezecea, care… tot ultima va fi. Dar, fie şi aşa numai acela e om întreg, care primeşte lupta în orice condiţii şi luptă până la capăt!"

Îi privi pe rând, cu îndrăzneală, şi spuse răspicat:

— Fie, treacă de la mine! Sunt gata să răspund şi la această ultimă întrebare!

E drept, la una ca asta nu se aşteptau vicleniі sacerdoţi. Oricare alt copil s-ar fi fâstâcit în faţa unei asemenea surprize şi, temător, nici că ar mai fi vrut să asculte această ultimă întrebare. Ar fi fost mai simplu şi pentru ei dacă băiatul ar fi părăsit competiţia de bunăvoie, înainte de întrebarea a douăsprezecea.

Cu scaun cu tot, Semorah se întoarse către colegii

săi. După ce şuşoti cu aceştia preţ de câteva clipe, îşi îndreptă privirea scormonitoare asupra băiatului, glăsuind mieros:

— Această ultimă întrebare, Alunele, este menită să încununeze strădania ta de până acum. Noi nu ne îndoim că vei răspunde cum trebuie, mai ales dacă vei fi sincer. Pentru că, vezi tu, de data asta, ca să răspunzi corect, trebuie să faci dovada unei sincerităţi depline.

— Nimic mai simplu, se pripi ca de obicei Alunel al nostru, de felul meu sunt sincer. Şi-apoi, de vreme ce m-am hotărât să învăţ medicina, cum aş putea s-apuc pe calea falsităţii?

— Bine, e foarte bine dacă eşti într-adevăr aşa! Dar, ca să ne convingi, va trebui să făgăduieşti, *sub jurământ*, că vei răspunde cinstit la această ultimă întrebare.

— Asta-i bună! Cum să jur că voi răspunde cinstit la o întrebare ce încă nu mi-a fost pusă, care nu ştiu ce ascunde, de vreme ce-i nevoie de un asemenea jurământ?! De unde să ştiu eu dacă acest jurământ cu care mă leg aici, în faţa voastră, nu anulează un legământ mai vechi? Cum m-aş mai uita eu în ochii unui vechi prieten care mi-a încredinţat o taină, dacă aş încălca jurământul ce ne leagă?

Eu zic să nu mai pierdem vremea şi să-mi puneţi şi

această ultimă întrebare! Singuri aţi spus că nu vă îndoiţi de corectitudinea răspunsului meu, cu alte cuvinte nu vă îndoiţi de sinceritatea mea – dacă asta-i calitatea pe care se sprijină ultimul răspuns.

— Hm! Fie! Oricum, pentru noi e limpede ca lumina zilei că buzele îţi sunt pecetluite, că te-ai legat cu jurământ să nu sufli o vorbă despre taina pe care o porţi în suflet. Dar – bagă de seamă! – noi ştim să citim şi în suflete, şi în ochi, care, se spune, sunt oglinda acestora. Ei, acum să te vedem, Alunele! Ha-ha-ha! hohoti sarcastic mai-marele sacerdoţilor.

— Sunt gata să ascult ultima întrebare! îl înfruntă plin de curaj Alunel.

— Vino mai aproape, băiete, să-ţi pot citi în privire „sinceritatea”!

Lui Alunel i se păru că apăsase anume, batjocoritor, pe cuvântul „sinceritate”.

Când băiatul ajunse în dreptul lui, şi atât de aproape că-i auzea inima bătând, Semorah îl trăsni cu întrebarea drept în moalele capului:

— Spune drept, Alunele, cunoşti pe un anume Menhorep? Sau mai bine să te întreb altfel, că poate nu i-ai aflat numele: n-ai întâlnit în drumul tău pe unul care ţi-a îndrugat vrute şi nevrute despre noi, despre „medicina adevărată”, pe care, după părerea lui, numai el şi alţi neisprăviţi ce-i sunt de-o teapă o practică?

Alunel rămase uluit: „Aşadar asta era faimoasa întrebare-capcană! Se vede cât de colo că au ticluit-o chiar acum, anume pentru mine. Şi când te gândeşti că tocmai aceşti sacerdoţi perfizi pretind din partea mea deplină sinceritate! Hotărât, eu trebuie să-mi ţin făgăduiala faţă de Menhorep! Numai de mine depinde ca faimosul papirus cu învăţături medicale s-ajungă din nou la îndemâna oamenilor”.

Cu glas sigur, se pomeni spunând:

— N-am auzit în viaţa mea de acest nume şi nici nu mi-a fost dat să mă întâlnesc cu omul descris de voi.

La auzul acestor vorbe, Semorah scoase un strigăt înspăimântător, care, după ce se sparse în înaltul sălii, zgâlţâi parcă până şi uriaşele coloane de susţinere. În acel moment, mai-marele sacerdoţilor nu se deosebea cu nimic de oamenii primitivi ai Mahăi. În cele din urmă, mâniosul Semorah reuşi să articuleze o frază, din care Alunel prinse numai sfârşitul acuzator:

— Mincinosule! Trădătorule! Iscoadă netrebnică!

La toate astea, Alunel găsi – nu ştiu de unde – puterea să surâdă, ba să-l şi descoasă cu mult calm: – Dar pe ce vă bazaţi când mă faceţi mincinos, trădător şi iscoadă?

Ca prin farmec, Semorah se linişti şi el. Gândea pesemne că dacă acest copil, care se afla într-o situaţie disperată, reuşise să-şi păstreze calmul, cu atât mai mult se cuvenea ca el, om în toată firea, să se stăpânească. Aşa se face că, respirând rar de câteva ori, ca să-şi domolească furia în cele din urmă răspunse la întrebarea lui Alunel:

— Pe propriile tale vorbe. Tu însuti te-ai demascat. De cum ai venit, ne-ai spus că vrei să răspunzi la cele unsprezece întrebări. De unde până unde?! Toţi ştiu cât de greu se pătrunde în acest templu, dar nimeni nu ştie că, ajuns aici cu vreo dorinţă, pentru îndeplinirea ei trebuie să răspunzi la unsprezece întrebări. E de prisos să-ţi mai spun că nimeni nu cunoaşte conţinutul acestor întrebări, cu atât mai puţin răspunsul la ele. Nimeni, în afară de unul singur: Menhorep! De cum ai deschis gura, ne-am dat seama că l-ai întâlnit. Te-a învăţat totul de-a fir-a-păr, începând cu parola ce ţi-a deschis calea spre noi şi sfârşind cu răspunsul la cea de-a unsprezecea întrebare. Şi-apoi, află că noi ştim ce te-a sfătuit să ne ceri acest duşman

înverşunat al nostru. Şi nu pe degeaba spun că ne e duşman. Cum găseşte pe cineva gata să-l asculte, îi toarnă numai venin în urechi. Da, Menhorep e un şarpe veninos pe care l-am adăpostit la sân, pentru ca acum să ne acopere cu vorbe de ocară!

— Să zicem că-i aşa! Dar dacă aceste întrebări sunt secrete, iar Menhorep e duşmanul vostru, de unde le-a aflat el?

Semorah surâse cu oarecare îngăduinţă.

— Află, băiete, că Menhorep a făcut parte din Colegiul nostru, care, de-a lungul timpului, a mai adresat şi altora cele unsprezece întrebări. Dar, la un moment dat, noi l-am exclus din Colegiu pentru ideile sale îndrăzneţe ce nu se potriveau cu ale noastre. Şi-apoi, ca să pătrundă şi să rămână în casta noastră trebuia să fie preot. Or, el s-a lepădat de asemenea cinste, ca să poată practica o medicină laică!

— Deci recunoaşteţi că omul pe care l-aţi numit Menhorep nu pretinde a fi medic, ci chiar este, de vreme ce practică medicina!

— Adevărata medicină o practicăm numai noi, sacerdoţii! Aşadar, iată adevărul! Dar tu, cu mintea ta necoaptă, nu poţi să pătrunzi acest adevăr. În schimb, faci casă bună cu minciuna. Ne-ai minţit spunându-ne că nu-l cunoşti pe Menhorep, deci pe bună dreptate te-am făcut mincinos! Şi-apoi, cine altul decât Menhorep te-a trimis la noi ca să ne iscodeşti şi să smulgi din mâinile noastre sacrul papirus Ebers? Cu alte cuvinte, te-ai dovedit a fi o iscoadă netrebnică şi, pe deasupra, înşelându-ne încrederea cu care te-am primit, un trădător viclean!

Pricepând că prin vorbe meşteşugite sacerdoţii nu urmăreau altceva decât să răstălmăcească adevărul, Alunel nu-şi mai putu înăbuşi simţul de dreptate. Oricum nu mai avea ce pierde, aşa că hotărî să le-o zică de la

obraz:

— Voi ziceţi că practicaţi adevărata medicină? E părerea voastră! Dar adevărata medicină înseamnă căutare neobosită, dorinţa de a cunoaşte cât mai multe lucruri noi, pe care să nu le păstrezi doar pentru tine, ci să le împărtăşeşti oamenilor, pentru a şti cum să se ferească de boală şi neputinţă. Medicul adevărat trebuie să aibă mintea deschisă spre învăţătură şi inima simţitoare la suferinţa celui bolnav, să nu-şi precupeţească timpul atunci când e nevoie de ajutorul lui şi să nu-şi umple buzunarele pe seama celor atinşi de boală. Care dintre voi este un astfel de medic? Niciunul! Gândirea voastră e închistată nu urmăriţi altceva decât ea ştiinţa să rămână pe loc, în mâinile voastre, şi în folosul castei voastre nimănui nefiindu-i îngăduit să vă pătrundă tainele. Până şi întrebările pe care mi le-aţi pus sunt aceleaşi de ani şi ani de zile, neschimbate, le-aţi pus şi altora înaintea mea şi aţi aşteptat răspunsurile dinainte stabilite – „adevăruri” date o dată pentru totdeauna. Voi striviţi Omul, făcând din el un papagal care repetă întocmai, fără să gândească, vorbele voastre: zeul medicinii este Imhotep… zeii vindecători sunt Isis, Osiris şi Sekhet… casta preoţilor e atotputernică… şi câte şi mai câte. Eu nu cred o iotă din toate astea. A văzut-o cineva pe Isis la căpătâiul vreunui bolnav, îngrijindu-l? N-a văzut-o nimeni, după cum nu i-a văzut nici pe Osiris, nici pe Sekhet. De fapt, nu voi sunteţi instrumentul acestor zeităţi – cum pretindeţi –, ci chiar ele, zeităţile, sunt instrumentul vostru prin care vă menţineţi puterea şi vă sporiţi avuţia. Le-aţi băgat în cap oamenilor că numai prin voi – slujitori „umili” ai lor – zeii vindecători îi pot ajuta când se îmbolnăvesc. Dimpotrivă, Menhorep caută să le sădească credinţa în puterea *Omului* de a vindeca bolile, învăţându-i totodată şi cum să se ferească de ele. Aşa cum singuri aţi spus-o, el practică o medicină laică, în folosul

oamenilor. Iată pentru ce-l socotiţi duşmanul vostru de moarte! Şi-apoi, dacă voi ştiţi totul despre toate, ce nevoie aveţi de papirusul pe care l-aţi furat de la străbunii lui?! Că doar acel papirus nu-i scris de zei, ci de oameni, pentru oameni. Voi aţi pretins că-i sacru, ca să puneţi mâna pe el, după care l-aţi zăvorât aici, în templu, numai pentru trebuinţa voastră.

Dacă stau şi mă gândesc, faimosul papirus este cumva sacru, dar nu după socotinţa voastră, ci prin învăţăturile medicale pe care le transmite oamenilor, înarmându-i împotriva bolilor de tot felul. E sacru şi pentru că oglindeşte toate strădaniile şi căutările multor generaţii de Menhorepi, hotărâţi să nu se mai lase în voia zeilor vindecători. Şi, dacă aşa stau lucrurile, Menhorep are dreptate când spune că papirusul trebuie să ajungă din nou la îndemâna oamenilor, că doar pentru ei a fost scris!

Nemaiputându-se stăpâni, Semorah se ridică în picioare, repezind un deget acuzator către Alunel: – Cu

vorbele lui neobrăzate, acest băiat a întrecut orice limită! El a cutezat să înfrunte, chiar în acest sfânt locaş, pe zei, pe faraon, casta noastră şi însăşi ordinea publică! De mii de ori e vinovat!

La auzul acestei sentinţe, ceilalţi membri ai Colegiului se ridicară şi ei în picioare, repetând cu indignare:

— De mii de ori e vinovat!

Lui Alunei această sentinţă i se păru de-a dreptul năstruşnică. Se minuna că, prin vorbele sale, se făcuse vinovat de mii de ori, când o singură dată era de ajuns ca să fie pedepsit.

În sinea lui se bucura că, în sfârşit, le spusese sacerdoţilor ce-i stătea pe suflet – destul ca ei să-l condamne.

Tremurând de furie, Semorah bătu din palme. De îndată îşi făcu apariţia un om tuciuriu. Unul singur, dar era uriaş şi avea în mână o sabie cât toate zilele. Ca scos din minţi, Semorah porunci cu voce tunătoare:

— În Turnul Tăcerii cu el! Acolo e locul lui! Acolo să-i putrezească oasele!

ÎN TURNUL TĂCERII

Omul care îl conducea pe Alunei către faimosul Turn al Tăcerii avea figura aspră şi privirea încruntată. După culoarea pielii, părea că-i de prin părţile Etiopiei. Ştia că toţi acei care erau trimişi în sinistrul Turn se făcuseră vinovaţi de încălcarea gravă a legilor impuse de Colegiul sacerdoţilor. Se simţea cât de colo că-i solidar cu stăpânii săi. Cum păşea ţanţoş, cu trupul rigid, neslăbindu-l o clipă din ochi pe condamnat, părea o marionetă manevrată de o mână nevăzută – „Mâna lui Semorah”, îşi zise Alunel. Puţin înaintea lui, ca zdrahonul să-l aibă tot timpul sub privire, mergea voinicul nostru. Părea muncit de gânduri. Să nu credeţi că se gândea la viitorul lui de deţinut, cu atât mai

puţin la cum va arăta celula sa. Va avea destul timp s-o cerceteze în voie – o viaţă!

Tot timpul avea înaintea ochilor chipul expresiv al lui Menhorep, privirea lui sinceră şi plină de simpatie atunci când îi încredinţase nobila misiune. Şi-acum... Nu-i părea rău că le spusese sacerdoţilor tot ce avea de spus. De fapt, dacă le-ar fi zis că-l cunoaşte pe Menhorep – adică dacă ar fi răspuns direct, „sincer”, la cea de-a douăsprezecea întrebare –, medicii templului l-ar fi acuzat de complicitate cu cel mai mare duşman al lor. Aşa că tot pe-acest drum ar merge acum, cu namila tuciurie după el. Se frământa la gândul că Menhorep îl va socoti un trădător, de vreme ce nu se-ntorsese nici cu papirusul, nici cu mâinile goale. Putea să-l creadă în stare de orice

— Că doar nu-l cunoştea prea bine –, chiar şi de pactizare cu sacerdoţii, duşmanii săi de moarte. Parcă-i citea aievea mâhnirea pe faţă, socotind că, deşi om în toată firea, îl înşelase un copil. Dar mai mult ca orice îl chinuia gândul că nu fusese în stare să le smulgă hrăpăreţilor sacerdoţi faimosul papirus, atât de trebuincios oamenilor.

Pe când urca treptele ce duceau la Turn, Alunel avu aceeaşi senzaţie ca atunci când suia treptele templului. Părea că o forţă perfidă sporea numărul acestor trepte, că locul de supliciu se îndepărtează. Nu-i vorbă, nu era nicio pagubă! Şi totuşi, ciudat, deşi acest urcuş nu se mai sfârşea, Alunel al nostru nu dădea semne de oboseală. Mergea demn, cu fruntea sus, ca unul ce nu se simte vinovat. Mai vinovat ar fi trebuit să se simtă namila tuciurie, care executa întocmai o poruncă nedreaptă. Deodată, goana aceea înapoi a treptelor se opri şi Alunel se trezi faţă-n faţă cu Turnul Tăcerii. Chiar în dreptul lui se căsca o gură neagră ce-şi arăta în afară dinţii ascuţiţi – gratiile ce-l aşteptau pe Alunel al nostru cu „braţele deschise”, cum se spune. Cum privea buimac spre gaura

aceea neagră, Alunel se simţi împins de la spate, aşa că, fără să poată schiţa vreun gest de împotrivire, se trezi înăuntru. Şi, deodată, ca la un semn, gratiile se închiseră în urma lui. Un râs sarcastic îi biciui auzul. Tresări, amintindu-şi că nimeni nu râdea astfel decât Ossian. Se-ntoarse şi – ce să vezi? –, în locul tuciuriului, Ossian în persoană! încerca din răsputeri să-şi stăpânească râsul, vrând pesemne să spună ceva, dar nu putea. Când, în cele din urmă, hohotele sarcastice se mai domoliră, pe faţa lui apăru un rânjet. Cum deschise gura, nu făcu altceva decât să pună sare pe rană:

— Aici ţi s-au înfundat drumurile, Alunele! S-a zis cu

misiunile tale! Numai o minune te poate scoate din hruba asta, că de nu, aici au să-ţi putrezească oasele!

Mânios, Alunel dădu să scoată pumnul printre gratii ca să-l izbească între ochi pe-acest netrebnic. Numai că acum, în locul lui Ossian, apăruse din nou namila tuciurie. Privindu-l aspru, repetă, ca un ecou, ultimele vorbe ale lui Ossian:

— Aici au să-ţi putrezească oasele!

După ce se mai obişnui cu întunericul celulei, Alunel fu cuprins de spaimă. Avea şi de ce. Unde-ţi aruncai ochii, un schelet! „Deci asta va fi şi soarta mea!” îşi zise cu groază băiatul.

Într-un ungher, pe un pat de scânduri, părea că doarme cineva. „În sfârşit, un tovarăş de suferinţă!” îşi spuse, cu o licărire de speranţă, Alunel. Dar, când se apropie, băgă de seamă că vederea îl înşelase – era tot un schelet. Se vede că boala îl slăbise într-atât pe bietul om, că n-a mai fost în stare să părăsească patul, aşa că moartea, mai miloasă decât sacerdoţii, îl scăpase de chinuri pe când dormea.

Revolta lui Alunel nu mai cunoştea margini: „Iată opera făţarnicilor sacerdoţi! Şi mai pretind că practică medicina adevărată! Ce fel de adevăr ascunde această medicină? Şi-apoi ei, sacerdoţii, sunt cu-adevărat iubitori de adevăr? Sunt sigur că toţi care şi-au găsit moartea în această celulă au fost oameni cinstiţi, care, ca şi mine, le-au spus pe şleau ce gândesc ei despre medicina practicată în templu. Halal iubitori de adevăr! Cum le-o spui verde-n faţă, s-a zis cu tine! Calea spre Turnul Tăcerii e liberă!”

Gândurile îi fură întrerupte de un fâşâit. La lumina slabă ce venea pe-o ferestruică zăbrelită, văzu cu groază cohorte de şobolani, de toate mărimile, mişunând care-ncotro. Nici că se sinchiseau de el. Pânze groase de păianjen atârnau în falduri, până şi-n dreptul ferestruicii

păienjenii ţesuseră o perdea deasă, prin care abia de mai trecea o dâră de lumină. Şi gândurile lui păreau prinse într-un păienjeniş. Alergau de la una la alta şi, după ce goneau nebuneşte, fără putinţă de fixare asupra unei întâmplări, asupra unuia dintre oamenii cunoscuţi, se opreau într-un punct mort – situaţia fără ieşire în care se afla. Cel puţin aşa i se părea lui în acel moment. Pe ecranul minţii se perindau pe rând, ca-ntr-un caleidoscop al figurilor, când Maha-cea-Mare, când cei de-acasă, când Menhorep – uneori chiar alături de Semorah, fiecare susţinându-şi punctul de vedere. când Ohubu... Ba. la un moment dat, simţi aţintită asupra-i privirea profesorului său de română, Ilie Mirea. Apoi, apăreau din nou Maha-cea-Mare, cei de-acasă... într-o ordine ciudată, care nu ţinea seama nici de timp, nici de spaţiu. Dar – n-o să vă vină să credeţi – aceste imagini aveau şi un fond sonor: râsul sarcastic al lui Ossian, care-i repeta întruna, cu stăruinţă: „Ha-ha-ha! S-a zis cu misiunile tale! Numai o minune te poate scoate din hruba asta, că de nu, aici au să-ţi putrezească oasele!”

„Chiar aşa să fie? Trebuie să existe o portiţă de scăpare, că doar am scăpat eu dintr-atâtea!” îşi zise Alunel al nostru, care nu se lăsa aşa, cu una, cu două. Se gândi că după un somn bun, cu mintea limpezită, va putea să

cântărească mai bine situaţia în care se află. Era mai mult ca sigur că şi de data asta va găsi soluţia salvatoare. Se îndreptă instinctiv spre patul de scânduri, dar, îngrozit, dădu din nou cu ochii de schelet. Îşi învinse spaima şi-l cercetă mai cu luare-aminte. Aşa se face că abia acum băgă de seamă că ţinea strâns, între falangele mâinii drepte, un sul de papirus. Cu băgare de seamă, îl trase încetişor şi-l desfăşură. Cuprindea un text lung, redactat într-o scriere ciudată, dacă scriere puteau fi numite acele desene făcute cu migală. După o clipă de descumpănire, îşi dădu seama că acele desene nu erau altceva decât faimoasele hieroglife, descifrate pentru prima oară de Champollion, care a pus astfel bazele egiptologiei ştiinţifice moderne.

Dar, mai ciudată decât această scriere i se păru uşurinţa cu care începu să citească textul, pricepând fiecare cuvânt, de parcă până acum numai hieroglife ar fi buchisit. Pe măsură ce-l parcurgea, sprâncenele lui Alunel o luaseră în susul frunţii, a mirare, mai-mai s-ajungă la rădăcina părului.

Cum ştiu că voi, copiii, sunteţi din cale-afară de curioşi, m-am hotărât să reproduc în întregime conţinutul senzaţional al papirusului. Iată-l:

„Necunoscutule, nu ştiu ce nume vei fi având. Dar simt că, odată şi-odată, vei sosi aici dintr-o zi a ta către o noapte a noastră. Eu, cel care scriu aceste rânduri, sunt medicul Menhorep. Când le vei citi tu, necunoscutule, eu nu voi mai fi în viaţă, ci pe tărâmul nefiinţei, aflat sub puterea Marelui Osiris. Dacă vei întârzia prea mult, vei găsi doar scheletul meu – semn că am existat – şi acest papirus – semn că am gândit, şi nu doar în folosul meu. Să nu mă urneşti din loc, dorind să te întinzi puţin, oricât ai fi de obosit, că altminteri somnul morţii va pune stăpânire şi pe tine. Mai bine învinge-ţi oboseala şi spaima şi citeşte

degrabă acest papirus, că n-ai timp de pierdut!

Află că străbunii mei – un şir întreg de Menhorepi – s-au străduit din tată-n fiu să afle cât mai multe despre sănătate şi boală, cum s-o păstrezi pe prima şi cum să te lupţi cu a doua. Prin cercetarea îndelungată a trupului omenesc şi a bolilor ce-l macină când se cuibăresc în el, au ajuns să ştie atâtea, încât au devenit celebri, ducându-se vestea despre priceperea cu care îi îngrijesc, până la vindecare, pe cei bolnavi. Dar, vezi tu, ei n-au făcut o taină din cele aflate cu atâta trudă, ci au socotit că trebuie să le împărtăşească şi altora, care aveau să vină după ei, spre folosul oamenilor. Aşa se face că unuia dintre strămoşii mei i-a venit ideea să consemneze în scris tot ce-i lăsaseră moştenire înaintaşii săi şi ce aflase el însuşi, într-o viaţă de om, de teamă ca nu cumva, pe cale orală, învăţătura dobândită cu strădanie să fie ştirbită în vreun fel. Şi, uite-aşa, a apărut faimosul papirus! *De-atunci, fiecare Menhorep s-a ostenit, după puterile sale, să continue şi să îmbogăţească, prin propriile-i căutări, învăţătura lăsată ca moştenire. Ştiinţa e o putere, poate cea mai de temut pentru cei care vor ca totul să rămână neschimbat, în folosul lor. Iată de ce sacerdoţii, temându-se că această putere va ajunge la îndemâna oamenilor, ne-au furat prin vicleşug papirusul. Ca să-l ferească de ochi curioşi, l-au ascuns într-o tainiţă. Nimeni n-are voie să-l cerceteze, afară de ei. Aşa se face că, încăpută pe mâna preoţilor, ştiinţa nu numai că nu progresează, ba încetează de a mai fi ştiinţă. Pentru că trebuie să ştii, necunoscutule, sacerdoţii se străduiesc să schimbe înţelesul însemnărilor de pe acest papirus după bunul lor plac, transformându-le într-un şir de dogme religioase. Şi asta nu le-a fost de-ajuns. Temându-se de noi, cei care practicăm o medicină laică din tată-n fiu, au pornit o adevărată prigoană împotriva noastră. Unii au izbutit să scape cu viaţă, fiind*

nevoiţi s-apuce calea pribegiei sau să se ascundă.

Necunoscutule, află că am un fiu – medicul Menhorep –, care nu-şi doreşte altceva decât să continue opera înaintaşilor. Ultima oară când l-am văzut, sacerdoţii tocmai îl alungaseră din templu – fusese o vreme membru al Colegiului –, ideile lui nepotrivindu-se cu ale lor. N-am apucat să-l mai văd, că m-au închis aici, în Turnul Tăcerii, unde-mi trăiesc acum ultimele clipe, în tovărăşia celor mai destoinici străbuni – biete schelete neputincioase – şi a şobolanilor. De vreme ce nu se află aici, înseamnă că fiul meu e încă liber. Sunt sigur că-i zi şi noapte cu ochii pe Turn. Ştii… am avut o înţelegere cu el…

Necunoscutule, ţi-aş spune mai multe, dar mă lasă puterile, aşa că uite ce ai de făcut: când Isis, luna cea plină, se vanălţa în creştetul cerului, tu să caţi către peretele ce prinde culoare sub razele sale. Măsurând pe acest perete cinci palme de jos în sus şi de la dreapta spre stânga, vei afla, la încrucişarea celor două linii închipuite, un punct. De îndată ce vei apăsa cu degetul în acel punct, peretele se va da în lături. Pe calea ce ţi se va deschide, te va călăuzi un scarabeu uriaş de aur. La un moment dat se va opri şi, de îndată, va dispărea, ca înghiţit de pământ. O clipă vei rămâne în întuneric, dar imediat alt perete se va colora, pâlpâind fosforescent, de parcă scarabeul i-ar fi împrumutat ceva din strălucirea sa. Să măsori întocmai cum ai măsurat şi prima oară. Şi de data asta vei afla un punct, pe care trebuie să apeşi cu nădejde. Dacă ai apăsat unde trebuie şi cât trebuie, peretele se va da la o parte. Vei nimeri într-o sală cu pereţii de aur. Într-unul din ei, se află o firidă. Acolo, într-un sipet din lemn de sicomor, vei găsi preţiosul papirus. Ia-l degrabă şi întoarce-te în celulă, cât mai ai calea de-ntoarcere deschisă şi luminată. De-ndată ce vei trece pragul celulei şi ultimul perete se va închide în urma ta, caută să te caţări pe vreo *muchie de*

piatră în aşa fel, încât să poţi ajunge în dreptul ferestruicii. Nu departe, vei vedea unduind apele Marelui Hapi. Nu mai zăbovi, şi-aruncă papirusul printre gratii, către fluviu. Nu va cădea la întâmplare, te asigur, că doar fiul meu, cum ţi-am spus, e zi şi noapte cu ochii pe Turn. Odată ajuns în mâinile lui, papirusul va apuca drumul cel drept, spre oameni. Medicina laică va triumfa!

Când vor afla că papirusul a dispărut, sacerdoţii vor turba de furie. Grăbeşte-te să ieşi din celulă până nu prind de veste! *Cum*? *O lumină puternică îţi va arăta calea spre libertate*.

Necunoscutule, te vei întreba, desigur – şi pe bună dreptate –, de ce n-am făcut eu toate astea? *De ce a trebuit să te-aştept pe tine, care, poate, nici nu eşti de pe-aceste meleaguri*? *Pentru că, vezi tu, acum, când am aflat cheia misterului, e prea târziu. Din îndepărtatul tărâm al umbrelor, Osiris şi-a trimis deja mesagerii săi. Nu mă mai pot ridica din acest pat blestemat, nu mă mai ţin picioarele, iar sângele abia de mai circulă prin vinele-mi istovite. Simt cum mă scufund, ca într-o apă liniştită, în somnul din care nimeni nu s-a mai trezit vreodată*.

Rămâi cu bine, necunoscutule, şi fii cu băgare de seamă! *Recunoştinţa mea şi a celor mulţi aflaţi în suferinţă să te însoţească pretutindeni*!

Menhorep-tatăl”.

După ce termină de citit, tulburat, băiatul stătu o clipă pe gânduri. Trăsăturile-i de copil se înăspriră, până şi obrajii bucălaţi păreau mai supţi. Revolta lui nu mai cunoştea margini. Acum, când aflase drama Menhorepilor, care-şi închinaseră, fiecare în parte, întreaga viaţă îngrijirii bolnavilor, nu-şi mai putea găsi liniştea decât îndeplinind întocmai rugămintea lui Menhorep-tatăl, rugăminte ultimă, făcută cu limbă de moarte, cum se spune. Cu orice preţ, trebuia să pună mâna pe papirus!

Acum îşi dădu seama că Menhorep-fiul ştiuse dinainte tot ce-avea să i se întâmple din momentul în care va păşi în templu. Dar faptul că acesta îi încredinţase o misiune atât de importantă îl făcu să nu-şi mai încapă în piele de mândrie:

mim
t*!

„Aşadar, deşi nu mă cunoştea, m-a socotit demn de încrederea lui. Nu-mi rămâne decât să-i dovedesc că nu s-a înşelat!”

Privind din nou scheletul, lui Alunel nu i se mai păru hidos, ba parcă, prin forma craniului, îi amintea de celălalt Menhorep, fiul, cel care adăsta acum jos, cu ochii pe Turn. Se aplecă şi, cu băgare de seamă, vârî la loc, între oasele mâinii, papirusul. Nu mai avea nevoie de el, îi ştia conţinutul pe dinafară.

Se caţără să vadă dacă ajunge în dreptul ferestruicii. Ajungea. Nu departe văzu lucind apele Marelui Hapi, dar pe Menhorep-fiul nu-l zări. Îl cuprinse neliniştea. „Dacă nu va sosi la timp? Dacă preţiosul papirus va încăpea pe mâini străine, poate chiar vrăjmaşe? Toată strădania mea ar fi zadarnică”.

Căută să-şi înăbuşe frământarea privind de-a lungul apei. Umbrele înserării se lăsau molcom, îmblânzind conturul palmierilor. Domnea o linişte deplină. Arareori urechea mai prindea tălăzuirea mătăsoasă a Marelui Hapi. Tot privind aşa, fără o ţintă anume, Alunel al nostru era cât pe-aci s-adoarmă. Se scutură din toropeala ce-l cuprinsese şi, ridicându-şi ochii, văzu cum Isis, luna cea plină, ajunsese în creştetul cerului. Se trezi de-a binelea. Îşi roti privirea prin celulă şi văzu că, într-adevăr, unul dintre pereţi se învăpăiase sub razele piezişe. Când ajunse roşu ca focul, se dădu jos de-acolo de unde se cocoţase şi, dintr-un salt, fu în dreptul lui. Se porni să măsoare cu palma de jos în sus şi de la dreapta spre stânga, întocmai cum fusese povăţuit. În punctul unde se întretăiau cele două drepte imaginare ţinu degetul, ca să nu piardă urma, iar apoi apăsă cu putere. Dar zidul nici gând să se clintească. În primul moment se gândi că-i victima unei înşelătorii, dar imediat îşi spuse că nu-şi foloseşti cineva ultimele puteri numai ca să joace un renghi cuiva. Şi-apoi, zidul s-a colorat

într-adevăr, aşa că... În cele din urmă îl străfulgera o idee: „Sigur – cum de nu m-am gândit?! –, mâna mea e mai mică, e doar o mână de copil!” Începu să pipăie, apăsând încetişor, când mai sus, când mai jos de punctul găsit mai înainte. Şi, deodată, tocmai când pierduse orice nădejde, dădu peste o mică ridicătură. Cum apăsă pe aceasta, peretele începu să se mişte încet, până ce se dădu cu totul în lături. Pradă unei emoţii puternice, păşi temător în gura neagră ce se căscase. Dar imediat fu orbit de o lumină aurie. Părea că răsărise soarele, dar ce să caute astrul zilei aici, într-un culoar fără sfârşit? Sunt sigur că aţi ghicit: era uriaşul scarabeu de aur! Cum nu mai văzuse aşa ceva până atunci, Alunel alnostru rămase cu gura căscată. Se dezmetici imediat, că – ce să vezi? – scarabeul, pe cât era de mare, pe-atât era de sprinten. O şi luase la sănătoasa, că Alunel al nostru, grăsun cum era, abia de se mai putea ţine după el. Merse ce merse în urma scarabeului, pe culoarul îngust ce părea că n-are sfârşit, când, deodată, scarabeul pieri. Un întuneric de nepătruns se aşternu peste tot. Dar numai pentru o clipă, că imediat unul dintre pereţi deveni fosforescent. Era peretele pe care Alunel trebuia să-nceapă din nou măsurătoarea cu palma, ca să afle punctul ce-i deschidea calea mai departe. De data asta nu s-a mai speriat că nu-l găseşte – şi-a plimbat palma pe perete, în zona de întâlnire a celor două drepte imaginare, până a dat de el. A apăsat cu putere şi, uimit, văzu cum peretele se dă la o parte, întocmai cum glăsuia mesajul lăsat de Menhorep-tatăl. De data asta nimeri într-o încăpere ce strălucea de-ţi lua ochii. Privind mai cu luare-aminte, băgă de seamă că pereţii, din aur curat, erau împodobiţi cu basoreliefuri executate cu multă măiestrie. Reprezentau divinităţi egiptene în acea atitudine nefirească, rigidă, cu capul privit întotdeauna din profil şi corpul din faţă, întocmai ca în pozele manualului de istorie

antică. Sub privirea acelor ochi mari şi migdalaţi, băiatul nu prea se simţea la largul lui. Oriunde se uita, dădea de câte un zeu: dintr-o parte îl spiona Ra, zeul soarelui, din cealaltă, zeii protectori ai medicinii – Imhotep, Isis, Osiris, Sekhet. Drept în mijlocul unuia dintre pereţi zări faimoasa firidă, în care dădu cu ochii de sipetul din lemn preţios de sicomor. Îl deschise în grabă, dar fu nevoit să se dea doi paşi înapoi. Lumina ce venea dinăuntru era mai puternică decât strălucirea aurului. Când se apropie din nou, băgă de seamă că pe fundul preţioasei cutii, pe o bucată de mătase, se afla faimosul papirus. Deşi pare de necrezut, dar papirusul era sursa acelor raze strălucitoare, care luminau mai puternic decât aurul pereţilor. „Sunt înseşi razele vieţii şi ale sănătăţii”, gândi poetic Alunel al nostru.

Fără să mai stea pe gânduri, Alunel înşfacă papirusul şi-o porni degrabă înapoi, pe-acelaşi culoar, spre celula sa. Ajuns aici, se caţără până-n dreptul ferestruicii, cătând spre apele Marelui Hapi, pe care lumina lunii pline brăzda o potecă aurie şi mişcătoare. Din apele fluviului, apăru însuşi Menhorep-fiul. Mergea lin, pe poteca de lumină, îndreptându-se spre Turn. Cu ochii strălucind de bucurie,

întinse o mână spre ferestruica zăbrelită. Fără să mai stea pe gânduri, Alunel aruncă papirusul pe fereastră. Deşi, de emoţie, o zvârlise cam la-ntâmplare, Menhorep-fiul izbuti să-l prindă.

Apele Marelui Hapi începură să murmure. Păreau că îngână un imn de mulţumire. Dar, în clipa următoare, totul reintră într-o linişte desăvârşită. Simţind cum îi dă târcoale îndoiala, Alunel se frecă la ochi: „Sunt treaz ori visez din nou? Şi, totuşi, mulţumirea şi bucuria care îmi încălzesc acum sufletul le simt aievea, parcă de-acolo, din dreptul inimii, se răspândesc în tot trupul, făcându-mă să mă simt atât de bine, că-mi vine să zbor. Şi într-adevăr trebuie să zbor, că n-am timp de pierdut!”

Privind peste umăr, Alunel zări lumina aceea puternică, menită să-l călăuzească spre libertate. Părea că un uriaş nevăzut păşeşte înaintea lui, purtând o lanternă pe măsura-i. Mergând după ea, Alunel ajunse într-o încăpere asemănătoare celei în care găsise papirusul, numai că aceasta avea în mijloc, pe pardoseală, un luminator circular, făcut cu mult meşteşug din sticlă colorată. Cum ajunse în dreptul lui, lumina se stinse şi Alunel al nostru ar fi rămas în beznă, dacă pâlpâirea ce străbătea prin sticla colorată n-ar fi făcut să strălucească aurul pereţilor.

Cu o sprinteneală greu de închipuit la kilogramele sale, Alunel se trânti pe burtă ca să poată privi mai lesne prin luminator. Şi ce credeţi că văzu? Dedesubt se afla o încăpere cum nu credea că există alta mai înaltă – de fapt, luminatorul era încastrat în plafonul ei, care era atât de sus, că lui Alunel i se părea că locul de unde priveşte e undeva la cel de-al 13-lea etaj al unui bloc-turn. Dar, ciudat, de la această mare distanţă vedea totul ca-n palmă, nu-i scăpau nici cele mai mici amănunte. Astfel, în mijlocul încăperii, ai cărei pereţi erau acoperiţi cu măşti, amulete şi

tot felul de obiecte de cult, trona o masă pe care era culcat un om acoperit până la mijloc cu un cearşaf alb. În jurul acestei mese zări câteva măsuţe, pe care se aflau, rânduite cu grijă, tot soiul de instrumente destinate unei operaţii. Ceva mai la o parte erau nişte saci de nisip, câteva vase cu vopsele şi apă, nişte cutii frumos ornamentate – un fel de dulăpaşe – şi alte obiecte, al căror rost nu-l cunoştea.

Nici că se putea s-o nimerească mai bine Alunel al nostru, că doar asta căuta el: un om pe care să-l opereze!

„În sfârşit – îşi zise băiatul – iată că s-a ivit prilejul să-mi îndeplinesc prima misiune. Să le-o iau înainte sacerdoţilor şi să încep operaţia. Dar cum să cobor de-aici?”

Tot uitându-se în dreapta şi-n stânga, de data asta

mai cu atenţie, zări o scăriţă ce ducea spre încăperea de jos. Cum de nu o observase până atunci?! Fără să mai stea pe gânduri, dădu să coboare, dar se trase înapoi. În încăperea de jos, îmbrăcat în straie albe imaculate, îşi făcu apariţia Semorah, urmat de ceilalţi membri ai Colegiului. Alunel îşi muşcă buzele de ciudă: „Mi-au luat-o înainte! Dacă soseam aici mai devreme, acum operaţia era terminată. Oricum, bine că nu mi-au descoperit prezenţa. Nu-mi rămâne decât să fiu numai ochi şi urechi”.

— Cinstiţi membri ai Colegiului sacerdotal al medicilor templului atotputernicului Thot, slăvitul nostru stăpân, faraonul Amenohmat al XXV-lea, a încetat din viaţă. Corpul i-a îngheţat, sângele i-a stat în loc şi buzele i-au fost pecetluite de mâna lui Horus. După sacrele noastre obiceiuri, trebuie să-l pregătim pentru lungul drum spre tărâmul umbrelor, unde îl aşteaptă Marele Osiris, ca să-i cântărească faptele. Dar, după cum ştiţi, pentru ca puternicul stăpân al umbrelor să-l recunoască şi să-l treacă în rândul zeilor, ca vrednic fiu al lui Ra, chipul şi trupul trebuie să-i rămână neschimbate, s-arate întocmai ca pe vremea când duhul vieţii le însufleţea. Nouă, slujitorilor acestui templu, ne-a revenit cinstea, din tată-n fiu, să-i pregătim pe drepţii faraoni pentru ultimul lor drum. Aşa că trebuie să ne facem datoria sfântă de a-l îmbălsăma, după ritualul şi cunoştinţele noastre, pe slăvitul nostru stăpân, Amenohmat al XXV-lea, numai aşa putându-şi ocupa locul în camera mortuară din piramida regală.

Oamenii viitorului se vor întreba ce mijloace foloseam şi cum făceam noi această îmbălsămare. Nu vor afla însă niciodată taina meşteşugului nostru, care, cum bine ştiţi, trebuie pecetuită printr-un sacru jurământ. Aşadar, fiecare, pe rând, să vină în faţa mea pentru rostirea jurământului!

În clipa următoare, cei nouăsprezece *sacerdoţi* au

venit pe rând în faţa lui Semorah, rostind fiecare, solemn, faimosul jurământ:

„Eu, cinstit membru al Colegiului sacerdotal al medicilor templului atotputernicului Thot, jur pe propria-mi suflare că voi folosi toată iscusinţa şi pregătirea mea medicală în sacrul act al îmbălsămării slăvitului faraon Amenohmat al XXV-lea, menită să-l treacă în rândul zeilor, ca fiu al Marelui Ra.

Jur ca buzele mele să nu împărtăşească nimănui taina acestui act sacru, astfel încât el să rămână înconjurat de mister cât timp va dăinui omul pe pământ!

De voi încălca acest jurământ, dovedindu-mă un netrebnic sperjur, să-mi fie luat titlul de membru al Colegiului sacerdotal şi să fiu aspru pedepsit. Jur!”

Deci nici vorbă de intervenţia chirurgicală visată de Alunei „De fapt, îşi spuse Alunei, ce numesc ei – «îmbălsămare» nu-i altceva decât faimoasa mumificare despre care am învăţat la istorie. Se vede că termenul – «mumificare» a apărut mult mai târziu. Dar, oricum s-ar numi această operaţie, e bine că mă aflu aici, de unde pot privi în voie, fără să fiu văzut”. Curiozitatea pusese stăpânire pe grăsunul nostru. Voia să vadă totul, cât mai bine, să nu-i scape niciun amănunt.

După ce ultimul sacerdot isprăvi de rostit jurământul, se apropiară toţi, cu paşi solemni, de cadavru. Ca la un semn, capetele rase chilug ale preoţilor se aplecară asupra mesei şi, după ce traseră cearşaful, cercetară cu atenţie corpul neînsufleţit.

Mai întâi, unul dintre ei îşi înmuie mâinile într-un vas cu ulei şi, aplecându-se asupra feţei faraonului, începu s-o ungă. Un altul aplică apoi pe faţa unsă o ceară caldă şi, după ce aşteptă preţ de câteva minute, Alunel văzu cum ridică un mulaj, care reprezenta întocmai chipul regal. Un sacerdot mai tânăr puse acest mulaj pe o tăviţă, cu care

dispăru într-o încăpere alăturată. Apoi, sacerdoţii începură îmbălsămarea propriu-zisă. Lucrau pe tăcute, trecându-şi unul altuia, după trebuinţă, tot soiul de cuţitaşe – un fel de bisturie –, pense şi tampoane de pânză. De n-ar fi ştiut unde se află şi despre ce e vorba, Alunel ar fi crezut că asistă la munca în echipă a unor chirurgi celebri, într-o modernă sală de operaţii. Atâta risipă de meşteşug într-o „operaţie” pe un cadavru i se părea băiatului o absurditate. „Să te străduieşti atâta pentru salvarea unei vieţi omeneşti, mai înţeleg, îşi spuse Alunel, dar să faci toate astea pentru un mort – fie el şi faraon –, nu pricep în ruptul capului!”

Alunei băgă de seamă că toţi, chiar şi cei foarte bătrân, aveau mâini îndemânatice şi gesturi sigure. Se

vedea cât de colo că nu făceau pentru prima oară această treabă. După ce tăiară cât trebuie şi unde trebuie, goliră corpul de conţinut, chiar şi cutia craniană, cufundând apoi cu grijă, fiecare organ în parte, în câte un vas anume pregătit, plin cu un lichid aromatic – aroma uşor înţepătoare răzbea până sus, unde se afla Alunel. Trecură apoi la tratarea corpului cu apă cu sare şi tot soiul de balsamuri, stropindu-l din abundenţă cu acelaşi lichid cu miros înţepător, astfel încât soarele şi aerul să nu-l mai atace vreodată. Odată sfârşită şi această treabă, umplură golurile rămase cu un fel de argilă roşiatică, aşa încât corpul îşi reveni la forma lui iniţială, după care neteziră pielea, lipind-o cu grijă peste acel conţinut modelat cu măiestrie. Dar mai erau multe de făcut. Amenohmat al XXV-lea trebuia pregătit pentru întâlnirea cu Osiris potrivit rangului său – cel mai înalt pe malurile Marelui Hapi. Astfel, după ce i se fardară obrajii, sacerdotul tânăr veni din camera de-alături cu o mască de aur, făcută întocmai după mulajul de ceară, pe care i-o aplică pe faţă. îi puseră şi nişte unghii din acelaşi metal preţios, după care îi înfăşurară mai întâi mâinile şi picioarele, apoi tot corpul, cu nişte feşe lungi şi late.

Sacerdoţii începuseră să îngâne un cântec ciudat, un fel de litanie, în care Amenohmat însuşi, prin gura lor, îşi enumera virtuţile pe care le avusese pe când trăia. Tocmai în acel moment solemn îşi făcu apariţia unul din oamenii de strajă şi, după ce se înclină în faţa lui Semorah, zise:

— Stăpâne, fiu al zeului Thot, papirusul ne-a fost furat! Se află acum desigur în mâinile lui Menhorep!

La auzul acestei veşti, Semorah urlă ca o fiară încolţită, pe când ceilalţi sacerdoţi, rămaşi împietriţi şi fără glas, păreau fraţi buni cu mumia lui Amenohmat.

— Suntem pierduţi! Suntem pierduţi! strigă disperat mai-marele sacerdoţilor.

— Suntem pierduţi! repetară ca un ecou ceilalţi membri ai Colegiului.

— Dar nu de tot – îşi mai veni în fire Semorah după prima lovitură –, de vreme ce ştiu cine-i hoţul. Nu poate fi altul decât Alunel, că doar cu acest gând a venit aici, din îndemnul lui Menhorep, duşmanul nostru de moarte. Nu-mi rămâne decât să pun mâna pe el, şi... şi nu cred că-mi va fi prea greu... îl simt pe-aici, pe-aproape.

Ridicând privirile în sus pentru a invoca ajutorul atotputernicului Ra, Semorah dădu cu ochii de Alunel, care, cu inima cât un purice, se afla la postul său de observaţie – luminatorul.

— Priviţi-l! E acolo sus! L-am simţit tot timpul pe undeva pe-aproape!

Ca acţionaţi de un resort, toţi membrii Colegiului priviră în sus.

— Iată, acest băiat se face încă de două ori vinovat: mai întâi, pentru că a furat papirusul cel sfânt şi-apoi, pentru că, iscodindu-ne în timp ce-l îmbălsămam pe slăvitul faraon, a aflat taina sacrului ritual. Cine află această taină, trebuie să moară!

— Trebuie să moară! repetară membrii Colegiului.

Pradă unei furii de neînchipuit, Semorah puse mâna pe un cuţit mare cât toate zilele, cu o lamă lucitoare. La fel făcură şi ceilalţi.

Douăzeci de lame lucitoare erau îndreptate acum, ameninţător, spre Alunel.

— Dă-ţi drumul de sus! îi porunci Semorah. Dacă vei avea norocul să nu cazi într-unul din aceste cuţite, eşti liber! Degeaba te împotriveşti, n-are rost! De nu-ţi dai drumul, voi trimite un om al meu după tine şi nu-ţi va fi pe plac ce-o să urmeze. Părea să-l invite la o „plimbare” printre cuţitele ce luceau ameninţător.

Dar lui Alunel nici că-i păsă de ameninţările lui

Semorah şi-l înfruntă plin de curaj:

— Nici prin gând nu-mi trece să-mi dau drumul de-aici. Şi-apoi – că aţi adus vorba –, nu ştiu cum puteţi voi ţine socoteala altuia de câte ori e vinovat, când mai bine v-aţi ţine-o pe-a voastră. Mai întâi, aţi luat oamenilor, prin vicleşug, papirusul şi-apoi n-aţi fost cinstiţi cu mine când mi-aţi pus cea de-a douăsprezecea întrebare. Voiaţi să mă pierdeţi cu orice preţ. Dar acum puterea voastră se năruie. Papirusul Ebers se află din nou în mâini bune, cu-adevărat cinstite!

La aceste cuvinte sfidătoare, sacerdoţii agitară,

ameninţător, cuţitele. Deşi îşi dădea seama că situaţia lui nu era de invidiat, Alunel, care nu se dădea bătut cu una cu două, se hotărî să reziste până în ultima clipă. Dar cum? Ochii îi căzură pe o uşă, pe care până atunci n-o zărise. N-avea timp de pierdut, aşa că, fără să mai stea pe gânduri, încercă s-o deschidă. Zadarnic, uşa era ferecată, şi-apoi, se vede că dădea tot pe-o scăriţă, pe care, chiar în acel moment, se-auzeau nişte paşi suind. „Oamenii lui Semorah! îşi zise Alunel. Numai bine le-aş fi picat în mâini dacă izbuteam să ies pe uşă” Un hohot de râs sarcastic răsună, batjocorindu-i neputinţa. Se-ntoarse, şi dădu cu ochii – de cine credeţi? – de Ossian!

— Când gheara pisicii sacre te-a înşfăcat, degeaba cauţi să scapi, şoarece neputincios!

Zicând aceste vorbe pline de respect faţă de animalul adorat de egipteni, Ossian îi făcu vânt prin luminator. Îngrozit, Alunel închise ochii. Se simţi plutind în aer, dar, ciudat, era o plutire lentă, care-i dădea senzaţia că până jos mai e cale lungă. Când îi deschise din nou, văzu dedesubt cuţitele lucitoare ale sacerdoţilor – toate îndreptate spre el. Deci, nici că se putea mai bine: sus, duşmanul său neîmpăcat, Ossian; jos, cuţitele sacerdoţilor! Distanţa care-l despărţea de cuţitele ameninţătoare se micşora încet, dar se micşora. Când mai avea un metru sau chiar mai puţin până jos, închise din nou ochii, gândindu-se că numai o minune îl mai poate salva. Dar, cum nu credea în minuni, se hotărî să nu-i mai deschidă, ca să nu-şi vadă, cum se spune, moartea cu ochii.

Dar o minune tot se-ntâmplă. O bubuitură puternică zgâlţâi din temelii sacrul edificiu. Părea că un trăsnet pustiitor se abătuse din înaltul cerului. Curiozitatea îl făcu pe Alunel să deschidă totuşi ochii. Şi ce credeţi că văzu sau mai bine zis nu mai văzu? Nici urmă de templu. Parcă îl înghiţise pământul acela

nisipos, cu sacerdoţi cu tot. El însuşi, care până acum plutea într-o cădere lină, se simţi proiectat în sus de o

forţă uriaşă, care îl purta acum departe de Ţara Marelui Hani.

„TOTUL CURGE”.

N-ar fi putut spune cât a durat plutirea aceea peste mări şi ţări, dar, la un moment dat, Alunei al nostru se trezi din nou pe pământ.

La început, nu-şi dădu seama unde se află, dar, cu toate astea, se hotărî să meargă înainte, mai ales că singurul drum pe care putea s-o apuce era o cărăruie ce şerpuia printre hăţişuri. Părea fără început şi, mai ales, fără sfârşit. Merse ce merse, când, deodată, la o răspântie, recunoscu drumul ce ducea la căsuţa din Kos, unde locuia părintele medicinii, Hipocrate. La gândul că-l va întâlni din nou pe maestrul Hipo, cum îl numea el, inima începu să-i bată năvalnic. Cuprins de nerăbdare, iuţi pasul. Şi, într-adevăr, nu după mult timp, în faţă îi apăru poarta de fier, pe unde, odinioară, încercase să pătrundă în grădina casei. „Oare cei doi cerberi, Menandros şi Hector, mă vor recunoaşte? se întrebă Alunel cu îngrijorare. Nu se poate să mă fi uitat, doar un timp am locuit împreună”.

Dar, când ajunse în dreptul porţii, băgă de seamă că îngrijorarea lui fusese fără temei. Poarta era întredeschisă – cât să treacă un om – şi nici vorbă să fie păzită de cineva. Intrând pe poartă, îl întâmpină răcoarea parfumată a grădinii. Recunoscu fiecare tufă de trandafiri, fiecare arbust, iarba mătăsoasă de un verde proaspăt, strălucitor, dar totul îi părea pustiu, părăsit, de parcă cei ce-şi duseseră cândva viaţa aici plecaseră undeva departe… Umbra unei nelinişti i se strecură în suflet.

Traversă grădina şi ajunse în faţa modestei căsuţe albe, pe zidurile căreia, de jur-împrejur, ca un brâu, erau săpate faimoasele cuvinte: „*Parva domus, magna quies*”, care acum ştia că înseamnă „*Casă mică, linişte mare*”. De îndată ce trecu pragul casei, păşi în culoarul larg, mărginit

de coloane zvelte şi albe. Cum locuise cândva aici, ştia şi cu ochii închişi unde se află fiecare încăpere. Aşa că, fără să mai bâjbâie, ca prima dată, se-ndreptă spre uşa mare, de culoare roşie, în spatele căreia ştia că se află camera de lucru a maestrului Hipo.

Dar cine credeţi că păzea cu străşnicie uşa cea roşie? Ossian în persoană! Dând cu ochii de el, Alunel intră în panică. La una ca asta nu s-aşteptase. Nici oamenii de pază ai templului egiptean nu-l înfricoşaseră într-atât. Şi pe bună dreptate, doar ştia că Ossian nu urmăreşte altceva decât să-l împiedice în îndeplinirea misiunilor sale. Până şi câinele Hector s-ar fi dovedit mai omenos, înţelegând că trebuie să-l ajute. Or, Ossian nu făcea altceva decât să-i pună beţe-n roate. Fără doar şi poate, era un duşman declarat.

Cu mâinile în şolduri şi picioarele uşor îndepărtate, Ossian îl întâmpină pe Alunel cu binecunoscutul lui râs batjocoritor, dându-i să-nţeleagă prin această atitudine că nici prin gând nu-i trece să-l lase să treacă pragul. Băiatul fu cuprins de revoltă: „Ce ghinion pe capul meu!

Să fac atâta drum până aici, să-nfrunt atâtea

primejdii, ca să dau acum nas în nas cu Ossian!” Nemaiputându-se stăpâni, îl încolţi pe Ossian cu două întrebări:

— De fapt, cine eşti tu, Ossian, şi ce vrei de la mine?

Hohotele de râs ale lui Ossian se îndesiră.

— Cine sunt?! Ai spus-o singur. Sunt Ossian, cine altcineva să fiu?! Ce vreau de la tine? Să pleci de-aici, şi asta cât mai degrabă!

— Te-am întrebat cine eşti nu ca să-mi spui cum te cheamă. Asta ştiam şi eu. Voiam să aflu cine eşti cu-adevărat, ca să pricep cum de reuşeşti tu să te strecori printre secole, să sari peste epoci cu iuţeala fulgerului şi să-mi răsări în faţă când nici nu gândesc, tocmai în momentele hotărâtoare pentru îndeplinirea misiunilor mele.

— Cum de nu pricepi? Tu nu treci peste epoci şi secole? Ce poţi face tu, pot face şi eu, vezi bine! Noi doi aparţinem acum timpului în desfăşurarea lui continuă şi apărem împreună acolo unde este cazul. Apărem împreună, e drept, dar fiecare cu rostul său: tu, ca să-ţi îndeplineşti cele trei misiuni; eu, ca să te împiedic să le duci la bun sfârşit.

— Aşaaa? Orice piedică în calea progresului trebuie înlăturată şi, cum în situaţia de faţă tu eşti piedica, fă bine şi dă-te la o parte! Lasă-mă să trec! Trebuie să-l reîntâlnesc pe maestrul Hipo! De altfel, cred că mă aşteaptă.

— Nici în ruptul capului nu te las să treci! Şi-apoi, ilustrul Hipocrate n-are timp de tine acum, e foarte ocupat.

Văzând că n-o scoate la capăt cu Ossian, Alunel recurse la o stratagemă, care, cândva, în uşa decanului, se dovedise eficace: se porni să strige cât îl ţinea gura. În acea clipă, uşa cea roşie se deschise şi, în cadrul ei, apăru Hipocrate.

— Ce se petrece aici? Cine îmi tulbură liniştea?

— Acest ţânc, zise Ossian, accentuând ironic apelativul ce-l scotea din sărite pe Alunel, vrea să intre la dumneavoastră, îndrăznind astfel, pentru nimicurile lui, să vă întrerupă din lucru.

Stânjenit, Alunel lăsă privirea în jos. Şi de data asta, Ossian făcuse ce făcuse şi-l pusese într-o lumină proastă. Dar, întorcându-se spre el, maestrul Hipo îl recunoscu imediat. Cu faţa luminată de un zâmbet cald, se aplecă şi-i trecu un braţ ocrotitor pe după umeri.

— Bine ai venit, Alunele! Te aşteptam. Apoi, rotindu-şi capul spre Ossian, continuă, vrând parcă să pună lucrurile la punct:

— Acest băiat vioi şi simpatic este un vechi prieten al meu. Ştii, Ossiene, era cât pe-aci să-mi devină asistent. Casa mea va fi totdeauna deschisă pentru el!

Cuprins de furia neputinţei, Ossian scrâşni atât de tare. că Alunel auzi desluşit această frecare nervoasă a dinţilor. Întoarse capul spre el, dar ia-l de unde nu-i! Dispăruse pur şi simplu, de parca îl înghiţise pământul. Totuşi, Alunel îl simţea pe undeva pe-aproape, stând veşnic la pândă, cu ochii pe el. Dar, chiar în acel moment, trecând de la vorbă la faptă, cu un gest larg, maestrul Hipo îl pofti în camera sa de lucru.

De cum intră, pe Alunei îl izbi un miros greu de

lucruri vechi, de parcă timpul s-ar fi tolănit aici să doarmă fără să-i mai pese de scurgerea zilelor. Băiatul căută cu privirea balonul de sticlă în care ştia că se află licoarea aceea de culoare albastră – „elixirul optimismului” Când dădu cu ochii de el, mai să nu-l recunoască. Părea o altă licoare – tulbure, vâscoasă, nu mai era efervescentă ca odinioară. Se liniştise într-atât, că aducea cu o apă stătătoare, fără viaţă.

Maestrul Hipo ghici motivul nedumeririi lui Alunel, dar rămase tăcut, cu un zâmbet trist în colţul gurii.

— Spune-mi, maestre Hipo, ai izbutit în cele din urmă să afli formula definitivă a „elixirului”?

— Da şi nu, Alunele. Vezi tu, există anumite lucruri pe care mai lesne le poţi face decât le poţi explica. Şi-apoi, mi-e teamă că la vârsta ta nu m-ai înţelege.

„Aşadar şi maestrul Hipo mă socoteşte un... ţânc”, îşi zise cu amărăciune băiatul. Se căzni să nu-şi arate mâhnirea.

— Totuşi, mă voi strădui să înţeleg.

— Bine, fie! Am să-ncerc să-ţi explic. Află că niciodată nu voi găsi formula ultimă, definitivă, a acestui „elixir”. De fapt, nici nu există o astfel de formulă. Şi asta, pentru că însăşi viaţa nu stă pe loc, nu cunoaşte un tipar fix, definitiv. Viaţa este într-o continuă mişcare şi urmează linia ascendentă a progresului. Fiecare, la timpul lui, îmbogăţeşte după puterile sale zestrea trecutului. Când un om a isprăvit ce avea de spus sau de făcut, în jurul lui totul devine încremenit, vechi, fără viaţă. Vezi tu, eu unul nu mai am nimic de spus, toată experienţa mea de-o viaţă am turnat-o în acest „elixir al optimismului”. Într-o vreme – şi asta nu demult –, în fiecare zi mai adăugam ceva acestei licori albăstrii, ceva din mintea şi inima mea. Pe-atunci, ştii bine, era într-o continuă fierbere, părea ea însăşi chinuită de febra căutării. Acum, când am isprăvit ce aveam de

spus, vezi bine, s-a liniştit. Pare adormită, dar când va sosi vremea, sunt sigur, se va găsi un altul care s-o trezească…

Alunel îl asculta ca fermecat. De un lucru era sigur: fiecare cuvânt era plin de înţelepciune, dar nu se putea lăuda c-ar fi priceput totul.

Rămase un timp pe gânduri, cu fruntea uşor încreţită, întrebându-se întruna cum de-i cu putinţă ca un om, la un moment dat, să nu mai aibă nimic de spus sau de făcut. Mintea lui de copil nu găsi vreun temei acestei stări. În cele din urmă, puse capăt nedumeririi, spunându-şi că, deocamdată, pentru altceva se afla el acolo. Şi-apoi mai era ceva: de cum păşise pe poartă, un fel de îngrijorare i se strecurase în suflet. Temător, se hotărî totuşi să pună întrebarea ce-l chinuia:

— Maestre Hipo, cum se face că nu i-am întâlnit încă pe Getia, Menandros şi pe câinele Hector? Mă aşteptam ca Menandros să mă ia în primire de la poartă, ca rândul trecut, apoi mi-am zis că-i prin grădină, dar…

La această întrebare a băiatului, o nostalgie amară înnoura chipul lui Hipocrate. Căutând să se stăpânească, nici nu-l lăsă să isprăvească şi răspunse scurt:

— Au murit!

Vestea căzu ca un trăsnet, lovind în plin sufletul lui Alunel. După ce-şi făcură loc printre gene, lacrimi fierbinţi porniră să curgă pe obrajii-i bucălaţi. Cu greu se stăpâni, şi asta după ce, ruşinat, repetă în sinea lui, de câteva ori, că nu se cade să-şi manifeste astfel durerea, în văzul tuturor.

După ce-l lăsă să se liniştească, într-un târziu Hipocrate îi spuse:

— Întrebarea ta mă îndreptăţeşte să continui cele spuse mai înainte, şi asta ca să-nţelegi mai bine vorbele mele. Mare dreptate a avut prietenul meu întru ştiinţă, Heraclit din Efes, când, într-un moment de revelaţie, a

rostit adevărul devenit celebru: „*Panta rhei*! *Panta rhei*!”

— *Panta rhei*?! Cum se poate să încapă un adevăr în două cuvinte?!

— Ca să ajungi la înţelegerea lor, îţi voi spune mai întâi că aceste două cuvinte alcătuiesc o expresie, care, tradusă din greceşte, înseamnă „*totul curge*”. Prietenul meu Heraclit din Efes, vestit filosof materialist, a privit lumea, necreată de vreun zeu, în veşnica ei devenire, asemenea unui râu pe care curg mereu alte ape. „Nu te poţi scălda de două ori în acelaşi râu”, spunea acest reprezentant de seamă al dialecticii antice. Şi pe bună dreptate. Râul, prin curgerea continuă a apelor sale, nu mai poate rămâne acelaşi – e altul în fiecare clipă. Apa în care te-ai scăldat ieri, azi poate s-a şi vărsat în mare, alte ape luându-i locul acolo unde te-ai scăldat tu cu o zi în urmă. Nimic în univers nu stă o clipă locului. Totul se schimbă. Într-o mişcare continuă, de la o zi la alta, de la un an la altul, ba chiar de la un ceas la altul. Oamenii, animalele, plantele, lucrurile – totul este supus unei veşnice transformări. Oamenii se nasc, îşi trăiesc viaţa lor – aducând tinere vlăstare pe lume – şi mor. La fel şi animalele, şi plantele, şi chiar sentimentele. Da, da, nu te uita aşa la mine! Uite, de pildă tu, după un timp, ai poposit din nou aici, cu alte gânduri, cu alte sentimente. Şi nu te-ai schimbat numai tu, m-am schimbat şi eu, s-a schimbat şi casă, alta e şi grădina… Cât priveşte pe cei trei… pe ei nici nu i-ai mai găsit. În schimb, ai dat peste acel tânăr ciudat, pe care, trebuie să-ţi mărturisesc, nici eu nu l-am mai văzut până azi. E şi asta o schimbare, nu tocmai plăcută pentru tine – am observat din prima clipă. Şi-apoi, trebuie să-ţi mai spun ceva. Vezi tu, Alunele, timpul, în curgerea lui neostoită, nu iartă pe nimeni. Odată cu trecerea sa, oamenii îmbătrânesc, devin neputincioşi şi apoi mor – unii mor, însă, înainte de a îmbătrâni, seceraţi de vreo boală.

Aşa s-a întâmplat cu prietenii noştri, Getia şi Menandros, cât priveşte pe câinele Hector, acesta a murit de bătrâneţe. Acum ei trăiesc doar în amintirea noastră, care i-am cunoscut, dar asta numai un timp, până ce ne vom afla şi noi sfârşitul. Eu, de pildă, îl simt pe-aproape. De mi-ar da răgaz să mai pot stărui asupra unor scrieri ale mele, pe care nu le-am terminat...

— Bine, dar... „totul curge", aşa că...

— Da, văd că ai priceput. E un fel de-a spune că trebuie să-mi termin opera... de fapt mă străduiesc să termin ce am eu de spus, împărtăşind astfel şi altora, care vor veni după mine, experienţa mea de-o viaţă. Dar scrierile mele sunt o verigă a unui lanţ neîntrerupt, pentru că opera mea va cunoaşte şi ea un fel de „curgere", de-a lungul timpului, către urmaşi. Aceştia o vor îmbogăţi cu propriile lor cunoştinţe şi o vor transmite mai departe.

— Maestre Hipo, dar prietenul Heraclit mai trăieşte?

— Vezi bine, şi-acum e lângă noi, de vreme ce concluzia la care a ajuns, cuprinsă în celebra expresie „*panta rhei*", e prezentă în discuţia noastră. Cu toate că a murit cu câtva timp înainte de a mă fi născut eu, el nu poate fi doar o amintire, păstrată în memoria a doi-trei cunoscuţi – ca Getia, de pildă –, ci o prezenţă vie, de-a lungul veacurilor. Şi asta, numai datorită operei sale filosofice. De altfel, ţi-am spus că mi-e prieten prin felul de a gândi lumea în devenirea ei. Noi, oamenii de ştiinţă, suntem uniţi ca fraţii prin idealurile noastre puse în slujoa vieţii! Această concepţie străbate ca un fir roşu şi „Jurământul" meu. Îţi mai aminteşti de el?

— Dacă-mi mai amintesc? Tocmai pentru acest „Jurământ" mă aflu aici, dar... bineînţeles, şi pentru plăcerea de a te reîntâlni, maestre Hipo, de a-ţi sorbi cu nesaţ vorbele pline de înţelepciune. Şi de data asta mi-ai spus atâtea lucruri interesante, că, dacă s-ar putea, aş sta

să te ascult zi şi noapte…

Hipocrate, modest din fire, nu lua în seamă vorbele mari, laudele, de cele mai multe ori lipsite de conţinut, aşa că i-o tăie scurt:

— Cum adică te afli aici pentru „Jurământul” meu?

— Nu vreau să te supăr, maestre Hipo, dar trebuie să-ţi mărturisesc că-mi trebuie acest „Jurământ”! Mi-e atât de necesar…

— Bine, dar pentru ce?

— Pentru a-mi îndeplini o misiune, pe care mi-a încredinţat-o… îmi pare rău, dar n-am voie să spun *nimănui* despre ce e vorba, e o taină…

— Guraliv cum te ştiu, nu te-aş fi crezut în stare să păstrezi un secret. Dar e bine, e foarte bine, mai ales dacă te-ai hotărât să devii medic! La timpul potrivit, vei afla că cel ce profesează medicina trebuie să respecte principiul „secretului profesional”. Dar, hai să vorbim despre ce te doare. Zici că vrei să intri cu orice preţ în posesia „Jurământului”, dar spune-mi ce merite deosebite ai, la vârsta ta, în nobila profesiune de medic? Ce-ai făcut tu pentru medicină?

În sfârşit, o întrebare pe placul lui. De mândrie că avea ce să-i răspundă, Alunel nu-şi mai încăpea în piele. Alegându-şi cuvintele, grăi răspicat:

— Maestre Hipo, socotesc, fără falsă modestie, că am făcut şi eu ceva pentru medicină. Cum altfel aş fi îndrăznit să vin aici, să apar în faţa ta, ilustre învăţat, şi pe deasupra să-ţi cer faimosul „Jurământ”? Află că eu, aşa mic cum sunt, am reuşit să smulg, din mâna preoţilor templului zeului Thot, papirusul Ebers! L-am înfruntat plin de curaj pe mai-marele lor, Semorah, şi mi-am ţinut făgăduiala faţă de Menhorep, ultimul reprezentant al şcolii laice de medicină din Ţara Marelui Hapi. Acum papirusul e în mâini sigure, spre folosul oamenilor.

— Dacă o asemenea faptă îţi aparţine într-adevăr, eşti demn de toată lauda! Dar parcă nu-mi vine să cred ce mi-ai povestit. Spui că nu demult ai făcut această ispravă. Dar cum poate să-ţi aparţină ţie, care ai vârsta pe care o ai?!!!

Luptele astea dintre medicii laici şi sacerdoţi s-au purtat cu secole în urmă şi faimosul papirus se află de mult în mâna adevăraţilor slujitori ai medicinii – nu ai vreunui zeu! –, spre binele oamenilor.

— Cum, ilustre învăţat, se poate să nu-i cunoşti pe Menhorep şi Semorah?!!!

— N-am auzit în viaţa mea de ei! În schimb, nu numai c-am auzit despre celebrul papirus, ba chiar l-am studiat. Multe dintre teoriile mele au ca punct de pornire preceptele înscrise în acest papirus.

— Aşadar, maestre, socoteşti că sunt un lăudăros, care, deşi n-am niciun merit, vin aici ca să-ţi cer, cu neobrăzare, textul „Jurământului”?

Dându-şi seama că vorbele lui l-au rănit pe băiat, lui Hipocrate i se îmblânziră trăsăturile şi, privindu-l cu căldură drept în ochi, îi spuse:

— Nu, Alunele, nu cred nimic rău despre tine, dar parcă o îndoială în suflet tot mi s-a strecurat. Vezi tu, eu, ca om de ştiinţă, sunt iubitor de adevăr, de exactitate. Să nu înţelegi prin asta că dispreţuiesc fantezia. Îşi are şi ea rostul ei, chiar în ştiinţă, dar ce mi-ai povestit tu nu mi se pare de crezut. Afară doar dacă n-ai visat toate astea sau n-ai fost cumva bolnav şi, pradă febrei, halucinaţiile te-au purtat în Egiptul antic. Da, da, aşa trebuie că s-a-ntâmplat, că de mincinos nu te ştiu!

Şi-acum, să ne-ntoarcem la subiectul dorinţei tale: „Jurământul”. Cu părere de rău, trebuie să-ţi spun, Alunele, că nu-l mai am sau, mai bine zis, nu-mi mai aparţine.

— Cum adică nu-ţi mai aparţine, maestre Hipocrate,

doar îţi poartă numele?!!!

— Ei, numele mi-l poartă doar aşa – şi, ştii bine, că nu după vrerea mea –, ca să afle cei ce vor veni după mine că eu sunt acela care a ticluit textul lui. De fapt, acest „Jurământ”, împreună cu toate scrierile mele, reprezintă moştenirea pe care o las eu slujitorilor medicinii din toate timpurile ce vor să vină. Nu-l mai am la mine, pentru mine. Întocmai ca şi papirusul Ebers, el se află printre scrierile medicale antice care au luat drumul viitorului. Şi-apoi, acest viitor este şi al tău, aşa că acolo trebuie să-l cauţi. Ţine minte, Alunele: *panta rhei*!

Îngrozit, Alunel îşi dădu seama că totu-i pierdut. „Sigur, înţeleptul părinte al medicinii are dreptate, îşi zise băiatul, dându-se oarecum bătut. Se vede că «Jurământul» ce-i poartă numele a străbătut deja multe secole, de vreme ce profesorul Mateianu, om al secolului XX, mi-a dat, printre cele trei misiuni, şi pe aceea de a-i aduce «Jurământul lui Hipocrate». Deci, ştie de el. *Panta rhei*! *Panta rhei*!...”

Timid, Alunel făcu o ultimă încercare:

— Şi totuşi, maestre Hipo, de vreme ce eşti autorul „Jurământului”, înseamnă că-l ştii pe de rost. Spune-mi-l, te rog, de două-trei ori, ca să-l pot reţine!

— Nu, Alunele, nici asta nu se poate! Şi-apoi, acum, nu ţi-ar folosi la nimic. Mai ai multe de învăţat. Dacă te-ai hotărât s-o apuci pe calea medicinii, mergi drept înainte şi nu te abate niciodată! într-o zi vei da de „Jurământul” meu şi, după ce-l vei rosti cu solemnitatea ce se cuvine, va trebui să-l respecţi întocmai de-a lungul vieţii tale de medic. Dar, toate astea la vremea lor!

Maestrul Hipo vorbea întocmai ca profesorul Ilie Mirea, sfătuindu-l acelaşi lucru. Alunel rămase pe gânduri, cu privirea în depărtări. Nu cumva căuta calea despre care-i vorbise maestrul Hipo? Cu mintea lui de copil, poate

îşi închipuia că-i vorba de un drumeag oarecare. Chiar aşa gândea, pentru că numaidecât se-ntoarse spre părintele medicinii, vrând să-l întrebe pe unde s-o apuce ca să dea de… faimosul „Jurământ”. Dar ia-l pe venerabilul medic de unde nu-i! Dispăruse de parcă îl înghiţise pământul şi, odată cu el, dispăruse şi căsuţa aceea albă, cu grădină cu tot. Acum, în faţă, i se deschidea într-adevăr un drum. Vocea blândă a Maestrului Hipo îi stăruia în auz:

— Dacă te-ai hotărât s-o apuci pe calea medicinii, mergi drept înainte şi nu te abate niciodată! Dar, toate la vremea lor!

„HERCULE, FIUL LUI JUPITER”.

Vocea maestrului Hipo se auzea din ce în ce mai slab. La un moment dat nu se mai auzi deloc, acoperită fiind de un vacarm de voci omeneşti. Vrând să vadă de unde vine, Alunel zări, nu prea departe, un amfiteatru. Iuţi pasul într-acolo şi, cât ai zice peşte, se trezi lângă prima treaptă, chiar în buza arenei. De-acolo porneau în sus celelalte trepte de piatră, pline ochi de spectatori.

Pe câmpul vast al arenei, tocmai se înfruntau, într-o

luptă crâncenă, doi gladiatori. Deşi în ultima vreme paşii îl purtaseră pe unde nici cu mintea nu gândeşti, fiindu-i astfel dat să întâlnească tot soiul de oameni, Alunel al nostru nu mai văzuse până atunci – şi atât de aproape – gladiatori în carne şi oase. E drept, era în cartea de istorie o poză cu gladiatori, dar, fiind mică şi neclară, mare lucru nu se distingea. Tot acolo scria că numele le vine de la *gladium* – o sabie romană dreaptă, cu două tăişuri. Observă că fiecare din cei doi avea în mână câte o astfel de sabie. Luptau pe viaţă şi pe moarte, şi asta numai şi numai ca să-i distreze pe oamenii aceia, veniţi din toate părţile ca să asiste la un spectacol sângeros. Alunel era atât de aproape, că le auzea respiraţia şuierătoare şi, când se încrucişau, prindea cu urechea până şi zăngănitul săbiilor ce sclipeau în soare. Cei doi protagonişti aveau trupuri robuste, atletice, clădite parcă din piatră, şi nu din carne. Muşchii lungi păreau nişte coarde de oţel în tensiune. Erau amândoi atât de bine făcuţi, că, la început, Alunel nici nu băgă de seamă că unul dintre ei era destul de în vârstă. Abia când văzu pe fruntea acestuia mari broboane de sudoare, îşi dădu seama ce eforturi făcea ca să-i ţină piept tânărului care-l presa tot timpul şi din toate părţile. Dar vârstnicul nu se lăsa, se lupta vitejeşte şi cu pricepere. La un moment dat, tânărul, cu o lovitură viguroasă, reuşi să-i rănească braţul drept. Şi asta n-a fost decât începutul, loviturile succedându-se apoi una după alta – şi toate îşi atingeau ţinta. La vederea sângelui, mulţimea se dezlănţui, cuprinsă de frenezie. Din toate părţile izbucniră strigăte violente de îmbărbătare, dar, din cauza interferenţei, urechea nu putea prinde cuvintele, totul transformându-se într-un vacarm asurzitor. Nu departe de Alunel erau două străji, care, cu obrajii stacojii de efort, strigau întruna, mai-mai să le plesnească plămânii. Băiatul se furişă tiptil lângă ei ca s-audă mai bine ce spun.

— Loveşte, Salvius, loveşte fără cruţare! ţipau amândoi într-un glas. E porunca lui Hercule, fiul lui Jupiter! Trebuie să-l dobori pe Murceneu! Cum sfârşeau, acest îndemn era reluat de mulţime şi amplificat.

„Cum vine asta, să susţii un tânăr viguros împotriva unui bătrân?!!!” se minună băiatul. Se redeşteptă în el simţul acela de dreptate care, nu de puţine ori, îl făcuse, la şcoală, să ia întotdeauna apărarea vreunui coleg nedreptăţit. Şi, de data asta, nedreptăţitul – se vedea cât de colo – era Murceneu. După ce că era pus să lupte cu unul mult mai tânăr decât el – deci în condiţii fizice inegale –, mulţimea aceea dezlănţuită găsea cu cale să-l încurajeze tot pe acesta, părtinindu-l vizibil. Un sentiment de fraternitate cu cel slab îi încălzi inima, făcându-l să treacă definitiv, cu toată fiinţa lui, de partea bătrânului gladiator. Dar asta nu era de-ajuns. Trebuia să şi facă ceva pentru el. Şi cât mai degrabă, până n-apuca Salvius să-l pună la pământ. „Cum să fac să-i vin în ajutor? se întrebă, presat de timp, Alunel al nostru. Şi-apoi, de vreme ce sunt singurul de partea lui, cum, voi izbuti să ţin piept întregului amfiteatru? Din câte văd, toţi, dar absolut toţi, sunt de partea lui Salvius. A fost de-ajuns ca cei doi oameni de strajă să-şi răcnească îndemnul, ca toţi ceilalţi, întocmai ca oile, să-i urmeze. Dacă aşa stau lucrurile, trebuie să-mi susţin şi eu favoritul, că doar ştiu, de la întrecerile sportive la care am asistat, cât de importantă este uneori galeria!”

Sub acest impuls, Alunei mai făcu un pas spre arenă

şi, umflându-şi pieptul, strigă din răsputeri:

— Nu te lăsaaa, Muuurceeeneuuu! Loveşte şi învinge! Loveşte şi învinge! Hai, Murceeeneu-uu! Trebuie să învingi!

Vrând să vadă dincotro veneau aceste vorbe de încurajare, Murceneu îşi roti privirea peste mulţimea aceea pestriţă, până când dădu cu ochii de un copil, care, în buza arenei, striga cât îl ţinea gura, înfruntând masa aceea de susţinători ai lui Salvius. Şi – ce să vezi? –, ca la un semn, un freamăt cuprinse acea mare de oameni, fiecare căutând cu privirea pe cel care striga altceva decât strigaseră ei până atunci. Imediat, câţiva se şi alăturară lui Alunel, începând să-l susţină pe Murceneu, pentru ca apoi, din toate colţurile, să izbucnească glasuri din ce în ce mai aţâţate:

— Nu te lăsaaa, Muurceneuuu! Loveşte şi învinge!

Ba, la un moment dat, cineva din mulţime reluă îndemnul celor doi străjeri, numai că, de data asta, favoritul era Murceneu:

— Loveşte, Murceneu, loveşte fără cruţare! E porunca lui Hercule, fiul lui Jupiter! Trebuie să-l dobori pe Salvius!

Plini de recunoştinţă, preţ de-o secundă, ochii bătrânului gladiator se oglindiră în ochii băiatului. Acea secundă, cât li s-au încrucişat privirile, a fost de-ajuns ca să-i înfrăţească pe cei doi.

Chiar în acel moment, lui Alunel al nostru îi fu dat să asiste la un miracol. Pe nesimţite, sub lumina speranţei, faţa lui Murceneu prinse viaţă, se coloră, devenind de-a dreptul tânără. Animat de o forţă interioară, nici că-i păsa de rănile ce-i acopereau trupul. Prinse cu nădejde spada şi, dintr-un salt, cât ai zice peşte, fu lângă adversarul său, Salvius. O clipă acesta rămase descumpănit. Cu ochii cât cepele, se uita la Murceneu de parcă nici că-l mai văzuse

până atunci. Dar clipa e clipă, aşa că, de-ndată ce trecu.

Salvius îşi reveni şi lupta începu din nou. Săbiile păreau nişte fulgere luminoase, care, în încrucişarea lor, îţi orbeau privirea. Cei doi se luptau aprig, pe viaţă şi pe moarte, într-o încleştare dură. Mulţimea, în picioare, urla ca scoasă din minţi – bineînţeles, de astă dată favoritul continua să fie Murceneu.

După ce luptară aşa un timp, ca şi când fiecare ar fi vrut să afle cât mai multe despre forţele celuilalt, Murceneu, parând o lovitură a lui Salvius, izbuti totodată să-i înfigă acestuia sabia în braţul drept. Se vede că lovitura fusese dată cum trebuie şi unde trebuie, că, în clipa următoare, Salvius, scăpând arma din mână, se prăbuşi. Fără să mai stea pe gânduri, Murceneu puse un picior pe pieptul lui şi, ridicând mâna, aştepta acum ca spectatorii să hotărască soarta celui învins. Aşa era obiceiul: cel învins putea fi lăsat în viaţă sau ucis pe loc!

Îngrozit, Alunel închise ochii. Mulţimea dezlănţuită striga cu nepăsare:

— Să moară! Vrem moartea lui Salvius!

La una ca asta băiatul nu se aşteptase, E drept, tot timpul voise să câştige Murceneu. De la început se arătase de partea lui, ca fiind nedreptăţit când fusese pus să se lupte cu unul mult mai tânăr decât el. Credea că la sfârşit, ca după orice întrecere sportivă, învinsul şi învingătorul îşi vor strânge mâinile. Luându-şi inima în dinţi, într-un târziu Alunel deschise ochii. Chiar atunci, Murceneu ridica din nou braţul, de data asta cerând lăsarea în viaţă a lui Salvius. Pentru acest gest nobil, Alunel îl îndrăgi şi mai mult pe bătrânul gladiator. Dar acelei gloate însetate de sânge puţin îi păsa de nobleţea caracterului lui Murceneu şi cu atât mai puţin de dorinţa acestuia – un necunoscut pierdut în vasta arenă – ca Salvius să nu fie omorât.

Văzând însă insistenţa lui Murceneu – care cerea

acum, pentru a nu ştiu câta oară, cu braţul ridicat, lăsarea în viaţă a lui Salvius –, toate capetele, într-o tălăzuire întrebătoare, se îndreptară spre un loc anume, aflat mult mai sus. Curios, Alunel privi şi el într-acolo. Locul către care cătau acum toate privirile era pesemne un loc privilegiat, de vreme ce acolo trona, în mijlocul altor persoane de seamă, un bărbat învăluit într-o somptuoasă hlamidă de purpură cusută pe margini cu pietre preţioase. Purta în mână un *caduceu*[1], întocmai ca Mercur. Alături, la loc de cinste, pe un mic scaun de aur, se afla o piele de leu – pielea leului din Nemeea, care, potrivit legendei, fusese răpus de viteazul Hercule. De altfel, lângă pielea de leu se odihnea şi măciuca faimosului semizeu.

Lui Alunel nu-i fu greu să-şi dea seama că acel personaj era un împărat roman. Dar care era numele acelui împărat? Avea să afle în curând.

---

1 Sceptrul lui Mercur (Hermes), reprezentat printr-un baston cu două aripioare în vîrf, înconjurat de doi şerpi, care în antichitatea greco-romană simboliza Dacea si comerţul.

Până una-alta, mulţimea striga întruna:
— Hercule, fiu al lui Jupiter, rosteşte-ţi voinţa ta!

„Fiul lui Jupiter” se ridică în picioare şi, zvârlind hlamida cât colo, rămase într-o tunică. Bătu de trei ori din palme şi, ca din pământ, se ivi un sclav ce purta un arc şi o tolbă cu săgeţi. împăratul luă arcul şi o săgeată, doar una singură, după care coborî în fugă treptele amfiteatrului, până la ultima. Aici rămase nemişcat preţ de-o clipă – aşa, ca scena să fie mai de efect –, apoi încorda arcul şi, ţintind, slobozi săgeata, care străpunse pe dată inima bietului Salvius.

În tot acest timp, mulţimea aceea de zurbagii amuţise. Era atâta linişte, că urechea lui Alunel prinse până şi vâjâitul sinistru al săgeţii în drumul ei spre inima sărmanului Salvius. Dar când acest mesager al morţii şi-a atins ţinta, din toate piepturile izbucniră urale puternice:

— Slavă ţie, Hercule, fiu al lui Jupiter! Slavă împăratului nostru!

Întocmai ca acele flori mari şi galbene care poartă numele soarelui, toţi cei de faţă se îndreptară către „astrul” lor – împăratul. Privirile lor pline de o admiraţie servilă păreau să spună: „Fiul lui Jupiter ne-a dovedit, încă o dată, că un ţintaş ca el nu poţi afla în tot imperiul”.

„Aşadar nu m-am înşelat – se dumiri de-a binelea Alunel al nostru –, arcaşul care abia şi-a lepădat hlamida nu-i altcineva decât împăratul acestor oameni! Dar de ce-l numesc, oare, «Hercule, fiul lui Jupiter»?! Ce să caute Hercule aici şi acum?! Şi-apoi Hercule, viteazul, ar fi săvârşit el această ticăloşie?!!! Că doar acest «fiu al lui Jupiter» nu l-a doborât pe Salvius într-o luptă dreaptă, ci a tras în inima lui – ţintă vie – ca-ntr-un copac!”

În mijlocul arenei, copleşit de durere, Murceneu stătea nemişcat lângă trupul neînsufleţit al lui Salvius, până mai adineauri adversarul său. Faţa lui dârză era brăzdată acum de lacrimi mari, ca de copil, iar mâinile-i mari, puternice, îi atârnau neputincioase, inerte. Numai în

pumnii strânşi se putea citi truda cu care încerca să-şi domolească revolta. Se vedea cât de colo că numai năduful îl mai ţine în picioare, că altminteri, cum sângele îi şiroia întruna din rănile ce-i acopereau tot corpul, de mult s-ar fi prăbuşit alături de Salvius.

În timpul ăsta, plin de el – fudul nevoie mare, cum se zice – „fiul lui Jupiter” îşi rotea privirile peste gloata supuşilor, de parcă cine ştie ce faptă vitejească ar fi săvârşit. În cele din urmă, şi le opri asupra lui Murceneu. Aceasta a fost picătura ce-a umplut paharul. Insolenţa din căutătura împăratului l-a făcut pe bătrânul gladiator să pălească de mânie şi, întocmai ca un stejar, căzu din picioare, parcă retezat de-o mână vrăjmaşă.

Nemaiţinând seamă de nimic şi de nimeni, nici chiar de împărat, ca împins de-un resort, inimosul Alunel ţâşni

din locul său şi, cât ai zice peşte, fu în mijlocul arenei. O clipă se gândi să-l scoată de-acolo pe Murceneu, să-l ducă undeva la umbră, într-un loc ferit, să-ncerce deocamdată să-i spele măcar sângele, că aşa, năclăit cum era, nici nu-i puteai dibui rănile – era tot o masă însângerată. „Cu orice preţ, trebuie să-i salvez viaţa!” îşi spuse cu înflăcărare băiatul. Se şi vedea îndeplinind una din cele trei misiuni pentru care pornise la drum. Încercă să-l apuce de picioare, dar nici vorbă să-l clintească din loc. „Nu mi-aş fi închipuit că sunt atât de nevolnic! îşi zise cu ciudă grăsunul. Dar, poate că tot rău-i spre bine. Cine ştie dacă, apucând să-l târăsc, nu i-aş fi înrăutăţit starea în care se află? Bag de seamă că numai ce l-am mişcat puţin, şi sângele a început să curgă mai tare”.

Simţind o prezenţă omenească alături, Murceneu deschise ochii şi, recunoscând în băiatul aplecat asupra-i pe susţinătorul său de-adineauri, i se adresă cu glas stins, dar plin de căldură:

— Cine eşti, copile, şi de unde vii? Ce zeu ţi-a călăuzit paşii spre mine, ca să-mi fii alături în acest moment de cumpănă?

— Eu sunt Alunei şi vin din România.

— România? N-am auzit de această ţară, dar, dacă tu eşti unul dintre fiii ei, nu mi-o pot închipui decât ca pe o ţară de basm, în care trăiesc oameni paşnici, buni şi drepţi.

— Viteazule gladiator, n-avem timp de pierdut! îţi voi povesti altă dată despre minunata mea ţară – ţi-o promit! Acum trebuie să te scot de-aici, şi asta cât mai repede! Vezi bine că niciun zeu nu ne ajută. Să-ţi iasă din cap că vreunul din ei mi-a călăuzit paşii până aici! Dacă mă aflu lângă tine, este pentru că eu ascult întotdeauna de un „zeu” cuibărit în inima mea, care îmi porunceşte să nu stau pe gânduri când trebuie să ajut pe un om aflat în primejdie. Dacă ar trebui să-i găsesc un nume, l-aş numi

„zeul prieteniei şi al întrajutorării frăţeşti”.

Să lăsăm zeii, şi mai bine spune-mi ceva despre tine!

Ce s-a întâmplat, prietene, de-ai ajuns să-ţi rişti viaţa într-o arenă, spre distracţia unei gloate avide de asemenea spectacole sângeroase?

— Povestea mea e simplă, ca a mai tuturor sclavilor gladiatori. Află, băiete, că deşi m-am născut la Roma, eu sunt de felul meu dac. („Aşadar, acest bătrân gladiator este unul dintre strămoşii mei!” se dumiri Alunel, abia acum explicându-şi de ce-l îndrăgise de cum îl văzuse.) Dacii – neamul din care mă trag eu – îşi duceau traiul lor paşnic pe acele meleaguri cuprinse, ca într-un căuş de lumină, între munţii împăduriţi dăruitori de bogăţii, apele învolburate ale Danubiului şi cele tălăzuitoare ale Pontului Euxin. Părintele meu – care se numea tot Murceneu – acolo a văzut lumina zilei. Din păcate eu, într-o viaţă de om, n-am apucat să-mi văd vatra strămoşească. Nu ştiu de ce simt nevoia să-ţi împărtăşesc ţie acest simţământ nostalgic, pe care aici, printre străini, îl tăinuiesc cu grijă...

— Poate pentru că m-ai simţit frate cu tine... Află că România – ţara de unde vin eu – se află chiar pe-acele meleaguri de vis după care tânjeşti tu. Toate astea le-am învăţat la istorie, dar, vezi tu, nu ştiu cum se poate una ca asta: eu, Alunel, băiat din România, mă aflu acum aici, la Roma, şi stau de vorbă cu un dac!!! Mă bate gândul că tot ce mi se-ntâmplă, deşi pare aievea, nu-i decât un vis... Ştii, mi s-a mai întâmplat să... Dar, să lăsăm toate astea! Dacă puterile nu te-au părăsit cu totul, mai bine continuă-ţi povestirea de unde ţi-am curmat-o eu. Ca să te-ajut să-i înnozi firul, îţi amintesc că-mi vorbeai de tatăl tău.

— Era un bărbat vânjos, un uriaş cu muşchi de oţel şi inimă de copil. La 16 ani se lua la trântă cu fiarele codrului şi le biruia. Cam la vremea aceea, rege al Daciei era neînfricatul Decebal, care le stătea romanilor ca un ghimpe-n coastă. Tare mai râvneau romanii bogăţiile ţării

lui, dar viteazul rege îi veghea cu străşnicie hotarele. Până-ntr-o zi, când romanii, trecând din nou fluviul cel mare, s-au năpustit asupra acestui popor paşnic. Luptând eroic pentru salvarea Sarmizegetusei – inima statului dac –, tatăl meu a căzut în mâinile lor. Adus la Roma, din dac liber a devenit sclav şi, cum era bine clădit, i-a fost sortit să intre în rândul gladiatorilor. Mama mea, Amistena – şi ea adusă ca sclavă de pe meleagurile Daciei – a murit când mi-a dat viaţă, aşa că tata a fost nevoit să mă crească singur, fiindu-mi şi mamă şi tată, deopotrivă. De mic am cunoscut viaţa arenei. Nu se născuse gladiator care să-l învingă pe tata, faima lui depăşind hotarele imperiului. Dar niciodată nu-şi omora adversarul; întotdeauna cerea mulţimii – întocmai ca mine adineauri – să-i lase celui învins viaţa. Parcă îl aud şi-acum spunându-mi: „Fiule, trebuie să lupţi atât, cât să nu-l laşi pe adversar să te omoare! Să-i faci cât mai puţine răni şi să nu-l ucizi niciodată! Vezi tu, el ţi-e adversar cât ţine lupta, dar, odată sfârşită această luptă, nu-l poţi socoti altfel decât fratele tău întru suferinţă, că până acum n-am văzut patricieni în rândul gladiatorilor. La aceste vorbe, Murceneu, cu ochii scăldaţi în lacrimi, se-ntoarse spre trupul neînsufleţit al lui Salvius – se vede că, întocmai ca tatăl său, şi el avea un suflet de copil. O clipă privi către locul unde se afla împăratul şi, pe dată, în locul durerii, pe faţa lui se aprinse revolta. Ca prin minune, sub impulsul acestui sentiment, trăsăturile i se însufleţiră, obrajii prinseră culoare, iar vocea îi suna acum mai clar. Rămase o clipă tăcut, dar Alunel, scormonitor din fire, nici gând să termine cu întrebările:

— Şi ce s-a întâmplat până la urmă cu tatăl tău, viteazule Murceneu?

— Ei, ca să-i pricepi sfârşitul, trebuia să-l fi cunoscut. Tata era nemaipomenit, era unic! spuse cu mândrie Murceneu. După ce lupta corp la corp cu unul, doi sau

chiar trei gladiatori, ieşind totdeauna învingător, urma confruntarea cu fiara. La sfârşitul spectacolului, în arenă îşi făcea apariţia un urs – o matahală. Tata se lupta pe viaţă şi pe moarte cu dihania şi nu se lăsa până ce n-o răpunea – de fapt era supranumit „Ursul Dac”. Niciun gladiator nu era în stare de-o asemenea performanţă. Nu putea fi biruit nici de om, nici de fiară! Dar într-o zi…

— A fost, cumva, biruit?

— În luptă dreaptă, niciodată! Deci, cum îţi spuneam, în ziua aceea tocmai răpusese ursul cu care se luptase, ca de obicei, pe viaţă şi pe moarte, când, deodată, un altul îi sări în spate. Tata nu se-aşteptase la una ca asta, dar, deşi ostenit, n-avu încotro şi începu să se lupte şi cu acesta. De unde să-şi închipuie că nu era singurul? Nu ştiu prin ce întâmplare, în clipa aceea, cu intenţie – ca să se distreze – sau din nebăgare de seamă, cineva dădu drumul în arenă la toţi urşii. Erau ca turbaţi. Tata căuta, cu dibăcie şi curaj, să le ţină piept. Eforturile lui erau supraomeneşti, dar nu-i stătea în fire să se dea bătut. La un moment dat, unul dintre urşi i-a înfipt colţii în gâtlej. Plin de sânge şi sleit de puteri, văzându-şi sfârşitul cu ochii, tata continuă lupta. Nu ştiu prin ce miracol, poate printr-un şiretlic numai de el ştiut de la străbunii lui – fraţi buni cu desişul codrilor –, tata a reuşit să-i domolească, mânându-i cu băgare de seamă îndărătul gratiilor. Când acestea s-au închis în urma lor, viteazul Murceneu, „Ursul Dac”, s-a prăbuşit, ca retezat, într-un lac de sânge, odihnindu-se în sfârşit – dai pentru totdeauna! Niciodată biruit în luptă dreaptă, i-a fost dat să moară sfâşiat de nişte fiare sălbatice!

După acea însufleţire de scurtă durată, pe Murceneu îl cuprinse din nou slăbiciunea. Acum, glasul îi suna din ce în ce mai stins. Cu privirea în depărtări, după o scurtă pauză, continuă cu nostalgie:

— Şi cât ar fi dorit să se întoarcă pe meleagurile

acelea de basm, unde se născuse! Ştii, noi, dacii, socotim că bunul cel mai de preţ e pământul strămoşesc. Nicio jertfă nu ni s-a părut prea mare când a fost să-l apărăm cu străşnicie. Romanii înşişi au fost uimiţi de vitejia acestui popor. Ei, care spun că „*ubi bene, ibi patria*”, adică „unde e bine, acolo e patria”, n-au putut pricepe niciodată dragostea fierbinte a dacilor pentru o anume patrie – patria lor. Deşi m-am născut aici, la Roma, tot dac mă simt în străfundul sufletului meu. Măcar o dată să fi pus şi eu piciorul pe pământul strămoşesc, dar…

— Te voi ajuta să-ţi vezi visul cu ochii, îl încuraja inimosul Alunel. Îţi voi îngriji rănile şi, până nu te-oi vedea vindecat, n-am să te părăsesc!

— Eşti un prieten de nădejde, Alunele! Dar tare mă tem că acum nu mă mai poate salva nici marele meu prieten, medicul Galenus.

— Medicul Galenus? De ce-ţi trebuie neapărat un medic? Te îndoieşti de priceperea mea?

— Nu de tine mă îndoiesc, dar eu ştiu ce ştiu şi tare mi-e teamă! Tatăl meu a trăit pe vremea unor împăraţi luminaţi, când cinstea luptei în arenă era respectată. Aşa au fost împăraţii de până acum din familia Antoninilor şi, dacă îţi voi spune cum a fost supranumit fiecare în parte, singur îţi vei da seama ce fel erau. De pildă, lui Marcus Ulpius Traianus i se spunea „Cel mai Bun”, Publius Aelius Hadrianus era supranumit „împăratul Călător”, Antoninus Pius – „Lăudabilul împărat”, Marcus Aurelius Antoninus – „împăratul Filosof”. Dar, vezi tu, această familie a Antoninilor l-a dat şi pe acest Lucius Aelius Aurelius Commodus, care domneşte acum, născut mai degrabă pentru a făptui ticăloşii care întinează faima înaintaşilor săi!

— Lui i se spune „Hercule, fiul lui Jupiter”?

— De fapt, el şi-a zis aşa, pretinzând că-i tot atât de

viteaz ca şi faimosul semizeu. Urăşte pe toţi gladiatorii înzestraţi, neadmiţând că cineva ar putea să-l întreacă în vitejie. Pe mine m-a duşmănit întotdeauna, pentru că m-am dovedit tot atât de destoinic ca şi tatăl meu, „Ursul Dac”. Până acum, nimeni nu m-a învins. Dar, ce-i drept, cu el nu m-am luptat până acum. Poate a aşteptat ca bătrâneţea să-mi şubrezească forţele, socotind că astfel nu voi mai fi pentru el un adversar de temut. Vezi tu, Alunele, e atât de plin de sine, că a poruncit să fie înlocuit capul statuii celei mari a zeului Apolo cu propriul său cap, sculptat cu măiestrie în chip de gladiator. Şi asta n-a fost de ajuns. A poruncit ca pe soclul statuii să fie săpate următoarele cuvinte: „Învingătorul a o mie de gladiatori”. Până azi, a învins însă nouă sute nouăzeci şi nouă. Poporul îl aclamă, dar din când în când se mai aud voci care spun: „Degeaba scrie pe soclul statuii că-i «învingătorul a o mie de gladiatori» dacă el n-a învins decât nouă sute nouăzeci şi nouă!” Ştii cu cine vrea să-şi încununeze victoriile de până acum, atingând astfel cifra de pe soclul statuii?

— Drept să-ţi spun, nu ştiu.

— Cu mine! De fapt, nici azi, aşa bătrân cum sunt, n-a avut curajul să mă înfrunte în arenă. L-a pus mai întâi pe Salvius să se lupte cu mine. Potrivit legii nescrise a gladiatorilor, învingătorul trebuie să se lupte apoi cu el. Era sigur că nu voi rezista confruntării cu Salvius – mult mai tânăr decât mine şi excelent gladiator. Şi n-aş fi rezistat dacă nu erai tu, inimosul meu prieten, care ai reuşit, ca prin minune, cu glasul tău de copil, să schimbi vrerea mulţimii în favoarea mea. Nici nu ştii ce înseamnă susţinerea moralului într-o clipă grea! Dacă eram învins de Salvius, ar fi poruncit acestuia să mă omoare. Dacă bunul Salvius s-ar fi împotrivit – şi sunt sigur de asta –, inima mea ar fi devenit pentru el, după cum ai văzut, o ţintă vie.

— Nemernicul! zise scrâşnind din dinţi Alunel.

— Acest deznodământ i-ar fi fost pe plac, socotindu-l pe Salvius lesne de învins – cea de-a mia victorie!

— Laşul!

— Desigur, Commodus s-a gândit şi la situaţia în care aş învinge eu – cum s-a şi întâmplat de altfel. Ei bine, un bătrân rănit şi sleit de puteri după confruntarea cu unul ca Salvius nu-i o pradă uşoară? Deci, oricum, socoteşte că, în sfârşit, a sosit momentul celei de-a mia victorii!

— Vrei să spui că va coborî aici, în arenă, să te provoace la luptă?!

— Iată-l că a şi sosit! Tot mi-a făcut un hatâr, lăsându-mă să stau de vorbă cu un prieten adevărat.

Într-adevăr, în aclamaţiile mulţimii, înalt şi musculos, în tunica sa sclipitoare, „Hercule, fiul lui Juniter” venea către ei.

— Îndepărtează-te, prietene! A sosit vremea despărţirii. Fiecare trebuie să-şi urmeze drumul său!

Vorbele astea, spuse pe şoptite şi cu căldură, vădeau teama bătrânului gladiator ca nu cumva să i se întâmple ceva băiatului. La rândul său, Alunel într-atât îl îndrăgise,

că acum îl durea inima, întocmai ca la despărţirea de un vechi prieten.

Neavând încotro, se trase în locul acela mai ferit, de unde urmărise mai înainte lupta dintre Murceneu şi Salvius. Sugrumat de emoţie, aştepta să vadă ce se va întâmpla. Şi ce să vezi? Plin de sânge, Murceneu sări sprinten în picioare. Aşa îl găsi „Fiul lui Jupiter” – drept ca un copac falnic. Împăratul avu o uşoară tresărire. Se aştepta să dea ochii cu un muribund, şi când colo… O clipă de rumoare, dar imediat mulţimea amuţi. Abia acum înţelegea Alunel de ce, tot timpul cât stătuseră de vorbă, Murceneu rămăsese culcat într-o rână – ca să-şi refacă forţele, că doar ştia ce-l aşteaptă.

Fără să mai piardă vremea, împăratul trase sabia şi se năpusti asupra lui Murceneu. Într-o clipă, la rândul său, acesta ridică sabia la înălţimea pieptului şi reuşi să evite, printr-o contra-lovitură, lovitura adversarului. Şi asta se întâmpla o dată şi încă o dată, de mai multe ori. Murceneu, cu toate că rănile-i continuau să sângereze, părea în formă. Dar Alunel nu se amăgea cu o astfel de aparenţă. Slăbit cum era, i se păru aidoma cu omul rănit la vânătoarea marelui Porih. Dacă lupta avea să dureze mult, Alunel se temea că bătrânul gladiator nu va mai găsi puterea să reziste.

Chiar în acel moment de încordare, auzi un chicotit în spatele său. Nici nu se mai osteni să se întoarcă. După râs, îl recunoscu de îndată pe Ossian, duşmanul înverşunat care-l urmărea pas cu pas. Nici nu-l băgă în seamă, atenţia lui fiind concentrată asupra fiecărei mişcări a lui Murceneu. Dacă nu-l putea ajuta altfel, măcar cu o privire de încurajare.

Ciudat, cu toate astea, speranţa continua să licărească în sufletul băiatului. Ştia că dacii luptă până în ultima clipă a vieţii şi mor, demni, cu sabia în mână. Se

simţea mândru de obârşia sa, iar gândul că-l ajutase la nevoie pe acest străbun al său îl umplea de bucurie. Dar chiar atunci Murceneu păli, clătinându-se pe picioare. Mare mirare că nu se prăbuşi, ba chiar izbuti să întâmpine cum se cuvine loviturile date întruna de împărat.

Se vede că împăratul băgase şi el de seamă ce se întâmplă cu Murceneu, că numai ce se năpusti ca fulgerul asupra lui şi, cu o lovitură dibace, îi înflori o rană adâncă drept în braţ.

Nemaiputându-se stăpâni, Alunel năvăli în arenă şi, fără să mai ţină seama de luciul ameninţător al săbiilor, se strecură între Murceneu şi împărat.

Suveranul rămase cu ochii căscaţi de uimire.

— Cine eşti şi ce cauţi aici, ţâncule?

— Eu sunt Alunel. Mă aflu aici ca să-l ajut pe viteazul Murceneu. De vreme ce vine de pe meleagurile ţării mele, România, adică… Dacia, mă simt frate cu el. Legea vitejiei te opreşte, oricine ai fi, să te lupţi cu un om rănit. Dacă pofteşti, măsoară-te cu mine!

După ce-l cântări o clipă cu privirea, împăratul începu să râdă ca scos din minţi. Toţi câţi erau de faţă se porniră şi ei pe râs, ţinându-i hangul. Numai pe chipul lui Alunel nu se clintea niciun muşchi. Văzându-l atât de serios şi hotărât, Commodus se opri din râs. Chibzuind la repezeală, îşi dădu seama că, dacă nu ţine seama de vorbele drepte ale băiatului şi va continua lupta cu bătrânul gladiator, toţi cei de faţă îşi vor da seama de mişelia lui. Se hotărî să amâne momentul când avea să devină „învingătorul a o mie de gladiatori”.

Se întoarse către mulţimea înmărmurită de curajul băiatului şi, ca şi când ar fi făcut un hatâr tuturor, rosti cu îngâmfare:

— Cum o să lupt cu tine, abia un copilandru?! Ar însemna să te dobor din prima lovitură. Şi-apoi, dacă mă

gândesc la îndrăzneala ta, nu meriţi să-ţi acord această cinste. Cât despre Murceneu, ai dreptate. Eu nu lupt cu un neputincios, care abia se ţine pe picioare. Aştept să se înzdrăvenească, şi atunci nimic nu mă va opri să-l dobor în luptă dreaptă!

Fericit că-l salvase pe Murceneu, Alunel nu mai luă seama la vorbele umflate ale împăratului. Se înclină uşor, cu demnitate, în faţa lui şi-i zise:

— Împărate, rogu-te fă-mi un hatâr: lasă-l în grija mea pe acest om, până la deplina lui însănătoşire!

— În grija ta?!!! Şi împăratul se porni din nou pe râs. Apoi, fără să mai stea pe gânduri, bătu din palme şi, la apariţia străjilor, le porunci:

— Luaţi-l pe Murceneu şi duceţi-l la „Marele Nebun”, adică la doctorul Galenus! Şi, ca să nu fie singur – chicoti împăratul –, duceţi-l tot acolo şi pe-acest băiat! E cel puţin tot atât de nebun ca şi…

„Marele Nebun”!

DOCTORUL GALENUS SAU „MARELE NEBUN”.

Murceneu stătea drept, ca un copac falnic, în mijlocul arenei. Cu ce eforturi, numai el ştia. Rămase aşa până ce

împăratul, urmat de alaiul său strălucitor, părăsi amfiteatrul. Cum, din grijă pentru el, băiatul nu-l slăbea o clipă din ochi, nu-i fu greu să observe cum bătrânul gladiator, pălind, începu să se clatine, pentru ca în clipa următoare să se prăbuşească. Numai voinţa îl ţinuse până atunci în picioare – nu voia şi pace să se dea bătut în faţa împăratului!

Imitându-l fără să vrea pe Commodus, Alunel se pomeni bătând din palme, poruncind străjilor s-aducă degrabă o targă. Nu mică i-a fost mirarea când acestea i-au îndeplinit porunca pe loc, dar imediat îşi dădu seama că, de fapt, executau porunca împăratului, şi nu a lui.

Pe când oamenii îl aşezau binişor pe targa, Murceneu întoarse capul spre băiat, vrând parcă să se asigure că acesta nu-l va părăsi. După ce îl învălui într-o privire caldă, închise ochii – semn că voia să se odihnească, să poată rezista până ce-l va lua în primire doctorul Galenus. În sfârşit, micul şi ciudatul cortegiu se puse în mişcare. E de la sine înţeles că Alunel nu numai că nu l-a părăsit pe bătrânul gladiator, dar tot drumul nu l-a slăbit o clipă din ochi, gata în orice moment să-i sară în ajutor. Cuprins de îngrijorare, îi privea mai ales faţa, atât de palidă, că părea însăşi masca morţii. Se mai linişti când, după un timp, surprinse pe chipul lui o vagă culoare… O, de-am ajunge mai repede la doctorul Galenus! îşi zise chinuit de nerăbdare băiatul. Dar cine o fi, oare, acest faimos doctor Galenus? Să fie într-adevăr nebun, cum spus-a trufaşul «Fiu al lui Jupiter»? Oricum, întâlnirea cu un doctor nu poate decât să mă bucure. Poate mă va ajuta să-mi îndeplinesc misiunea de a salva o viaţă omenească, viaţa lui Murceneu, pe care l-am îndrăgit din prima clipă”.

Cum tocmai treceau printr-un loc plin de farmec, Alunel rămase puţin în urmă, rotindu-şi privirea de jur-împrejur. Că se afla în vestita cetate de pe malurile

Tibrului, nu se mai îndoia. Dar tot ce ştia el despre Roma, de la istorie, pălea în faţa realităţii. De pildă, ştia că-i risipită pe şapte coline, că-i întemeiată, potrivit legendei, de cei doi fraţi, Romulus şi Remus, dar ca să treacă acum prin faţa acelor construcţii monumentale celebre nu s-aştepta. Într-un fel de piaţă – de fapt Forumul lui Traian –, drept în mijlocul ei, se înălţa, zveltă, Columna lui Traian – căruia Murceneu îi zicea Traianus –, acoperită de jur-împrejur cu un basorelief în spirală, înfăţişând scene din războaiele daco-romane. Alunel îşi aminti că văzuse copia desfăşurată a acestui basorelief la Muzeul de Istorie, dar aici, pe Columnă, ritmul în care se succedau scenele era de-a dreptul ameţitor. Un sentiment de mândrie puse stăpânire pe el. îi venea să strige în gura mare: „Priviţi această Columnă! Pe ea sunt zugrăvite faptele de vitejie ale străbunilor mei – dacii şi romanii –, aici se află cheia virtuţilor noului popor pe care l-au format – poporul român!” Dar se abţinu, de teamă ca străjle să nu spună despre el că-i... „Micul Nebun”.

Trecură apoi pe lângă Templul Vestei, al Fortunei

Virilis, pe lângă Panteon, pe lângă vestitele terme ale lui Augustus şi Caracalla, pe lângă arcurile de triumf ale lui Titus, Septimius Severus şi Constantin, pe lângă monumentalul amfiteatru Colosseum, pe lângă multe alte temple şi statui, care mai de care mai frumoase, de parcă nu erau făcute de mină omenească.

La un moment dat, abătându-se pe un alt drum, micul cortegiu înconjura acum o impunătoare construcţie. Aflată nu departe de apele Tibrului, de formă circulară, părea un fel de turn masiv şi înalt, adevărată cetate înălţându-se spre azur. Ca să ajungă la ea, trebuiră să treacă apele fluviului peste un pod grandios, construit din blocuri mari de peperin (un fel de bazalt specific Italiei), cu cinci arcade egal dimensionate. Alunel, nemaiputându-şi stăpâni curiozitatea, întrebă pe unul dintre oameni cum se numea acea construcţie ciudată. Aşa află că-i vorba despre Mausoleul împăratului Hadrianus – sau, cum îi spunea Murceneu, „împăratul Călător”. De la acelaşi om află şi unele amănunte, ca de pildă faptul că Mausoleul adăpostea urnele împăratului, soţiei acestuia şi fiului lor adoptiv – Aelius Caesar şi că podul peste care tocmai trecuseră purta numele acestuia din urmă – Podul lui Aelius.

În spatele Mausoleului se deschidea o cale largă, străjuită de construcţii monumentale şi somptuoase. O apucară pe-acolo şi, după ce merseră câteva sute de metri, se opriră în faţa unei căsuţe, rătăcită nu se ştie cum printre vilele acelea de-un lux ostentativ. Era de-ajuns să-i priveşti faţada, ca s-o-ndrăgeşti din prima clipă, poate tocmai datorită simplităţii ei pline de farmec, care o singulariza printre suratele ei trufaşe. Simţeai pe dată dorinţa de a-i trece pragul, fiind sigur că cei ce-o locuiesc te vor primi cu braţele deschise. Aici, în această căsuţă modestă, locuia Galenus. Pe Alunel nu-l miră câtuşi de puţin faptul că un medic atât de vestit locuia, întocmai ca

Hipocrate, într-o căsuţă, şi nu într-un palat. Peripeţiile prin care trecuse îl ajutaseră să-nţeleagă că valoarea unui om nu se măsoară nici după haina pe care o poartă, nici după casa în care locuieşte.

Ajunşi aici, oamenii puseră binişor targa jos, după care unul din ei bătu cu sfială în uşă, în semn de respect faţă de cel ce locuia acolo şi care, mai mult ca sigur, la ora aceea era adâncit în munca sa. Nu trecu mult „şi uşa se deschise, în pragul ei făcându-şi apariţia un bărbat în vârstă, cu părul complet alb, dar ai cărui ochi îşi păstraseră o căutătură tinerească. Cu greu puteai ascunde ceva acelei priviri vii şi scormonitoare, căreia nimic nu-i scăpa. De statură mijlocie, gesturile lui erau tot atât de simple ca şi îmbrăcămintea pe care o purta. După ce-i cercetă cu privirea pe fiecare în parte, fără să scoată o vorbă ochii îi căzură pe omul ce zăcea pe targa.

— Dar ăsta-i chiar viteazul Murceneu! Duceţi-l degrabă înăuntru! Eu o voi lua înainte, ca să vă arăt unde să-l puneţi. Mai repede, mai repede, în situaţia în care se află el, orice clipă e preţioasă şi trebuie folosită din plin!

Mergând sprinten înaintea lor, Galenus – pentru că el era bărbatul cu păr alb – îi conduse într-o încăpere mică şi curată, în care stăruia un miros ciudat, ca de farmacie. Drept în mijloc se afla un pat simplu, acoperit cu un aşternut de un alb strălucitor.

La un semn al medicului, cei doi oameni care-l purtau pe Murceneu, apropiind targa de pat, printr-o mişcare dibace de translaţie, îl depuseră drept în mijlocul aşternutului imaculat. Odată treaba terminată, după ce-l salutară pe Galenus cu respectul cuvenit, cei doi oameni ieşiră din încăpere şi, străbătând în grabă curtea interioară, ajunseră în stradă, pierzându-se în mulţime. Nici nu băgaseră de seamă că Alunel rămăsese cu Murceneu.

În vremea asta, Galenus începu să-şi spele mâinile într-un vas, întocmai ca un chirurg din zilele noastre, pregătindu-se să-i acorde lui Murceneu primele îngrijiri. Era atât de preocupat, că la început nu-l observă pe băiat, dar când dădu cu ochii de el, surprins de prezenţa lui, i se adresă aproape răstit: – Dar tu cine mai eşti şi ce vrei de la mine tocmai acum, când n-am timp de nimeni?

Fără să-şi piardă cumpătul, cu respectul cuvenit, Alunel tocmai se pregătea să-i răspundă, când numai ce-l auzi pe Murceneu, cu glasu-i stins, făcând prezentarea:

— Pe băiatul care m-a însoţit până aici îl cheamă Alunel şi vine dintr-o ţară numită România. Mi-a sărit în ajutor la nevoie, aşa că-l socotesc un bun prieten. E un băiat şi jumătate, mi-a dovedit-o!

Întorcându-se spre Alunel, de data asta Galenus îl învălui într-o privire caldă, plină de simpatie.

— Bravo, băiete! Socotesc cu-atât mai demnă de laudă fapta ta, cu cât cel căruia i-ai sărit în ajutor e un om obidit, un sclav.

Spunându-i aceste vorbe, îl mângâie uşor, părinteşte, pe creştet, după care i se adresă din nou bătrânului gladiator:

— Dacă spui tu, Murceneu, aşa trebuie să fie! Din câte ştiu, cunoşti la oameni, dar n-aş zice că-ţi cunoşti tot atât de bine propriile interese. Uite, vezi tu, dacă mă ascultai la timp, acum n-ai fi ajuns aici. Ştii bine că, folosindu-mă de autoritatea mea asupra lui Commodus, puteam oricând să-ţi obţin statutul de libert. Am prevăzut că într-o bună zi, bătrân şi ostenit de amarul unei vieţi chinuite, te vei prăbuşi.

— Nu, bunule Galenus, nu m-am prăbuşit nici de data asta! Ca unul ce mă trag dintr-un neam de oameni mândri, am rămas în picioare până după plecarea împăratului, abia pe urmă… Şi eu aş fi dorit să devin libert, pentru ca apoi să pornesc spre pământul strămoşesc, dar… Ziua asta trebuia s-o trec…

Nu se putea altfel… Am să-ţi povestesc totul de-a fir-a-păr…

— Nu-mi mai povesti nimic acum! Lasă asta pe mai târziu! Nu mai vorbi deloc, şi-aşa te-ai ostenit destul şi-ai pierdut mult sânge! închide ochii şi stai liniştit! Deocamdată o să încerc să-ţi stăvilesc hemoragia.

— Prea iscusite Galenus, dă-mi voie să-ţi povestesc eu toate prin câte a trecut Murceneu astăzi, ca unul ce-am fost de faţă acolo, în amfiteatru!

Auzind glasul subţiratic al băiatului, Galenus tresări surprins, de parcă uitase cu totul de prezenţa lui şi-acum îl descoperea din nou. Că Alunel îi devenise simpatic i se citea lesne în ochi. îi plăceau mai ales firea deschisă, fără ascunzişuri, vorbirea limpede şi directă a băiatului, care arătau cu prisosinţă ce fel de om va deveni cu trecerea anilor.

Galenus, unul dintre cei mai de seamă medici ai antichităţii, avea un caracter nobil şi o mândrie ieşită din comun. Îşi cunoştea propria valoare şi era mândru de tot ce înfăptuise până la vârsta aceea, afirmând adesea că,

uneori, la unii oameni, modestia e haina făţarnică a unui orgoliu nemăsurat. Dar vestitul Galenus avea şi o neostoită sete de cunoaştere şi tare-i părea rău că vremea se grăbeşte şi el mai are atâtea de aflat. Acum, de pildă, în timp ce avea să îngrijească rănile lui Murceneu, din povestirea acestui copilandru va căuta să afle câte ceva despre firea omenească în devenire. Aşadar. Îi făcu semn lui Alunel să-nceapă. Băiatul nu băgă de seamă, fiind preocupat de fiecare gest al lui Galenus, care tocmai rânduia tot felul de tampoane, pansamente, sticluţe şi instrumente, care de care mai ciudate. „Cum vine asta – gândi inimosul nostru erou –, eu să stau degeaba şi să spun poveşti, în timp ce Galenus nu mai pridideşte, luptându-se cu fiecare clipă ca să-i salveze viaţa lui Murceneu?!” Aşa că nu scoase o vorbă.

— Parcă voiai să-mi istoriseşti ce i s-a întâmplat lui Murceneu...

— Da, dar mai înainte vreau să te rog ceva, iscusite Galenus.

— Spune! Dacă-mi stă în putinţă, sunt gata să-ţi îndeplinesc rugămintea. Ştii cum se spune: „prietenul prietenului meu e şi prietenul meu”.

Încurajat de aceste vorbe, Alunel îşi spuse vrerea:

— Bunule Galenus, doresc să te ajut, după puterile mele, în munca ta de lecuire a lui Murceneu.

— Să mă ajuţi?!!! Dar ce pregătire ai tu? N-aş crede că, la vârsta ta, ai ajuns să pătrunzi măcar o parte din tainele medicinii.1

Fâstâcit, Alunel începu să se bâlbâie, înşirând vorbe ce păreau fără noimă.

— Eu... eu, învăţate, am umblat mult... Am adus servicii însemnate medicinii... Ştii, maestrul Hipo mi-a promis... Şi-apoi faimosul papirus Ebers... L-am recuperat... I-am înfruntat pe sacerdoţi, ba – ce spun eu? –

chiar i-am învins… Menhorep mă aştepta…

— Destul, băiete! Nu pricep o iotă din bâiguiala ta. Învaţă-te să-ţi ordonezi gândirea, să te exprimi clar, mai ales dacă – aşa cum spui – te afli în slujba medicinii! Vezi tu, priceperea asta a lecuirii beteşugurilor omeneşti este o ştiinţă – deloc uşor de pătruns –, dar în acelaşi timp este şi o artă, un har. Cine înţelege acest lucru e cu-adevărat medic. Eu l-am înţeles, şi toată viaţa am căutat să ţin seama atât de ştiinţa vindecării, cât şi de arta îngrijirii celor aflaţi în suferinţă. Aşa se face că aici, la Roma, sunt considerat cel mai bun medic, cel mai priceput în vindecarea bolnavilor. Ca să mă cunoşti mai bine, îţi voi povesti viaţa mea – uluitoare aventură a căutărilor continue, a muncii fără odihnă. După cum vei vedea, n-am trăit pe roze. Am cunoscut şi vremuri de restrişte, şi pizma unor oameni.

Când termină aceste vorbe, Galenus sfârşi de rânduit şi cele trebuincioase îngrijirii lui Murceneu. Îşi începu povestirea odată cu primele gesturi chirurgicale. Alunel, cu ochii pe mâinile-i dibace şi cu urechile ciulite la vorbele lui, nici nu mai sufla. Galenus îşi istorisea viaţa detaşat, de parcă nu era propria lui viaţă, ci a altuia. De fapt, toată atenţia lui era concentrată asupra lui Murceneu. Aplecat uşor peste trupul acestuia, îi spăla cu grijă fiecare rană şi nu mai pridideea să stăvilească sângele. Schimba tampon după tampon şi, cu blândeţe, curăţa minuţios fundul fiecărei plăgi. În timpul ăsta, într-un ritm egal, derula „filmul” vieţii sale:

— M-am născut acum 60 de ani în Pergam, cândva renumit centru al culturii elenistice. Medicina a fost pentru mine o dragoste timpurie, aşa că la nici 20 de ani am plecat în lume, însetat de a cunoaşte cât mai multe din tainele ei.

(„Dacă mă gândesc – îşi zise plin de sine Alunel –, eu am pornit-o mai devreme pe calea medicinii, la numai 11 ani”:)

Am călătorit astfel – continuă Galenus – prin majoritatea centrelor medicale ale lumii civilizate. De zăbovit, am zăbovit mai mult în Alexandria, marele oraş întemeiat de Alexandru Macedon, cunoscut prin celebrul său Far – una din cele şapte minuni ale lumii noastre –, prin faimoasa lui Universitate şi prin nu mai puţin celebra sa Bibliotecă, unde îmi petreceam ceasuri întregi cufundat în studiu. Aici, la Alexandria, am studiat la Şcoala vestitului anatomist Marinos, care se află în Muzeion. Sub conducerea lui, făceam cercetări de interes medico-biologic, recurgând şi la disecţii. Trebuie să ştii, băiete, că anatomia a fost pasiunea mea cea mare. Anatomist celebru, acest Marinos era, deopotrivă, şi un excelent

dascăl, pricepându-se ca nimeni altul să te facă să-nţelegi structura organismului uman şi raporturile dintre diferitele organe ce-l constituie. Şi-apoi Marinos s-a dovedit şi un practician tenace. Parcă-l aud spunând: «Am verificat toate descoperirile legate de corpul omenesc cu propriile mele mâini». Să ştii, Alunele, înainte de toate, anatomia se întemeiază pe studiul practic, pe disecţie.

La 28 de ani m-am întors la Pergam, unde am fost numit medic al gladiatorilor.

(Orgolios, Alunel simţea nevoia în permanenţă să compare viaţa lui Galenus cu propria lui viaţă, aşa că şi de data asta îşi spuse: „Când voi împlini eu 28 de ani, s-ar putea să-l întrec pe Galenus în iscusinţă”.)

Ca medic al gladiatorilor, aveam de lucru, nu glumă. Mi-am făcut mâna, cum se spune. Am vindecat răni adânci, periculoase, după cum nu le-am neglijat nici pe cele superficiale, de multe ori perfide în evoluţia lor. Pe mulţi i-am salvat de la moarte, dar trebuie să recunosc că, uneori, n-am izbutit. În acest caz, pe cadavrele nefericiţilor pe care nu i-am putut scăpa de la moarte am făcut disecţii, adică le-am deschis trupul printr-o tăietură meşteşugită, separând şi cercetând apoi fiecare organ în parte, atent fiind la legătura dintre diferitele componente ale organismului. Numai prin cunoaşterea directă şi amănunţită a lor poţi pricepe cum funcţionează această complicată alcătuire care e corpul omenesc. Am făcut disecţii dintr-o nepotolită sete de cunoaştere, cu toate că cercetarea pe dinăuntru a unui corp omenesc nu e permisă, fiind socotită un sacrilegiu.

(„Multe ciudăţenii mai sunt pe lumea asta! se minună Alunel. Când te gândeşti, egiptenii deschideau trupurile celor morţi tocmai ca să-i mulţumească pe zei, pe când aici asta ar stârni mânia lor!

Neapărat trebuie să asist şi eu la o disecţie. Abia

acum îmi dau seama că, de fapt, n-am habar nici de cele mai elementare cunoştinţe de anatomie. Aşa stând lucrurile, cum să mă încumet eu să operez pe cineva?”)

La 32 de ani am plecat la Roma ca anatomist – îşi continuă Galenus povestirea. În timp ce mâinile lui aducătoare de sănătate îndeplineau, rapid şi cu siguranţă, gesturile chirurgicale perfecţionate întruna de-a lungul unei vieţi. Cinci ani încheiaţi am practicat medicina la Roma. În acea vreme am ţinut şi prelegeri de anatomie în faţa unor oameni care m-au urmărit cu interes, dornici să afle cât mai multe despre structura organismului uman. Cu toate că aveam cunoştinţe temeinice în acest domeniu, n-am încetat o clipă să-l aprofundez printr-un studiu zilnic, chinuit fiind de mereu alte întrebări – corpul omenesc e plin de surprize. La un moment dat am observat că fiecare organism are un fel de „personalitate” a lui, cu toate că organele şi aparatele ce-l alcătuiesc, ca şi funcţiile acestora sunt în general aceleaşi la toţi oamenii. De pildă, printre altele, am băgat de seamă că în condiţii vitrege de viaţă un organism poate rezista, pe când altul se îmbolnăveşte. Ei, multe ar fi de spus pe marginea observaţiilor mele de-o viaţă, dar mă tem că la vârsta ta nu vei pricepe mare lucru!

Aici, la Roma, pentru că eram cel mai bun dintre cei buni, mulţi au început să mă pizmuiască, socotindu-mă un rival de temut. Şi azi aşa, mâine aşa, ţesând o plasă de intrigi şi calomnii în jurul meu, în cele din urmă s-au unit şi, cum unii dintre ei erau persoane influente m-au silit să părăsesc Roma. Tocmai izbucnise o epidemie de ciumă. Niciunul dintre rivalii mei nu s-a gândit o clipă că-i mai bine să rămân la Roma. Sunt sigur că, acţionând rapid şi cu pricepere, aş fi reuşit să stăvilesc această groaznică epidemie. Se vede că invidia le-a întunecat cugetul: prezenţa ciumei la Roma li s-a părut mai lesne de îndurat

decât prezenţa mea!

Întrebându-mă încotro s-o apuc, am luat drumul Pergamului, ca omul care, la nevoie, tot la vatra lui trage. Dar n-am putut să-mi văd liniştit de studii pe meleagurile natale, că împăratul din acea vreme – Marcus Aurelius Antoninus – mi-a poruncit să mă alătur armatei, ca medic, într-o campanie împotriva unor triburi germanice. M-am grăbit să-i dau ascultare, şi gândul că voi veni în ajutorul atâtor răniţi mi-a dat aripi, făcându-mă să zbor spre câmpul de luptă. Am străbătut Tracia şi Macedonia, unde se făceau pregătirile în vederea confruntării. Dar ciuma a izbucnit şi aici, aşa că pregătirile de luptă au fost întrerupte. De data asta, având mână liberă din partea împăratului, am acţionat rapid, astfel încât am reuşit să curm destul de repede epidemia, stăvilind întinderea ei.

Împăratul Marcus Aurelius era un om înţelept, care se conducea numai după raţiune, ţinându-şi în frâu pornirile. Cum una din preocupările lui era filosofia, a fost supranumit „împăratul Filosof”. Preţuia foarte mult pe învăţaţii timpului său şi-i acoperea de onoruri. Pe mine, de pildă, după ce-am stăvilit epidemia de ciumă, salvând de la moarte sute de fiinţe, m-a întrebat ce doresc drept răsplată pentru fapta mea. Mi-aduc aminte că a fost foarte plăcut impresionat când, în loc de aur, pietre scumpe şi alte lucruri de preţ, l-am rugat să încuviinţeze întoarcerea mea la Roma, unde să-mi duc mai departe o viaţă tihnită, închinată numai şi numai medicinii.

Şi aşa am ajuns din nou la Roma. Cum mă pasionau anatomia şi chirurgia, am început din nou să acord îngrijiri gladiatorilor. Uneori coboram chiar în arenă, ca să pot interveni cât mai degrabă în cazul unor grav răniţi. Aşa l-am cunoscut, într-o bună zi, pe acest luptător neasemuit, mânuitor neîntrecut al gladiumului, bărbat curajos şi de caracter. Dibuindu-i firea nobilă, am început să-l îndrăgesc

şi, cu timpul, mi-a devenit prieten.

La aceste vorbe, Alunel observă o tresărire pe faţa lui Murceneu, semn că, deşi nu luase parte la discuţia lor, fusese tot timpul conştient, auzind vorbă cu vorbă tot ce povestise Galenus.

Doctorul tocmai cerceta cu luare-aminte o rană mai adâncă a lui Murceneu, când Alunel, vrând s-arate că nu-i chiar străin de lumea medicinii, îi puse o întrebare fără nicio legătură cu cele discutate până atunci:

— Ilustre doctor Galenus, îl cunoşti cumva pe maestrul Hipocrate?

— Dacă-l cunosc? Nimeni nu-l cunoaşte mai bine. De fapt, suntem buni prieteni, deşi multe din concepţiile noastre ne deosebesc. Cu unele am fost de acord de la bun început, cu altele însă nu. După ce le-am studiat pe toate părţile, mi-am dat seama de erorile pe care le conţin şi am preferat să merg pe propriul meu drum. Dar ce-ţi veni să mă întrebi de Hipocrate?

— Mai adineauri m-am despărţit de el şi sunt încă sub impresia vorbelor sale. Chiar acum vin de la el, din Kos.

La aceste vorbe, Galenus se opri din treaba sa şi, îndreptându-se spre Alunel, plin de îngrijorare, îi puse o mână pe frunte.

— Văd că nu eşti cuprins de fierbinţeală, pari complet sănătos! Şi totuşi… vorba asta… Tare mă tem că minţi de-ngheaţă apele. Hipocrate e mort de-aproape şase sute de ani şi tu îmi spui că abia te-ai despărţit de el. E o minciună prea gogonată!

— Nu sunt câtuşi de puţin mincinos! Dacă e adevărat ce-mi spui, că au trecut şase sute de ani de la moartea lui Hipocrate, nu ştiu ce să mai cred. Şi totuşi… Dar chiar tu, cunoscător al corpului omenesc, ai afirmat adineauri că ţi-e bun prieten. Or, tare mă îndoiesc că cineva încă în viaţă

ar putea fi prieten cu un dispărut.

— Cu mine e altceva. Ştii... eu sunt medic... om de ştiinţă. Noi, oamenii de ştiinţă, suntem uniţi prin idealurile care ne animă, idealuri puse în slujba vieţii şi progresului ştiinţei. Maestrul Hipocrate mi-e prieten întru ştiinţă!

Alunel îşi aminti că la fel îi vorbise şi Hipocrate despre prietenia lui cu Heraclit din Efes. Rămânând pe gânduri, îşi spuse: „Deci există şi prietenii care nu ţin seama de hotarele timpului. Cât de greu pricep, câteodată, unele lucruri! S-ar putea să aibă dreptate cei care mă numesc – «băieţaş», socotindu-mă necopt la minte”. Luă hotărârea să nu mai povestească nimănui peripeţiile sale, să nu mai scoată o vorbă despre acei oameni deosebiţi cu care-i fusese dat să se întâlnească. Care cum îi auzea poveştile lui îl şi credea mincinos. Dar de lămurit, tot trebuia să se lămurească într-o privinţă, aşa că, la un moment dat, îl întrebă pe Galenus:

— Încep să pricep sensul acestei prietenii întru ştiinţă care te leagă de Hipocrate, dar, dacă aşa stau lucrurile, cum se face, doctore, că multe din concepţiile

sale le socoteşti greşite?!

— Dragă Alunele, a-i trece cu vederea prietenului greşelile pe care le face nu înseamnă prietenie. Cu-atât mai mult unui prieten întru ştiinţă, ale cărui concepţii greşite pot deveni, la un moment dat, o frână în calea progresului ştiinţei însăşi. Vezi tu, Alunele, Hipocrate n-a putut înţelege, la vremea lui, anumite lucruri, dându-le o interpretare greşită. Dacă n-aş fi arătat unde a greşit şi de ce a greşit el – prin aceasta urmărind îndreptarea acelei greşeli –, m-aş fi socotit un trădător al prieteniei ce ne leagă peste secole. De fapt, asta înseamnă să aduci un serviciu ştiinţei – în cazul nostru, medicinii. Aşa socotesc eu să-mi manifest prietenia faţă de Hipocrate şi respectul faţă de opera lui. Multe din teoriile lui au fost pentru mine puncte de plecare în cercetările mele. Uite, de pildă, eu sunt adeptul teoriei umorale a doctorului Hipocrate, care susţine că funcţiile organismului sunt reglate prin intermediul umorilor, socotind că sănătatea şi boala sunt rezultate ale echilibrului sau dezechilibrului celor patru umori – sângele, bila, limfa, flegma.

— Da, îmi aduc aminte că maestrul Hipo mi-a vorbit şi mie despre umori şi rolul lor… Parcă-l văd înaintea ochilor, explicându-mi totul pe-ndelete… Cum văd, pe negândite, încep să-nvăţ medicină…

Galenus nu luă în seamă această întrerupere, continuându-şi ideea:

— Numai că eu trăiesc în altă epocă şi propriile mele cercetări mi-au îngăduit să depăşesc concluziile lui Hipocrate, să-mi aduc contribuţia, cu totul originală, la aprofundarea patologiei umorale.

— Doctore Galenus, rogu-te, împărtăşeşte-mi şi mie câteva din problemele care te-au frământat şi pe care le-ai expus în vasta-ţi operă scrisă.

— Află că-mi place să vorbesc despre preocupările

mele, despre scrierile de valoare pe care le las celor ce vor veni după mine. Invidioşii mă consideră lipsit de modestie, dar când spun că-s de valoare, ştiu ce spun! Nu mă laud, ci le cântăresc conţinutul de parcă n-ar fi ale mele. De fapt, după ce le-am scris, parcă s-au rupt de mine, întocmai ca nişte copii care, crescând, pornesc în lume să-şi afle rostul. Şi cărţile, ca şi oamenii: fiecare cu rostul ei! De pildă, scrierea „Despre locurile afectate" este un îndrumar pentru cei ce vor să afle cum se instalează boala în diferitele organe ale corpului omenesc, în „Despre metoda terapeutică" arăt care este tratamentul specific fiecărei boli în parte – de altfel, sunt şi autorul unor tratate de farmacologie, în care am descris aproape cinci sute de substanţe cu acţiune terapeutică.

Am şi un tratat de fiziologie normală şi patologică, intitulat „Despre facultăţile naturale", în care fac şi o amplă analiză a diverselor malformaţii. De fapt, descoperirile mele în domeniul anatomiei, bazate pe aprofundate experimente pe animale, sunt de o importanţă covârşitoare. Concepţia mea în legătură cu alcătuirea corpului omenesc, cu starea de boală şi de sănătate fiind solid argumentată, sunt sigur că va dăinui multă vreme. Nu există domeniu în medicină de care să nu mă fi ocupat: am studiat structura şi funcţiile sistemului nervos central, ale nervilor periferici şi organelor de simţ, m-au preocupat funcţiile muşchilor, ritmul şi frecvenţa contracţiilor inimii, digestia, mecanismul respiraţiei, patologia pulmonară, activitatea normală şi patologică a rinichilor, mecanismul apariţiei icterului, procesele inflamatorii, stabilind totodată un tratament al supuraţi ei, reţinerea apei de către ţesuturi, cu alte cuvinte edemele, chiar şi forma lor generalizată, am făcut şi o clasificare a febrelor… etc. etc. etc. etc, stabilind legături între tulburările de la nivelul diferitelor organe şi apariţia bolilor. Uite ce-i, băiete, în

timp ce eu, aplecat asupra studiilor mele practice şi experimentale, trudesc din zori până seara – uneori şi noaptea –, alţii n-au altceva mai bun de făcut decât să-mi scoată vorbe – toate izvorâte din pizmă. Astfel mi s-a dus vestea că-s trufaş, că nu suport contrazicerile, de la oricine ar veni ele. Greşit! Eu unul iubesc sincer schimbul de păreri, din care fiecare poate învăţa câte ceva, dar resping violent părerile pseudoînvăţaţilor, care aduc în sprijinul celor susţinute de ei argumente şubrede, fanteziste.

Alunel îl asculta cu gura căscată. Cei patru etc. Îi dădură de-nţeles că Galenus avea cunoştinţe temeinice şi în alte domenii ale medicinii. Privindu-l cu admiraţie, băiatul se-ntreba întruna, de parcă ar fi fost vorba de o întrecere sportivă: „Oare Galenus o fi mai mare decât Hipocrate?” Zadarnic se chinuia să afle un răspuns.

Multe din vorbele lui Galenus îi erau străine, niciodată auzite de el, puţine fiind cele care-i mai ajunseseră când va la ureche. Îşi dădea seama că, de fapt, nu ştie mai nimic şi că, dacă vrea s-o apuce pe calea medicinii, trebuie să se străduiască, nu glumă, s-o ia cu învăţătura de la litera *A* – până la *Z* fiind cale lungă. Ba, observându-l pe Galenus cu câtă pricepere şi siguranţă lucra, se socoti de-a dreptul un nevolnic.

Cum nedumeririle lui Alunel erau de tot felul, după un timp îşi luă inima în dinţi şi-i spuse lui Galenus:

— Multe gânduri nu-mi dau pace în clipa asta, dar, sunt sigur, la vremea potrivită se vor limpezi. Oricum, nu-i timp de aşa ceva acum, când soarta lui Murceneu e în joc. Sunt sigur că a încăput pe mâinile cele mai bune. Un lucru nu pricep în ruptul capului.

— Ce anume, Alunele?

— Adineauri, învăţate, l-ai mustrat pe Murceneu că nu te-a ascultat, spunându-i că, dacă ar fi făcut-o, acum era scăpat din lanţurile sclaviei.

— Da, este adevărat!

— Eşti atât de sigur că împăratul ţi-ar fi îndeplinit rugămintea de a-i conferi lui Murceneu statutul de libert?

— De asta sunt convins! Nimic nu-mi refuză.

— Asta ar însemna că te socoteşte prieten, dar atunci cum se face că te numeşte, de faţă cu toţi, în batjocură, „Marele Nebun”?!!! Când a poruncit străjerilor să-l ia şi să-l aducă încoace pe Murceneu, li s-a adresat astfel: „Luaţi-l pe Murceneu şi duceţi-l la «Marele Nebun», adică la doctorul Galenus!”

Zâmbind subţire, aproape amuzat, ilustrul medic zise:

— Mai întâi de toate, băiete, să ştii de la mine că împăraţii nu pot avea prieteni! Şi-apoi, vorbele lui nu mă miră câtuşi de puţin. Îl cuncosc atât de bine... din fragedă pruncie. Înţeleptul împărat Marcus Aurelius Antoninus, care mi-a îngăduit să mă reîntorc la Roma, pentru a-mi dovedi consideraţia ce-mi poartă, m-a numit medicul personal al fiului său, Commodus, aşa că am avut timp berechet şi prilejuri destule ca să-mi dau seama că are o minte bolnavă.

— Cu alte cuvinte, el e... aşa cum spune că eşti tu, adică...

Neluând în seamă această întrerupere, Galenus continuă:

— Pretinde că-i urmaşul glorioşilor Antonini, dar n-a moştenit nimic din virtuţile acestora. De mic am băgat de seamă că poartă în el *morbul* nebuniei şi-al extravaganţelor de tot felul. Cum am căutat să-l disciplinez, să-i dezvolt acele virtuţi necesare unui viitor împărat, e de la sine înţeles că a început să mă duşmănească, neştiind cum să scape de mine. Prilejul i s-a ivit la moartea tatălui său, când, urcându-se pe tron, m-a alungat de la palat, împreună cu alţi cărturari. S-a

înconjurat numai de tâlhari, bufoni şi saltimbanci. Când se plictiseşte de vorba mieroasă a acestora, caută compania gladiatorilor. Pe aceşti bieţi oameni îi forţează, pentru propria-i distracţie, să se lupte cu el, fiecare victorie completându-i palmaresul de pe soclul celebrei statui, despre care probabil ai auzit.

— Am auzit, cum să nu, chiar Murceneu mi-a povestit despre această faptă izvorâtă dintr-o minte bolnavă.

La aceste vorbe, Murceneu deschise ochii şi, cu o voce stinsă, încuviinţă:

— Da, da, i-am spus câte ceva, dar n-am avut vreme să…

— Ei, dar câte n-ar fi de spus despre el! De pildă, când pleacă la plimbare, porunceşte ca în jurul său să se împrăştie o lumină orbitoare, pentru ca poporul să creadă că el o emană, socotindu-l zeu. În vanitatea sa fără margini, a numit senatul *commodianus*, după propriul său nume, soldaţilor le zice *commodiani*, cât despre lunile anului, ce să mai vorbim… Le-a schimbat vechile denumiri cu numele sau diferitele sale supranume. După toate aceste trăsnăi, strigă cât îl ţine gura: „Sunt urmaşul lui Marcus Ulpius Traianus!” Halal urmaş al acelui mare şi vrednic împărat roman! Cu toate că-şi dispreţuieşte supuşii, pe mine, deşi nu mă poate suferi, nu îndrăzneşte să mă înfrunte. De fapt, e fericit că a scăpat de mine, că nu mă mai vede în preajma lui, că nu mai aude vorbele mele pline de mustrare. Dar dacă i-aş cere ceva, el, care a renunţat la adevăratul său nume, zicându-şi „Hercule, fiul lui Jupiter”, n-ar fi în stare să nu ţină seama de rugămintea mea. Sunt sigur că mi-ar îndeplini-o!

Să ştii, băiete, nu-mi pasă câtuşi de puţin că mă numeşte, de faţă cu toţi, „Marele Nebun”. De fapt, visurile unui om de ştiinţă, ca şi căutările lui pe căi neumblate încă, rareori sunt pricepute de contemporani, îndeobşte fiind socotite produsele unei minţi ce a luat-o razna.

UN „PRIETEN” DE DEMULT

Iscoditorul Alunei tare ar fi vrut să-l mai descoasă pe Galenus, dându-şi seama că nu-i va fi dat să se întâlnească de multe ori în viaţă cu un astfel de om, de la care să aibă atâtea de învăţat, dar fu nevoit să tacă. Băgă de seamă că nu de întrebările lui îi ardea acum doctorului. Cu faţa înnegurată de îngrijorare, Galenus, aplecat asupra lui Murceneu, cerceta în acel moment rana adânc crestată în braţul drept de ultima lovitură dată de Commodus. Uitând cu totul de prezenţa băiatului, bolborosi ceva ca pentru sine.

— Mi-ai spus ceva, doctore? Ai cumva nevoie de ajutorul meu? întrebă copilăreşte Alunel al nostru.

Părând că vine dintr-o altă lume, a suferinţei şi durerii, Galenus se întoarse către băiat, zicându-i cu tristeţe:

— Privind rana asta urâtă a lui Murceneu, mi-a venit în minte un dicton: „*Omnia vulnerant, ultima necat*!”, adică „Toate rănesc, ultima omoară!”

— Într-adevăr, învăţate, aceasta-i ultima rană. Cum de ţi-ai dat seama?!

— După înverşunarea cu care a fost făcută. Sabia lui Commodus a ajuns până în straturile profunde. Hemoragia, vezi bine, n-am putut s-o stăvilesc, aşa că e nevoie de o intervenţie chirurgicală. Unde mai pui că, de obicei, lama sabiei împăratului e otrăvită. Şi chiar dacă de data asta n-a fost, există pericolul unei infecţii generale. Trebuie să tratez atent această rană, să dau de rădăcina răului şi s-o smulg, dar mai întâi de toate, ca să pot lucra, trebuie să stăvilesc hemoragia. Voi face în aşa fel, încât ultima rană să nu fie cea care omoară. Ţi-o promit!

Alunel tăcea şi asculta. Ce-ar fi putut face altceva? Că doar nu era să-i ceară maestrului Galenus să-l lase pe Murceneu pe mâna sa, că, vezi doamne, el avea de îndeplinit, printre altele, faimoasa misiune de a salva viaţa unui om, operându-l el însuşi. Îşi dădea seama din nou că, de-şi punea în joc propria „experienţă”, numai bine îl trimitea pe bietul Murceneu pe lumea cealaltă.

„Dar, dacă mă gândesc bine – îşi zise ambiţiosul grăsun –, simplul fapt că-l asist la operaţie pe marele Galenus, ajutându-l de-mi va cere sprijinul, înseamnă că particip şi eu la salvarea vieţii acestui om. Şi-apoi, acolo jos, în arenă, mai mult ca sigur, de n-aş fi intervenit eu, Commodus l-ar fi ucis. Cu alte cuvinte, de-atunci mi-am început misiunea de salvator al unei vieţi omeneşti! Cred că nici Ossian, duşmanul meu înverşunat, n-ar fi în stare să tăgăduiască acest adevăr. După ce se va înzdrăveni, am să-l iau pe Murceneu cu mine şi am să-l duc pe meleagurile mult visate. Vom merge împreună şi la profesorul Mateianu, căruia îi voi prezenta mărturia vie a îndeplinirii

uneia din cele trei misiuni, spunându-i cu mândrie: «Iată omul pe care l-am salvat de la moarte, împreună cu ilustrul medic Galenus!»”.

Se apropie de Galenus, căutând să vadă cât mai bine, fără să-l stingherească, rana adâncă din braţul drept.

— Iscusite Galenus, lasă-mă te rog să-ţi stau alături în această grea încercare! Din câte ştiu, orice chirurg are nevoie de ajutoare, chirurgia fiind o treabă de echipă.

— Ascultă, Alunele, pentru mine această intervenţie chirurgicală nu-i o grea încercare, cum spui tu, ci de-a dreptul o bagatelă. Dacă cineva e greu încercat, apoi acela e Murceneu, care, pe lângă că nu mai e tânăr, e istovit după lupta din arenă şi sleit prin pierderea masivă de sânge. Dacă ţii morţiş să m-ajuţi, voi găsi eu o treabă şi pentru tine. Deocamdată, stai aici lângă Murceneu şi ţine apăsat acest bandaj deasupra rănii! Eu merg să mai aduc ceva care îmi trebuie neapărat pentru această intervenţie.

Fericit că-i poate fi de folos vestitului doctor, Alunel se execută cu însufleţire. Simţindu-l aproape, Murceneu deschise ochii, privindu-l cu căldură:

— Mulţumesc, prietene! Te osteneşti prea mult pentru mine.

— E de datoria oricărui om s-ajute pe un semen al său aflat în primejdie. Şi-apoi află că eu mă pregătesc de pe-acum ca într-o bună zi să devin un medic priceput, întocmai ca maestrul Galenus. Până una-alta, stai nemişcat şi caută să-ţi cruţi forţele! Doctorul Galenus împreună cu mine te vom opera. Când te vei înzdrăveni, ne vom întoarce amândoi în Dacia, adică în…

— În Dacia?! Dar tu eşti dac?! Nu mi-ai spus-o până acum. Şi-apoi, după cum eşti îmbrăcat, nu s-ar zice.

— Nu ţi-am spus-o, pentru că n-am avut răgaz. Eu m-am născut pe meleagurile după care tânjeşti tu. Numai că acum acest pământ se numeşte România. Fă-te bine,

Murceneu, şi o vom porni amândoi spre vatra noastră strămoşească!

Faţa bătrânului gladiator se lumină, imaginându-şi în cele mai feerice culori pământul strămoşilor săi. Ostenit de toate întâmplările de peste zi, liniştea ce-i picura acum în suflet îi destinse fiecare muşchi. Nu mai simţea parcă nicio durere, doar o împăcare dulce a visului cu realitatea. În cele din urmă se scufundă într-un somn adânc.

Galenus reveni degrabă. Privind chipul destins al lui Murceneu, care respira uşor şi regulat, întocmai ca un copil, doctorului îi mai veni inima la loc.

— Alunele, în astfel de cazuri somnul e un aliat de nădejde. Să profităm de acest moment şi să trecem la treabă! Află că s-a ivit prilejul să-mi dai o mână de ajutor. Uite despre ce e vorba: înainte de a începe intervenţia propriu-zisă, trebuie să ung braţul lui Murceneu cu o substanţă care îl face să amorţească, astfel încât bietul om să nu mai simtă nimic în timpul operaţiei. Ştiam că mai am puţină într-o sticluţă, dar se vede că s-a isprăvit de vreme ce n-am găsit-o, aşa că te rog pe tine să dai o fugă în cartierul spiţerilor să-mi cumperi substanţa de care am nevoie. Zicând acestea, puse în palma băiatului o monedă strălucitoare.

— Pe unde s-o iau ca să ajung în cartierul spiţerilor şi care este denumirea acelei substanţe?

— Cartierul spiţerilor e pe colina din faţă. Mergi în direcţia indicată de mine şi, dacă nu nimereşti, mai întreabă şi tu trecătorii. Oricine te va lămuri. Cât despre substanţa cu pricina, aceasta nu are niciun nume, dar e de ajuns să-i spui oricărui spiţer că te-am trimis eu şi la ce vreau s-o folosesc, şi va pricepe imediat despre ce e vorba. Să nu uiţi să spui că eşti trimisul medicului Galenus – orice uşă ţi se va deschide!

Bucuros că i s-a ivit prilejul să mai facă ceva pentru

salvarea lui Murceneu şi mândru că vestitul Galenus îi acorda atâta încredere, socotindu-l trimisul său, Alunel se înclină plin de respect în faţa doctorului, după care o porni, tot într-o fugă, spre cartierul spiţerilor.

După câţiva paşi, Alunel se trezi din nou în faţa masivului Mausoleu al lui Hadrianus. După ce-l înconjură, ţinu calea dreaptă, cum îl povăţuise Galenus. Trecu Podul lui Aelius de peste Tibru şi, când tocmai se pregătea să urce colina din faţă, urechea îi fu izbită de un chicotit pe care parcă îl mai auzise cândva. Se întoarse şi zări o matahală, un om atât de burduhos, că ţi se făcea milă de bietele-i picioare care trebuiau să poarte încoace şi încolo atâta greutate. Faţa-i, ca o lună plină, era brăzdată de zbârcituri, iar părul lui era complet alb. De văzut, băiatul era sigur că nu-l mai văzuse vreodată până atunci pe acest grăsan, aşa că tare se miră cum de-i pare cunoscut chicotitul său. Cum era în toane bune, pe dată înjghebă o poezioară, pe care şi-o spuse în gând:

„*Câţi oameni îs pe pământ*.
Tot atâtea firi mai sunt.
Însă cât de multe firi şi tot pe-atâtea simţiri.
De le numeri pas cu pas.
Unii seamănă la glas”.

Şi-o spuse de mai multe ori, căutând s-alunge gândul că l-ar mai fi întâlnit vreodată pe burtosul ce chicotea întruna în urechea lui. „Decât să mă întreb unde şi când l-am mai văzut, îşi zise Alunel al nostru, mai bine l-aş întreba cum s-ajung mai repede în cartierul spiţerilor. Poate ştie el un drum mai scurt”. Zis şi făcut.

Precipitat în vorbă, grăbit cum era, Alunel i se adresă necunoscutului:

— Fii bun, omule, şi spune-mi dacă ştii pe unde s-o apuc ca să ajung mai repede în cartierul spiţerilor?

Câtuşi de puţin grăbit, burduhănosul întârzia să-i dea un răspuns, ba, indiscret, îi puse şi el o întrebare băiatului:

— Şi de ce vrei s-ajungi atât de repede în cartierul spiţerilor?

— Am nevoie acum, şi nu mai târziu, de ajutorul, unui spiţer, oricare ar fi el...

— Aşaaa! Şi de ce atâta grabă?

— Pentru că un om grav rănit trebuie operat de urgenţă. Îmi trebuie acea substanţă care amorţeşte carnea, făcându-l pe pacient să nu mai simtă durerea, să suporte mai uşor operaţia, fără să se zbată, astfel încât chirurgul să poată lucra în linişte.

— Şi cine e, mă rog, acest chirurg?

— Chirurgul este vestitul Galenus, cât despre mine, află că sunt şi eu destul de cunoscut. Mă numesc Alunel, şi iscusitul medic mi-a făcut cinstea de a mă numi asistentul său!

— Formidabil! Şi de ce n-ai spus de la început?

— N-am crezut că te interesează… Şi-apoi nu de prezentări îmi arde mie acum, când, de fapt, nu ştiu cum să obţin mai repede sticluţa şi să mă întorc în goana mare. Mai bine arată-mi degrabă pe unde s-o apuc. Prietenul meu Murceneu este în primejdie şi fiecare clipă e preţioasă pentru salvarea lui.

— Nu-i nevoie, am să te însoţesc chiar eu. Trimisul vestitului Galenus – ba, mai mult, asistentul celui mai mare dintre medici – trebuie servit de cel mai mare dintre spiţeri.

— Cine este acela?

— Chiar eu. Mă numesc Livius Petronius Agrippa Muncasa.

— Bucuros de cunoştinţă! Numai o întâmplare fericită mi te-a scos în cale.

— Să nu mai pierdem vremea cu fleacuri! zise grăsanul. Cu o sprinteneală pe care nu i-ai fi bănuit-o, începu să urce colina, trăgându-l pe băiat după el. Cum eroul nostru era la rându-i destul de dolofan, abia se ţinea de însoţitorul său. Dar nu merseră prea mult, că şi ajunseră în punctul cel mai înalt al colinei, unde, pe o stâncă, se afla o casă. Privită de-acolo de sus, apa Tibrului

scânteia de-ţi lua ochii.

— Fii binevenit în casa mea, Alunele! zise burduhănosul şi, cu un gest larg, îl pofti să intre. Cum trecu pragul, băiatul se pomeni într-o odaie scundă, în care plutea un miros sufocant de medicamente. Ca omul care intră prima oară într-o încăpere, rămase în picioare stingherit. Imediat gazda îl pofti să ia loc, rugându-l să aştepte câteva minute până ce prepară substanţa. Vă închipuiţi „bucuria” lui Alunel când a aflat că abia acum urma să fie preparată.

În schimb, proaspătul cunoscut al eroului nostru nu părea deloc grăbit. Abia mişcându-se – deşi adineauri urcase colina cu paşi sprinteni –, părăsi odaia, închizând uşa în urma lui cu un gest leneş.

Rămas singur, lui Alunel fiecare clipă îi părea oră. Se hotărî să înceapă să numere în gând – citise el undeva că în felul ăsta reuşeşti să te calmezi şi, în plus, ţi se pare că timpul trece mai repede: „Unu, doi, trei... zece... cincizeci... optzeci... o sută. Degeaba! mai bine să-mi aduc aminte cum îl cheamă pe stăpânul casei. Dacă îmi amintesc toate numele lui, stau bine cu memoria. Aşadar, mă aflu în casa lui Livius Petronius Agrippa... Şi mai cum? Sunt sigur că avea un al patrulea nume, dar nu mi-l amintesc şi pace! Oricum, tot încercând să mi-l aduc aminte, timpul a trecut parcă mai repede”.

După vreo zece minute, spiţerul îşi făcu apariţia. Într-una din mâini, Alunel zări sclipind sticluţa cu faimoasa substanţă.

— Dă-mi-o degrabă! Şi aşa am zăbovit prea mult, Livius Petronius Agrippa...

— *Muncasa*!

— Chiar aşa! îşi dădu una peste frunte Alunel al nostru.

— Mai întâi plata, Alunele!

— Fireşte că-ţi plătesc, zise băiatul, întinzându-i spiţerului moneda primită de la Galenus.

Spiţerul o luă, o cântări o clipă în mâna liberă, părând nemulţumit.

— E drept, e aur curat, dar atât nu-i de-ajuns!

— Îmi pare rău, dar alţi bani n-am la mine... Acum te rog să-mi dai sticluţa şi-ţi promit că, în curând, îţi aduc şi restul datorat.

— Uite ce e, Alunele, eu nu sunt un spiţer de rând – sunt cel mai mare spiţer al Romei! Când am spus că „atât nu-i de-ajuns”, m-am gândit la o altfel de valoare decât cea a monedelor – la valoarea cauzelor drepte. Aşa sunt eu: trebuie să ştiu de ce fac un lucru şi cui foloseşte acel lucru. Uite, eu îţi dau sticluţa, mulţumindu-mă şi cu această monedă, dar mai zăbovesc cu dăruirea, pentru că vreau să ştiu cui serveşte ceea ce am preparat eu, adică...

— Ţi-am spus de la început, iscusite spiţer. Murceneu, vestitul gladiator, urmează să fie operat de doctorul Galenus, care are neapărată nevoie de substanţa pe care mi-ai preparat-o adineauri. Deci, strădania pe care ai depus-o serveşte unei cauze nobile.

— Ştiu, stimabile, dar de fapt aceasta e mai mult cauza doctorului Galenus. Eu pe-a ta vreau s-o ştiu, ca unul ce-i eşti „asistent”! Cum se face că ai ajuns la Galenus şi de ce ţii atât să-l salvezi pe Murceneu? Cu alte cuvinte, care e propria ta cauză?

Nedumerit, Alunei rămase o clipă pe gânduri: „Cum o fi izbutit să-mi citească în suflet acest Livius Petronius

Agrippa... că doar abia m-a cunoscut?! De unde o fi aflat că am şi eu o cauză sau mai bine zis trei cauze pentru care lupt, altele decât ale doctorului Galenus?! Cu alte cuvinte, nu-mi dă sticluţa, dacă nu-i divulg secretul meu. Doamne, în ce încurcătură am intrat!”

— Deci, reluă întrebarea spiţerul, care e cauza ta?

— Ţi-am spus doar: cauza doctorului Galenus în ce-l priveşte pe Murceneu e şi cauza mea!

— Cât timp nu-mi spui adevărul, marfa rămâne la mine, aici, şi-ţi înapoiez moneda!

— Foarte bine! Dă-mi moneda şi mă voi duce la alt spiţer. Şi-aşa m-ai făcut să pierd destul timp, de parcă eu de-asta mă aflu aici, ca să stau la taclale cu tine!

— Niciun spiţer nu-ţi va vinde substanţa după care te-a trimis Galenus când va afla că eu te-am refuzat.

— Atunci?

— Nu-ţi rămâne decât să-ţi deschizi sufletul. Alunel se înnegura la chip, frământându-se cum să facă să scape din această încurcătură în care singur intrase. Abia acum îşi dădea seama că acest om nu era nici pe departe aşa cum îl crezuse el la început. Gândul că Murceneu ar putea muri din cauza lui îl făcea să se cutremure. Se gândi, se răzgândi şi, în cele din urmă, birui hotărârea de a-şi îndeplini măcar una din cele trei misiuni: salvarea vieţii unui om.

— Prea bine, stimabile Livius Petronius Agrippa...

— Muncasa.

— Mereu uit acest Muncasa. Află că am trei misiuni importante de îndeplinit: să operez un om, salvându-i astfel viaţa, să intru în posesia „Jurământului lui Hipocrate” şi...

— Şi? îl iscodi cu nerăbdare Livius Petronius Agrippa Muncasa.

— Şi să păstrez secretul acestor misiuni. La auzul

acestor ultime cuvinte, spiţerul se porni pe râs. Era un râs plin de răutate, care îl nelinişti pe băiat.

— Ha! Ha! Ha! Află, Alunele, că de data asta ai sfeclit-o! Chiar în acest moment ai divulgat secretul misiunilor tale.

Alunel se cutremură. Parcă cineva îi turnase o găleată cu apă rece în cap. Sub masca omului cumsecade, spiţerul ascundea o fire rea şi perfidă. Sufocat de furie, băiatul îi strigă cu asprime:

— Măcar eu am făcut-o ca să salvez viaţa unui om! Dar tu, om în toată firea, în numele cărei „cauze nobile" cauţi prin orice mijloc să-mi zădărniceşti gestul plin de omenie. De fapt, cine eşti cu-adevărat, mizerabile?

— Cine sunt? Iată! Zicând acestea, grăsanul îşi smulse o mască de pe faţă.

Stupoare! Alunel rămase cu gura căscată: drept în faţa lui, rânjind batjocoritor, nu se afla altul decât perfidul baron Münchhausen, cel care, cândva, împreună cu Gargantua şi Pantagruel, voise să-l atârne în ştreang! îşi reveni imediat şi, înciudat, se tot întreba cum de nu-l recunoscuse de la început. E drept că n-ar fi fost uşor să-i ghicească chipul sub acea mască fără cusur. Dar dacă i-ar fi studiat mai cu luare-aminte gabaritul depăşit, mersul ciudat de sprinten, indiscreţia cu care punea tot soiul de întrebări şi, mai ales, chicotitul acela perfid, era imposibil ca ceva din toate astea să nu-l fi pus pe gânduri. Furios pe baron, dar mai ales pe sine însuşi, Alunel porni ofensiva:

— Mizerabile, nu ţi-e de-ajuns că sub propriul nume ai comis atâtea ticăloşii? Te-ai gândit că dacă îţi pui o mască pe faţă şi-ţi iei alt nume, oamenii au să-ţi piardă urma? Ţi-a mers cu mine, care, oricum, nu-s chiar un… om în toată firea, dar…

— E mai uşor să te superi pe altul, decât pe tine însuţi. Ha! Ha! Ha! Vrei să înveţi medicina şi, când colo,

eşti credul ca un ţânc! Cum ţi-ar plăcea un doctor dus de nas de oricine? Şi-apoi, dacă erai mai perspicace – cum i-ar sta bine unui viitor medic –, m-ai fi dibuit înainte de a-mi scoate masca, după nume. Dacă ai fi ştiut că în germană la casă se zice *Haus*, cel de-al patrulea nume al meu, pe care tot îl uitai, putea să-ţi spună ceva. Iată cât e de simplu: *Muncasa* = *Münchhausen*!

— Perfidule, crezi că la germană îmi este mintea când un prieten al meu se află în primejdie? Destul, nu-ţi mai merge să mă îmbrobodeşti cu balivernele tale!

— Mi-a şi mers! chicoti baronul.

— Ba nu, nu ţi-a mers! replică Alunel ca un copil ce era. Cine o să te creadă pe tine, cel mai mare mincinos din lume, când vei povesti în dreapta şi-n stânga că ţi-am divulgat secretul misiunilor mele?

— Pe mine poate că nu, dar am un martor, care cu

siguranţă va fi crezut!

Alunei se îngrijoră, ştiindu-l pe baron în stare de orice, dar bravă în continuare:

— Ce martor? Că doar n-am văzut pe nimeni cât am stat noi doi de vorbă. Asta înseamnă că vrei să-ţi tocmeşti un martor mincinos, ca şi tine, deşi ştii bine, că asta se pedepseşte prin lege.

Baronul începu să râdă în hohote şi, pe loc, numai ce începu să declame, ca la teatru, o poezioară făcută la repezeală – una din acele poezii ocazionale, potrivite unui anumit moment, dar altminteri fără valoare:

„*Legea-i lege şi e dură, Dac-o sorbi peste măsură*. *Dar eu ştiu să mă strecor şi cu ea să mă măsor*.

Vorbe dulci, meşteşugite, Fraze neasemuite.

Mintea mea întruna ţese şi învingătoare iese! *Născocesc minciuna-n păr şi ea pare adevăr*.

Adevărul mă-ncunună Fiind searbădă minciună

Şi minciuna prea uşor Mă va scoate-nvingător!”

Lui Alunei îi venea să turbeze. Simţul dreptăţii şi dragostea de adevăr – bineînţeles, nu acel adevăr trâmbiţat de baron în poezia sa neobrăzată – îi înaripară imaginaţia, aşa că-i răspunse baronului imediat, şi tot în versuri:

„*Adevărul e al meu*.
Nu va fi nicicând al tău!
El sfărâmă munţi şi trece.
Doboară ca tine zece.
Voi lupta astfel mereu.
Oricât îmi va fi de greu.
Adevărul eu slujesc şi cu el te biruiesc!”

Dar, cum era de aşteptat, baronul minciunilor nu era să se lase cu una cu două biruit de adevăr, aşa că, privindu-l de sus pe Alunel, îi zise:

— Slabă inspiraţie poetică! Dar, ca să-ţi dovedesc

generozitatea mea, te iert pentru vădita-ţi lipsă de talent. În schimb, martorul meu, mincinosnemincinos, va depune mărturie împotriva ta, dezvăluind totul, mai ales în faţa lui... Mateianu. Ei, să te vedem atunci pe unde scoţi cămaşa ajutat de... adevărul tău „adevărat”!

— Dar cine e acest faimos martor al tău? întrebă intrigat, cuprins de presimţiri sumbre, Alunel al nostru.

— Eu! se auzi din spate o voce binecunoscută băiatului.

Nu se mai osteni să se-ntoarcă. Se mira doar cum de apăruse acolo, ca din pământ, Ossian. Halal cuplu: Ossian şi „tartorul minciunilor”!

— Deci tu eşti martorul mincinos! Cum ar putea să te considere cineva altfel, de vreme ce te afli în slujba celui mai mare mincinos din lume – Münchhausen?

— Mincinosnemincinos, voi depune mărturie împotriva ta, scumpe Alunel!

— Unde? începu să se îngrijoreze băiatul.

— Acolo unde trebuie: în faţa profesorului Mateianu! Ţi-am spus de la început că voi face ce voi face şi tot îţi voi pune beţe-n roate sau, mai bine zis, piedici multe, cât mai multe, în calea pe care te încăpăţânezi s-o urmezi. De fapt, dacă tot eşti pentru adevăr, suportă-l: „Eşti tu de medicină, ca toporul de trecut apa”.

— S-ar putea ca alţii să fie de altă părere, dragul meu „protector”.

Chiar atunci interveni şi baronul:

— Asta n-ar fi nimic, dar eu am să te chem în judecată în faţa unui tribunal adevărat!

— Şi ce vină îmi găseşti?

— Ai să vezi la timpul potrivit!

— Şi unde va avea loc judecata?

— Şi asta ai să vezi!

Încolţit, Alunel îşi dădu seama că n-o va scoate la

capăt, singura cale de a scăpa de cei doi infami părându-i-se fuga. „Dar cum să fug? se mustră în sinea lui. Cum adică, pentru asta am venit până aici, ca să-i văd pe-aceşti doi ticăloşi? Cum vine asta: eu s-o iau la sănătoasa încotro voi vedea cu ochii, în timp ce bietul Murceneu, chinuit de dureri, m-aşteaptă cu substanţa fără de care nu poate fi operat?! Mă mir că mi-a trecut prin minte aşa ceva! Şi-apoi, spusele lui Ossian şi Münchhausen n-au niciun temei. Nu cred să existe vreo lege pe lumea asta care să te condamne că ai vrut să salvezi viaţa unui om. Chiar profesorul Mateianu va înţelege condiţiile care m-au silit să divulg secretul misiunilor încredinţate”.

Gândind astfel, Alunel al nostru prinse curaj şi, întorcându-se spre baron, îl sfredeli cu privirea şi-l tăie cu vorba:

— Despre judecata asta o să mai vorbim noi! Doar atât pot să vă spun: cine vor fi „acuzaţii”. De ce vă uitaţi aşa la mine? Am spus „acuzaţii”, şi nu „acuzatul”! N-aţi ghicit?! Tu, baroan împreună cu Ossian, tovarăşul tău de minciuni şi de ticăloşii! Deocamdată, hai să lichidăm socotelile!

— Să lichidăm! încuviinţă senin baronul.

— Deci să facem o socoteală cinstită: ţi-am plătit preţioasa substanţă şi în bani, şi prin dezvăluirea cauzei mele. Din moment ce am plătit-o, e a mea! Dă-mi-o imediat, ca să pot pleca mai repede!

— Ei, da, aici ai dreptate! După cum ai observat, eu nu-s un zgârcit ca Galenus al tău, aşa că nu numai că-ţi dau sticluţa cu faimoasa substanţă, dar îţi înapoiez şi moneda. N-am ce face cu ea.

Când dădu să ia sticluţa din mâna baronului, Alunel citi în ochii lui o batjocură dispreţuitoare.

— Nu cumva ai turnat în sticluţa asta altă substanţă, decât cea care îmi trebuie mie?

— Ce întrebare?! Mă cunoşti de ieri, de azi? Nu cumva ţi-a trecut prin minte că eu, baronul Münchhausen, am ajuns spiţer? Şi se puse pe un râs, de-i tremura osânza pe el.

— Dar ce e de fapt în sticluţă? întrebă cu deznădejde Alunel.

— *Aqua destillata*, cu alte cuvinte… apă chioară, băieţaş!

— Ai să mi-o plăteşti, mizerabile!

— Mai uşor cu apelativele astea! Iar de plătit, am să-ţi plătesc cu o palmă zdravănă, dreptul unui copil obraznic!

Spumegând de furie, instinctiv, Alunel se feri din calea lui. Trebuia să plece cât mai repede de-acolo, să caute un spiţer adevărat şi, cu substanţa pe care i-o va da acesta, s-o ţină tot într-un suflet până la casa doctorului Galenus. „De n-ar fi prea târziu”, se îngrijoră băiatul.

Uşurel, începu să se retragă strategic spre uşă. Ghicindu-i intenţia, baronul îl şfichiui cu vorba:

— Ar trebui să fii iepure ca s-ajungi la uşă înaintea noastră.

Fără să mai stea pe gânduri, Alunel îşi imagină că-i iepure şi – ţuşti! – dintr-un salt fu la uşă. Când, ce să vezi? Baronul şi Ossian erau deja postaţi în faţa ei, de-i luai drept sentinele!

„S-au dovedit a fi ogari, îşi zise băiatul. Cum de-au ajuns înaintea mea?! Să zicem că Ossian, suplu şi tânăr, ar fi putut, dar burduhănosul Münchhausen?!!! Văd că n-o scot la capăt cu ei. Nu-mi rămâne decât să-i iau cu binişorul”.

— Oameni buni, nu câştigaţi nimic dacă mă ţineţi aici. Lăsaţi-mă să plec şi, pentru judecata de care tot vorbiţi, vă stau la dispoziţie oricând! Cei doi nici gând să se clintească din faţa uşii.

— Dragă Alunele, din partea mea poţi să pleci când vrei, eu nu te ţin închis aici. Numai că... numai că pe această uşă nu vei ieşi decât trecând peste cadavrul meu!

— Şi peste al meu! întări Ossian vorbele baronului.

— Dacă printr-un miracol vei izbuti să fugi de-aici, te voi găsi şi-n gaură de şarpe! Trebuie să-mi dai socoteală pentru obrăzniciile tale!

Disperat, Alunel îşi roti privirea prin încăpere, când, deodată, ochii îi căzură pe o altă uşă. Se miră că n-o observase până atunci. Fără să mai stea pe gânduri, deveni „iepure-fulger" şi, cât ai zice peşte, ajunse în dreptul ei. Văzându-i pe cei doi că nu schiţează niciun gest să-l oprească, se gândi cu teamă că uşa ar putea fi încuiată. Apăsă totuşi pe clanţă. Uşa se deschise şi, bucuros, băiatul ieşi din odaie.

În acea clipă simţi însă că se prăbuşeşte în gol. Acum pricepu de ce Ossian şi Münchhausen nici nu se clintiseră din dreptul celeilalte uşi, dar era prea târziu. Închise ochii, aşteptând cu bărbăţie clipa când se va zdrobi de vreo stâncă sau se va prăbuşi în apele Tibrului. Auzea desluşit în urma lui râsetele triumfătoare ale celor doi. Ba, la un moment dat, desluşi chiar ameninţarea baronului.

— Te voi găsi şi-n gaură de şarpe!

VESTITUL LEONARDO DIN FLORENŢA

5

Cu ochii închişi, Alunei continua acea cădere liberă, atât de lină, că la un moment dat i se păru că pluteşte. Îşi dădea seama că n-avea cum să evite deznodământul fatal – era la cheremul gravitaţiei.

Se ştie că, uneori, numai situaţiile disperate scot la iveală curajul unui om. Aşa se face că Alunel al nostru, aflat şi el într-o situaţie fără ieşire, îşi zise că n-are rost să-şi mai ţină ochii strâns închişi, că dacă tot o să moară, măcar să privească moartea în faţă cu bărbăţie. Ce-i fu dat să vadă? La numai câţiva metri sub el, scânteia de-ţi lua ochii apa Tibrului. Orbit, era cât pe-aci să-i închidă din nou. Cuprins de panică, Alunel îşi zise: „Ce mă fac? Dacă aş fi învăţat la timp să înot, acum eram salvat, dar aşa mă voi duce la fund întocmai ca toporul. Până aici mi-a fost!” Abia de-şi termină această reflecţie, când

— Pleosc! – se trezi în valurile Tibrului. Apa îi năvăli în ochi, în nas, în urechi, ba, încercându-l sufocarea şi deschizând gura, îi alunecă fără oprelişti pe gât.

Deodată simţi un fel de gheară în dreptul taliei. După câtă apă înghiţise, un altul în locul lui, mai puţin robust, n-ar mai fi rezistat. Un altul, dar nu eroul nostru! Şi-apoi – cred că aţi băgat de seamă –, norocul a fost întotdeauna de partea lui Alunel. E drept, nici el nu s-a lăsat în voia sorţii. Întotdeauna a dat din mâini şi din picioare şi a ieşit la liman – asta la figurat. Acum făcea la fel, dar la propriu. Dând dezordonat din mâini şi din picioare, ca omul care-i gata-gata să se-nece, la un moment dat nimeri peste un fel de cârlig agăţat de cureaua pantalonilor – gheara pe care o simţise în dreptul taliei. O licărire de speranţă sfâşie norul spaimei ce-l cuprinse pe Alunel al nostru, făcându-l să se întrebe: „Ce să fie asta? O gheară salvatoare? Dar dacă e gheara ucigaşă a unui monstru al apelor?” Dar n-apucă să-şi dea seama despre ce e vorba, că-şi pierdu cunoştinţa.

După un timp, se trezi, ud leoarcă, pe podea unei cămăruţe înguste, care aducea cu o cabină de vapor. Buimăcit, clipi de câteva ori. Lângă el se afla un om care, la prima vedere, ai fi zis că-i destul de bătrân. O frunte înaltă, proeminentă, îi domina figura expresivă, contopindu-se lin cu creştetul pleşuv. De mai sus de tâmple porneau, revărsându-se pe umeri, plete ondulate, de un alb strălucitor, care se uneau cu o barbă bogată de toată frumuseţea. I-ai fi dat vreo 60 de ani sau chiar mai mult, dacă nu băgai de seamă căutătura lui vioaie, pătrunzătoare şi plină de curiozitate. Privea lumea cu ochii tinereţii fără astâmpăr, cu o neostoită sete de cunoaştere. Din prima clipă Alunel fu cucerit de acest om cu privirea francă, în care se citea firea-i loială, deschisă, aşa că imediat ce-şi reveni vru să afle cum îl cheamă.

— Eu sunt Leonardo da Vinci, vestitul Leonardo da

Vinci, îl lămuri bătrânul cu privirea tânără. Mi se spune aşa pentru că m-am născut la Vinci, lângă Florenţa. De fapt, la Florenţa – mama mea spirituală

— Mi-am început ucenicia artistică sub îndrumarea unor vestiţi dascăli. Frământat de căutări şi de setea de cunoaştere, la Florenţa am găsit mediul ideal pentru dezvoltarea personalităţii mele creatoare. Dar, vezi tu, copile, tot la Florenţa mi-am aflat şi primii duşmani.

Alunel îl asculta stânjenit, pentru că, deşi îşi storsese creierii, nu-şi amintea să fi auzit până atunci de acest personaj – desigur important şi vestit pentru talentul şi cunoştinţele sale. Când omul din faţa lui făcu o pauză, băiatul îi spuse ceea ce, de fapt, trebuia să-i vină pe buze din prima clipă:

— Gândul că am cunoscut un om ca tine, vestite Leonardo, îmi umple sufletul de bucurie. Cum nu găsesc vorbe pe măsura gestului tău, îţi voi spune doar atât: îţi mulţumesc că mi-ai salvat viaţa!

— Era de datoria mea.

— Într-adevăr, e de datoria oricărui om de a salva viaţa cuiva aflat în primejdie, dar…

— Altceva am vrut să-ţi spun când am afirmat că era de datoria mea, dar acum n-avem timp de destăinuiri. Cum duşmanii mei nu cunosc odihna, sunt sigur că în acest moment mă caută pretutindeni.

— Pretutindeni poate însemna şi aici… Dar, de fapt, unde ne aflăm noi acum?

— În cabina unui submersibil, pe care trebuie să-l ducem degrabă în portul lui.

— Cum adică? Ne aflăm sub apă?!

— Fireşte, ne aflăm cufundaţi în adâncimea apelor Tibrului, plutind sub suprafaţa liberă a acestora. Tocmai te-ndreptai ca bolovanul spre fund, când te-am tras în submersibilul meu, salvându-te de la o moarte sigură. Îţi

aminteşti?

— Nu numai că-mi amintesc, dar şi-acum simt o senzaţie ciudată în dreptul taliei, în locul unde a fost prins cârligul „undiţei” cu care m-ai pescuit… Aşadar, mă aflu într-o cabină a submarinului tău, vestite Leonardo.

— O, nu! Deocamdată nava asta nu-i decât un simplu submersibil, care până acum nu s-a scufundat decât în apele Tibrului. Dar va veni ziua când, te asigur, se va putea numi submarin. Eu însumi am de gând să-l lansez în Marea Tireniană, să trec apoi în Mediterana şi s-ajung cu el până pe coastele Africii… Ca să te convingi că te afli sub apă, priveşte pe fereastră!

Pe măsură ce vorbea, omul cu plete albe se înflăcăra tot mai tare, încât, privindu-l, lui Alunel i se păru că întinereşte sub ochii lui, cu fiecare vorbă despre proiectele sale.

Curios, băiatul cătă printr-un ochi de geam şi, într-adevăr, dădu cu privirea de o masă de apă prin care abia răzbea o rază firavă de soare. În acea lumină auriu-verzuie, printre graţioase plante subacvatice, se zbenguiau în voie peşti şi peştişori, care de care mai lucitor când trecea prin fasciculul luminos. Păreau fraţi buni, de-o mamă şi de-un tată, cu peştişorul de aur din poveste.

— Ei, te-ai convins? îl trezi din visare glasul lui Leonardo da Vinci.

— Pe deplin! Ce întâmplare norocoasă să mă observi şi să mă pescuieşti la timp din apele Tibrului! îţi mulţumesc încă o dată! Dar acest încă şi încă o dată socotesc că nu-i de-ajuns. Tare aş vrea să fac ceva pentru tine, să-mi arăt şi eu, după puterile mele, recunoştinţa.

— Dacă-i pe-aşa, ajută-mă în cele ce am de gând să fac! Dacă vom fi amândoi, poate… Vezi tu, duşmanii mei…

Pripit cum era. Alunel îl întrerupse şi, fără să mai aştepte ca Leonardo da Vinci să-şi spună gândul, se grăbi

să-l întrebe:

— Şi ce trebuie să fac?

În loc de răspuns, Leonardo îl luă de mână şi-l scoase pe o uşiţă care dădea într-o cabină mică de tot, ca o carlingă de avion. Acolo erau instalate comenzile de navigaţie, aparatele de bord, dintre ele nelipsind volanul, mic şi el, aproape pierzându-se printre atâtea instrumente cărora Alunel al nostru căuta să le ghicească rostul. Deasupra acestora, drept în faţă, se arcuia un geam prin care vedeai ca-n palmă lumea subacvatică. Băiatul privea fascinat. I se părea uluitoare situaţia în care se afla: deşi sub apă, nu-i era teamă că s-ar nutea îneca, simţindu-se în deplină siguranţă pe faimosul submersibil creat de Leonardo da Vinci. „Cum vine asta?! – se minună în sinea lui eroul nostru. Eu, Alunel, tânăr al secolului XX, să trebuiască să mă-ntorc în trecut ca să călătoresc cu un submersibil?!! Nu cumva visez şi de data asta?”

Dar chiar în acel moment Leonardo apăsă pe un dispozitiv, pe care Alunei abia acum îl observă, şi, manevrând cu pricepere volanul, puse în mişcare nava. Într-un duduit surd, ca de motor înfundat, încet-încet, submersibilul începu să se ridice.

— Fii cu ochii în patru când se deschide în faţa noastră canalul, îi spuse Leonardo da Vinci eroului nostru. Mie mi-a cam slăbit vederea şi, dacă nu te-ntâlneam, mă descurcam, ca de obicei în ultima vreme, după acel simţ particular al orientării, care la mine e foarte dezvoltat.

Înţelegând că, deocamdată, ăsta-i ajutorul pe care i-l poate da salvatorului său, Alunel îşi concentra privirea asupra masei de apă din faţă, străduindu-se să ghicească umbra mai densă a gurii de pătrundere în canal. Avea impresia că submersibilul nu prea înaintează şi că se deplasează mai mult în altitudine. Deodată, privirea lui ageră, de copil, zări drept în faţă intrarea în canal. Se-ntoarse spre Leonardo da Vinci, vrând să-l avertizeze, – dar acesta i-o luă înainte:

— Am ajuns la canal. Vom pătrunde în el, dar să nu-ţi fie teamă de întunericul dinăuntru. Simţul meu de orientare s-a dovedit mai eficace decât privirea ta tânără De altfel, eu am construit acest canal, aşa că-l cunosc atât de bine… Îl cunosc cu ochii minţii, cum s-ar spune, ai minţii care l-a creat şi-i ştie toate tainele.

— De fapt, bunul meu salvator, să ştii că şi eu am zărit canalul, dar până s-apuc să-ţi spun…

— Ssst! Acum trebuie să fiu foarte atent. Submersibilul pătrunse uşor în canal şi, preţ de vreo trei minute, printr-un întuneric dens, înainta lin, după care se mai înălţă puţin. În acel moment, vestitul Leonardo încetă să mai acţioneze comenzile de navigaţie şi, deodată, duduitul surd al motoraşului nevăzut încetă.

Imediat, Leonardo aprinse o feştilă, a cărei lumină

generoasă birui întunericul dens din jur, după care deschise uşiţa din dreapta a cabinei şi-l trase imediat pe băiat după el. Pricepând cum stau lucrurile, Alunel îşi zise: „Deci adineauri când am simţit acea uşoară înălţare, nu făceam altceva decât să ne îndreptăm spre suprafaţa apei, iar încetarea bruscă a duduitului surd era semn că nu ne mai aflam sub apă. Acest om ori e marinar, ori constructor de nave, ori… Oricun e grozav!”

Într-adevăr, închizând uşiţa în urma lor, se treziră afară. Acum păşeau pe uscat. Urcară trei trepte săpate în zid, la capătul cărora era o uşă masivă de fier. Vrând să ştie unde se află, Alunel privi peste umăr şi înţelese că locul unde oprise Leonardo submersibilul era de fapt capătul tunelului şi, totodată, portul despre care îi vorbise. Dar Leonardo n-avea vreme de pierdut, şi imediat scoase dintr-unul din buzunarele hainei sale o cheie, cu care deschise la iuţeală uşa. Pătrunseră într-un culoar îngust, pe care îl străbătură unul în spatele celuilalt. Nu trebui să meargă prea mult, că la un moment dat dădură de capătul lui. În acel moment, Leonardo stinse feştila şi, ridicând un capac metalic, cu o agilitate nebănuită, se săltă puţin şi ieşi afară în stradă, întinzându-i o mână, îl trase cu uşurinţă şi pe Alunel.

Băiatul simţi cum îl învăluie boarea răcoroasă a nopţii. Privi mai întâi spre bolta înstelată, apoi în jur şi-şi dădu seama imediat unde se află. Peste apa scânteind sub lună a Tibrului, îşi etala silueta elegantă Podul lui Aelius, cu cele cinci arcade, iar în imediata apropiere se afla masiva construcţie a Mausoleului lui Hadrianus. Dar, ciudat, şi Podul, şi Mausoleul parcă îmbătrâniseră, parcă trecuseră secole peste ele, şi nu doar cele două-trei ceasuri câte se scurseseră de când căzuse el în apa Tibrului. Îşi aminti pe dată ce se întâmplase cu el şi, deodată, înaintea ochilor îi apăru faţa palidă, chinuită de

suferinţă, a lui Murceneu. „Ce caut eu aici? se întrebă Alunel. Ar trebui să fiu de partea cealaltă a Podului lui Aelius, în cartierul spiţerilor, că doar nu m-oi întoarce la doctorul Galenus cu mâinile goale, fără substanţa după care m-a trimis. Trebuie să mă despart degrabă de acest om!”

Dar Leonardo da Vinci îl trase din nou după el. Cum o apucase spre Mausoleu, crezu că au acelaşi drum. Dar se înşelase. Cum mâna fermă a lui Leonardo nu-l slăbea, Alunel n-avu încotro şi-l urmă. Gândea pesemne că – cine ştie? – poate omul cu plete albe îl va ajuta într-un fel să-şi îndeplinească misiunea încredinţată de doctorul Galenus.

— Ştii ce construcţie e aceasta? îl întrebă Leonardo pe când tocmai înconjurau monumentala clădire.

— Desigur, Mausoleul lui Hadrianus.

— E drept, numai că acum se numeşte Castelul şanţ Angelo.

— Cum aşa?!!! Abia de-au trecut două-trei ceasuri şi şi-a schimbat numele?!

Leonardo da Vinci nu-i răspunse. Poate, grăbit cum era, tot luând-o înaintea băiatului, n-auzise vorbele lui. Când ajunseră în spatele Mausoleului, Alunel se frecă la ochi, buimăcit de-a binelea. Nu mai recunoştea nimic. Nici urmă din vechile clădiri. Altele noi, ridicate aşa peste noapte, cum se spune, le luaseră locul. Noi, nu doar ca dată de construire, ci şi ca stil, cu totul altă concepţie arhitecturală stând la baza înălţării lor. Nu mai înţelegea nimic.

— Ce s-a întâmplat aici? Acum câteva ceasuri, pe aceste locuri erau alte case, cu totul altele, şi… şi-acum nu mai recunosc niciuna, nici măcar casa pe care o caut!!!

De data asta nu mai încăpea îndoială că vestitul Leonardo îi auzise vorbele. După ce-l privi o clipă mai cu luare-aminte, îl întrebă:

— Dar ce casă cauţi tu, băiete?
— Casa doctorului Galenus.

La auzul acestor vorbe, Leonardo îl privi mai atent pe Alunel al nostru, dar, negăsind răspunsul căutat în ochii băiatului, se hotărî să afle din spusele lui dacă-i teafăr la cap sau nu.

— Casa doctorului Galenus?!!! Dar bine, băiete, această casă nu mai există din antichitate, însuşi acest mare om de ştiinţă îşi doarme de vreo douăsprezece secole somnul din care nu s-a trezit încă nimeni!

— Douăsprezece secole?!!! Peste putinţă! Doar acum câteva ceasuri… Asta înseamnă că Murceneu…

Întâlnind privirea lui Leonardo, Alunel nu mai îndrăzni să continue.

— Nu ştiu cine este acest Murceneu, dar dacă vrei să ştii locul unde a fost casa doctorului Galenus, citeşte vorbele săpate pe această placă de marmură!

Din ce în ce mai nedumerit, Alunel se apropie de plăcuţa de marmură prinsă pe peretele de la stradă al unei impunătoare case, pe care i-o arătase Leonardo. Surprins, nevenindu-i să creadă, Alunel citi de câteva ori inscripţia săpată în albul ei strălucitor:

„Pe acest loc a fost casa în care a locuit, între anii 180 – 201, Galenus, marele medic al antichităţii, om între oameni, care a visat la fericirea oamenilor şi care, până în ultima clipă a vieţii, a trăit pentru oameni. Fie ca amintirea lui luminoasă să dăinuie peste veacuri!”

Uimit, Alunel nu mai scoase o vorbă, dar gândurile i se învolburară mai tare, fără putinţă de limpezire: „Cum să fi trecut douăsprezece secole în câteva ceasuri?!!! Poate cele scrise aici sunt un fel de mustrare peste timp a celor doi care m-au aşteptat îndelung… De multe ori câteva ceasuri de aşteptare pot însemna secole pentru cei care scrutează zarea, nădăjduind să apară cel aşteptat”.

Îi veni în minte figura chinuită de suferinţă a lui Murceneu, apoi aceea a doctorului Galenus, aplecat cu

îngrijorare peste trupul însângerat al bătrânului dac. La un moment dat i se păru că aude aievea vocea vestitului medic, spunându-i sentenţios: „Alunele, n-ai fost în stare să îndeplineşti misiunea pe care ţi-am încredinţat-o!” De fapt, era vocea propriei sale conştiinţe. Şi-apoi – culmea! –, ca un făcut, peste toate aceste gânduri, parcă bătându-şi joc de ele, desluşea aproape, foarte aproape, hohotele sarcastice ale lui Ossian şi ale baronului.

Dar chiar în acea clipă, smulgându-l din frământarea lui, Leonardo da Vinci îl luă de mână pe Alunel, conducându-l, în liniştea nopţii înstelate, de-a lungul unor străduţe, până în dreptul unei case modeste. Abia atunci, după ce-i treci pragul, Alunel a aflat cine era de fapt vestitul Leonardo din Florenţa!

DESTĂINUIRILE ŞI SFATURILE LUI LEONARDO DA VINCI

9

Casa vestitului Leonardo, prin modestia ei, îi aminti lui Alunei de căsuţa lui Galenus. Nu părea să aibă prea

multe încăperi – să mai fi avut una, cel mult două, în afara celei în care se aflau. Oricum, această încăpere făcea cât douăzeci la un loc. Şi asta, nu pentru că ar fi fost deosebit de spaţioasă sau mobilată cu mobile de preţ, încărcată de argintărie şi covoare scumpe. Dimpotrivă, era destul de strâmtă; cât despre mobilă, nu se zărea altceva decât o masă, un scaun şi un pat îngust, pentru o singură persoană. Nici măcar un dulap, straiele atârnând pe ici pe colo în câteva cuie bătute la întâmplare.

În schimb, de-ndată ce-ţi roteai privirea, ochii ţi se umpleau de culoare şi frumuseţea formelor, în mijlocul camerei trona un şevalet, pe care se afla o lucrare abia începută. Peste tot de altfel, pe unde apucase creatorul lor să le găsească un loc, erau risipite tablouri care de care mai frumoase. Nu ştiai la ce să te uiţi mai întâi. Pironit locului, Alunel trecea cu privirea de la unul la altul, fără să-şi poată ostoi setea de frumos. Cu deosebire atenţia îi fu atrasă de portretul unei femei care zâmbea ciudat. Putea să jure că-l mai văzuse. Unde? Nu-şi amintea. De un singur lucru era sigur: în niciun caz nu-l vedea atunci şi acolo pentru prima oară. Abia apoi, la o a doua privire, fu surprins de varietatea lucrărilor şi obiectelor din acea încăpere. Risipite la întâmplare, într-o dezordine de nedescris, Alunel putu să vadă tot soiul de scule de atelier, instrumente de măsurat, mătăsuri, foarfece, cuţite, pânzeturi, vopsele, pensule şi câte şi mai câte… Ce meserie să aibă acest ciudat personaj?” se întrebă plin de curiozitate Alunel, nefiind în stare să-i atribuie vreuna după toate câte vedea în dreapta şi-n stânga.

— Acum, că am ajuns acasă, între aceşti patru pereţi, a sosit vremea să ne cunoaştem! îi curmă dilema vestitul Leonardo.

Într-adevăr, Alunel nu ştia mai nimic despre omul cu plete albe, afară doar de dibăcia cu care-l pescuise din

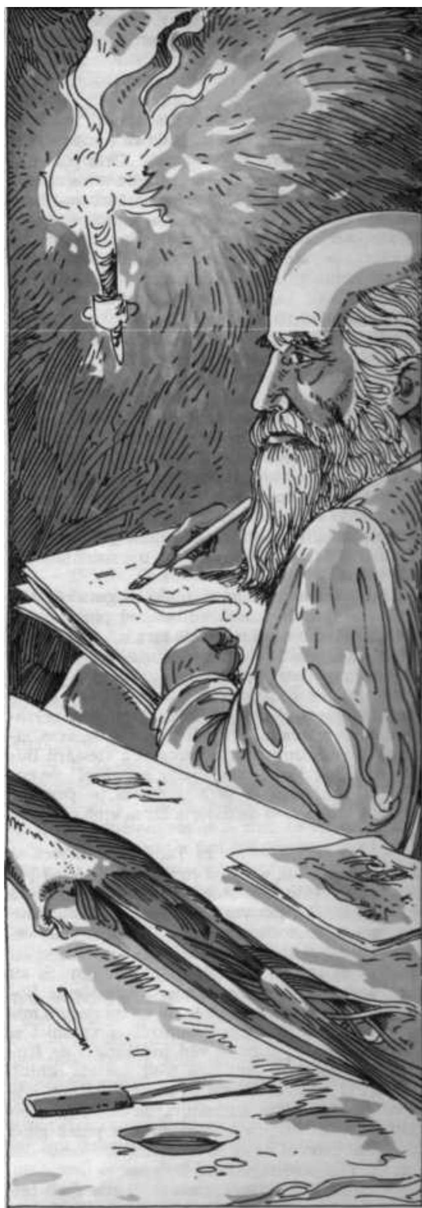
apele Tibrului şi de îndemânarea cu care pilotase submersibilul, până în portul tainic.

— Da, într-adevăr, a sosit vremea să ne cunoaştem! încuviinţă Alunel.

— Mai întâi, băiete, oricine ai fi, îţi urez bun venit în casa mea! Şi-acum, dacă mi-ai trecut pragul, vreau să ştiu şi eu cum te cheamă şi de unde vii, că nu pari să fii de pe-aici.

Cum omul din faţa sa i se prezentase atunci sub apă ca fiind „vestitul Leonardo da Vinci”, băiatul, nevrând să fie mai prejos, îşi bombă pieptul, trase o gură de aer şi rosti solemn:

— Eu sunt vestitul Alunel şi vin din Bucureşti! Se uită repede în ochii lui Leonardo, vrând să vadă ce impresie i-a făcut această pompoasă prezentare. Deziluzie! Părea că nici n-a băgat de seamă că puştanul din faţa lui, vrând să-şi dea importanţă, se şi socotea vestit. Altceva îl preocupa pe el. Se citea pe figura lui că vrea să-şi amintească ceva. În cele din urmă îl întrebă pe băiat:

— Ia stai, unde se află acest Bucureşti, vestite Alunei?

— În România.

— În România?!!!

Alunel surprinse din nou pe faţa lui Leonardo aceeaşi frământare. Era limpede că-şi cercetează cu stăruinţă feluritele cunoştinţe. Când părea că dă de capătul unui fir, o lumină îi traversa chipul, pentru ca imediat ce băga de seamă că nu-l duce nicăieri să se înnegureze. Nu după mult timp însă, surâse triumfător, semn că în sfârşit aflase ceea ce căuta, şi-i spuse dintr-o suflare lui Alunel:

— România nu poate fi alta decât Ţara Românească sau Valahia, de care mi-a vorbit cu mult mai tânărul meu prieten. Nicolăus Olahus sau Nicolae Valahul, cum i se spune pe meleagurile sale de origine, scăldate de fluviul pe care grecii îl numeau Istros şi căruia noi, italienii, urmaşii direcţi ai latinilor, îi spunem Danubius. Bucureştii trebuie să fie capitala acestei ţări, atestată de curând ca atare de voievodul Vlad Ţepeş! I se mai spune „Cetatea Dâmboviţei”, fiind aşezată pe apa cu acelaşi nume. Da, da, sunt sigur că e vorba despre acest oraş, menţionat de curând în documente ca reşedinţă a lui Vlad Ţepeş. După părerea mea, formată după îndelungi discuţii cu Nicolaus Olahus, Bucureştii au o existenţă mult mai veche.

Alunel rămase, cum se spune, cu gura căscată. Mulţi oameni de seamă întâlnise el până atunci, dar niciunul n-avea habar de ţara lui, cu atât mai puţin de capitala ei. Pentru prima oară cineva îi vorbea competent, ca un istoric, despre meleagurile sale de origine. Nu punea la îndoială cunoştinţele acestui om, care, desigur, era o personalitate remarcabilă, dar îl nedumerea acea situare într-un timp foarte apropiat a atestării Bucureştilor, că doar auzise foarte bine acel „de curând”. Poate avea să se lămurească pe parcurs. Deocamdată, socoti de datoria lui să vină cu unele precizări: – Da, într-adevăr, în Ţara Românească a domnit *cândva* un voievod cu numele de

Vlad Ţepeş. Dar, vestite Leonardo, Ţara Românească era doar o părticică din vastul teritoriu pe care locuiau oameni ce vorbeau aceeaşi limbă, aveau aceleaşi obiceiuri şi care, de-a lungul istoriei, s-au străduit să se unească într-un stat unitar. Şi au izbutit. Azi acest teritoriu poartă numele de *România*. O, câte aş putea să-ţi povestesc despre minunata mea ţară, despre oamenii ei vrednici şi paşnici! Şi-apoi, cum te văd îndrăgostit de frumos, sunt sigur că ţara mea ţi-ar desfăta ochiul.

Zicând acestea, Alunel îşi plimbă din nou privirea peste ciudata adunătură de obiecte, adăstând cu nesaţ asupra tablourilor. Nu putea ghici în ruptul capului cu ce se îndeletniceşte omul din faţa sa. Fire directă, Alunel îi spuse:

— Vestite Leonardo, cum nu-ţi ştiu decât numele, tare aş vrea să aflu cât mai multe despre tine, despre preocupările tale, despre felul cum trăieşti, despre primejdiile care te pândesc – că doar mi-ai pomenit de nişte duşmani.

Leonardo îl privi cu îngăduinţă. Pesemne gândea că unui copil trebuie să-i treci cu vederea ignoranţa şi, decât să te supere neştiinţa lui, mai bine să-i împărtăşeşti din cunoştinţele tale cele potrivite cu vârsta lui. Aşa se face că luminatul Leonardo da Vinci începu să-i istorisească despre sine şi epoca sa, fapte şi întâmplări felurite. Zugrăvind epoca, zugrăvea şi oamenii ei, moravurile lor, încât, la un moment dat, lui Alunel i se păru că-i vede aievea. Băiatul era numai ochi şi urechi, captivat de tot ceea ce-i istorisea vestitul Leonardo. Timbrul cald al vocii sale imprima povestirii un ton de confesiune, presărată pe nesimţite, acolo unde era cazul, cu sfaturi dintre cele mai preţioase.

— Mai întâi să-ţi spun câte ceva despre epoca mea, pentru că, vezi tu, eu nu sunt singurul reprezentant al

concepţiei care poartă numele de *umanism* şi care domină vremea în care trăiesc – *Renaşterea*. E drept, Renaşterea s-a conturat la început în Italia, dar a devenit apoi un fenomen general european, animând prin idealurile sale progresiste şi alte popoare. Această epocă luminoasă reprezintă un progres faţă de epoca întunecată a feudalismului, care încă mai are slujitori de nădejde. E de la sine înţeles că aceştia sunt duşmanii mei, dar despre cel mai înverşunat dintre ei îţi voi povesti la timpul potrivit. Cum să se împace ei cu noua concepţie, care aşază *Omul*, cu toate frământările şi aspiraţiile lui, la locul de cinste ce i se cuvine, în centrul atenţiei, smulgându-l din bezna feudalismului. Vezi tu, Alunele, epoca în care trăiesc mi se pare minunată! Cum altfel aş socoti-o, de vreme ce a făcut să crească interesul pentru om şi natură, de vreme ce e dominată de o concepţie optimistă despre demnitatea şi măreţia omului, despre puterea lui de a-şi făuri singur destinul, făcându-şi un ideal din dezvoltarea multilaterală a personalităţii umane? Îngustimii de gândire îi opune lumina cunoaşterii, învăţăturii dogmatice impuse de biserică, frumuseţea adevărurilor ştiinţei. Nici nu-ţi dai seama, băiete, câte progrese s-au făcut în ultima vreme în ştiinţă, în artă şi literatură, în toate domeniile. Uite, de pildă, în arhitectură şi artele plastice, de care sunt interesat – sigur ai băgat de seamă acest interes, de cum mi-ai trecut pragul –, viziunea artistică medievală este înlocuită cu o viziune întemeiată pe cunoaşterea concretă, sistematică, a realităţii – prin dezvoltarea metodică a perspectivei, opticii, anatomiei artistice, tehnologiei culorii –, arta tinzând să devină un mijloc de supunere a naturii la legile gândirii. Alunele, artele plastice evidenţiază cum nu se poate mai bine umanismul şi realismul Renaşterii prin tratarea predilectă a chipului uman. Artistul, adesea anonim în evul mediu, se afirmă ca personalitate creatoare

originală, multilaterală, completă, angajată în epocă. În întreaga Italie au reînviat tradiţiile filosofiei clasice a antichităţii. Şi nu numai în Italia, ţi-am mai spus-o. Renaşterea a cuprins Spania, Anglia, Franţa, Belgia, Olanda, statele germane şi... chiar ţara ta, Ţara Românească, Alunele. Uite, de pildă, Olahus e un exponent de seamă al umanismului Renaşterii. E un mare învăţat, a cărui faimă a trecut de mult hotarele ţării sale.

Fascinat, Alunei nu-şi mai putea dezlipi privirea de pe chipul lui Leonardo. Aprins de patosul povestirii, strălucea de-a dreptul, iradiind în jur un fel de... tinereţe fără bătrâneţe. Băgă de seamă o undă de visare în ochii lui Leonardo. Părea că scrutează ceva în depărtări, ceva întrezărit numai de el. Deodată, vocea-i caldă, învăluitoare, se înălţă, uşor voalată de emoţie, în liniştea încăperii:

— „*Virtutea spintecă urgia.*

Lupta e scurtă, dar aprinsă.

Străvechea Romei vrednicie în inimi italice nu-i stinsă...”

— Frumoase stihuri, pline de optimism! exclamă

Alunel.

— Sunt ale poetului Francesco Petrarca şi glăsuiesc cum nu se poate mai bine despre năzuinţa de înălţare a Italiei, prin unificarea ei. Ţi-am spus toate astea despre epoca în care trăiesc, pentru ca să-nţelegi mai bine cine sunt. Vezi tu, Alunele, toate trăsăturile omului renascentist sunt întrunite şi în personalitatea mea. Eu, ca mulţi alţii, fac parte din uriaşul torent de forţe care cred şi luptă pentru idealul de universalitate al acestei epoci, pentru unirea tuturor oraşelor-republici într-un singur stat. Tocmai pentru că m-am identificat cu idealul epocii mele, fiind o întruchipare a tipului de „ora universal” al Renaşterii, mi se spune „vestitul Leonardo din Florenţa”. De fapt, m-am născut la Vinci, lângă Florenţa, dar în această „republică a florilor”, de numele căreia se leagă crearea şi dezvoltarea uneia dintre cele mai celebre şcoli de artă, am păşit, prin muncă pasionată, pe drumul cunoaşterii. Aproape că nu există domeniu al artei sau ştiinţei care să nu-mi trezească un viu interes, chiar şi acum, la cei 65 de ani pe care-i am.

(„Asta-i secretul tinereţii fără bătrâneţe!” gândi Alunel al nostru.)

Trebuie să ştii, băiete, că eu nu sunt numai pictor – cum probabil înclini să crezi văzând aceste tablouri –, deopotrivă sunt şi sculptor, şi arhitect, şi poet, totodată inginer şi medic – într-un cuvânt, artist şi om de ştiinţă!

— Medic?! ţâşni uimirea de pe buzele lui Alunel.

— Da, medic anatomist! Nu înţeleg de ce te-a uimit tocmai faptul că sunt şi medic?!

— Pentru că şi eu sunt… adică vreau să fiu… de fapt sunt student sau… sau mai bine zis vreau să pătrund eu însumi tainele medicinii…

— Bravo! Te admir sincer, băiete, pentru năzuinţa ta nobilă! Să ştii, însă, că până s-ajungi la cele ce ţi-ai propus,

trebuie să străbaţi un drum care, vei vedea, nu-i presărat cu roze. Nu-ţi spun asta ca să te descurajez, ci ca să te previn. Ca să ajungi, cum singur ai spus-o, să pătrunzi tainele medicinii, trebuie să munceşti, nu glumă!

— Nimeni nu s-a născut învăţat! răspunse ambiţiosul Alunel.

— E foarte adevărat ce spui. De pildă, eu. ca s-ajung la cunoştinţele de anatomie pe care le am acum – şi la care nu m-am oprit –, am început să învăţ temeinic, de la Acum se spune, anatomia. Maestrul meu a fost marele anatomist Marcantonio della Torre, de la care am avut ce învăţa! Nu-ţi pot spune câtă muncă cere cunoaşterea amănunţită a corpului omenesc. împreună cu Marcantonio della Torre am făcut şi primele disecţii ale unor cadavre.

— Cadavre? întrebă, înfiorat, Alunei al nostru, vrând parcă să se convingă că auzise bine acest cuvânt.

— Desigur, cum s-ar putea altfel? Numai printr-o practică îndelungată poţi să-ţi însuşeşti temeinice cunoştinţe de anatomie. Îţi spuneam că Renaşterea, epoca mea, situează *Omul* în centrul atenţiei. Să ştii, băiete, că omul este un interesant subiect de studiu. Dar pe om trebuie să-l cunoşti nu numai pe dinafară, ci şi pe dinăuntru, *mai ales* pe *dinăuntru*. (La aceste vorbe, spuse cu un tâlc anume, Leonardo surâse într-un fel ciudat.) Ei, dar ce te faci cu biserica? Disecţia e socotită un mare păcat, iar celui care o practică, dacă e prins asupra faptului, nu-i rămâne decât să aleagă între rug şi ştreang – e un fel de-a spune, pentru că nimeni nu-l pune să facă o astfel de alegere, de obicei pentru o asemenea vină fiindu-i hărăzit rugul.

Şi-apoi, pentru că te văd curios să-mi ştii duşmanii, află, băiete, că duşmanii mei sunt de fapt duşmanii vremurilor noi. Cum ar putea fi altfel, de vreme ce preceptului biblic „crede şi nu cerceta!”, noi, cei care

avem aceleaşi idealuri cu epoca în care trăim, îi opunem pe cel raţional: „mai întâi cercetează şi apoi încrede-te în ceea ce ai descoperit tu însuţi!”

Pornind de la acest principiu, am izbutit eu, prin disecţia pe cadavre, să descopăr multe taine ale corpului omenesc. După o cercetare atentă şi amănunţită, am socotit necesar să pun pe hârtie cele observate. Aşa am ajuns să fac tot soiul de schiţe, mai întâi ale întregului corp, apoi ale părţilor componente, care, desigur, vor folosi celor interesaţi să studieze anatomia. Dar nu m-am oprit aici şi, pe baza lor, am imaginat procedee tehnice noi, menite să aprofundeze cunoştinţele dobândite până acum, conducându-le pe calea progresului. De pildă, după ce am secţionat câteva viscere, am fost curios să văd cum funcţionează. Le-am umplut, prin injectare, cu ceară topită, care, solidificându-se, le-a reprodus întocmai, cu toate meandrele lor. Apoi, după ce am studiat inima, m-a interesat aparatul circulator în întregime şi, ca să-i depistez hăţişul de vase din care e alcătuit, am injectat în ele substanţe colorate, urmărindu-le drumul plin de ramificaţii, cu nebănuite şi întinse reţele. Am făcut şi secţiuni în creierul omenesc, reuşind astfel să descriu ventriculii cerebrali, am studiat ochiul şi legăturile sale prin nervi cu centrii nervoşi din creier, am încercat să explic mecanismul văzului şi auzului şi câte şi mai câte. Cum în primul rând sunt pictor şi sculptor, e lesne de înţeles că m-a pasionat studierea minuţioasă a oaselor, a grupurilor de muşchi, care se încordează, scurtându-se, la efort sau se alungesc în repaus. E inutil să-ţi spun că muşchii, mai ales, i-am cercetat în cele mai felurite mişcări ale corpului, trecându-le apoi viaţa pe hârtie, într-o serie de desene grăitoare. Nu ştiu dacă ai auzit de faimoasele mele „*Carnete anatomice*”, dar trebuie să-ţi spun că am ajuns să am 1 800 de astfel de „*Carnete*”.

— Dar, vestite Leonardo, de ce ai făcut toate aceste studii pe cadavre, şi nu pe oameni vii, în timpul unor intervenţii chirurgicale?

— Pentru că pe un om viu nu poţi să rişti, în lupta cu moartea, orice secundă e preţioasă. Operezi cât poţi de repede ca să-l salvezi de la pieire. O cât de mică întârziere, o clipă de ezitare, un gest chirurgical necugetat, şi viaţa omului e pierdută! O adevărată crimă din ignoranţă. Altfel stau lucrurile când studiezi pe un cadavru. În cazul ăsta nu mai răspunzi de viaţa unui om. Nu mai ai ce salva, aşa că poţi lucra fără grabă, străduindu-te să observi cât mai multe lucruri folositoare când va fi să le aplici pe omul viu, în cazul unei intervenţii chirurgicale menite să-i salveze viaţa.

— Cum de nu m-am gândit eu însumi la acest lucru, atât de la mintea oricui?!

— Mai ai timp, băiete! Ai timp berechet în faţa ta! Să tot te gândeşti la multe şi felurite aspecte ale vieţii şi, dacă-ţi stă în puteri, caută mai întâi tu însuţi un răspuns la întrebările pe care ţi le pui şi-apoi întreabă pe altul. E şi asta o şcolă a gândirii…

Alunel era stânjenit. Se simţea atât de mic şi neînsemnat în faţa bărbatului cu plete albe, că un timp nu mai scoase o vorbă. Într-un târziu, păru că-şi aminteşte de ceva şi, uitând de la mână pân’ la gură sfatul de-adineauri, hop cu o altă întrebare:

— Mi-ai spus că ai nişte duşmani, maestre Leonardo. Dar cine poate duşmăni pe cineva care-şi pune gândirea, viaţa chiar, în slujba omului?

— Ei, ei, iar te-ai pripit! Din câte ţi-am spus sunt sigur că tu însuţi puteai să afli un răspuns la această întrebare. Cum cine, Alunele?! Dar Roma e plină de astfel de duşmani. Duşmanii Renaşterii sunt şi duşmanii mei, om al Renaşterii. Primul şi cel mai de temut e papa, capul

bisericii catolice, care se teme de Renaştere ca noaptea de soare. Urăşte tot ce e nou, tot ce înseamnă progres, şi-apoi e puternic şi are iscoade peste tot, plătite cu aur greu. El urmăreşte şi-i prigoneşte pe oamenii de ştiinţă, temându-se de puterea acesteia de a împrăştia întunericul în care sunt ţinuţi oamenii. După cum, în Spania, Inchiziţia îi arde pe „eretici" pe rug, tot aşa şi la noi cei ce nu se supun dogmelor bisericii riscă să piară mistuiţi de flăcări. Îţi poţi da singur seama în ce primejdie mă aflu, mai ales că împrejurările mă silesc să rămân o vreme aici, la Roma, la îndemâna papei cum s-ar spune.

— Şi ce vină ţi-ar putea aduce?

— Numai una?! Ar fi în stare să-mi arunce în spinare toate blestemăţiile, pe deasupra socotindu-mă în cârdăşie cu diavolul. Vezi tu, băiete, eu nu numai că vreau să salvez viaţa oamenilor, dar vreau să le-o şi înfrumuseţez, să-i fac să stea demni, cu fruntea sus, în faţa oricui, să le uşurez condiţiile de trai. Cum o să fie toate astea pe placul papei? Ca pictor, de pildă, înfăţişez oameni cu chipul senin, descătuşaţi, în ochii cărora se poate citi puterea de judecată. Chiar în tablourile cu subiect religios am zugrăvit oameni robuşti, frumoşi – modele alese din poporul viguros şi vesel al Italiei –, care n-au nimic din uscăciunea şi lipsa de vlagă a feţelor bisericeşti. De fapt, sunt şi autorul unui celebru „Tratat de pictură". Ca arhitect, am un mare număr de schiţe şi proiecte – unele materializate, altele nu. Visez, încă, să-nalţ construcţii nemaiîntâlnite până azi, de care să se bucure orice om. Dar arta şi ştiinţa sunt strâns legate între ele. Ca să realizezi un portret sau un peisaj cât mai trăitor, trebuie să ai simţul proporţiilor, să cunoşti legile echilibrului, ale perspectivei, să ştii cum să obţii transparenţa culorilor... Ei, da, eu mai sunt şi matematician, şi fizician. Am subliniat mereu, şi o fac şi acum, pentru tine, rolul

matematicii în artă.

S-a spus despre mine că sunt întruchiparea tipului de „om universal al Renaşterii”, aşa că să nu te mire că m-au preocupat şi legile mişcării, ale echilibrului şi căderii corpurilor, probleme de mecanică, de hidrotehnică, optică şi câte şi mai câte. Uite, de pildă, am formulat teoria formării şi propagării undelor, am construit mori şi maşini hidraulice de tot felul, canale şi stăvilare în Lombardia, maşini de dragat canale. Cu această ocazie am studiat debitul marilor fluvii, trăgând concluzii folositoare pentru realizarea submersibilului pe care l-ai văzut. Îţi dai seama ce-ar gândi papa despre submersibilul meu, dacă ar şti de existenţa lui? Ar spune că am făcut un pact cu diavolul, de vreme ce pot merge pe sub apă, unde le este hărăzit doar peştilor să-şi ducă viaţa. Ca să mă feresc de oamenii lui, am construit canalul şi portul pe care le-ai văzut şi de care nu ştie nimeni. Sunt o taină a mea.

Dar să ştii, Alunele, tot atât cât mă preocupă plutirea pe apă sau sub apă, mă pasionează şi plutirea în văzduh. Am nenumărate proiecte pentru aparate de zbor, ba am şi lucrat la construirea unora, printre care e şi acel aparat numit de mine „umano-aripile zburătoare”. M-am gândit şi la un fel de umbrelă care, deschizându-se în aer, să micşoreze viteza de cădere a unui corp dintr-o maşină de zbor. Adevărată „creaţie diavolească”, ar zice papa – nu-i aşa? –, de vreme ce numai păsărilor le este hărăzit să zboare. Nu crezi, Alunele, că toate astea m-ar putea trimite pe rug?

— Când ai avut timp, luminate Leonardo, să faci tot ce-ai făcut?

— Într-o viaţă de om. Îmi pare rău că n-am două vieţi. Mi-au mai rămas atâtea de făcut şi timpul nu iartă pe nimeni, mai ales când ai 65 de ani, ca mine. Dacă, printr-o minune, m-aş naşte încă o dată, aş lua-o de la început şi,

bineînţeles, pe-acelaşi drum!

Deodată, Alunel îşi aduse aminte de misiunile sale, socotind pesemne că-i un nevolnic, de vreme ce omul din faţa sa dusese la bun sfârşit proiecte şi misiuni mult mai grele – şi asta nu pentru sine, ci pentru oameni, în folosul lor –, pe când el...

— Maestre Leonardo, am şi eu o rugăminte sau, mai bine zis, am două rugăminţi.

— Învaţă să fii metodic, Alunele! S-o auzim mai întâi pe prima!

— Vestite Leonardo, doresc să operez un om, salvându-l astfel de la moarte. Un om. nu un cadavru! Sunt sigur că, ajutat de tine, luminate, mi-ar fi lesne să îndeplinesc această... Ei da, această misiune! Ceea ce pentru un om cu priceperea şi experienţa ta ar fi o nimica toată, pentru mine ar fi ceva extraordinar. Şi-apoi, îţi cer ceva care, sunt sigur, nu se poate să nu-ţi fie la îndemână, că doar n-ai păşit de ieri de azi pe calea medicinii. Te rog fierbinte să-mi dai „Jurământul lui Hipocrate”!

— Ciudată-i ordinea rugăminţilor tale! Ea vădeşte că mai ai multe de învăţat până să faci primul pas în lumea medicinii. Cum adică? Să-ţi dau pe mână viaţa unui om, să-l operezi tu însuţi, când nici măcar nu ştii ce cuprinde sacrul „Jurământ” care-l leagă pe medic de onestitatea meseriei sale?!! Băiete, tu crezi că o intervenţie chirurgicală e o joacă de copil?

Ruşinat, Alunel lăsă privirea în jos. După un timp, adunându-şi cu grijă gândurile şi alegându-şi cuvintele, spuse cu o voce pierită: – Îmi dau seama că ai dreptate, maestre Leonardo, dar eu... eu am de îndeplinit nişte misiuni. Dacă ai şti ce înseamnă pentru mine acest „Jurământ”, n-ai mai sta pe gânduri şi mi l-ai da imediat.

— Dar eu n-am acest „Jurământ”. Vreau să spun că nu-l am scris. Până şi Hipocrate l-a dăruit altora, încă din

timpul vieţii, că doar nu era să-l păstreze numai pentru el. Ar fi fost lipsit de sens După ce l-a conceput, l-a transmis, ca pe o zestre spirituală, fraţilor întru profesiune, care, la rândul lor, l-au lăsat mai departe urmaşilor, şi toi aşa, până azi şi în viitorime. Aşa se face că a ajuns până la mine. Poate într-o bună zi, dacă te vei număra printre slujitorii medicinii, va poposi şi la tine, Alunele. E drept că-l ştiu, îl am săpat în conştiinţă, dar, cum vârsta mă grăbeşte cu toate, l-am şi încredinţat celor care au nevoie de el. De fapt, operele de seamă, capitale pentru omenire, aparţin viitorului.

— Cu alte cuvinte, maestre, îl ştii pe dinafară, aşa că ar fi o nimica toată să mi-l spui şi mie.

— Aşa ceva nu se poate! Pentru tine, deocamdată, sacrul „Jurământ al lui Hipocrate” trebuie să constituie un secret.

— De ce tocmai pentru mine?! Eu care am smuls din mâinile sacerdoţilor…

— Pentru că tu, ţi-am mai spus-o, n-ai ajuns încă să fii unul dintre slujitorii medicinii. Numai în momentul când vei deveni, vei intra în posesia „Jurământului lui Hipocrate”. Dacă ziua aceea solemnă va sosi şi pentru tine, Alunele, va trebui să depui tu însuţi acest „Jurământ”, rostindu-l cu respectul cuvenit.

Alunel simţi cum i se luminează mintea, pricepând adevărul din spusele lui Leonardo da Vinci. O nedumerire totuşi persista: „Dacă acest faimos – «Jurământ» – aparţine dintotdeauna viitorului, şi-l ştie pe de rost desigur şi profesorul Mateianu, de ce m-a mai trimis să i-l aduc?!”

— La ce te gândeşti, Alunele?

— Mă gândeam şi eu… Pentru că m-ai întrebat, să-ţi spun drept, maestre, tot n-am priceput ceva, ceva foarte important. Dacă creaţia unei minţi omeneşti, de multe ori rodul unei munci de-o viaţă, aparţine viitorului, cum se

face atunci că tu, vestite Leonardo, ţii ascunse, ferindu-le de oameni, atâtea minunate şi folositoare descoperiri, destinate tocmai omului?!

— Păi nu ţi-am spus? Biserica, încă puternică, le socoteşte nişte erezii, creaţii diavoleşti, şi abia aşteaptă să le distrugă. Ca să supravieţuiască acestei epoci, să poată ajunge în viitorime, deocamdată, toate creaţiile mele trebuie să rămână o taină. Ia gândeşte-te, ar fi mai bine ca schiţele, proiectele mele, sutele de „*Carnete anatomice*” să fie arse – spre „purificare”, ar spune biserica – în pieţe publice? N-ar fi mai bine să supravieţuiască urgiei şi s-ajungă în mâinile urmaşilor, care, desigur, dezvoltându-le, perfecţionându-le, vor reuşi să transforme visurile mele, atât de îndrăzneţe pentru epoca în care trăiesc, în realitate?

— Câtă dreptate ai, vestite Leonardo! Nu mi-am putut imagina o asemenea grozăvie. Poate pentru că eu vin dintr-o ţară în care orice creaţie de seamă a minţii omeneşti, orice invenţie care urmăreşte îmbunătăţirea vieţii omului e încurajată şi privită cu stimă de întreaga societate.

— Există o asemenea ţară?

— Te îndoieşti de spusele mele?

— Nu, nu mă îndoiesc, mă minunez doar! Vezi bine, după cum tu nu poţi pricepe conul de umbră al epocii mele, tot aşa eu nu-mi pot imagina epoca luminoasă din ţara ta. Asta nu înseamnă că nu-mi place să stau de vorbă cu tine. Să ştii, Alunele, că bătrânul care-i receptiv la frământările şi preocupările unui tânăr nu-i chiar atât de bătrân.

Tăcură un timp amândoi, fiecare cu gândurile lui.

Cum se-ntâmplă de multe ori când te chinuieşti să-ţi aminteşti ceva şi nu izbuteşti, deodată, aşa din senin, Alunel îşi aduse aminte unde mai văzuse acel portret de

femeie cu zâmbet misterios. Era reprodus în cartea de istorie, ba şi pe ambalajul unui săpun de toaletă, semn că oamenii, apreciindu-i frumuseţea, voiau să-l vadă cât mai des. Şi, în aceeaşi străfulgerare a dumeririi, îşi aduse aminte că auzise şi de Leonardo da Vinci. Numai că până acum nu făcuse nicio legătură între vestitul Leonardo din Florenţa şi această pictură. Observând cu câtă aviditate priveşte tabloul, vestitul Leonardo îi spuse băiatului:

— E Monna Lisa del Giocondo sau, pur şi simplu, Gioconda! Priveşte-o bine! Din spate, cu alte cuvinte din trecut, şerpuiesc spre ea, ca un fundal, cărări şi ape. Vin spre ea, care reprezintă prezentul, un prezent care priveşte cu încredere şi căldură viitorul. Dacă bagi de seamă, de unde te-ai uita la ea, ţi se pare că te urmăreşte cu privirea. Aşa li se va părea oamenilor din toate timpurile ce vor veni. Eu pentru ei am pictat-o, ca să le facă viaţa mai frumoasă. Câteodată, mie însumi mi se pare că ochii ei poartă un mesaj veşnic viu – e mesajul meu, al epocii mele, către viitor.

O

Vi

%

A

Tot privind tabloul, Alunei aproape că uită de misiunile sale. Se simţea învăluit de vocea aceea caldă, prietenoasă, şi tare ar fi vrut să-şi fixeze în memorie fiecare vorbă a acelui om atât de interesant.

— Maestre, la început n-am putut să-mi exprim recunoştinţa că m-ai salvat, iar acum, vezi bine, nu mă simt în stare să-ţi spun cât te admir.

Vestitul Leonardo trecu peste spusele lui Alunel, de parcă nici nu le auzise, ba parcă se simţea şi oarecum stânjenit, cu toate că erau rostite cu sinceritate de gura unui copil.

— Mai bine să vorbim despre cea de-a doua rugăminte a ta, Alunele. Ţi-aş satisface-o, dar, după cum vezi, n-am cum. Doar n-o să ies în stradă să întreb cine are nevoie de o intervenţie chirurgicală şi, dacă n-oi găsi pe nimeni care să aibă cu-adevărat şi de urgenţă o astfel de trebuinţă, să înhaţ un om sănătos şi să-l tai de florile mărului – bineînţeles, cu tine alături –, şi asta numai şi numai ca să debutezi tu în chirurgie. Uite, dacă te simţi în stare, îţi fac hatârul să mă asişti la o disecţie.

Sigur, nu era ce-şi dorea eroul nostru, dar era şi asta o favoare. La gândul că va lucra – fie şi pe un cadavru – alături de vestitul Leonardo, Alunel nu-şi mai încăpea în piele. În sfârşit, va cunoaşte şi el un corp omenesc pe dinăuntru, va contribui la îmbogăţirea cunoştinţelor de anatomie în folosul medicinii. Nerăbdarea îl făcu să freamăte.

— Unde este cadavrul, maestre Leonardo? Abia aştept să ne punem pe treabă!

— Şi eu! Să tot fie un an de când n-am mai izbutit să fac rost de un cadavru. Şi dacă ai şti cât îmi este de

necesar… Schiţele mele anatomice au nevoie de atâtea completări, încât…

— Atunci, hai să începem disecţia!

— Nu-i atât de simplu cum crezi, pentru că acel cadavru nu este aici.

— Dar unde e?

— Nu prea departe, într-un fel de grotă. Papa a interzis cu desăvârşire disecţia, aşa că duşmanii mei abia aşteaptă să fiu prins asupra faptului.

— Înţeleg. Dar, iartă-mi curiozitatea, maestre Leonardo, cum ai intrat în posesia acestui cadavru?

— Mi se pare o curiozitate firească. Mercuţio, discipolul meu, l-a cumpărat de la o familie foarte săracă – oameni care abia de au după ce bea apa. S-au gândit, pesemne, că nu-i atât de mare păcatul să vinzi un mort ca să hrăneşti nişte vii. Un cadavru se plăteşte cu bani grei. Numai unul ca mine e în stare să plătească o astfel de sumă, şi asta numai din dragoste pentru ştiinţă.

Deci, cum îţi spuneam, Mercuţio l-a cumpărat pentru mine, asigurându-i pe bieţii oameni că, după ce-mi isprăvesc studiul, le înapoiez corpul defunctului. De data asta e vorba de cadavrul unui bătrân, aşa că voi avea prilejul să observ procesul de îmbătrânire – de involuţie, cum i se spune – ce-şi pune amprenta pe toate organele şi ţesuturile, determinând modificări vizibile de la piele pân' la os. Asta ştiu teoretic, dar acum mi s-a ivit prilejul să le cercetez cu ochii mei. Vreau să fac nişte schiţe pe care să le alătur, pentru comparaţie, celor făcute în urma observaţiilor pe cadavre de oameni tineri sau de vârstă mijlocie. Şi-apoi, la o vârstă înaintată, nu o boală, ci mai multe încolţesc organismul, aşa că acest cadavru e foarte interesant pentru mine.

— Sunt convins! încuviinţă Alunel, dându-şi importanţă.

— Să profităm aşadar de întunericul ocrotitor al nopţii şi să mergem să-l luăm. Trebuie să-l aducem aici! De treaba asta nu trebuie să ştie nimeni, decât noi care o vom face: eu, tu şi Mercuţio!

Alunel era atât de încântat de încrederea pe care i-o arăta maestrul Leonardo, că pe moment uită că va fi nevoit să lucreze, pentru prima oară în viaţa lui, pe un cadavru.

Ocrotiţi de întuneric, cei doi, maestrul Leonardo şi Alunel al nostru, se furişau cu paşi tiptil pe lângă ziduri. Merseră aşa, nu prea mult, până ce, la un moment dat, ajunseră în faţa unui amfiteatru. Băiatul tresări. Brusc, îşi aduse aminte de viteazul Murceneu, de amfiteatrul în care îl întâlnise. Dar se vedea cât de colo că nu-i acelaşi amfiteatru. Curios, vru să-l întrebe pe vestitul Leonardo care-i denumirea acelui amfiteatru, dar, văzându-l grăbit şi cufundat în gândurile sale, renunţă. N-aveau timp de depănat amintiri, şi-apoi mai mult ca sigur că Mercuţio îi aştepta la locul stabilit.

După ce depăşiră amfiteatrul, apucară pe un drum ce cobora într-o pantă lină, ducând într-adevăr spre un fel de grotă săpată într-o frumoasă colină. După cum lesne băgă de seamă Alunel al nostru, colina asta, acoperită de construcţii care de care mai frumoase, se afla de partea opusă celei unde era cartierul spiţerilor. Tocmai îşi întorsese privirea spre cealaltă colină, când Leonardo da Vinci, apucându-l de mână, îl trase după el în grotă, făcându-i semn, cu degetul în dreptul buzelor, să păstreze o linişte desăvârşită. Cum se găsea într-un loc necunoscut, cufundat pe deasupra în cea mai neagră beznă, Alunel strânse mai tare mâna maestrului Leonardo. I se păru că străbat din nou un canal, de data asta săpat în pântecele colinei. „Nu cumva şi acesta e rodul minţii maestrului Leonardo?” se întrebă pe bună dreptate băiatul.

Deodată, la vreo sută de metri, zăriră nişte luminiţe.

Păreau doi licurici pâlpâitori. Fără o vorbă, Leonardo da Vinci îl strânse mai tare de mână pe Alunel, vestindu-i astfel, pe tăcute, că în sfârşit ajunseseră. Mai făcură câţiva paşi, când maestrul Leonardo, întocmai ca un ştrengar, scoase un şuierat uşor. Imediat i se răspunse un şuierat asemănător. Abia atunci iuţi pasul fără grijă, Alunel al nostru grăbindu-se să-l urmeze. Pe măsură ce înaintau, luminiţele acelea pâlpâitoare creşteau, devenind adevărate flăcări, sub a căror strălucire întunericul, înfrânt, era silit să se dea în lături. Când fură destul de aproape, de cele două văpăi strălucitoare, maestrul Leonardo şi Alunel zăriră şi pe cei doi făclieri care îi aşteptau. Purtau pelerine lungi, asemănătoare celei purtate de Leonardo da Vinci, numai că-şi trăseseră într-aşa fel glugile pe faţă, încât era imposibil posibil să zăreşti ceva din chipul lor. Doar atât puteai să observi: că unul era înalt şi suplu, pe când celălalt, dimpotrivă, era scund şi burduhos. Cuprins de o sumbră presimţire, Leonardo da Vinci tresări şi Alunel, care-l apucase din nou de mână, îi simţi neliniştea.

— Nu ţi-am spus să vii singur, Mercuţio?

Alunel băgă de seamă că glasul, de obicei cald, al lui Leonardo da Vinci se înăsprise a mustrare. Fără să răspundă, cei doi făcură un pas spre ei. Abia atunci, vestitul Leonardo dădu cu ochii de adevăratul

Mercuţio, până atunci ascuns în spatele făclierului rotofei. Bietul om, legat fedeleş, se căznea să slăbească strânsoarea funiilor cu care fusese legat şi să scuipe cârpa ce-i fusese îndesată în gură. Cântărind la iuţeală situaţia, maestrul Leonardo se întoarse spre Alunel şi-i strigă revoltat:

— Am fost trădaţi, prietene!

Mai mult nu putu spune că, imediat, făclierul burduhos, făcând un pas spre ei, le strigă cu aroganţă: – În numele legii, sunteţi arestaţi!

Ecoul reluă aceste vorbe, reproducând întocmai până şi tonul tăios cu care fuseseră rostite şi, după ce le plimbă de câte va ori prin hăul grotei, le zdrobi cu scârbă de pereţii ei.

Dar, ciudat, cei doi îl înşfăcară numai pe Alunel. Ştiind că în asemenea situaţii împotrivirea e zadarnică,

băiatul nu se zbătu să scape din mâinile lor. Ba gândul că poate se vor mulţumi numai cu el şi că-l vor lăsa pe maestrul Leonardo în pace îl făcu să stea liniştit, ca un mieluşel, sperând că astfel le va mai domoli înverşunarea. Da' de unde! în spatele lui Leonardo da Vinci apărură, ca din pământ, vreo douăzeci de inşi, îmbrăcaţi aidoma celor doi care-l înşfăcaseră pe el. Împingându-l cu brutalitate pe venerabilul Leonardo spre ieşirea grotei, reuşiră în cele din urmă să-l despartă de băiat. Nu-l uitaseră nici pe Mercuţio cel adevărat. Doi dintre oamenii aceia cu straie sumbre şi cu chipurile ascunse sub glugi îl împingeau acum, legat cum era, pe urmele maestrului său.

În momentul în care se văzu despărţit de omul pe care atât de mult îl îndrăgise în ultima vreme, Alunel, sufocat de furie, îi întrebă pe cei doi însoţitori ai săi, care nu-l slăbiseră o clipă din strânsoarea braţelor lor:

— De ce toate astea? Ce-aveţi de gând cu noi?

Nici n-apucă să-şi termine vorba, că numai ce-l văzu pe cel înalt trăgându-şi gluga de pe faţă.

Stupoare! Cine credeţi că era? Ossian în carne şi oase, urmăritorul lui! Numai că de data asta nu râdea. Părea că vrea să-l pârjolească de viu cu privirea pe Alunel al nostru, dar, socotind că n-a venit vremea, se mulţumi să-i răspundă cu duşmănie:

— Ştiţi voi mai bine pentru ce vină vă arestăm! Şi-apoi, de-ar fi una singură, treacă-meargă, dar aşa, după câte aţi făcut, meritaţi pedeapsa capitală!

— Dacă unui om ca Leonardo da Vinci i se cuvine, pentru toate strădaniile lui de-o viaţă, pedeapsa capitală, atunci voi, pentru nelegiuirea voastră, ce pedeapsă meritaţi?

Numai ecoul îi răspunse lui Alunel, bineînţeles repetându-i întrebarea. Cât priveşte pe Ossian, acesta socoti că nu-i cazul să se ostenească cu vreun răspuns. În

schimb, se strădui să-i precizeze veninos, făcând pe justiţiarul:

— Ia-ţi adio de la maestrul Leonardo, nu-l vei mai întâlni niciodată! Pe Leonardo da Vinci îl lăsăm în seama epocii sale, să-l judece justiţia vremii în care trăieşte pentru faptele săvârşite! Pe tine însă te luăm cu noi. Ne vei urma în viitor, n-ai încotro! De judecat, te vom judeca acolo unde vom găsi de cuviinţă!

Deşi cel de-al doilea însoţitor al său nu-şi trădase identitatea, după felul răutăcios în care începu să chicotească la auzul acestor vorbe, Alunel i-o ghici numaidecât, mai ales că-l şi auzi zicându-i:

— Ţi-am spus că te voi găsi şi-n gaură de şarpe!

DOCTORUL JOSEPH IGNACE GUILLOTIN

Iacobinii, gruparea cea mai democratică şi hotărâtă pentru schimbări radicale din timpul Revoluţiei burgheze din Franţa, îşi ţineau şedinţele într-o clădire situată în plin

centrul Parisului, nu departe de faimoasa Catedrală Notredame. Tot în această clădire funcţiona şi Tribunalul Revoluţionar, care judeca, în acea vreme, fără-ntrerupere şi fără cruţare, din zori şi până-n seară, pe toţi duşmanii Revoluţiei. Sala de judecată – o rotondă imensă – avea scaunele dispuse în amfiteatru. Concepută cu eleganţă, în graţiosul şi sprinţarul stil rococo, avea zugrăvite pe pereţi tot felul de scene mitologice, pastorale, episoade ale unor serbări galante şi multe alte crâmpeie dintr-o viaţă de huzur şi plăceri. Predominau culorile deschise, strălucitoare, liniile uşoare şi răsucite, ghirlandele de flori, de parcă aici s-ar fi dat zilnic câte un bal. Totul contrasta cu atmosfera gravă din timpul proceselor ce se judecau în această sală şi care, mai toate, se încheiau cu acea temută sentinţă: pedeapsa cu moartea.

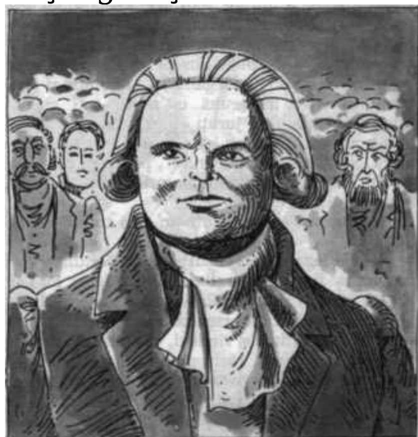
Ne aflăm în toamna anului 1793, în perioada de apogeu a dictaturii iacobine – punctul culminant al Revoluţiei burgheze din Franţa –, când această grupare îşi propusese să salveze Revoluţia şi s-o desăvârşească, zdrobind împotrivirea duşmanilor ei interni şi din afară.

Sala era înţesată de oameni. Toţi vorbeau şi gesticulau după bunul plac, în aşteptarea senzaţionalelor cazuri ce urmau să se judece în acea zi.

Deodată, larma încetă ca prin farmec şi toţi câţi erau de faţă se ridicară în picioare, în semn de respect. Apăruseră preşedintele Tribunalului şi membrii completului de judecată. Cu figuri grave, sobru şi modest îmbrăcaţi, se îndreptau în acel moment spre locurile lor. După ce se aşezară, preşedintele făcu un semn către sală, invitându-i pe oameni să se aşeze. Aşteptând o clipă ca rumoarea să înceteze cu totul, în liniştea desăvârşită care se lăsase, ceru apoi să fie aduşi acuzaţii care urmau să fie judecaţi în acea zi. Erau doar trei, aşa că şedinţa n-avea să dureze prea mult. Numai că, la ivirea lor, uitând parcă

unde se află, mulţimea aceea scoase o exclamaţie de surpriză. În rândul acuzaţilor se afla un copil! E drept că era destul de dezvoltat, dar, dacă te uitai mai bine la el, nu era decât un băieţaş – să tot fi avut vreo 11 – 12 ani.

Căutătura glacială a preşedintelui a fost de-ajuns ca să restabilească liniştea dinainte. Se vedea cât de colo că se bucură de multă autoritate. Deşi nu părea să aibă mai mult de 40 de ani, era un bărbat cu prestanţă, pe figura lui energică putându-i-se citi cu uşurinţă firea dintr-o bucată şi mintea activă. Privirea lui ageră, care te cerceta cu luare-aminte, băgase spaima în nobilime. Deşi încă tânăr, era puţin înflorit la tâmple şi mai tot timpul căta undeva în zare, părând că scrutează viitorul, un viitor în care oamenii să fie toţi egali şi liberi.

— Stimaţi cetăţeni – se înălţă vocea lui puternică –, eu, cetăţeanul Maximilien de Robespierre, în numele Comitetului Salvării Publice şi al Comitetului Siguranţei Generale, în numele Revoluţiei, al Cultului Raţiunii, declar deschisă şedinţa Tribunalului Revoluţionar! Scopul ei este acela de a judeca pe duşmanii Revoluţiei înscrişi azi pe lista suspecţilor. Jur pe raţiunea de a fi, pe principiul sacru al egalităţii, libertăţii şi fraternităţii – şi, împreună cu

mine, toţi câţi vă aflaţi aici trebuie să juraţi – că vom judeca, aşa cum spuneau străbunii latini, *„sine ira et studio”*, adică „fără mânie şi părtinire”, pe aceşti cetăţeni, conducându-ne numai după principiile raţiunii, adevărului şi dreptăţii!

— Jurăm! strigară într-un glas toţi câţi erau de faţă.

— Pe lista de azi a suspecţilor, continuă Robespierre, figurează trei cetăţeni: Jules Milieu, Ernest Maudit şi un copil, Alunel!

La ultimul nume, rumoarea cuprinse de astă dată numai ultimele rânduri, cu destulă timiditate, aşa că nu mai răzbi până la masa judecătorilor. De altfel, privirea de vultur a lui Robespierre o înăbuşi imediat. Vocea lui tună din nou:

— Onoraţi cetăţeni, după cum ştiţi, în procesele noastre, care n-au timp de tertipuri avocăţeşti, nu există avocat al apărării, ci numai acuzator. De fapt, acesta e

chiar cel care reclamă faptele reprobabile ale unui cetăţean, cerând ca acesta să fie trecut pe lista suspecţilor. După ce este citită această cerere a sa, în care acuzatorul trebuie să arate, cu argumente solide, ce motive l-au determinat să ne-o înainteze, suspectul poate fi acuzat şi de alţi cetăţeni din sală. Dar cel care depune plângerea împotriva cuiva răspunde de fapt şi de drept de acuzaţia adusă.

Dacă se dovedeşte necinstit faţă de Tribunalul Revoluţionar, aducând o acuzaţie mincinoasă, el va fi cel pedepsit. Cât priveşte apărarea, acuzatului i se acordă dreptul să se apere el însuşi, dându-i astfel posibilitatea să-şi dovedească nevinovăţia în faţa Tribunalului. Cine l-ar putea apăra mai bine? Şi acum, la treabă!

Primul acuzat este cetăţeanul Jules Milie. Cine a depus plângerea împotriva lui, să-şi susţină acuzarea!

La această invitaţie, din sală se ridică un bărbat voinic, cu faţa lată, energică, şi privirea pătrunzătoare. Cu vocea lui groasă şi autoritară, rosti rar şi apăsat:

— Stimate preşedinte, onoraţi membri ai completului de judecată, dragi cetăţeni, mă cunoaşteţi cu toţii prea bine. Ca să îndeplinesc procedura, îmi voi spune totuşi numele, că doar aşa se obişnuieşte. Mă numesc Georges Danton şi ţelul vieţii mele este victoria Revoluţiei. Susţin aici, în faţa tuturor, că acest om este un înflăcărat *girondin*!

Pe faţa lui Robespierre, nicio tresărire. Totuşi, ca unul care avea dreptul să pună întrebări suplimentare, să intervină în orice moment al şedinţei, socoti de datoria lui să afle mai multe despre acuzat.

— Cetăţene Danton, cunoaştem activitatea revoluţionară pe care o desfăşori. Răspunde-mi, te rog, la o întrebare: eşti sau nu devotat cauzei iacobinilor, cu alte cuvinte eşti sau nu un iacobin înflăcărat?

— Ce întrebare mai e şi asta?! mai încape vorbă? Desigur, cetăţene Robespierre!

— După cum cetăţeanul Jules Milieu este un înflăcărat girondin. Ce rău vezi în asta?!

Danton pricepu rostul intervenţiei lui Robespierre, aşa că adăugă:

— Prea bine, nu-i nimic rău în asta! Dar, vedeţi, cetăţeni, dacă ardoarea lui *girondină* ar servi Revoluţia, eu însumi l-aş fi apărat împotriva oricui. Îmi susţin acuzarea, pentru că l-am prins tocmai când voia să treacă graniţa în Prusia, pentru a ajunge la Koblenz, unde se află tabăra contrarevoluţionară a nobilimii franceze fugite din ţară. A trădat Revoluţia! Să răspundă în faţa Tribunalului Revoluţionar pentru fapta sa!

— Prea bine! Dacă aşa stau lucrurile, cetăţene Danton, acuzaţia adusă de tine numitului Jules Milieu este îndreptăţită.

La aceste vorbe ale lui Robespierre, un murmur de indignare traversă sala, de la primele moarte de dragul de a condamna! Asta ar fi curată crimă! Nu putem condamna un om numai pentru că e girondin, mai trebuie să şi dovedim că-i duşman al Revoluţiei, că a trădat nobilele ei idealuri democratice. Iată motivul pentru care i-am cerut cetăţeanului Danton să-şi susţină acuzaţia împotriva lui Jules Milieu cu temeinice argumente, care să ateste că într-adevăr acesta e un trădător!

La auzul celor spuse de preşedinte, un bărbat chipeş se ridică brusc în picioare, manifestându-şi înflăcărat totala adeziune:

— Cetăţene Robespierre, câtă înţelepciune e în vorbele pe care le-ai rostit adineauri! Eu sunt Jean Paul Marat, cunoscut în foburgurile Parisului sub numele de „Prietenul poporului”, după denumirea ziarului meu – „*L'Ami dupeuple*”. Cu toate că dorinţa mea cea mai

arzătoare e triumful Revoluţiei, consider totuşi că Jean Roux nu are dreptate. Dacă i-am extermina pe toţi, fără discernământ, cine ar mai rămâne să desăvârşească Revoluţia?

Un ropot de aplauze însoţi vorbele lui Marat, care se bucura de o mare popularitate. Însuşi Robespierre aplaudă, entuziasmat.

— Chiar aşa, cetăţene Marat, cine ar duce lupta mai departe, dacă i-am decima pe toţi?

Din nou rumoarea făcu mulţimea să freamăte.

până la ultimele rânduri. De data asta, Robespierre nu mai interveni. Lăsă mulţimea să-şi manifeste în voie oprobriul faţă de trădarea girondinului. Când, după un timp, se aşternu din nou liniştea, se auzi iarăşi vocea puternică a lui Robespierre:

— Mai vrea cineva să ia cuvântul?

Din fundul sălii se ridică un om uscăţiv, a cărui privire părea să pârjolească tot ce-i ieşea în cale.

— Mă numesc Jacques Roux, supranumit „Turbatul”. De fapt, „turbarea” mea se manifestă numai în faţa

duşmanilor Revoluţiei. După părerea mea, toţi girondinii ar trebui executaţi, fără excepţie! Moarte tuturor duşmanilor Revoluţiei, indiferent că sunt girondini sau mai ştiu eu ce!

Cu vocea aceea metalică, dură, cu ochii ieşiţi din orbite de furie, Jacques Roux părea într-adevăr un câine turbat, gata să muşte. Îşi merita pe drept cuvânt porecla de „Turbatul”, pe care, cu timpul, începură s-o poarte toţi partizanii săi.

— Sunt de aceeaşi părere cu tine, cetăţene Roux. Într-adevăr, toţi duşmanii Revoluţiei ar trebui exterminaţi! îi răspunse calm, dar ferm, Robespierre. Dar nu trebuie s-o pornim la drum cu idei preconcepute. S-ar putea, totuşi, ca printre girondini să existe şi revoluţionari adevăraţi, după cum chiar printre iacobini s-ar putea să se strecoare trădători ai Revoluţiei. Trebuie să ne păstrăm luciditatea, să acţionăm cu discernământ! Noi n-avem dreptul să condamnăm ne cineva la moarte de dragul de a condamna! Asta ar fi curată crimă! Nu putem condamna un om numai pentru că e girondin, mai trebuie să şi dovedim că-i duşman al Revoluţiei, că a trădat nobilele ei idealuri democratice. Iată motivul pentru care i-am cerut cetăţeanului Danton să-şi susţină acuzaţia împotriva lui Jules Milieu cu temeinice argumente, care să ateste că într-adevăr acesta e un trădător!

La auzul celor spuse de preşedinte, un bărbat chipeş se ridică brusc în picioare, manifestându-şi înflăcărat totala adeziune:

— Cetăţene Robespierre, câtă înţelepciune e în vorbele pe care le-ai rostit adineauri! Eu sunt Jean Paul Marat, cunoscut în foburgurile Parisului sub numele de „Prietenul poporului”, după denumirea ziarului meu – „*L'Ami dupeuple*”. Cu toate că dorinţa mea cea mai arzătoare e triumful Revoluţiei, consider totuşi că Jean Roux nu are dreptate. Dacă i-am extermina pe toţi, fără discernământ, cine ar mai rămâne să desăvârşească Revoluţia?

Un ropot de aplauze însoţi vorbele lui Marat, care se bucura de o mare popularitate. Însuşi Robespierre aplaudă, entuziasmat.

— Chiar aşa, cetăţene Marat, cine ar duce lupta mai departe, dacă i-am decima pe toţi?

Din nou rumoarea făcu mulţimea să freamăte.

— Vă rog, linişte! Să dăm cuvântul acuzatului!

Verde la faţă, Jules Milieu începu prin a-şi recunoaşte vinovăţia. Bâigui ceva ce voia să însemne că îi este imposibil să tăgăduiască fapta sa, dar că imploră completul de judecată să-i acorde iertarea.

— Cum îndrăzneşti să ceri iertare pentru fapta ta, Jules Milieu? îl întrebă, revoltat, Robespierre. Mai bine ai încerca să-ţi păstrezi demnitatea în faţa completului de judecată, când va pronunţa sentinţa pe care o meriţi. Şi aceasta nu poate fi alta, decât *condamnarea la moarte*!

La auzul acestor vorbe, acuzatul îngheţă. Era atât de palid, încât, cum stătea aşa, nemişcat, paralizat de spaimă, părea deja mort.

— La moarte! La moarte! strigă Jacques Roux şi, imediat, alte voci din mulţime repetară acest îndemn.

Cu un gest autoritar, Robespierre ceru să se facă linişte. Apoi, cu calmul lui obişnuit, căutând cu privirea pe cineva anume în primele rânduri, spuse:

— S-a hotărât, deci, pedeapsa cu moartea! Rămâne

să vedem cum va fi executat numitul Jules Milieu. Pentru aceasta, îl rog pe doctorul Joseph Ignace Guillotin să ne spună dacă acuzatul merită sau nu să fie ghilotinat.

Chiar din primul rând se ridică atunci un bărbat mai în vârstă, a cărui privire rece avea o strălucire ciudată.

— Eu, doctorul Joseph Ignace Guillotin, se cotesc că numitul Jules Milieu merită să beneficieze de cel mai civilizat şi eficace instrument d aplicare a pedepsei capitale, pe care eu însumi l-am introdus în Franţa – ghilotina!

— Să trecem la cel de-al doilea acuzat – Ernest Maudit! îl numi cu fermitate Robespierre care se vede n-avea timp de pierdut.

Acest Ernest Maudit tremura ca o piftie, o; mult înainte de a-şi auzi numele.

— Cine este acuzatorul lui Ernest Maudit? întrebă preşedintele.

De data asta acuzatorul era unul dintre membrii completului de judecată, aşa că se afla chiar la masa ocupată de aceştia. Când, plin de prestanţă, se ridică în picioare, toţi amuţiră. Era însuşi Saint-Just, membru al Comitetului Salvării Publice şi cel mai apropiat colaborator al lui Robespierre. N-ai fi bănuit că acest tânăr zvelt, deosebit de frumos şi atrăgător, era atât de intransigent.

— Eu, cetăţeanul Louis de Saint-Just, sunt cel care a depus plângerea! Numitul Ernest Maudit se face vinovat de specularea alimentelor, în timp ce oamenii din foburguri mor de foame. îi fură pe cetăţeni, vânzând la suprapreţ, fură dictatura iacobină, dosind alimente şi căutând astfel să se îmbogăţească!

— La moarte! se auzi din nou vocea lui Jean Roux, conducătorul „turbaţilor”.

Spre deosebire de Jules Milieu, Ernest Maudit n-avea nici crez politic, nici crez moral. Singurul lui idol, în care

credea fără rezerve, fiind în stare de orice ticăloşie ca să-l obţină, era banul. Aşa se face că, rânjind cinic, îl privi cu impertinenţă pe Saint-Just şi zise: – Am speculat cât am putut, dar măcar am trăit bine. Puţin, e drept, dar bine! Acum pot să mor!

Robespierre îl privi o clipă, numai o clipă, cu dispreţ, după care rosti plin de revoltă sentinţa: – Pedeapsa cu moartea!

De data asta, însă, doctorul Guillotin fu de părerea că acuzatul nu merită cinstea de a fi ghilotinat, aşa că Ernest Maudit urma să fie împuşcat.

În sfârşit, se trecu la ultimul caz. Când Robespierre pronunţă numele lui Alunel, rumoarea cuprinse din nou acea mulţime pestriţă. Un cetăţean din sală îndrăzni chiar să atragă atenţia:

— Dar e un copil! Ceva mai dolofan, e drept, dar totuşi nu-i altceva decât un copil!

— N-are importanţă – i-o reteză scurt Robespierre! Un copil, din proprie iniţiativă sau pus la cale de duşmanii Revoluţiei, poate da foc acestei clădiri, poate omorî un om cu un glonţ bine ţintit sau cu o lovitură de bâtă aplicată, pe la spate, drept în moalele capului şi, dacă-i înclinat spre rele, cine ştie de câte ar mai fi în stare!

Nimeni nu mai zise nimic. Doar Marat spuse în treacăt, de data aceasta pe un ton zeflemitor:

— Cum de nu m-am gândit?! Un copil ar fi în stare să submineze până şi dictatura iacobină!

— Să nu exagerăm, dar nici să minimalizăm actele copiilor nu-i bine! îi răspunse Robespierre. Cine a depus acuzaţia împotriva numitului Alunel? întrebă apoi, socotind cu totul deplasată în intervenţia lui Marat.

— Eu! se auzi o voce care-l făcu pe Alunel să tresară.

Nu se înşelase. Chiar în acel moment, abia păşind din cauza grăsimii, dar străduindu-se să meargă cât mai

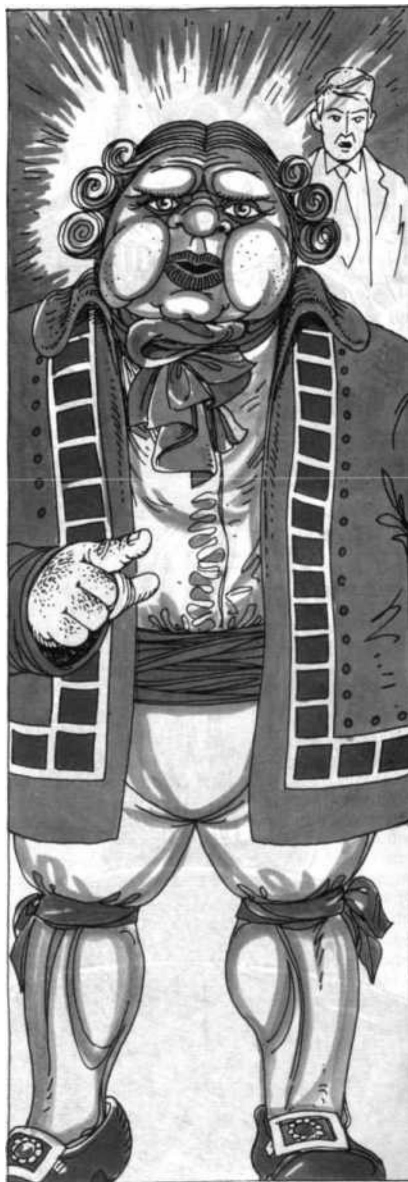
elegant, cine credeţi că se îndrepta spre masa completului de judecată? Dar mai bine să-l lăsăm pe burduhos să-şi spună numele, de vreme ce, iavaş-iavaş, iată-l ajuns în faţa acestuia.

— Mă numesc Münchhausen, celebrul baron Münchhausen. Eu am depus plângerea împotriva acestui copil infam!

— Infam ai zis? Dar ce nelegiuire a comis acest Alunel? întrebă Robespierre.

— Păi, să vedeţi… A furat din avutul statului, cu alte cuvinte al dictaturii iacobine, o monedă. O astfel de faptă trebuie pedepsită cu toată asprimea!

Alunel se cutremură. Îşi aduse aminte de moneda pe care i-o dăduse doctorul Galenus, când îl trimisese în cartierul spiţerilor să-i cumpere substanţa aceea de care avea nevoie pentru salvarea lui Murceneu. Îşi aminti eu groază că baronul i-o înapoiase, aşa că acum se afla asupra lui. „Iată-mă, aşadar, căzut din nou în cursa perfidului baron! îşi zise băiatul. Corpul delict se va găsi la mine. În faţa acestei probe concrete a vinovăţiei mele şi având în vedere sentinţele date cu atâta uşurinţă de acest Tribunal până acum, nu văd nicio ieşire din situaţia mea disperată. Parcă îl şi aud pe Jacques Roux strigând: «*La moarte*, *la moarte*!» Şi-apoi pe doctorul Guillotin, care-mi va face o «favoare» de mă va sorti ghilotinei – «cel mai civilizat şi eficace instrument de aplicare a pedepsei capitale», cum o consideră el”.

În ruptul capului nu pricepea Alunei al nostru cum de era cu putinţă ca un doctor, slujitor al vieţii, să laude cu sânge rece calităţile unui instrument aducător de moarte.

Se hotărî să-şi ţină firea şi să aştepte în linişte desfăşurarea procesului.

— Ce probe aduci, baroane, în sprijinul celor

afirmate?

— Să fie percheziţionat acest Alunel! Veţi găsi asupra lui moneda! Cred că-i de ajuns.

La un semn al lui Robespierre, doi bărbaţi, care stătuseră până atunci de-a dreapta şi de-a stânga uşii, se îndreptară către Alunel, urmând să-nceapă percheziţia corporală.

— Nu e nevoie! îi opri cu demnitate băiatul, ducând mâna la buzunarul în care ştia că pusese moneda cu pricina. I-o întinse unuia dintre cei doi bărbaţi. Acesta, după ce o depuse pe masa completului de judecată, în faţa lui Robespierre, se îndreptă spre uşă, unde îşi reluă locul alături de tovarăşul său.

Robespierre nici nu se uită la monedă. În schimb, îl scrută cu privirea pe baron, căruia îi străluceau ochii de satisfacţie.

— Atât?! Asta este singura ta probă acuzatoare?!

— Nu chiar, cetăţene Robespierre! Băiatul acesta a încercat să fure un cadavru. Or, este bine ştiut că trupurile celor executaţi din ordinul Tribunalului Revoluţionar aparţin iacobinilor, care le înmormântează după legile lor. Adică… ale dumneavoastră!

— Le lasă pradă corbilor! strigă Jacques Roux. La moarte! La moarte cu hoţul de cadavre!

— Tăcere! porunci Robespierre. Ce probă ai, baroane, că ceea ce afirmi e adevărat?

— De data asta, am chiar un martor ocular! chicoti baronul.

— Prea bine. Şi unde e martorul?

La această întrebare, chiar de lângă baron, se ridică un tânăr care vorbi cu glas hotărât:

— Eu sunt martorul. Mă numesc Ossian şi îmi port numele cu mândrie. Sub flamura acestui nume nu am rostit decât adevăruri. Acum pot adeveri că cele spuse de

baron corespund întru totul realităţii. Am văzut cu ochii mei pe acest băiat încercând să fure un cadavru, după cum l-am văzut furând şi moneda care se află acum pe masa completului. Alunei este de două ori vinovat!

Alunel spumega de furie. Şi, colac peste pupăză, Jacques Roux începu din nou să strige ca scos din minţi:

— La moarte! La moarte!

Băiatul simţea că nu se mai poate stăpâni. „Trebuie să vorbesc! îşi spuse. Numai aşa voi putea să demasc acest complot mârşav pe care l-au urzit cei doi împotriva mea!”

— Înainte de a hotărî soarta acestui copil, spuse cu autoritate Robespierre, trebuie să-l ascultăm şi pe el. Să se apere! Dacă poate, să se dezvinovăţească!

Cum strânsese mult năduf în sufletul lui, Alunel uită unde se află şi vorbi ca un copil ce era:

— N-am de ce să mă apăr şi nici să mă dezvinovăţesc nu găsesc cu cale! Pentru că sunt complet nevinovat!

— Asta o să hotărâm noi! tună vocea lui Robespierre.

— Aţi şi hotărât, de vreme ce aţi ascultat minciunile celor doi!

— Ne insultă! sări ca ars baronul.

— E un infam! adăugă Ossian.

Dar privirile lui Robespierre îi astâmpără pe dată.

— Ascultă, băiete – zise acesta –, mie, cetăţeanul Maximilien de Robespierre, mi se mai spune şi „Incoruptibilul”. Şi ştii de ce? Pentru că nimeni nu mă poate cumpăra sau îndupleca să renunţ sau să mă abat câtuşi de puţin din drumul pe care sunt hotărât să merg până la capăt. De la începutul Revoluţiei am apucat-o pe calea dreptăţii şi stabilirii adevărului. Dacă eşti nevinovat, oricât şi-ar bate gura aceşti indivizi, acuzatorii tăi, în zadar! Dar n-are rost să-i insulţi, mai bine apără-te pe tine! Spune-ne adevărul!

Vorbele sincere ale lui Robespierre îi dădură curaj băiatului, aşa că vorbi deschis, fără ocolişuri.

— Păi uite, cetăţene Robespierre, care e adevărul: moneda n-am furat-o din avuţia vreunui stat, nici din avutul iacobinilor, cum pretinde baronul! Mi-a dat-o însuşi doctorul Galenus ca să cumpăr o substanţă necesară bunei desfăşurări a unei intervenţii chirurgicale – urma să fie operat prietenul meu Murceneu, a cărui viaţă numai astfel

putea fi salvată. Dându-se drept spiţer, baronul m-a tras într-o cursă. Poate urmărea să mă şi omoare. Văzând că m-a înşelat, i-am cerut înapoi moneda, iar el s-a grăbit să mi-o înapoieze. Am băgat-o în buzunar, dar n-am mai apucat să ajung la doctorul Galenus – şi baronul ştie de ce. Aşa se explică faptul că aţi găsit acum moneda asupra mea!

În clipa aceea, Robespierre începu să examineze cu atenţie moneda de pe masă. Baronul, care nu-l slăbea o clipă din ochi pe temutul „Incoruptibil”, observă acest lucru şi zise numaidecât:

— Mă rog, îmi retrag această acuzaţie! Un ban, acolo, n-are importanţă!

— Ba are! i-o reteză scurt Robespierre. Noi nu

pedepsim pe făptaş pentru cât a furat, ci pentru că a furat! Această rea apucătură trebuie stârpită din mentalitatea şi comportarea oamenilor. Dacă furi 100 de franci sau unul singur, furtul tot furt rămâne! Dictatura iacobină n-are nevoie de hoţi!

Înflăcărat de aceste vorbe ale lui Robespierre, fanaticul Jacques Roux începu să strige din nou:

— La moarte! La moarte!

Fără să-şi piardă cumpătul, Alunei îşi continuă propria apărare. De data asta, se întoarse spre doctorul Guillotin:

— Şi pe dumneata, doctore, sunt supărat!

— Pe mine?! fu surprins doctorul Guillotin.

— Da, doctore, pe dumneata! Şi asta, pentru că ai introdus în Franţa, perfecţionându-l, un instrument aducător de moarte, uitând că, de fapt, ca doctor, datoria pe care o ai e aceea de a salva vieţi omeneşti!

La acest teribil rechizitoriu, uitând să mai ceară cuvântul, doctorul Joseph Ignace Guillotin găsi cu cale să replice prompt:

— S-ar părea că ai dreptate! îmi place că susţii nobila misiune a celui ce slujeşte medicina! Dar, nu te supăra, eu îmi menţin părerea că ghilotina este cel mai civilizat şi eficace instrument de aplicare a pedepsei capitale – aş spune chiar uman. Şi-apoi, nu eu sunt acela care pronunţă condamnarea la moarte, ci Tribunalul Revoluţionar. Vezi tu, băiete, în 1789, când am propus Adunării Naţionale ca pedeapsa capitală să fie adusă la îndeplinire cu instrumentul care apoi mi-a preluat numele, nu m-am gândit la altceva decât la teribilele suplicii la care evul mediu i-a supus pe oameni. Odată pronunţată sentinţa de condamnare la moarte, nu mai rămâne decât să fie adusă la îndeplinire. Cum? Ei aici să te vedem, băiete! Spune-mi, dacă s-ar hotărî acum condamnarea ta la moarte, ai

prefera arderea pe rug, ştreangul sau tragerea pe roată, ca în evul mediu? Nu cred. Pe lângă toate astea, chiar şi faţă de împuşcare, ghilotina mea este o... mângâiere rece şi scurtă a gâtului. Atât de fulgerător îi curmă zilele cuţitul greu al ghilotinei, încât condamnatul n-are timp să simtă vreo durere. Şi-apoi, să ştii că, în calitatea mea de medic, şi eu am salvat mulţi oameni de la moarte – oameni al căror organism suferea de felurite beteşuguri. Dar aici e vorba de cu totul altceva. Oamenii condamnaţi la moarte de Tribunalul Revoluţionar s-au făcut vinovaţi de comiterea unor fapte deosebit de grave, care subminează Revoluţia. Cum s-ar spune bolile de care suferă aceştia sunt nişte „boli morale”. N-am cum să-i vindec, nu-s cazuri de competenţa mea, ci a Tribunalului Revoluţionar, după cum ai văzut. Eu n-am făcut altceva decât să introduc în Franţa acest instrument de aplicare a pedepsei capitale, care, susţin, e cel mai uman! Cred că eşti de acord, băiete, că de vreme ce m-am străduit să-l feresc pe condamnatul la moarte – care este totuşi un om – de acele ultime dureri atroce, nu mi-am întinat profesiunea de medic.

Alunel nu mai scoase o vorbă, dându-şi seama că doctorul Guillotin avea într-un fel dreptate.

— Spune-ne, cum a fost cu furtul cadavrului, băiete? îl întrebă Robespierre. Ai vrut să furi într-adevăr un cadavru?

— Da, cetăţene Robespierre! îi răspunse Alunel cu demnitate. De fapt n-a fost vorba de niciun furt. Maestrul Leonardo da Vinci cumpărase acest cadavru de la o familie sărmană. Tocmai îl trimisese pe discipolul său, Mercuţio, să-l ia de la această familie şi să-l aducă într-un anume loc, numai de ei ştiut, unde urmau, mai târziu, să se întâlnească. Cum eu, printr-o întâmplare, mă aflam împreună cu el, maestrul Leonardo m-a luat şi pe mine la acea întâlnire cu Mercuţio. Toţi trei trebuia să transportăm

apoi cadavrul acasă la maestru. Voia să facă o disecţie, menită să completeze unele observaţii consemnate în faimoasele sale „*Carnete anatomice*". Ajunşi la locul întâlnirii, am fost întâmpinaţi însă de acest baron şi de aliatul său, Ossian, care ne-au bruscat cu violenţă. Mercuţio n-avea cum să le ţină piept alături de noi, că-l legaseră fedeleş înainte de sosirea noastră. Aşa se face că au reuşit să mă despartă de vestitul Leonardo da Vinci. Pe el l-au dat pe mâna oamenilor bisericii, iar pe mine m-au adus aici, ca să fiu judecat.

— Nu minţi? îl întrebă Robespierre, privindu-l drept în faţă.

— Nici prin gând nu-mi trece!

Simţind momentul-cheie al procesului, baronul cel şiret interveni pe dată:

— Cetăţene Robespierre, băiatul ăsta minte de-ngheaţă apele! Oricine ştie că marele Leonardo da Vinci a trăit în veacul al XVI-lea, că a închis ochii în anul de graţie 1519. Nu-i posibil ca cineva să creadă tot ce a îndrugat până acum acest copil. Cum putea el să-l întâlnească pe Leonardo da Vinci? E prea de tot! Şi-apoi, e de-a dreptul o insultă să torni asemenea gogoşi în faţa Tribunalului Revoluţionar, în anul de graţie 1793.

Rumoarea cuprinse din nou sala. Cetăţeanul care intervenise cu puţin timp înainte în favoarea lui Alunel se aplecă spre vecinul său şi-i şopti:

— Copil, copil, dar straşnic ştie să mintă!

— La moarte! La moarte! striga de zor „Turbatul".

Ce mai, baronului îi reuşise stratagema! Declanşase, prin vorbele lui, un curent ostil lui Alunel. Numai cetăţeanul Marat adoptă o poziţie diferită.

— Şi eu sunt medic, spuse el, dar pot afirma că, în afara inadvertenţelor legate de epocă, povestea acestui copil mi s-a părut sinceră. Într-adevăr, practica medicală

din zilele noastre datorează mult cercetărilor pe cadavre făcute de Leonardo da Vinci. Ştiu şi eu, din lecturile mele, că vestitul Leonardo cumpăra cadavre pe care făcea disecţii în ascuns, de teama bisericii catolice, care le interzicea sub aspră pedeapsă. Cine ştie? i-o fi căzut în mâini o astfel de carte şi, cum imaginaţia copiilor e atât de vie, acest băiat o fi galopat cu visarea în trecut, închipuindu-şi o întâmplare aievea!

— Cetăţene Marat, se auzi din nou vocea baronului, să fim serioşi! Ori laie, ori bălaie! Pe noi nu ne interesează acum practica medicală, ci faptul că povestea spusă de acest copil aici, în faţa Tribunalului, nu-i de crezut. Pentru că Leonardo…

— Ştim! i-o reteză cu ironie Marat. Nu poate să fie de crezut, pentru că Leonardo da Vinci a închis ochii în anul de graţie 1519, iar noi suntem în anul de graţie 1793!

— Tăcere! strigă autoritarul Robespierre. Când sala se potoli, îl cercetă încă odată cu privirea pe Alunel. Apoi, scrutându-l pe baron, îi zise:

— Baroane, aş dori să repeţi acuzaţia pe care i-o aduci acestui copil!

— Susţin că numitul Alunel a intenţionat să fure un cadavru din preajma ghilotinei. Toată povestea asta cu Leonardo da Vinci e minciuna sfruntată, menită să ascundă adevărul. Ştiu că dictatura iacobină pedepseşte minciuna cum se cuvine, cu pedeapsa capitală.

— Prea bine! îi răspunse cu asprime Robespierre. În cazul ăsta şi tu te faci vinovat de minciună, baroane! Cât priveşte martorul tău, Ossian de vreme ce te susţine în spusele tale, e un martor mincinos!

— Eu, vinovat de minciună?! întrebă înfricoşat baronul.

— Bineînţeles! N-ai susţinut că l-ai prins pe Alunel furând o monedă din avutul statului?

— Am susţinut!

— Martorul ce spune?

— Susţin acelaşi lucru!

— Aflaţi că sunteţi doi mincinoşi!

Apoi, cu moneda în mână, Robespierre se ridică de pe locul său şi, coborând de la masa completului, merse printre oameni, arătând-o în dreapta şi-n stânga.

— Această monedă este din timpul imperiului roman şi-l reprezintă chiar pe împăratul Commodus, în timpul căruia se pare că a trăit ilustrul medic Galenus.

— Aşa este! confirmă Marat.

— Deci şi aici, continuă Robespierre, povestea băiatului pare verosimilă, numai că sare înapoi peste secole. Alunel nu trebuia s-ajungă până la Galenus ca să intre în posesia acestei monede. Oricum, ea nu este din avutul statului francez, al dictaturii iacobine, care nu foloseşte asemenea bani. Cel mult, i-a dăruit-o sau a luat-o din colecţia unui numismat. În acest ultim caz, păgubaşul trebuia să depună o plângere. Or, după cum vedeţi, nu s-a prezentat nimeni, în afara acestor doi indivizi – unul cu acuzaţia lui mincinoasă, celălalt, cu mărturia lui la fel de… „cinstită”!

Dându-şi seama de întorsătura periculoasă a situaţiei, baronul se agăţă de ultima şansă:

— Dar cadavrul?

— Bine, hai să vedem ce-i şi cu acest cadavru! acceptă vădit iritat Robespierre. Susţineţi amândoi că l-aţi văzut pe Alunel cum intenţiona să fure un cadavru din dreptul ghilotinei. Dar unde eraţi când l-aţi văzut?

— Chiar lângă el, răspunse cu dezinvoltură baronul, ca unul ce era „regele mincinoşilor”. Tocmai i se tăiase unuia capul şi Alunel se pregătea să-l înşface, dar l-am înşfăcat noi pe el şi l-am adus la judecată!

— Când s-a întâmplat asta?

— Păi ieri… da, chiar ieri!

— Minciună sfruntată! tună Robespierre. Mai întâi că de trei zile noi n-am pronunţat niciun verdict. Şi-apoi, ghilotina e înconjurată de un cerc, cu raza de 30 de metri, de soldaţi ai dictaturii iacobine. Oricine s-ar apropia de locul execuţiei n-ar putea trece printre soldaţi. Cum să se strecoare Alunel printre soldaţi ca să poată „înşfăca” un cadavru, pe care să-l şi treacă înapoi, ca pe o nucă ascunsă într-un buzunar, printre oamenii noştri de pază?!!! Cu atât mai puţin aţi fi putut voi, oameni în toată firea, şi mai ales tu, baroane, cu această „graţioasă siluetă”. Minciuna voastră e cusută cu aţă albă şi, oricum, se vede de la o poştă că-i veninoasă! Cel puţin minciunile lui Alunel sunt inofensive, rodul unei imaginaţii ieşite din comun.

— Dar…

— Niciun dar, baroane! strigă Robespierre. Poate că acest copil a inventat aceste poveşti acum, de frică. Nu-i uşor pentru un copil să apară în faţa completului de judecată. Oricum, ni le-a povestit cu sinceritate, pe un ton convingător, ca şi când s-ar fi petrecut aievea, şi – de ce să nu recunoaştem ce-i al lui? – cu multă inteligenţă. Se cunoaşte că-i place să citească mult. În timp ce dumneata…

— Bietul copil! exclamă cu compasiune acelaşi cetăţean, care, cameleonic, fusese când de partea lui Alunel, când împotriva lui.

— Ce părere ai, doctore Guillotin, Alunel merită sau nu să fie ghilotinat? mai întrebă Robespierre, abia schiţând un zâmbet.

— Fireşte că nu, cetăţene Robespierre! Eu cred că acest copil e cinstit de felul lui, dar se vede cât de colo că-l roade ceva şi, pe deasupra, cred că a fost victima unor împrejurări nefericite, care l-au adus în această situaţie. Mi-a plăcut cum s-a înflăcărat când ne-a vorbit despre misiunea unui doctor adevărat în societate. Pentru clipa asta când mi l-am apropiat de suflet, mă simt dator să-l sfătuiesc să-şi aleagă prietenii numai după ce le cântăreşte bine firea şi apucăturile. Nu oricine e demn să-l numeşti prieten. Şi-apoi, să fie mai cu băgare de seamă, să nu mai lase fantezia să zboare atât de departe, că-l poate vârî, ca acum, în situaţii imposibile.

— Nevinovat! rosti verdictul Robespierre, în clipa aceea Alunei fu orbit de o lumină puternică. Vrând să vadă de unde vine, întoarse capul. Din ochii lui Robespierre, două fascicule strălucitoare se proiectau asupra lui, apoi asupra sălii şi, căzând pe luciul uşii, reuşiră s-o deschidă. Pe calea aceea de lumină, el însuşi învăluit de ea, Alunel ieşi triumfător din sală. La un moment dat, întoarse încă o dată capul, vrând să-şi ia rămas bun de la Robespierre,

supranumit „Incoruptibilul”. Se mistuise parcă în lumina aceea orbitoare. Doar vocea lui puternică se auzea din ce în ce mai departe: „Nevinovat!

Nevinovat!”

O LECŢIE DE PATRIOTISM

9

Prins în torentul acela luminos, Alunei nu izbutea să zărească nimic – nici în dreapta, nici în stânga. O cale de lumină i se deschidea înainte. „S-ar putea ca această cale de lumină să mă ducă spre viitor, îşi spuse Alunel. Nu-mi pot închipui viitorul decât scăldat în lumină, limpede, fără niciun nor, că altfel ce rost ar mai avea strădania spre mai bine dintotdeauna a oamenilor. Ceva îmi spune că de-abia în viitor voi fi în stare să-mi îndeplinesc misiunile. Dar cât de îndepărtat este oare acest viitor pentru mine?”

Pe nesimţite, lumina care îl orbise începu să scadă. Abia acum Alunel băgă de seamă unde se află. Surpriza îl năuci de-a binelea. Şi cum să nu fie uluit, bietul băiat, care, din mijlocul iacobinilor, se trezi pe unul din culoarele Facultăţii de Medicină. Îl recunoscu numaidecât. Era acelaşi culoar din capul căruia suia o scăriţă. Era acelaşi şi totuşi altul. De fapt, toată clădirea părea alta, mai nouă, cu pereţii proaspăt zugrăviţi, de-ai fi zis că nu de mult fusese construită. Poate era o simplă părere.

Acum, din torentul de lumină ce-l purtase până aici nu mai rămăsese decât o luminiţă, cât un licurici, care îşi continua drumul înainte, oprindu-se din când în când, într-un fel de aşteptare, pentru ca imediat s-o ia din loc, invitându-l cu licăririle ei s-o urmeze. Când ajunse în dreptul scăriţei, Alunel îşi dădu seama că luminiţa îl conducea spre biroul decanului. Gândul că-l va întâlni din nou pe acel om care îi arătase atâta simpatie şi înţelegere îl bucură nespus. Cum luminiţa se oprise drept în mijlocul uşii biroului cu pricina, Alunel ciocăni uşurel în lemnul ei

masiv. Aşteptă o clipă şi, gândind că cel dinăuntru, absorbit de treburile lui, nu-l auzise, în cele din urmă apăsă pe clanţă. Nu era nimeni. O clipă se întrista. Tare ar fi vrut să-l întâlnească pe decan, să-i povestească prin câte trecuse. Se scutură însă imediat de această părere de rău, spunându-şi că, de fapt, un singur lucru trebuie să-l preocupe acum: să nu piardă din ochi acea luminiţă!

Dar n-avea cum s-o piardă, că deodată crescu din nou în intensitate, devenind un fascicul puternic, ca un reflector. Părea că vrea să-i arate ceva important. Într-adevăr, după câteva ezitări, se concentra asupra unei vitrine din lemn de mahon, pe care Alunel nu o observase până atunci, în acea vitrină, care n-avea geamuri ca toate vitrinele, fasciculul luminos căzu pe un pergament, desfăşurat cu eleganţă pe jumătate. Când dădu cu ochii de el, inima băiatului începu să bată mai repede. Citi de câteva ori cele trei cuvinte cu care începea textul, şi tot nu-i venea să creadă că găsise, în sfârşit, după atâtea căutări, *„Jurământul lui Hipocrate”*! Abia acum pricepea tâlcul celor spuse de maestrul Hipo şi vestitul Leonardo. Într-adevăr, „Jurământul” îşi urmase drumul firesc spre viitor şi ajunsese în mâinile urmaşilor. „Când te gândeşti că am colindat atâta ca să-l găsesc, şi el se află aici. la Facultatea de Medicină locul de unde am plecat în lume! Dacă una dintre misiuni e ca şi îndeplinită – îşi spuse Alunel cu ochii la „Jurământ” –, înseamnă că celelalte sunt pe-aproape – şi ca realizare, şi ca… loc de desfăşurare”.

Cum am spus, vitrina nu avea geamuri, aşa că Alunel întinse mâna să ia de-acolo pergamentul pe care era scris „Jurământul”. Când să-l atingă, o mână energică îi strânse cu fermitate braţul, împiedicându-l pe Alunel să-şi vadă visul cu ochii. Îl cuprinse disperarea – cu atât mai mare, cu cât era atât de aproape de ţintă. Era sigur că cel care îi imobilizase braţul nu putea fi altul decât Ossian, duşmanul

lui înverşunat. Se întoarse brusc, furios, vrând să-i spună câteva vorbe pe măsura faptelor sale. Când, ce să vezi? Nici urmă de Ossian. Un bărbat nu prea înalt, destul de în vârstă, îl privea cu mustrare. Avea aceiaşi ochi vii, aceeaşi privire tânără, inteligentă, ca şi Leonardo da Vinci. „Din câte bag de seamă, ochii nu-s numai ferestrele sufletului – cum se spune –, ci şi ale spiritului”, îşi zise Alunel.

Nefiind în stare să se stăpânească, întrebă cu năduf:

— Dar dumneavoastră cine mai sunteţi?

— Uşurel, uşurel, tinere! Nu se cuvine să pui o astfel de întrebare unui om de vârsta mea, pe tonul ăsta iritat şi, pe deasupra, în propria-mi casă! Dintre noi doi, tu eşti intrusul, nu eu! S-ar cuveni ca eu să te întreb ce cauţi aici, dar cum am văzut ce cauţi, întrebarea mea n-ar avea rost. Sunt îndreptăţit totuşi să aflu, pentru că mi-ai trecut pragul, cum te cheamă, cine eşti şi ce vrei.

Alunel îşi plecă ochii, ruşinat. Omul din faţa lui îl dojenise cu dreptate. Felul deschis în care îi vorbise, vocea aceea plină, bărbătească, privirea lui sinceră îl cuceriră de îndată pe băiat, cu toate că-l pusese, cum se spune, la punct.

— Pe mine mă cheamă Alunel, spuse băiatul într-un târziu, cu o voce pierită; care venea parcă din depărtări. Am să vă spun imediat pentru ce mă aflu aici. Deocamdată, iertată fie-mi curiozitatea, vreau să ştiu şi eu cine sunteţi dumneavoastră. Asta, pentru că doctorul Guillotin m-a povăţuit ca, înainte de a lega o prietenie, de a mă destăinui cuiva, să caut să aflu cu cine am de-a face.

— E foarte adevărat ce spui. Trebuie să ştii cu cine vorbeşti, ca să poţi spune cine eşti. Băiete, află că eu sunt doctorul Carol Davila. Cât priveşte pe doctorul Guillotin, cred că acesta te-a povăţuit din paginile vreunei cărţi – singurul loc unde v-aţi fi putut întâlni.

Rostind aceste vorbe, un zâmbet ştrengăresc îi

flutură pe buze. Alunel, care ştia ce ştia, zâmbi şi el, dar în sinea lui.

— Am auzit de dumneavoastră! spuse Alunel.

— De unde?

— Numele dumneavoastră îl poartă o stradă. Da, da, cine nu cunoaşte strada Carol Davila?

— Aşa?! N-am ştiut! Băiete, totuşi nu-mi vine să cred. În general, unei străzi i se dă numele unui om care nu mai

este în viaţă, ca omagiu postum pentru meritele sale deosebite. Or, eu, după cum vezi, sunt sănătos tun şi încă în putere!

„Ciudat! îşi zise Alunel. Cum să mă înşel?! Cunosc bine strada Carol Davila, că doar pe această stradă locuieşte un unchi al meu. Totuşi, n-are rost să insist!”

— Să zicem că mă înşel – spuse în cele din urmă, cu voce tare, băiatul –, că de fapt nu vă cunosc, nici n-am auzit de numele dumneavoastră... Aşa stând lucrurile, sunt nerăbdător să aflu din gura dumneavoastră ce aţi înfăptuit de-a lungul vieţii, de vreme ce strada...

Se opri, dându-şi seama că iar o luase razna.

— Dragă Alunele, e greu să spui în câteva vorbe ce-ai făcut într-o viaţă întreagă. Totuşi, dacă aş încerca, aş folosi doar trei cuvinte: *am muncit cu pasiune*!

Din fragedă tinereţe voiam să ştiu cât mai multe, din orice domeniu, să citesc cât mai mult, ca să-mi îmbogăţesc cunoştinţele, dar într-o zi mi-am dat seama că medicina e marea mea pasiune. Această pasiune a devenit crezul meu, sensul vieţii mele. Aşa se face că la 25 de ani am ajuns medic. La numai patru ani după aceea, în 1857, am creat Şcoala Naţională de Medicină şi Farmacie – prima instituţie de învăţământ medical superior din România. Ce mi-am zis? Dacă am făcut medicina din pasiune, ţelul meu este acela de a contribui din toate puterile la salvarea vieţilor omeneşti. Şi nu numai atât. Viaţa omului e scurtă. E necesar ca ceea ce am învăţat să transmit şi altora, ca urmaşii să transmită, la rândul lor, urmaşilor şi în felul acesta pasiunea pentru medicină să nu se stingă niciodată, în toţi aceşti ani am urmărit cu atenţie dezvoltarea învăţământului medical, i-am urmărit îndeaproape pe studenţi şi tare s-a bucurat inima mea văzând progresele multora dintre ei. Pe cei merituoşi i-am trimis cu burse în străinătate. Impulsionat de rezultatele obţinute, în 1870

am pus bazele Facultăţii de Medicină din Bucureşti – instituţia în care te afli acum.

— Dar în ce an suntem acum, doctore Davila?

— Cum poţi să întrebi aşa ceva?! Suntem în anul 1881!

Alunel nu fu câtuşi de puţin surprins, ba se şi necăji la gândul că memoria începea să-i joace feste.

— A, da, aveţi dreptate! Cum am putut să uit?! Tot ce mi-aţi povestit sunt adevărate fapte de eroism pe frontul medicinii. Nu-i uşor să fii deschizător de drumuri! Ştiu şi eu asta, deşi unii mă socotesc încă un copil.

— Fapte de eroism? Adevăratele fapte de eroism le-am săvârşit în timpul Războiului pentru Neatârnare!

— În 1877! rosti şcolăreşte Alunel al nostru.

— Exact, în 1877! Atunci, noi, „ostaşii în halate albe”, am plecat pe front să ne facem datoria faţă de ţară. Nu cu armele, pe câmpul de luptă dar în imediata apropiere a locului unde se spărgeau, nemiloase, obuzele şi şuierau *şrapnelele*, unde moartea dădea târcoale la tot pasul. Şi noi, medicii, am avut de dus o luptă grea, împotriva celui mai înverşunat duşman al omului – moartea. Ostaşii plecau la atac, dar mulţi dintre ei nu se mai întorceau; alţii erau răniţi, şi pe aceştia îi luam noi în primire în spitalele de campanie – de fapt, nişte corturi. Îi spălam de pământ şi sânge, le curăţăm şi le dezinfectam rănile, după care le pansam. Uneori, în cazurile mai grave, se impunea intervenţia chirurgicală. Sigur, nu i-am putut salva pe toţi, dar măcar am încercat. Şi încercarea ne-a fost răsplătită – pe mulţi muribunzi i-am smuls noi, „ostaşii în halate albe”, din ghearele morţii.

În acea vreme, fiecare suflet de român era un ostaş care lupta cu propriile sale arme pentru ţara şi neamul său, pentru independenţă. Aşa face că l-am întâlnit acolo unde moartea dădea mereu târcoale şi pe marele pictor

Nicolae Grigorescu. Venise să ia contact direct cu realitatea, cu câmpul de luptă. Atunci, în mijlocul obuzelor şi al *şrapnelelor*, a făcut schiţe pentru câteva tablouri devenite celebre. Acolo, pe câmpul de luptă, s-a născut de fapt pânza de un dramatism zguduitor, cunoscută sub numele de „Atacul de la Smârdan”. Vezi tu, Alunele, pictorul Nicolae Grigorescu, atunci, pe câmpul de luptă, cu arma lui – penelul –, a fost un apărător al independenţei noastre. În focul acelor zile, noi, „ostaşii în halate albe”, ne-am făcut pe deplin datoria, înscriind un precept moral pe care n-ar trebui să-l uite nicio generaţie: „*Totul este să te dăruieşti ţării şi oamenilor*!”

În timpul acestei scurte evocări, ochii doctorului Carol Davila străluceau de mândrie. Ţinuse o lecţie de patriotism, de o rară frumuseţe, în faţa unui singur copil: Alunel. Băiatul îşi dădu seama că şi de data asta avusese norocul să întâlnească o personalitate a medicinii, un român fapt care-l făcea să se simtă şi mai mândru.

Doctorul Carol Davila îi curmă aceste gânduri, întrebându-l:

— Ei, acum, că mă cunoşti cât de cât, poţi să-mi spui ce vânt te-aduce aici, la Facultatea de Medicină?

— Desigur, îi răspunse Alunel cu încredere. Mai întâi, aflaţi că şi eu mă simt atras de medicină. De aceea am venit aici, ca să învăţ medicina. De fapt, iată motivul pentru care îmi trebuie şi „Jurământul lui Hipocrate”!

— Aha, înţeleg, ca unul ce te-am oprit la timp să pui mâna pe el. Dar ceva tot nu înţeleg. De regulă, „Jurământul lui Hipocrate” este rostit de studenţi la terminarea facultăţii, înainte de a începe să practice medicina. Îl rostesc solemn şi trebuie să-l respecte toată viaţa. Întocmai ca militarii, când depun jurământul la drapel. Nedumerirea mea vine de la faptul că tu vrei să cunoşti „Jurământul” înainte de a te apuca să înveţi

medicina, ceea ce e cu totul anapoda. Şi-apoi, nu-i suficient să fii atras de medicină. Mai rămâne de văzut dacă această atracţie rezistă la proba muncii.

Alunei tresări. Acum pricepea, în sfârşit, de ce nu putuse intra în posesia „Jurământului”. Nimeni, de la Hipocrate încoace, nu socotise că a sosit timpul să i-l încredinţeze.

— Din cele spuse de dumneavoastră, îmi dau seama că m-am pripit, ca de obicei. Ş totuşi vreau să învăţ medicina, cu pasiune, ca şi dumneavoastră! Muncind cu sârg, sunt sigur că într-o bună zi voi ajunge să rostesc şi eu, cu solemnitatea ce se cuvine, „Jurământul lui Hipocrate”, numai astfel putându-mă număra printre slujitorii vieţii.

— Să te vedem! Am să încerc să te ajut. Nu uita niciodată însă ce ţi-am spus: *„Totul este să te dăruieşti ţării şi oamenilor!”*

Spunând acestea, doctorul Carol Davila îl mângâie părinteşte pe cap, în semn de încredere, încurajare şi prietenie.

ÎNTOARCEREA

Alunei, pripitul nostru erou, vru să afle de îndată cum

înţelege doctorul Carol Davila să-l ajute. Tocmai se pregătea să deschidă gura, să-l întrebe ce şi cum, când – ce să vezi? – ia-l de unde nu-i! E drept, cineva îi luase locul, stătea chiar în aceeaşi poziţie, numai că acel cineva nu era altul decât Vasile Pastor, decanul Facultăţii de Medicină.

Alunel de mult nu se mai mira de nimic, şi-acum, când ajunsese în epoca sa, chiar că nu mai avea de ce.

Se afla deci tot în biroul decanului, în prezenţa acestuia însă. Vitrina de mahon, cu râvnitul „Jurământ" cu tot, dispăruse fără urme. Scaunul tare, din lemn, pe care şezuse tot timpul cât stătuse de vorbă cu doctorul Carol Davila, se transformase acum într-un fotoliu moale, confortabil, în care stătea cât se poate de comod. Fireşte nici biroul nu mai era acelaşi. Peste toate parcă trecuseră anii.

E drept, aşa cum am mai spus, Alunel nu se mai mira de nimic, în schimb veni rândul decanului să-şi exprime nedumerirea:

— Bine, Alunele, dar parcă te duseseşi să asişti la prelegerea profesorului Mateianu. Te-ai plictisit atât de repede?

Băiatul ghici o nuanţă de mustrare în vorbele decanului, dar socoti că-i îndreptăţită. De fapt, de unde să ştie decanul că însuşi profesorul Mateianu îl trimisese în lume, dându-i cele trei misiuni. Abia acum îşi dădea seama că, de fapt nu îndeplinise niciuna din cele trei misiuni încredinţate, în schimb, încercările prin care trecuse îi dezvoltaseră curajul, voinţa, dorinţa fierbinte de a lupta pentru adevăr – trăsături de caracter care fac cinste oricui. Se hotărî să-i povestească totul de-a fir-a-păr decanului şi apoi profesorului Mateianu.

— Nu mă aflu acum la cursuri, îi spuse Alunei decanului, deoarece profesorul Mateianu m-a trimis să

îndeplinesc trei misiuni. Un fel de examen al meu, prin care să dovedesc dacă sunt sau nu vrednic să merg pe calea medicinii.

— Serios?! înseamnă că a avut încredere în tine. Dar tu eşti prea mic pentru aşa ceva. Ei, dar de vreme ce am hotărât că azi vei participa la cursuri, mă voi ţine de cuvânt!

Asta aştepta şi Alunel – să ajungă din nou la profesorul Mateianu! Trebuia cu orice preţ să-l facă să înţeleagă ce anume l-a împiedicat să-şi îndeplinească misiunile. Tocmai voia să-l roage pe decan să-i permită să se întoarcă în amfiteatru, îşi dădu seama însă că nu mai ştie.pe unde s-o apuce. Ghicindu-i parcă gândurile, decanul îl luă de mână şi-l conduse până în uşa amfiteatrului. După ce-l mângâie uşor pe cap, ca să-i dea curaj, îl împinse înăuntru, urându-i succes.

Alunel se trezi în mijlocul amfiteatrului. Rămase cu ochii holbaţi la locul unde stătuse până la plecarea în faimoasa-i călătorie. Era încă liber. parcă îl aştepta. Alături o zări pe Despina, care îl privea blând.

Înalt şi subţire, profesorul Mateianu îşi continua prelegerea cu vocea lui autoritară, zvârlind din când în când săgeţi ascuţite, în dreapta şi-n stânga, din ochii lui de vultur.

Dădu să se aşeze, când săgeţile se abătură asupra lui.

— Aşadar te-ai întors, lăudărosule!

— M-am…

— Niciun cuvânt în plus! Cum de-ai îndrăznit să te mai întorci?! Mi-a povestit Ossian totul!

În clipa aceea, nefiind parcă de ajuns săgeţile din faţă, aruncate de ochii lui Mateianu, Alunel simţi că-i împuns şi în ceafă, de cele zvârlite de ochii lui Ossian.

— Cum ai mai îndrăznit să apari în faţa studenţilor

din acest amfiteatru, în faţa mea şi, fără ruşine, chiar în faţa distinsului nostru decan, care ţi-a făcut favoarea să participi la aceste cursuri? Tu, care n-ai fost în stare să îndeplineşti niciuna din cele trei misiuni încredinţate, mai ai curajul să apari în faţa noastră?

Alunel, văzând că se îngroaşă gluma, că nici vorbă ca profesorul Mateianu să-l înţeleagă, se ridică în picioare, vrând să riposteze:

— Lucrurile nu stau chiar aşa. Eu…

Se vede că tonul vehement al lui Alunel îl scoase pe profesor din sărite. Coborî de la catedră şi se azvârli furios asupra băiatului.

— Ţine, pentru toate obrăzniciile tale! Cu groază, Alunel zări în faţa ochilor pumnul lui Mateianu, gata-gata să-l lovească. Un pumn enorm. La gândul că-i va stâlci faţa, Alunel scoase un strigăt de groază.

Chiar în clipa aceea deschise ochii şi îl văzu, într-adevăr, pe profesorul Mateianu aplecat asupra lui, zâmbindu-i binevoitor şi mângâindu-l pe cap.

— Ai adormit, Alunele. Se vede că erai tare ostenit. Probabil, cât timp mi-am ţinut prelegerea, tu ai visat ceva. Te-am lăsat să-ţi faci somnul. Doar adineauri, când ai scos strigătul acela înspăimântător, m-am decis să te trezesc, să te smulg din lumea unui coşmar groaznic, desigur.

— Aşadar am adormit… Vă rog să mă iertaţi!

— Nu-i nimic. De fapt, tocmai mă apropiam de sfârşitul prelegerii.

„M-am purtat ca un copil, îşi spuse ruşinat Alunel. Numai ţâncii nu-s în stare să-şi învingă somnul, adormind pe unde apucă. Şi când te gândeşti că am venit aici cu pretenţii de student!” îşi aduse aminte dintr-odată pentru ce o pornise el de-acasă, dis-de-dimineaţă, către Facultatea de Medicină. Şi acum – după ce se ostenise el atâta să ajungă la decan, fugărit pe culoarele Facultăţii de Nea

Haralambie şi de Ossian, după ce acest om de treabă, decanul, îi îngăduise să asiste la cursurile de Istoria medicinii ale profesorului Mateianu, după toate peripeţiile prin care îi fusese dat să treacă – se făcuse de râs, adormind ca pruncii, în mijlocul amfiteatrului.

Dar nimeni nu râdea de el. Studenţii care se strânseseră în jurul lui îl priveau cu simpatie şi înţelegere. Printre ei o zări şi pe Despina, care, surâzând întruna, îi spuse încet, ca s-o audă numai el:

— Noi toţi te-am îndrăgit de cum te-am văzut intrând în amfiteatru. Nu-s mulţi copii care să facă dovada unei tenacităţi ieşite din comun la această vârstă. Dacă puterea de muncă îţi va fi pe măsura tenacităţii, sunt sigură că vei deveni un student foarte bun şi – de ce nu? – un medic apreciat!

La aceste vorbe, în sfârşit surâse şi Alunel, prinzând curaj. Îi mulţumi Despinei cu o privire recunoscătoare şi un zâmbet cald. „Cât de prevenitoare şi bună este această fată!” îşi zise băiatul.

Învingându-şi sfiala, Alunel ridică privirea din podea. În clipa aceea, de cine credeţi că dădu cu ochii? De Ossian, teribilul Ossian, duşmanul său înverşunat, care-l urmărise pretutindeni pas cu pas. Era Ossian, într-adevăr, dar ce se

petrecuse cu el? Să vezi şi să nu crezi! Ca şi ceilalţi studenţi, Ossian îl privea cu simpatie şi înţelegere. Ba în ochii lui se ghicea şi o nuanţă de duioşie, de părere de rău.

Un gând nu-i dădea însă pace rotofeiului nostru erou. Se foi, se răsuci şi, în cele din urmă, curiozitatea îi învinse sfiala, aşa că Alunel întrebă de-a dreptul:

— Tovarăşe profesor, vă rog să nu vă supăraţi, dar tare aş vrea să ştiu şi eu despre ce le-aţi vorbit astăzi studenţilor, pe când eu… dormeam buştean?

Profesorul Mateianu îi zâmbi cu îngăduinţă şi, fără să se codească, în câteva vorbe potrivite cu înţelegerea unui copil, îi schiţă planul prelegerii pe care n-apucase s-o termine.

— Dragă băiete, de fapt azi am expus studenţilor prelegerea introductivă a cursului meu de Istoria medicinii. Am trecut în revistă principalele momente ale acestei istorii şi am schiţat portretele acelor oameni, care, prin strădaniile lor, au contribuit la dezvoltarea cunoştinţelor medicale, la progresul lor. Am început cu vracii comunei primitive, care, oricât ar părea de necrezut, cunoşteau şi ei o serie de practici medicale empirice. După ce am evocat preocupările medicale din Egiptul antic, care ne-a lăsat faimosul papirus Ebers, am poposit apoi în Grecia antică şi am evocat figura luminoasă a lui Hipocrate, părintele medicinii, autorul celebrului „Jurământ”. Am subliniat apoi aportul marelui medic al antichităţii Galenus, care a pus bazele studiului anatomiei umane. Traversând epoca Renaşterii, am scos în evidenţă multiplele preocupări ale vestitului Leonardo da Vinci, autorul celebrelor „*Carnete anatomice*”. Am amintit în treacăt şi de doctorul Guillotin, care a trăit în frământata vreme a Revoluţiei burgheze din Franţa. Spre sfârşitul prelegerii, am insistat asupra principalelor momente ale istoriei medicinii în ţara noastră. Cu deosebire am încercat

să conturez personalitatea proeminentă a medicului patriot Carol Davila, cel care a pus bazele învăţământului medical superior în România, fondatorul Facultăţii de Medicină din Bucureşti. Tocmai mă pregăteam să închei, trecând în revistă progresele medicinii în epoca noastră, când… când ai slobozit acel ţipăt de groază. Mi-am dat seama că te chinuie un coşmar, aşa că te-am trezit.

— Îmi pare nespus de rău că v-am împiedicat să sfârşiţi cum se cuvine prelegerea, că…

— Să nu mai vorbim despre asta! îl întrerupse profesorul.

— Vă mulţumesc pentru expunerea pe scurt a prelegerii. De fapt, să ştiţi că pe unde aţi colindat dumneavoastră cu vorba, eu am păşit cu… piciorul… Ba am stat şi de vorbă cu aceşti oameni de seamă şi… Să ştiţi, tovarăşe profesor, că şi eu mi-am îndeplinit într-un fel misiunile…

Se întrerupse, dându-şi seama că iar confunda visul cu realitatea.

— Desigur că le-ai îndeplinit, îi spuse profesorul Mateianu cu blândeţe în glas. Deocamdată… în lumea visului… într-o bună zi s-ar putea să ne întâlnim din nou, în realitate, poate chiar în acest amfiteatru, dacă – bineînţeles nu te va părăsi interesul pentru medicină. Deocamdată, însă, trebuie să mergi acasă. S-ar putea ca părinţii tăi să fie îngrijoraţi, neştiind unde te afli. De acord?

— De acord! încuviinţă Alunel.

Atunci profesorul Mateianu se întoarse către studenţi:

— Cine e de serviciu dintre dumneavoastră?

— Eu! zise Ossian, apropiindu-se de profesor.

— Fii bun, te rog, şi condu-l pe Alunel până la ieşirea din facultate!

Deşi era dat din nou pe mâna lui Ossian, de data asta Alunel nu se mai înspăimântă. Înţelesese, în sfârşit, că Ossian cel rău rămăsese în lumea visurilor. După ce strânse mâna profesorului Mateianu, făcu un semn de rămas bun către studenţii din jur, apoi o îmbrăţişa pe Despina şi ieşi din amfiteatru urmat de Ossian.

Ajunşi în curtea facultăţii, Ossian i se adresă prietenos:

— Te rog să mă ierţi că te-am alergat atâta azi de dimineaţă, dar nu ştiam ce-i cu tine, ce cauţi aici. Şi-apoi mi-ai părut suspect când ai luat-o la fugă, în loc să te opreşti şi să-mi spui, ca tot omul cinstit, ce vânt te-aduce aici. În calitatea mea de student de serviciu, trebuie să controlez sălile de curs, de laborator, toate culoarele şi scările. Dacă mi se pare că ceva, nu-i tocmai în ordine, trebuie să consemnez într-un proces-verbal. La fel şi cu Nea Haralambie, portarul. Omul şi-a făcut datoria. Cum era să-ţi dea voie să intri înăuntru, fără să te legitimezi.

În sfârşit, Alunel pricepu că la mijloc fusese o neînţelegere. De altfel, când trecu pe lângă ghereta portarului, Nea Haralambie îi zâmbi, făcându-i un semn prietenos cu mâna. Se despărţi de Ossian cu părere de rău, de parcă îşi lua rămas bun de la un vechi prieten.

Ajuns în stradă, Alunel se uită la ceas. Era doar 11. „Aşadar, toată «călătoria» mea n-a durat decât două ore, îşi zise el. Am tot timpul s-ajung acasă, să mănânc şi-apoi s-o pornesc spre şcoală”.

Alunel iuţi pasul spre casă. Se simţea bine, parcă întreaga lui fiinţă plutea. Nici nu vedea pe unde calcă. Deodată îi veniră în minte vorbele profesorului său de română, Ilie Mirea: „Fiecare lucru, la timpul său!” Se trezi completând: „La timpul său, dar bine, temeinic! Numai străduindu-mă să învăţ cât mai bine *azi*, voi păşi *mâine* pe drumul luminos al acestei nobile ştiinţe – medicina”.

Un zâmbet îi lumină faţa bucălată la gândul că, în sfârşit, ştia ce are de făcut ca visul lui să devină realitate.

SFÂRŞIT